

LANDSGRANNSKOÐANIN

ÁRSFRÁGREIÐING LATIN

LØGTINGSGRANNSKOÐARUNUM

sambært § 12 í Ll. nr. 25/1999
“um grannskoðan av landsroknskapinum v.m.”

FEBRUAR 2006

I. ÁRSFRÁGREIÐING “UM GRANNSKOÐAN AV LANDSROKNSKAPINUM V.M.”	1
<u>1 INNGANGUR</u>	<u>11</u>
<u>2 FÍGGJARMÁL</u>	<u>13</u>
2.1 TILKNÝTI TIL FÍGGJARLÓG, LANDSROKNSKAP O.A. (GL 1996/1 01-1)	13
2.2 ROKNSKAPARVIÐURSKIFTI (GL 2000/1 01-9)	14
2.2.1 UM TØRVIN Á AT ENDURSKOÐA ROKNSKAPARKUNNGERÐINA O.A. (GL 1996/1 01 -2)	14
2.2.2 EFFEKTIVISERING AV UMSITINGINI O.A. (GL 2001/1 01-9)	15
2.2.3 OGNARYVIRLIT (GL 2001/1 01-9)	16
2.2.4 LØNARUMSITING Á GJALDSTOVUNI (GL 1998/2 03 1-10)	17
2.3 FÍGGJARSTØÐAN 2004	18
2.3.1 GÓÐKENNINGARMANNAGONGDIR	18
2.3.2 AVSTEMMAN AV FÍGGJARSTØÐUNI O.A.	19
2.3.3 HØVUÐSTØL	20
2.3.4 FÍGGJARSTØÐAN HJÁ LANDSGRUNNUM O.L.	20
2.3.5 FÍGGJARLIGUR ÚTBÚNAÐUR (GL 2005/3 01 2-6)	20
2.3.6 ÁOGN (GL 2005/3 01 3-7)	23
2.3.7 TØKUR PENINGUR (GL 2005/3 01 4-4)	24
2.3.8 SKULD (GL 2005/3 02 2-3)	26
2.4 UMSITING AV SKATTI, AVGJØLDUM O.A.	28
2.4.1 KASSAEFTIRLIT Á TOLL- OG SKATTSTOVU FØROYA (GL 2005/2 04 0-13)	28
2.4.2 INNANEFTIRLIT Í SAMBANDI VIÐ UMSITING AV SKATTI (GL 2000/2 04 2-2 OG 1999/2 04 3-3)	29
2.4.3 INNFLUTNINGSGJØLD (GL 2001/2 04 5-7)	31
2.4.4 SKRÁSETINGARGJALD (GL 2002/2 04 5-9)	31
2.4.5 FRAMLEIÐSLUAVGJALD (GL 1999/2 04 6-6)	33
2.4.6 FERÐAAVGJALD (GL 2002/2 04 6-8)	33
2.4.7 VEGSKATTUR (GL 2004/2 04 6-9)	33
2.4.8 STUÐUL TIL FERÐAÚTREIÐSLUR OG TIL DUPULT HÚSARHALD (GL 2004/2 07 9-1)	33
2.4.9 INNKREVJING (GL 2001/2 04 9-1)	35
2.4.10 TOLLKRETTUR (GL 1998/2 04 5-6)	36
2.4.11 KERVISSKOÐAN (GL 1996/2 04 9-2 OG GL 2005/2 04 9-4)	38
2.4.12 TRYGDARGRUNNURIN (GL 1998/2 09 1-2)	39
2.5 HAGSTOVA FØROYA (GL 2003/2 03 9-10)	41
<u>3 LØGMANSFYRISITINGIN</u>	<u>43</u>
3.1 SENDISTOVAN Í KEYPMANNAHAVN (GL 2000/2 02 2-4)	43
<u>4 FISKIVINNA</u>	<u>45</u>
4.1 FISKIVEIÐIEFTIRLIT, TYRLUTÆNASTAN (GL 2003/2 14 2-3)	45
4.2 FISKIRANNSÓKNARSTOVAN (GL 2004/2 14 3-9)	46
4.3 LØNJVINGARSTOVAN (GL 2003/2 14 4-7)	47
4.3.1 EDV-VIÐURSKIFTI	47

4.3.2	MÁNAÐARLIGUR MINSTAFORVINNINGUR	48
4.3.3	FLUTNINGSSTUDNINGUR	48
4.3.4	TELEFONSTUÐUL	49
4.4	STUÐUL TIL GRANSKING, MENNING OG ROYNDIR (GL 2003/2 14 4-8)	49

5 VINNUMÁL **51**

5.1	ARBEIÐSEFTIRLITIÐ (GL 1997/2 09 2-1)	51
5.2	FERÐARÁÐ FØROYA (GL 2004/2 15 2-2)	51
5.3	ENDURGJALDSGRUNNUR ALIVINNUNNAR (GL 1998/2 15 3-2)	52
5.4	ENDURGJALD TIL SKIPASMÍÐ (GL 2004/2 15 3-5)	52
5.5	LANDSVERK (GL 2002/2 16 1-2)	53
5.6	RÚSDREKKASØLA LANDSINS (GL 2000/2 03 9-9)	55

6 ÚTBÚGVING OG GRANSKING **59**

6.1	FÓLKASKÚLIN (GL 1996/2 10 2-1)	59
6.2	MUSIKKSKÚLASKIPANIN (GL 2001/2 10 9-5)	59
6.3	FRÍTÍÐARUNDIRVÍSING (GL 2001/2 10 9-7)	59
6.4	FØROYA SKÚLABÓKAGRUNNUR (GL 2000/2 10 6-5)	60
6.4.1	LÓGARGRUNDARLAG	60
6.4.2	ROKNSKAPARVIÐURSKIFTI	61
6.5	BÓKAMÍÐSØLAN (GL 2000/2 10 6-5)	62
6.6	YRKISSKÚLAR (GL 2000/2 10 3-4)	63
6.7	STUDENTASKÚLIN OG HF-SKEIÐIÐ Í HOYDØLUM (GL 2003/2 10 3-9)	63
6.8	FØROYA SJÓMANSSKÚLI (GL 2003/2 10 4-9)	64
6.9	KLAKSVÍKAR SJÓMANSSKÚLI (GL 2004/2 10 4-11)	65
6.10	SAMSKIPAN AV VIRKSEMINUM HJÁ SJÓMANSSKÚLUNUM (GL 2000/2 10 4-5)	65
6.11	UNDIRVÍSINGARSKYLD A HJÁ SKÚLASTJÓRUM (GL 2000/2 10 4-5)	66
6.12	FØROYA LÆRARASKÚLI (GL 2004/2 10 4-12)	66
6.13	FRÓÐSKAPARSETUR FØROYA (GL 2003/2 10 4-10)	67
6.14	ÚTBÚGVINGARSTUÐUL OG -LÁN (GL 2000/2 10 9-6)	68
6.15	FØROYA FORNMINNISAVN (GL 2002/2 11 2-9)	69
6.16	FØROYA LANDSSKJALASAVN (GL 2003/2 11 2-10)	69
6.17	FØROYA NÁTTÚRUGRIPASAVN (GL 2003/2 11 2-11)	70
6.18	HAVLÍVFRØÐILIGA ROYNDARSTØÐIN BIOFAR (GL 1999/2 11 2-5)	71
6.19	LISTASAVN FØROYA (GL 2002/2 11 2-8)	71
6.20	KIRKJUGRUNNURIN (GL 2000/2 11 6-3)	72
6.21	STUÐUL TIL MENTAN OG ÍTRÓTT (GL 2000/2 11 9-1)	75

7 INNLENDISMÁL **77**

7.1	TYRLUTÆNASTAN (GL 1998/2 15 3-2)	77
7.2	ÍTRÓTTAVEDDING (GL 2001/2 02 1-1)	77
7.3	HIN FØROYSKI HAPPADRÁTTURIN (GL 2001/2 02 1-1)	78
7.4	ROKNSKAPARVIÐURSKIFTI HJÁ KOMMUNUM (GL 2002/2 02 3-1)	78

8	ALMANNA- OG HEILSUMÁL	81
8.1	ALMANNASTOVAN (GL 2004/2 07 1-5)	81
8.2	EDV-VIÐURSKIFTI Á ALMANNASTOVUNI (GL 2004/2 07 1-5)	81
8.3	BARNAPENINGUR VEITTUR Í FORSKOTI (GL 2000/2 07 2-5)	86
8.4	VIÐBÓT TIL ÁVÍSAR PENSJÓNISTAR (GL 2003/2 07 2-8)	87
8.5	ALMANNAPENSJÓNIR (GL 2004/2 07 2-8)	88
8.6	PERSÓNLIK VIÐBÓT TIL PENSJÓNISTAR (GL 2004/2 07 2-8)	90
8.7	SAMDÖGURSSTOVNURIN RÓKIN (GL 2000/2 07 3-5)	91
8.8	DAGPENINGAÚTREIÐSLUR (GL 2000/2 07 3-6)	91
8.9	ANSINGARSAMSÝNING (GL 2002/2 07 3-7)	92
8.10	FORSORGARÚTREIÐSLUR (GL 2003/2 07 3-9)	92
8.11	STUÐUL TIL HEILIVÁG (GL 2003/2 07 3-9)	95
8.12	STOVNAR OG SAMBÝLI INNAN ELDRAFORSORGINA (GL 2002/2 07 4-14)	98
8.13	HEIMARØKTIN (GL 2004/2 07 4-15)	100
8.14	SERFORSORGIN (GL 2004/2 07 4-16)	104
8.15	FØROYINGAR Á STOVNI Í DANMARK O.A. (GL 2004/2 07 4-16)	105
8.16	HJÁLPARTÓLAMÍÐSTØÐIN (GL 2004/2 07 4-17)	107
8.17	STUDNINGSUMSITING (GL 2001/2 07 5-1)	110
8.18	STUDNINGUR TIL ALV (GL 1998/2 07 5-1)	111
8.19	SJÚKRAKASSAR (GL 2001/2 08 3-1)	112
8.20	YMISKAR HEILSUSKIPANIR (GL 2005/2 08 3-3)	112
8.21	FYRIBYRGINGARRÁÐIÐ (GL 2005/2 08 3-3)	114

II. FRÁGREIÐING UM MANNAGONGDIR OG SIÐVENJUR, TÁ IÐ RÆÐUR UM ÁVÍSAR ÚTREIÐSLUR	115
<u>1 INNGANGUR</u>	<u>117</u>
<u>2 SAMANDRÁTTUR</u>	<u>119</u>
2.1 FERÐING UTTANLANDS	119
2.2 FARTELEFON- OG AÐRAR SAMSKIFTISÚTREIÐSLUR	119
2.3 SAMSKIFTISÚTREIÐSLUR HJÁ LANDSSTÝRISMONNUM	120
2.4 UMBOÐAN, STARVSFÓLKAÚTREIÐSLUR O.T.	120
2.5 BILAR	122
<u>3 FERÐING UTTANLANDS</u>	<u>123</u>
3.1 SAMLAÐAR FERÐAÚTREIÐSLUR SAMBÆRT LANDSROKNSKAPINUM 1998-2005	123
3.2 PRÍSIR Á FERÐASEÐLUM	123
3.2.1 REGLUR	123
3.2.2 SPURNARBLAÐ	123
3.2.3 VIÐMERKINGAR	124
3.3 BONUSSKIPAN	124
3.3.1 REGLUR	124
3.3.2 SPURNARBLAÐ	124
3.3.3 VIÐMERKINGAR	124
3.3.4 REGLUR Í ØÐRUM NORÐURLONDUM	125
3.4 GISTING	125
3.4.1 REGLUR	125
3.4.2 SPURNARBLAÐ	126
3.4.3 VIÐMERKINGAR	126
3.5 DAGPENINGUR	126
3.5.1 REGLUR	126
3.5.2 SPURNARBLAÐ	127
3.5.3 VIÐMERKINGAR	127
3.6 FRÁDRÁTTUR Í DAGPENINGI	127
3.6.1 REGLUR	127
3.6.2 SPURNARBLAÐ	128
3.6.3 VIÐMERKINGAR	128
3.7 STAKROYNDIR	128
3.7.1 ALMENNAR VIÐMERKINGAR	128
3.7.2 AÐRAR VIÐMERKINGAR	130
<u>4 FARTELEFON- OG AÐRAR SAMSKIFTISÚTREIÐSLUR</u>	<u>133</u>
4.1 SAMLAÐAR TELEFONÚTREIÐSLUR SAMBÆRT LANDSROKNSKAPINUM 1998-2004	133
4.2 FARTELEFON	133
4.2.1 REGLUR	133
4.2.2 SPURNARBLAÐ	133

4.2.3	VIÐMERKINGAR	134
4.3	AÐRAR SAMSKIFTISÚTREIÐSLUR	135
4.3.1	SPURNARBLAÐ	135
4.3.2	VIÐMERKINGAR	135
4.4	STAKROYNDIR	135
4.4.1	ALMENNAR VIÐMERKINGAR	135
4.4.2	AÐRAR VIÐMERKINGAR	136
5	<u>SAMSKIFTISÚTREIÐSLUR HJÁ LANDSSTÝRISMONNUM</u>	139
5.1	GRANNSKOÐANARFRÁGREIÐING Í 2000	139
5.2	LÓGARGRUNÐARLAG	139
5.3	UM FRÍA HEIMATELEFON	139
5.3.1	SKATTUR AV FRÍARI HEIMATELEFON	140
5.4	UM FRÍA FARTELEFON	141
5.5	ENDURRINDAN FYRI AÐRAR SAMSKIFTISÚTREIÐSLUR	141
5.6	NEVNDARARBEIÐI	141
6	<u>UMBOÐAN, STARVSFÓLKAÚTREIÐSLUR O.T.</u>	143
6.1	ALMENT UM ÚTREIÐSLUR	143
6.2	GOMUL RUNDSKRIV	143
6.3	UMBOÐAN	143
6.3.1	REGLUR	143
6.3.2	KONTERING	143
6.3.3	SPURNARBLAÐ	143
6.3.4	VIÐMERKINGAR	144
6.3.5	STAKROYNDIR	144
6.3.6	REGLUR Í ØÐRUM NORÐURLONDUM	144
6.4	GÁVUR TIL STARVSFÓLK	145
6.4.1	REGLUR	145
6.4.2	REGLUR Í ØÐRUM NORÐURLONDUM	145
6.4.3	SPURNARBLAÐ	146
6.4.4	VIÐMERKINGAR	146
6.5	JÓLABORÐHALD	146
6.5.1	REGLUR	146
6.5.2	SPURNARBLAÐ	146
6.5.3	VIÐMERKINGAR	146
6.5.4	STAKROYNDIR	147
6.6	ÚTFERÐIR	148
6.6.1	REGLUR	148
6.6.2	SPURNARBLAÐ	148
6.6.3	VIÐMERKINGAR	148
6.6.4	STAKROYNDIR	149
6.7	AÐRAR STARVSFÓLKAÚTREIÐSLUR	149
6.7.1	REGLUR	149
6.7.2	SPURNARBLAÐ	149
6.7.3	VIÐMERKINGAR	150
6.7.4	STAKROYNDIR	150

6.7.5	REGLUR Í ØÐRUM NORÐURLONDUM	150
6.8	TÖRVUR Á AT ÁSETA REGLUR	151
6.9	BORÐFÆ	152
7	<u>BILAR</u>	153
7.1	UM AT MERKJA STOVNSBILAR	153
7.1.1	REGLUR	153
7.1.2	SPURNARBLAÐ	153
7.1.3	VIÐMERKINGAR	153
7.2	SKATTLIG VIÐURSKIFTI	153
7.2.1	REGLUR	153
7.2.2	SPURNARBLAÐ	155
7.2.3	VIÐMERKINGAR	155

1 Inngangur

26. október 2005 lat Landsgrannskoðanin lögtingsgrannskoðarunum eina frágreiðing um frávik ímillum játtanartöl og roknskapartöl, og 26. janúar 2006 lat Landsgrannskoðanin lögtingsgrannskoðarunum eina frágreiðing um at grannskoða einskiljingar.

Við hesum letur Landsgrannskoðanin lögtingsgrannskoðarunum ársfráfrágreiðing sína, í sambandi við at lögtingsgrannskoðararnir skulu leggja landsroknskapin 2004 fyri Løgtingið til samtyktar.

Sambært grannskoðanarlógini er endamálið við grannskoðanini at ansa eftir,

at allar inntøkur landsins eru settar í roknskapin,

at eingin útreiðsla er goldin uttan við heimild í fíggarlóg ella aðrari játtanarlóg,

at roknskapurin er rættur, og at tær avgerðir, roknskapurin fevnir um, eru samsvarandi veittum játtanum, galdandi lógum og fyriskipanum, verandi avtalum og vanligum siði,

at hósandi er atborið fíggarliga í sambandi við umsiting av ognum og viðvíkjandi rakstri av teimum stovnum og tí virksesemi, roknskapurin fevnir um,

at roknskapar- og eftirlitsskipanir eru tryggjar.

Fyri hvørt málsøki er í frágreiðingini tikið samanum úrslitið av grannskoðanini av stovnum og skipanum. Frágreiðingin er lögð fyri avvarðandi landsstýrismann, og vit hava tikið við møguleigum viðmerkingar og fráboðanir um tiltøk og ætlanir, frágreiðingin hevur elvt til. Í frágreiðingini er eisini víst á, í hvønn mun viðurskifti eru komin í rættlag, ið vórðu umrødd í seinastu ársfrágreiðing, ið varð latin lögtingsgrannskoðarunum 11. mars 2005.

Lögtingsgrannskoðararnir hava heitt á Landsgrannskoðanina um at kanna, hvørjar reglur eru galdandi, og hvussu mannagongdir og siðvenjur eru, tá ið ræður um:

1. ferðing uttanlands og dagpening fyri tænastruferðir
2. farteleson og aðrar samskiftisútreiðslur
3. umboðan, starvsfólkaútreiðslur o.t.
4. bilar

Landsgrannskoðanin hevur í hesum sambandi sent spurnarbløð til allar stovnsleiðarar, og hevur eisini við stakroyndum kannað, hvussu aðalráðini umsita hesar útreiðslur.

Síðst í hesari frágreiðing hevur Landsgrannskoðanin greitt gjøllari frá um úrslitið av kann-ingini.

Argir, 20. februar 2006

Leivur Harryson

2 Fíggjarmál

2.1 Tilknýti til fíggjarlóg, landsroknaskap o.a. (GL 1996/1 01-1)

Síðani fyrst í nítiárunum hava Landsgrannskoðanin og lögtingsgrannskoðararnir gjørt vart við, at virkseimið hjá fleiri almennum stovnum/grunnum er ikki við á fíggjarlógini, og at grundleggjandi ásetingar í stýrisskipanarlógini um fíggjarlóg, roknskap og grannskoðan eru ikki hildnar.

Í november 2001 læt Fíggjarmálaráðið úr hondum eitt álit “um landsstovnar og –grunnar, tilknýti til fíggjarlóg, landsroknaskap og grannskoðanarviðurskifti”.

Niðurstøðan í álitinum er, at tað er í stríð við stýrisskipanarlógina, tá ið fleiri landsstovnar og –grunnar ikki verða tiknir við á fíggjarlógina og í landsroknaskapin, og eisini er tað í stríð við stýrisskipanarlógina, tá ið roknskapirnir hjá hesum grunnum/stovnum ikki verða lagdir fyri Løgtingið.

Álitið vísir, hvussu trupulleikarnir kunnu verða loystir. Fyri flestu landsstovnar og -grunnar merkir tað, at alt virkseimið verður at taka við á fíggjarlógina og í landsroknaskapin. Tó er møguligt í heilt serligum førum at hava landsvirksemi uttanfyri fíggjarlógina. Í teimum førum skal roknskapurin tó altíð verða lagdur fyri Løgtingið sambært § 45, stk. 4, í stýrisskipanarlógini.

Í uppskoti til samtyktar frá lögtingsgrannskoðarunum um at góðkenna landsroknaskapin fyri fíggjarárið 2000 (Lm. nr. 85/2001) vórðu niðurstøðurnar í álitinum frá Fíggjarmálaráðnum umrøddar, og Løgtingið samtykti 12. mars 2002 at heita á lögmann um at síggja til, at stýrisskipanarlógin í framtíðini fór at verða hildin, soleiðis:

at allir stovnar/grunnar, sum skulu vera á fíggjarlógini, koma við á fíggjarlógina 2003,

at allir almennir roknskapir, sum koma undir § 45, stk. 4, verða lagdir fyri tingið fyri 1. juli 2002, galdandi fyri roknskapir frá fíggjarárinum 2001.

Í juni 2002 kunnaði lögmaður um, at álitið frá Fíggjarmálaráðnum varð lagt fram og gjøgn-umgingið á landsstýrisfundi 11. desember 2001. Har varð avrátt at gera neyðugar broytingar samsvarandi álitinum. Lögmaður vísti eisini til eitt yvirlit yvir stovnar/grunnar, sum skuldu við á fíggjarlógina 2003.

Í skrivi til lögmann 15. november 2002 gjørði Landsgrannskoðanin vart við, at eingin av -stovnunum/-grunnum, sum vórðu nevndir í yvirlitinum, vóru við í fíggjarlógarruppskotinum fyri 2003, og at heldur eingin lógarbroyting var samtykt, sum heimilaði, at virkseimið hjá teimum varð hildið uttanfyri fíggjarlógina. Vit vístu eisini á, at okkum kunnugt vórðu ikki allir roknskapir lagdir fyri tingið samsvarandi ásetingunum í stýrisskipanarlógini. Heitt varð á lögmann um at kunna seg neyvari um hesi viðurskifti.

Í svari 12. desember 2002 helt lögmaður, at støðan als ikki var nøktandi. Tað var serliga harmiligt, tá ið Fíggjarmálaráðið sjálvt longu í november 2001 hevði gjørt vart við, at manngongdirnar vóru í stríð við stýrisskipanarlógina. Fyri at hetta álvarsmál ikki skuldi fara aftur við borðinum, hevði tað, sum áður greitt frá, verið fyri á landsstýrisfundi í desember 2001. Har varð gjørt av, at hvør landsstýrismaður beinanvegin skuldi gjøgnumganga landsstovnar á sínum øki, gera neyðugu broytingarnar samsvarandi álitinum og greiða møguligar ivasurningar í samráð við Fíggjarmálaráðið, og tá ið lögmaður í juni 2002 skrivliga hevði mint landsstýrismenn á málið, helt hann seg hava alla grund til at halda, at teir fóru at greiða viðurskiftini uttan drál.

Sambært Løgsmálaráðnum og Fíggjarmálaráðnum arbeiddu arbeðsbólkar við heimildar-spurningunum, og miðaðu ímóti at fáa viðurskiftini hjá summum grunnum endaliga avgreidd í tingsetuni. Viðurskiftini hjá øðrum grunnum fóru eftir ætlan at verða liðug at avgreiða á ólavsøku 2003. Lögmaður hevði tikið hesa arbeðsætlan til eftirtektar. Vísandi til tey serliga

truplu viðurskifti, tá ið talan er um grunnar, sum eisini arbeiðsmarknaðurin varðar av, helt løgmaður seg hava tikið stig til at loysa hetta álvarsmál forsvarliga.

31. januar 2003 varð málið eisini viðgjørt á fundi millum lógtingsgrannskoðararnar, løgmann og landsstýrismannin í fíggjarmálum. Løgmaður helt tá, at í seinasta lagi 1. september 2003 mátti Landsstýrið taka endaliga støðu til ognarrætt og framtíðar tilknýti til fíggjarlóg og landsroknskap, soleiðis at neyðugar broytingar í fíggjarlógargruppunum fyri 2004 og aðrar lógarbroytingar kundu verða framdar fyri árslok 2003. Henda tíðarætlan helt ikki.

Í januar 2004 kunnaði Løgmannsskrivstovan um, at miðfyrisingin hevði arbeitt við málinum í 2003. Arbeiðið varð skipað í samstarvi millum stjórnarráðini, har Løgsmálaráðið og Fíggjarmálaráðið, hvør á sínum fakøki, høvdu ráðgivið um møguligar loysnir. Uppskot til loysnir vórðu lögð fyri á landsstýrisfundum í november 2003. Málið kom tó ikki víðari, av tí at val varð skrivað út 5. desember 2003.

Í desember 2004 kunnaði løgmaður um, at á fundi 30. november 2004, har bæði landsstýrismenn og aðalstjórar vóru við, varð gjørt av, at Fíggjarmálaráðið skuldi taka stig til at gjøgnumganga og finna hóskaði loysnir fyri teir einstøku grunnarnar/stovnarnar saman við avvarðandi stjórnarráðum. Uppskot um loysnir verða síðani at leggja fyri aftur á landsstýrisfundum, so at hvør landsstýrismaður kann taka endaliga avgerð í sínum málum. Løgmaður fylgir við gongdini til tess at tryggja, at komið verður á mál.

Í januar 2006 hevur løgmannsstjórin kunnað um, at enn er ikki fingin politisk semja um ognarrættin til hesar stovnar:

- Fróðskaparsetur Føroya - Sjalveigandi stovnur
- Føroya Realkreditstovnur
- Arbeiðsmarknaðareftirlønargrunnurin
- Arbeidsloysisstryggingin

Løgmannsstjórin vísti eisini á, at spurningurin um tilknýtið hjá landsstovnum/grunnum til fíggjarlógina verður viðgjördur í einum arbeiðsbólki, ið Løgtingið 1. mars 2005 setti at gera álit og uppskot til lóg um játtanarreglur.

2.2 Roknskaparviðurskifti (GL 2000/1 01-9)

2.2.1 Um tørvin á at endurskoða roknskaparkunngerðina o.a. (GL 1996/1 01 -2)

Vit hava áður í frágreiðingum mælt Fíggjarmálaráðnum til at endurskoða roknskaparkunngerðina. Í 2003 høvdu vit aftur eitt ávíst samskifti við Fíggjarmálaráðið og Gjaldstovuna um spurningin. Vit vístu m.a. á:

- at* smærri ógreidleikar í kunngerðini frá 1996 áttu at verið rættaðir,
- at* kunngerðin og rundskrivnið um roknskaparreglugerðir kundu verið samskipað,
- at* danska kunngerðin, sum var fyrimynd fyri føroysku kunngerðini, og eisini danska lógin/kunngerðin um bókhald á vinnuliga økinum eru broyttar fleiri ferðir,
- at* kunngerðin kundi verið lagað til landsstovnar/-grunnar við leysari tilknýti til fíggjarlóg/landsroknskap,
- at* í sambandi við at nýtt regluverk um KT-trygd verður sett í verk, verður helst neyðugt at dagføra roknskaparkunngerðina og roknskaparrundskrivnið,
- at* Fíggjarmálaráðið sambært § 7 hevur heimild at áleggja stovnum at nýta innanhýsis roknskapir við hóskaði skráseting av t.d. tilfeingi, tíðarnýtslu og avrikum, sum geva grundarlag fyri at lýsa, hvat virksemið kostar, produktivitet o.a. Tað hevur Fíggjarmálaráðið ongantíð gjørt, og í roknskaparrundskrivinum stendur einki um “innanhýsis roknskapir”,

at ætlanin við einari játtan, endamálið, uppgávan, virksemið o.a. er ofta ikki nóg væl lýst,
 at undir viðmerkingunum til fíggarlógina er stórir tørvur á at allýsa fleiri hugtøk, ikki minst “virksemisyvirlit” og starvsfólkayvirlit.

Eftir okkara tykki er á flestu stovnum tørvur á einum virknari innaneftirliti (í víðari merking), sum umframt at tryggja, at roknskapurin er rættur og álítandi, eisini skal hava til endamáls at tryggja, at virksemið/raksturin er málsøkin og effektivur, og at lógir og reglur verða hildnar. Vit hava víst á, at sokallaða COSO-frágreiðingin¹ frá 1992 kundi givið okkum íblástur og vegleiðing.

Fíggjarmálaráðið og Gjaldstovan hildu eisini tørv vera á at dagføra roknskaparkunngerðina og rundskrivnið. Fíggjarmálaráðið ásannaði, at krøv ongantíð vóru sett til skrásetingar av t.d. framleiðslu og tíðarnýtslu í innanvirkis roknskapum, samsvarandi § 7 í kunngerðini. Fíggjarmálaráðið ætlaði, at skrásetingar av hesum slag skulu verða raðfestar høgt í rationaliseringunum í almennu umsitingini komandi árin.

Í november 2004 kunnaði landsstýrismaðurin um, at Gjaldstovan arbeiðir við at dagføra roknskaparkunngerðina. Víst varð á, at nógv er hent á økinum, síðani kunngerðini varð sett í gildi, og neyðugt verður at taka støðu til nøkur grundleggjandi viðurskifti.

Í 2005 hevur Gjaldstovan arbeiðt við at dagføra kunngerðina, og hevur í hesum sambandi eisini yvirskipað arbeiðt við spurninginum, hvussu “mál- og avriksstýring sum amboð kann skipa eina munadyggari almenna fyrising”. Í seinnu helvt av 2005 hevur arbeiðið ligið stilt, eftir at verkætlanarleiðarin fór úr starvi.

Í januar 2006 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at Gjaldstovan tekur arbeiðið upp aftur í seinnu helvt av februar 2006.

2.2.2 *Effektivisering av umsitingini o.a.* (GL 2001/1 01-9)

Sambært § 4, stk. 3, í roknskaparkunngerðini hava allir stovnar skyldu at nýta búskaparskipanir landsins. Sambært § 4, stk. 4, skal Fíggjarmálaráðið/Gjaldstovan gera eina ætlan fyri, hvussu teir stovnar verða tiknir við, sum liggja uttanfyri búskaparskipanir landsins tann dagin, kunngerðin kom í gildi (1. januar 1997). Sambært § 4, stk. 5, kann Fíggjarmálaráðið eftir umsókn loyva stovnum við serligum tørv at nýta sína egnu búskaparskipan heilt ella lutvíst. Loyvið er tó treytað av, at skipanin lýkur tey kunningar-, trygdar-, eftirlits- og tíðarkrøv, sum til eina og hvørja tíð eru galdandi fyri búskaparskipanir landsins, og at ein skrivlig rakstraravtala verður gjørd millum Føroya Gjaldstovu og viðkomandi stovn, sum neyvari útgreinar treytirnar fyri dátusamskifti o.ø.

Vit hava áður víst á, at hesar reglur als ikki hava verið hildnar, hóast talan er um stórar og umfangandi skipanir. Vantandi samskipan og stýring hevur helst ført til ov nógvar “egnar búskaparskipanir”, m.a. tí at stovnar ofta halda seg hava ein heilt serligan tørv. Fleiri broytingar og tillagingar verða gjørdar í EDV-skipanunum, uttan at Fíggjarmálaráðið/Gjaldstovan framman undan fær nakað at vita.

Í desember 2004 kunnaði landsstýrismaðurin um, at Fíggjarmálaráðið seinastu árin hevur gjørt hinum aðalráðunum greitt, at tað verður ikki góðtikið, at egnar búskaparskipanir verða stovnsettar, uttan at tær verða góðkendar av Føroya Gjaldstovu.

Sambært landsstýrismanninum tykist sum ásetingarnar í roknskaparkunngerðini nú verða hildnar, men eftir stendur, at tað finnast fleiri eldri “egnar búskaparskipanir”, sum ongantíð eru góðkendar av Gjaldstovuni. Landsstýrismaðurin heldur tað hevði verið skilagott við einari skynsamari langtíðarráðlegging, at leggja niður fleiri av smærru búskaparskipanunum og í

¹ COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission): Internal Control -Integrated Framework (Intern kontrol - et integrert rammeverk, COSO-rapporten (norsk týðing)).

staðin nýta búskaparskipanir landsins í størri mun. Fíggjarmálaráðið hevur reist spurningin mótvegis hinum aðalráðunum.

Landsstýrismaðurin er ikki í iva um, at tað er skilagott av savna stovnar og fyrisitingar í størri eindir, bæði hvat viðvíkur KT-skipanum og bygnaði. Fyri at tílíkar broytingar skulu hepnast, krevjast fleiri fyrirtreytir:

1. peningur skal setast av til umleggingina (tað verður dýrari, áðrenn tað verður bíligari),
2. játtan skal flytast frá fleiri umsitingareindum til ta umsitingareindina, ið skal hava uppgávuna í framtíðini,
3. politisk semja skal fáast um broytingarnar,
4. broytingarnar skulu hava undirtøku í umsitingini.

Í sambandi við arbeiðið við løgtingsfíggjarlógini 2005 bað Fíggjarmálaráðið aðalráðini koma við ítøkiligum uppskotum, til tess at fremja sparingar, t.d. strukturbroytingar, digitaliserings-tiltøk ella onnur tiltøk. Fíggjarmálaráðið ásannar, at striltið hevur gingið at fáa nøkur ítøkilig uppskot. Til tess at skumpa undir, varð sett í verk ein ”brainstorming”, har øll aðalráð vóru við, umframt trý umboð frá vinnulívnum. Landsstýrismaðurin vísti til eina fyribils frágreiðing við mongum hugskotum hjá umsitingini at arbeiða víðari við. Av ítøkiligum átøkum vísir landsstýrismaðurin á:

- samanleggingina av maskinmeistara- og sjómansskúlanum
- samanleggingina av Útvarpinum og Sjónvarpinum
- samanleggingina av Landsbankanum og Hagstovuni
- størri bygnaðarbroytingar á Toll- og Skattstovuni

Í desember 2005 kunnaði landsstýrismaðurin í fíggjarmálum um, at hann arbeiðir við tveimum stórum rationaliseringsætlanum. Onnur er ein grundleggjandi umskipan av toll- og skattaumsitingini, og hin er ein grundleggjandi umskipan av virkseminum hjá Hagstovuni, Landsbankanum og Búskaparráðnum. Eisini verður í 2006 farið undir at savna lønarútgjaldingar o.a. í ein lønardepil.

Sambært landsstýrismanninum kann alment sigast um hesar verkætlanir, at tær miða ímóti at savna eins uppgávur saman, bæði bygnaðarlíga og ”fysiskt”, og harvið skapa eina bæði effektivari og betri umsiting.

Landsstýrismaðurin ásannar, at tað er sera tungt at fremja rationaliseringar í almennu umsitingini. Serliga hava nógvar forðingar verið í arbeiðinum at umskipa virksemið hjá Hagstovuni, Landsbankanum og Búskaparráðnum. Fíggjarmálaráðið er liðugt at evna til lógaruppskot at fremja nevndu umskipan, men enn eru uppskotini ikki lögð fyri Løgtingið.

Sambært landsstýrismanninum arbeiðir Fíggjarmálaráðið við, at bygningurin á Argjum hjá Postverki Føroya í framtíðini kann verða nýttur til Hagstovuna, Landsbankan umframt Lendisfyrisingina og aðrar stovnar, ið Innlendismálaráðið varðar av.

2.2.3 *Ognaryvirlit* (GL 2001/1 01-9)

Sambært § 20 í roknskaparkunngerðini skal á stovnunum vera eitt yvirlit yvir ognir og útbúnað. Í rundskrivi frá Fíggjarmálaráðnum 6. februar 2001 um roknskaparreglugerðir er ásett, at ognaryvirlit skulu verða gjørd fyri innbúgv, maskinur, bøkur og annan virðismiklan útbúnað við støði í roknskaparskjølum, og skulu tey m.a. fevna um slag, útveganarvirði, livitíð, og hvar ognin er. Vit hava fleiri ferðir víst á, at bert fáir stovnar hava dagførd yvirlit.

Í sambandi við vitjanina á stovnum í 2005 hava vit aftur staðfest, at fleiri stovnar ikki enn hava eitt dagført yvirlit yvir ognir og útbúnað.

Í desember 2002 sendi Fíggjarmálaráðið skriv til allar stovnsleiðarar um at skráseta størri almennar ognir. Í skrivinum stóð, at sjøtul nú fór at verða settur á verkætlanina at fáa skrásett ognirnar hjá landinum og at taka upplýsingarnar við í landsroknskapin.

Í februar 2004 kunnaði Gjaldstovan um, at verkætlanin var seinkað umleið eitt ár, men at EDV-skipanin, sum er partur av búskaparskipanum landsins, er liðug. Ætlanin var at byrja at skráseta í mars 2004 og at taka upplýsingar úr ognaryvirlitinum við í landsroknskapin fyri 2004. Hendan ætlan helt ikki, men í november 2004 vórðu allir almennir stovnar bidnir um at senda Gjaldstovuni upplýsingar um støðisogn, t.v.s. bygningar, størri EDV-útbúnað, innbúgv og aðrar størri ognir.

Í januar 2006 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at Gjaldstovan kennir ikki støðuna í dag, men heldur ikki, at viðurskiftini eru komin í rættlag. Gjaldstovan hevur gjørt av, at EK 76 – góðkenningarskjal fyri játtanarroknskapin – verður útbyggt við einum punkti, har stovnarir skulu staðfesta, hvørt hesi viðurskifti eru í lagi.

Aðalstjórin í Fíggjarmálaráðnum fer á komandi aðalstjórafundi at heita á starvsfelagar sínar um at fáa hesi viðurskifti í rættlag.

2.2.4 Lønarsiting á Gjaldstovuni (GL 1998/2 03 1-10)

Lønarstovan á Gjaldstovuni umsitur og rindar út lønir hjá nógvum landsstovnum. Í sambandi við lønargrannskoðan, sum vit hava gjørt á stovnunum, hava vit eisini kannað, um lønirnar vóru samsvarandi galdandi sáttmálum, flokking, stigum o.ø. í lønarskipanini á Gjaldstovuni. Hesar stakroyndir bendu á, at lønarsatsir, útrokningar o.a. í lønarskipanini vóru rættar.

Góðkenning av lønargrundarkortum

Eina ferð um árið sendir lønarstovan á Gjaldstovuni øllum stovnsleiðarum lønargrundarkortini hjá starvsfólkunum at góðkenna. Stovnsleiðarin skal kanni, um samsvar er millum formligu setanarviðurskiftini og tær í lønarskipanini skrásettu upplýsingar, herímillum starvsból, lønartalvu, aldursviðbót og lønarbrøk.

Í juni 2004 skrivaði Gjaldstovan út nýggj lønargrundarkort. 60 lønargrundarkort komu aftur við viðmerkingum, broytingum og feilum.

Í apríl 2005 sendi Gjaldstovan aftur út nýggj lønargrundarkort til stovnarar at góðkenna, og 17 lønargrundarkort komu aftur við viðmerkingum, broytingum og feilum.

Lønarútreiðslur stemmaðar av við Toll- og Skattstovu Føroya

Eina ferð um árið rindar Gjaldstovan Arbeidsmarknaðareftirlønargrunninum og Trygdargrunninum kravdu gjøldini. Tá stemmar Lønarstovan lønarútgjaldingarnar av við yvirlit frá Toll- og Skattstovu Føroya.

Í desember 2005 greiddi Gjaldstovan frá, at lønarútgjaldingarnar 2004 eru stemmaðar av millum felags lønarskipanina og Toll- og Skattstovu Føroya. Rættingar/skrásetingar vórðu gjørdar, soleiðis at skattskyldug løn útgoldin um lønarskipan stemmaði mótvegis skattskyldugari løn, sum Toll- og Skattstova Føroya hevur skrásett í teirra skipan.

Nýggj lønarskipan

Í juni 2001 kunnaði landsstýrismaðurin um, at ein felags lønarskipan fór at verða tikin í nýtslu um ársskiftið 2001/2002, og á vári 2004 skuldu allar almennar lønir, og aðrar gjaldingar, ið verða handfarnar sum lønir, uttan undantak fara um hesa skipan. Í ávísnum førum kundu egnar forskipanir verða nýttar, t.d. í sambandi við útbúgvingarstuðul o.l. Gjaldstovan skuldi ikki skráseta lønir; tað skulu aðalráðini/stovnarir gera.

Í mars 2005 greiddi Gjaldstovan frá, at allar lønir hjá lærarum í fólkaskúlanum vóru lagdar um til nýggju lønarskipanina, og Almanna- og Heilsumálaráðið hevði sett ein verkætlanarból

at fyriskipa umleggingina á teirra øki. Gjaldstovan vísti eisini á, at lønarøkið er eitt stórt økið við nógvari servitan. Skal nakað munagott verða gjørt, fyri at fáa allar almennar lønir avgreiddar einsháttað í somu skipan, er neyðugt at fremja ávísar bygnaðarbroytingar, og at savna fólk við serkunnleika á lønarøkinum í eina eind.

Í desember 2005 hevur Gjaldstovan kunnað um, at arbeið verður støðugt við verksetan av nýggju lønarskipanini. Tað er torført hjá Gjaldstovuni at siga, nær komið verður á mál, tí tað er í stóran mun eisini upp til stovnarar, og hvørja orku teir seta av til uppgávuna.

2.3 Fíggjarstøðan 2004

2.3.1 Góðkenningarmannagongdir

Mánaðarroknskapurin

Sambært § 9 í roknskaparkunngerðini er álagt stovnsleiðarum mánaðarliga at góðkenna játtanarroknskapin mótvegis aðalráðunum. Á serligum góðkenningarskjali skal stovnsleiðarin sambært pkt. 2.1 í roknskaparrundskrivinum m.a. vátta:

“at allar saldur á fíggjarstøðuni eru rætt tiknar við, herímillum at allar peningastovnskontur, sum stovnurin hevur ræði á, eru skrásettar á fíggjarstøðuni og stemma við kontuavrit frá peningastovnunum; at ogn, skuld og nýtsla eru gjørd rætt upp; at samsvar er millum búskaparskipanir landsins og egnar búskaparskipanir; at alt er stemmað av, sum ásett í roknskaparreglugerðini, og at ásettu mannagongdirnar í roknskaparreglugerðini eru hildnar. Harafturat skal verða kannað, at allar áognir, frammanundan goldnar og skyldugar upphæddir, veittar trygdir o.a. eru skrásettar í roknskapinum, so hann gevur eina rætta mynd av inntøkum og útreiðslum í fíggjarárinum og somuleiðis av ogn og skuld við fíggjarárslok. Í átekingini skal verða kunnað um møgulig viðurskifti, sum ikki eru í lagi. Tá ið játtanarroknskapurin fyri síðsta roknskaparlíga ískoyttisskeiðið (ársroknskapurin) er góðkendur, skal Gjaldstovan hava avrit av góðkenningarskrivinum.”

Greinaroknskapurin

Galdandi frá mars mánaði 2001 er álagt aðalstjórunum í seinasta lagi 10. í øðrum mánaði eftir mánaðarlok á serligum góðkenningarskjali at góðkenna greinaroknskapin mótvegis Fíggjarmálaráðnum.

Greinaroknskapurin er ein samandrátur av játtanar/mánaðarroknskapinum undir einari grein. Aðalstjórnir skulu vegna landsstýrismannin vátta, at játtanarroknskapirnir, ið liggja undir greinaroknskapinum, allir eru góðkendir av stovnsleiðarum sambært galdandi reglum.

Á góðkenningarskjalinum skulu aðalstjórnir kunna Fíggjarmálaráðið um viðurskifti, sum ikki eru í lagi. Gjaldstovan skal hava avrit av øllum góðkenningarskjølum og møguligum fylgiskjølum. Henda skipan er eisini við til at tryggja, at gjørt verður vart við møguligar feilir og munir, og at teir verða rættaðir so hvørt.

Í 2005 hava øll aðalráðini hildið reglurnar, men einki aðalráð heldur tíðarfreistina. Í januar 2006 høvdu 2 aðalráð góðkent greinaroknskapin til og við september 2005, 2 aðalráð til og við august 2005 og 3 aðalráð til og við juni 2005.

Ársroknskapurin

Seinasti mánaðarroknskapurin er at rokna sum ársroknskapurin, og stovnsleiðarin skal góðkenna ársroknskapin á serstøkum góðkenningaroyðublað. eru viðurskifti, sum ikki eru í lagi, skal vera kunnað um tey á góðkenningarskjalinum.

Gjaldstovan skal hava avrit av øllum góðkenningaroyðubløðum og møguligum fylgiskjølum og skrásetir, so hvørt stovnarir hava sent oyðubløðini inn. Sambært yvirliti hjá Gjaldstovuni eru 569 stovnsnummur í landsroknskapinum 2004.

Freistin at senda inn góðkenningarskjalið fyri 2004 var 22. mars 2005. 4. apríl 2005 sendi Gjaldstovan áminningarskriv til stovnsleiðararnar, sum varðaðu av 388 stovnsnumrum, og 27.

mai 2005 varð 2. áminning send stovnsleiðarum, sum varðaðu av 15 stovnsnumrum. Góðkenningarskjøl fyri 60 stovnsnummur eru ikki send inn. Av hesum stovnsnumrum er talan um 45, sum av ymiskum orsökum ikki longur verða brúkt.

Á umleið 40 góðkenningarskjølum eru viðmerkingar. Sambært Gjaldstovuni eru flestu viðmerkingar um mál av lítlum týðningi. Í onkrum føri er talan um tíðaravmarkanarfeilir, tí Gjaldstovan og stovnar við egnari búskaparskipan nýta ymiskan uppgerðarhátt. Í flestu førum er talan um smávegis rættingar, vantandi skrásetingar og um meir- og ella minninýtslu.

Broyting av skjalamannagongdum

Í frágreiðingini í mars 2005 greiddu vit frá, at stórar broytingar eru hendar í skjalamannagongdunum seinnu árin.

Síðani 2004 hevur Gjaldstovan í størri og størri mun ljóslisið kreditorfakturar inn í búskaparskipanir landsins, sum síðani verða viðgjørdir í sonevndari “verkgongdarskipan”, har skjalagongdin er elektronisk. Gjaldstovan hevur eisini ment eina forskipan til “verkgongdarskipanina” til tær útreiðslur, sum taka støði í innanhýsis skjølum, t.d. studningur, endurgjöld o.a. Skipanin hevur virkað síðani februar 2005.

Telefonrokningar frá Føroya Tele og Kalli verða ikki viðgjørðar í “verkgongdarskipanini”. Í staðin fyri senda telefyrirøkurnar Gjaldstovuni rokningarnar á fílu, og fílurnar verða lisnar inn í búskaparskipanir landsins. Rokningar fyri internetnýtslu verða tó viðgjørðar í “verkgongdarskipanini”.

Ætlanin hjá Gjaldstovuni er, at kreditorfakturar skulu ikki longur verða sendir stovnunum, men skulu verða sendir beinleiðis til Gjaldstovuna, við tilvísing til stovnin, ið varðar av útreiðsluni. Gjaldstovan hevur í januar 2006 greitt frá, at henda “skipan” er longu farin at virka fyri summar kreditorar. Kreditorurin skal tó framvegis senda “rætta stovni” kontuavrit o.a.

Síðani 1. februar 2005 hava danskar fyrirøkur, ið senda tí almenna í Danmark kreditorfakturar, skula sent tær í einum elektroniskum skapi. Seinni í 2006 er ætlanin, at danskar fyrirøkur, ið senda Gjaldstovuni kreditorfakturar, skulu senda tær í sama elektroniska skapi. Í januar 2006 hevur Gjaldstovan greitt frá, at Fíggjarmálaráðið hevur ætlanir um at leggja fyri tingið uppskot um, at fyrirøkur skulu senda Gjaldstovuni kreditorfakturar elektroniskt. Verður uppskotið samtykt, verður ásetingin galdandi frá miðskeiðis í 2007 ella byrjanini av 2008. Í 2006 er tað sjálvboðið, um fyrirøkurnar senda kreditorfakturar í elektroniskum skapi.

2.3.2 Avstemman av fíggjarstøðuni o.a.

Í 2001 menti Gjaldstovan eina skipan við kekklistum, ið skuldu verða fylltir út, í sambandi við at mánaðarroknskapirnir vórðu gjørdir. Ein kekklisti var fyri roknskaparhaldið og ein fyri EDV-økið. Ábyrgdarfólk á økjunum skuldu vátta, at avstemmanir/eftirlit vóru gjørd. Lógu mál óavgreidd, skuldi verða víst á, hvat varð gjørt fyri at fáa viðurskiftini í rættlag, og nær tey fóru at koma í rættlag.

Í frágreiðingini í mars 2005 greiddu vit frá, at Gjaldstovan, vísandi til BS 7799-2, hevur ment eina ISMS-skipan (Information Security Management System) til at halda skil á og fylgja við øllum tí eftirlitsvirksemi, sum fer fram á stovninum sambært roknskaparreglugerðini, KT-trygdarforskriftum o.ø. Skipanin lýsir m.a., hvørji eftirlit starvsfólkini hava ábyrgd av, nær tey skulu verða framd, og um/nær tey eru framd, og hvat úrslitið er.

Kekkklistarnir, sum eru umrøddir frammanfyri, eru ein liður í ISMS-skipanini. Summir listar eru dagligir kekklistar, aðrir eru vikulistar og mánaðarlistar. Kekkklistarnir verða ikki latnir aftur, fyrr enn øll eftirlit eru gjørd. Leiðslan á Gjaldstovuni fylgir neyvt við, at eftirlitini verða framd og listarnir latnir aftur. Avstemmanar- og eftirlitsarbeiðið er miðvíst og væl skipað, og leiðslan raðfestir arbeiðið høgt.

Í sambandi við gjøgnumgongd av roknskaparpostum í fíggjarstøðuni í landsroknskapinum 2004 hava vit í stóran mun bygt á tey eftirlit og tær avstemmanir, ið Gjaldstovan støðugt fremur.

2.3.3 Høvuðstøl

Í talvuni niðanfyri er ein samandráttur av fíggjarstøðuni við árslok 2002-2004.

	2004	2003	2002
			mió.kr.
Aktiv			
Kapitalinnskot	1.576	1.531	1.492
Virðisbrøv	424	381	328
Útlán	339	352	347
Áogn o.a.	460	380	458
Tøkur peningur	1.903	2.260	2.762
Aktiv, tilsamans	4.702	4.904	5.387
Passiv			
Skuld	4.256	4.383	5.001
Útjavnanarkonta/eginogn	446	521	386
Passiv, tilsamans	4.702	4.904	5.387

Fíggjarstøðan í landsroknskapinum er ein samandráttur av fíggjarstøðuni hjá øllum “vanligum” landsstovnum, sum eru við á fíggjarlógini. Harafturat eru nakrir postar, sum eru felags, t.d. størsti parturin av tøka peninginum og av skuldini. Fíggjargrunnurin frá 1992 er við undir “kapitalinnskot”, og partafeløg, sum landið eigur, eru tikin við undir “virðisbrøv”.

2.3.4 Fíggjarstøðan hjá landsgrunnum o.l.

Á síðu 16-17 í frágreiðing okkara til lögtingsgrannskoðararnar í oktober 2005, um frávik ímillum játtan og nýtslu, hava vit tikið samanum høvuðstølini í fíggjarstøðuni hjá 10 landsstovnum/-grunnum. Hesir grunnar eru sambært Fíggjarmálaráðnum ogn landskassans, men eru ikki við í landsroknskapinum. Samlaða eginognin er góðar 2 mia.kr.

2.3.5 Fíggjarligur útbúnaður (GL 2005/3 01 2-6)

Kapitalogn í landsfyrirøkum

Ár	2004	2003	2002
Sambært roknskapinum	1.575.935	1.530.999	1.492.390

Í 2004 fevnir roknskaparposturin bert um Fíggjargrunnin frá 1992. Kapitalognin svarar til “eginognina” hjá hesum grunni. Sambært endaliga roknskapinum hjá Fíggjargrunninum er eginognin um 1 mió.kr. lægri, enn roknað varð við í landsroknskapinum.

Eingin allýsing finst av hugtakinum “landsfyrirøkka”, og at júst hesin grunnur er eftir í roknskaparpostinum, er helst ein søgulig tilvild. Í nógv ár hevur Løgtingið í uppskotum til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin mælt til at fáa greiði á hesum roknskaparposti, soleiðis at ikki bert Fíggjargrunnurin, men eisini aðrir grunnar o.l., sum landið eigur, t.d. Føroya Realkreditstovnur, Húsálans-, Bjálvingarstuðulsláns-, Íbúða- og Búnaðargrunnurin o.a. verða skrásettir í landsroknskapinum sum t.d. “Kapitalogn í landsfyrirøkum o.l.”

Fíggjarmálaráðið hevur í oktober 2005 kunnað um, at ætlanin er at taka málið upp, og miðað verður ímóti at taka allar grunnar o.l. við sum ogn í landsroknskapinum 2005.

Virðisbrøv

Ár	2004	2003	2002
Sambært roknskapinum	423.890	380.443	328.411

t.kr.

Størsti vøksturin frá 2003 til 2004 stavar frá partapeningi, sum Landsstýrið setti partafeløg: í P/f Postverk Føroya, 21,5 mió.kr., P/f Vágatunnilin, 20 mió.kr. og P/f Fiskaaling, 2,0 mió.kr. Harafturat hevur Landsstýrið sett 66 t.kr. í partapeningi í Nordatlantisk Turistselskab, sum er eitt samstarv millum Ísland, Føroyar og Grønland um ferðaskrivstovu í bygninginum Norðurbryggjan í Keypmannahavn.

Yvirlit yvir partabrøv, sum eru skrásett í landsroknskapinum

Skrásett í landsroknskapinum	2004	2003	2002
P/f Atlantic Airways	75.000	75.000	75.000
P/f Elektron	2.347	2.347	2.347
P/f Flogsamband	1.521	1.521	1.521
P/f Fiskaaling	4.635	2.635	175
P/f Føroya Banki	1	1	1
P/f Føroya Dátusavn	200	200	200
P/f Føroya Lívstrygging	500	500	500
P/f Føroya Tele	77.948	77.948	77.948
Nordatlantisk Turistselskab	66	-	-
P/f Norðoyatunnilin	62.500	62.500	62.500
P/f Postverk Føroya	21.500	-	-
P/f Skipafelagið Føroyar	70	70	70
L/f Skopunar Útróðrarfelag	50	50	50
P/f Smyril Line	2.760	2.760	2.760
P/f Tvøroyrar Flakavirki	820	820	820
P/f Vágatunnilin	140.300	120.300	100.300
Sp/f Vedding	20	20	20
P/f Virðisbrævamarknaður Føroya	4.200	4.200	4.200
Partabrøv tilsamans	394.437	350.871	328.411
Keypsskála skrásett virðisbrøv, Postverk Føroya	29.453	29.572	28.441
Virðisbrøv tilsamans	423.890	380.443	356.852

t.kr.

Gjaldstovan hevur sett reglur fyri, hvussu partabrøv eiga at verða goymd. Tá ið tey eru keypt, skulu tey verða latin Gjaldstovuni. Sama er galdandi fyri onnur virðisbrøv. Reglurnar viðgera tó ikki upp- og niðurskrivingar av partapeningi.

Landið eigur allan partapeningin í 7 feløgum: P/f Atlantic Airways, P/f Fiskaaling, P/f Føroya Lívstrygging, P/f Føroya Tele, P/f Norðoyatunnilin, P/f Postverki Føroya og P/f Vágatunnilin.

Ultimo 2004 átti Landsstýrið sambært landsroknskapinum 820 t.kr. í partabrøvum í P/f Tvøroyrar Flakavirki. Fiskimálaráðið kunnaði í september 2003 um, at felagið er strikað í partafelagsskrásetingini. Vit hava mælt Fiskimálaráðnum til at bóka burtur partabrøvini, sum eru skrásett í landsroknskapinum. Í januar 2006 hevur Gjaldstovan boðað frá, at partabrøvini verða bókað burtur í landsroknskapinum 2005.

Ultimo 2004 átti Landsstýrið sambært landsroknskapinum 50 t.kr. í lutabrøvum í L/f Skopunar Útróðrarfelag. Fiskimálaráðið kunnaði í september 2003 um, at peningurin upprunaliga varð settur í felagið í 1968, og at felagið varð umskipað/endurreist í 1993, eftir at virkseimið í felagnum var steðgað upp. Vit hava mælt Fiskimálaráðnum til at fáa greiði á, um innskotið frá 1968 er mist.

Í november 2005 boðaði Vinnumálaráðið frá, at Føroya Banki, vegna Vinnumálaráðið, skuldi selja partabrøvini, sum landskassin eigur í Sp/f Ognarfelagnum 1980 (fyrr Skipafelagið Føroyar), og í P/f Tjaldur. Minstiprísurin fyri partabrøvini er innara virðið. Navnvirðið á partabrøvum landskassans í Sp/f Ognarfelagnum 1980 er 70.000 kr., og innara virðið er 3,1 mió.kr. Navnvirðið á partabrøvum landskassans í P/f Tjaldur er 140.000 kr., og innara virðið 3,1 mió.kr. Partabrøvini í P/f Tjaldur eru ikki skrásett í landsroknskapinum 2004.

Í 2005 er P/f Flogsamband farið í sjálvbodna likvidatió, og í desember 2005 er landskassans partur, umleið 4 mió.kr., rindaður á peningastovnskontu hjá Gjaldstovuni.

Av teimum feløgum, landið hevur sett partapening í, rindaðu feløgini í 2005 umleið 12,5 mió.kr. í vinningsbýti fyri roknskaparárið 2004. P/f Atlantic Airways og P/f Føroya Tele rindaðu ávikavist 2 mió.kr. og 8 mió.kr., samanborið við ávikavist 1 mió.kr. og 11 mió.kr. fyri roknskaparárið 2003.

Virðismeting av partabrøvum

Talvan niðanfyri vísir í 1. talteigi, hvat partapeningurin hjá 11 feløgum, sum landið eigur í, er skrásettur til í landsroknskapinum 2004 (keypsvirðið). Talan er um keyp bæði til undirkurs, til yvirkurs og til útgávukurs. Skrásetti partapeningurin gevur sostatt onga ábending um aktuella virðið á feløgnum.

Til samanberingar er í 2. talteigi “innara virðið” sambært ársroknskapinum hjá somu feløgum, tilsamans um 763 mió.kr.

2004	Keypsvirðið	Innara virðið
P/f Atlantic Airways	75.000	126.146
P/f Fiskaaling	4.635	3.433
P/f Flogsamband	1.521	3.712
P/f Føroya dátusavn	200	237
P/f Føroya Lívstrygging	500	80.192
P/f Føroya Tele	77.948	320.775
P/f Norðoyatunnilin	62.500	59.038
P/f Postverk Føroya	21.500	21.500
P/f Smyril Line	2.760	5.879
P/f Vágatunnilin	140.300	137.709
P/f Virðisbrævamarknaður Føroya	4.200	4.013
Partabrøv, tilsamans	391.064	762.634

t.kr.

Sum víst í talvuni, er keypsvirðið í nógvum førum munandi lægri enn innara virðið. Í sambandi við ætlaðu einskiljingarnar hava vit mælt til at endurskoða verandi roknskaparreglur og at umhugsa at fara yvir til at nýta innara virðið. Í oktober 2005 hevur Fíggjarmálaráðið kunnað um, at ætlanin er at nýta innara virðið í landsroknskapinum 2005.

Rentu- og avdráttarfrí lán

Ár	2004	2003	2002
Sambært roknskapinum	187.059	189.703	170.573

t.kr.

Talan er um lán til Framtaksgrunnin, til sjálvsognarstovnar og studningslán sambært Ll. nr. 34/1993, Ll. nr. 48/1964, Ll. nr. 42/1976 og Ll. nr. 26/1997. Lækkingin frá 2003 til 2004 stavar frá umlegging av veðhaldi fyri Jógvan Norði til stuðulslán, umleið 4,1 mió.kr., og niðurskriving av stuðulslánum, umleið 7,3 mió.kr.

Útlán

Ár	2004	2003	2002
Áogn landskassans	400.598	418.571	441.524
Sett av	-249.001	-256.023	-265.233
Sambært roknskapinum	151.597	162.548	176.291

t.kr.

Talan er um veðhaldsútleigg, lestrarlán, lán til Húsálansgrunnin, ymisk lán innan fyri vinnu-mál, serlán, kurslán og stuðulslán, umframt likviditetslán, sum verða umsitin av Realinum.

Sett er av ímóti tapi. Virðið á veðhaldsútleiggum, serlánum, kurslánum og stuðulslánum sambært roknskapinum er sett til kr. 0. Avsetingin svarar í høvuðsheitum til útlán til privata vinnu, sum ikki frammanundan eru avskrivað ella lögð um til rentu- og avdráttarfrí útlán.

Lækkingin frá 2003 til 2004 stavar í høvuðsheitum frá broytingum í gjaldførslánum, afturgjald av lánum til heilsumál, afturgjald av láni til Húsálansgrunnin, afturgjald av veðhaldsútláni til IRF og afturgjald av stuðulslánum til lesandi.

2.3.6 Áogn (GL 2005/3 01 3-7)

Goymslur

Ár	2004	2003	2002
Sambært roknskapinum	25.137	27.296	27.961

t.kr.

Talan er um vørugoymsluna hjá Rúsdrékkasølu Landsins, Apoteksverkinum, Strandfara-skipum Landsins, Postverki Føroya og Skúlabókagrunninum (Útgávuvirksemi).

Skatta-, toll- o.t. skuldarar

Ár	2004	2003	2002
Áogn landskassans	357.819	300.356	292.554
Sett av	-123.748	-126.149	-111.421
Sambært roknskapinum	234.071	174.206	181.133

t.kr.

Seinastu mongu árin hava vit víst á, at samsvar var ikki millum skattadebitorarnar hjá persónum og feløgum sambært skattaskipanunum og høvuðsbókhaldið/landsroknaskapin.

Hesir trupulleikar eru nú loystir. Í landsroknaskapinum fyri 2004 er viðmerkingin um, at skattadebitorarnir hjá persónum ikki stemma millum skattaskipanirnar og landsroknaskapin, strikað.

Í mars 2005 kom Toll- og Skattstovan á mál við at stemma av partafelagsskattin millum felagsskattaskipanirnar og landsbókhaldið, og munirnir vórðu bókaðir í landsroknaskapinum 2004.

Tíðaravmarkan

Í fleiri ár hevur Gjaldstovan víst á trupulleikan, at skipanirnar hjá Toll- og Skattstovu Føroya ikki kunnu handfara tíðaravmarkanir. Trupult er at fáa ein rættan landsroknaskap, tá ið inntøkur verða tiknar við í landsroknaskapin alt eftir, hvussu “a jour” Toll- og Skattstovan er við bókingum.

Sambært Toll- og Skattstovuni eru ongar ætlanir um tøkniligar broytingar av bókhaldsskipanini, men dentur verður lagdur á at vera “a jour” við árslok.

Tænastu-, vøru- og aðrir skuldarar

Ár	2004	2003	2002
Sambært roknaskapinum	201.346	178.668	248.439

t.kr.

Talan er um tænastu- og vøruskuldarar hjá Landsverkfrøðinginum, Strandferðsluni, sjúkrahúsunum og øðrum stovnum. “Aðrir skuldarar” er m.a. renta av inniogn í Landsbankanum, ikki avroknað yvirskot (føroyski parturin) frá danska Tjóðbankanum, endalig uppgerð av ríkisstuðli umframt aðrar inntøkur ella endurgjöld, sum vanligar verða tíðaravmarkað, fyri at geva eina rætta mynd. Eisini er talan um millumrokningar við landsstovnar, lønarútgjaldsskipanir, skipanir hjá Toll- og Skattstovu Føroya, kommunum o.a.

Hækkingin frá 2003 til 2004 stavar m.a. frá hækkan í áogn hjá peningastovnum, ikki avroknaðum endurgjaldi frá ríkinum og ymiskum millumrokningum.

Í frágreiðing okkara í mars 2004 vístu vit á, at millumrokningar hjá innkrevjingarskipanini hjá Toll- og Skattstovuni stemmaðu ikki. Serliga hevur talan verið um inngjöld til sjúkrahússkrøv, sum skulu verða avroknað til kommunurnar. Toll- og Skattstovan fór í 2003 undir at avrokna inngjöldini til kommunurnar. Við árslok 2004 vóru 3,4 mió.kr. bókaðar á millumrokning.

2.3.7 Tøkur peningur (GL 2005/3 01 4-4)

Inniogn í Landsbankanum

Ár	2004	2003	2002
Sambært roknaskapinum	1.472.447	1.820.143	2.412.372

t.kr.

Í frágreiðing okkara í februar 2002 vístu vit á, at sambært § 6 í Ll. nr. 57/1978 “um Landsbanka Føroya” er Landsbankin bankasamband landskassans. Landsstovnar kunnu eisini nýta bankan sum bankasamband. Sambært § 2 í Ll. nr. 31/1995 “um landskassans innlån og lán í Landsbankanum”, skulu innlánini í Landsbankanum í minsta lagi svara til 15% av bruttotjódarúrtøkuni árið frammanundan. Vit hava fleiri ferðir áður víst á, at hugtøkini “landskassin” og “landsstovnar” ikki eru nóg greitt lýst, hvørki í lógunum ella í viðmerkingunum.

Vit hava eisini gjørt vart við, at fleiri landsstovnar/-grunnar, ofta við leysum tilknýti til fíggjarlóg og/ella landsbókhaldið, hava fleiri hundrað milliúnir krónur standandi á banka- og girokontum, sum ikki eru við í landsroknskapinum.

Í einum uppriti í mars 2004 hevur Gjaldstovan m.a. víst á, at hóast tað er ásett í § 15 í roknskaparkunngerðini, at allar útgjaldingar skulu fara ígjøgnum búskaparskipanir landsins, fara um 3 mia.kr., útivið helvtin av øllum útreiðslum o.ø., sum eru heimilaðar á fíggjarlógini, uttanum búskaparskipanir landsins. Sambært skrivi í mars 2005 heldur Landsbankin, at neyðugt er at støða verður tikin til málið, og at neyðugt er at fáa gjørt greiðar lógar- og umsitingarkarmar á hesum øki.

Gjaldstovan vísti eisini á, at tað er ógreitt, hvat eigur at standa í Landsbankanum, og tí er eisini ógreitt, hvussu nógv Landsstýrið kann brúka av almennum gjaldføri, uttan at fara út á lánimarknaðin ella at broyta lógina. Í uppritinum vísti Gjaldstovan á, hvussu bøtt kann verða um stýringina av landsins gjaldføri, og hon mælti m.a. til:

- at* seta tiltøk í verk, so at stovnar ikki sjálvir liggja við gjaldføri, men flyta tað í Landsbankan, sum so kann hava gjaldførið standandi í peningastovnunum, verður tað neyðugt,
- at* staðfesta eitt nógv greiðari ábyrgdar- og myndugleikabýti millum landsstovnar, Gjaldstovuna og Landsbankan,
- at* seta í verk eina virknari, nútímans gjaldførisstýring, sum hevði ført til hægri rentuinntøkum
- at* útgjaldsskipanin hjá Gjaldstovuni verður ein miðdepil í almennum gjaldførisstýringini, so sum ætlanin var upprunaliga.

Í skrivi í mars 2005 vísir Landsbankin á, at um tilmælini hjá Gjaldstovuni verða fylgd, fáa Gjaldstovan og Landsbankin ein virknari og greiðari leiklut í stýringini av almenna gjaldførinum.

Í fleiri uppskotum til samtyktar seinastu árinum um at góðkenna landsroknskapirnar hava løgtingsgrannskoðararnir víst á, at útrokningin av bruttotjóðarúrtøkuni byggir á eitt leyst grundarlag, og at hugtøkini “landskassin” og “landsstovnar” í lógini “um Landsbankan” og í lógini “um landskassans innlán og lán í Landsbankanum” eru ógreið. Løgtingsgrannskoðararnir hava mælt landsstýrismanninum til at fáa greiði á hesum viðurskiftum.

Sambært skrivi í mars 2005 tekur Landsbankin undir við, at hugtøkini “landskassin” og “landsstovnar” verða neyvari nágreinað.

Í januar og september 2002 boðaði Fíggjarmálaráðið frá, at hugtøkini “landskassin” og “landsstovnar” fóru at verða lýst neyvari í uppskoti til broyting í lóg “um Landsbankan”, sum fór at verða lagt fyri Løgtingið á heysti 2002.

Í februar 2003 boðaði Fíggjarmálaráðið frá, at arbeiðt varð við at seta ein óheftan arbeiðsbólk at endurskoða alla lóggávuna viðvíkjandi Landsbankanum og at koma við tilmæli um framtíðar bygnað. Landsgrannskoðanini kunnugt varð eingin arbeiðsbólkur settur.

Í november 2004 greiddi landsstýrismaðurin frá, at trupult hevði verið at fingið semju um, hvønn status Landsbanki Føroya skuldi hava. Trupulleikin er ein partur av ósemjuni um, hvat tilknýti grunnar og landsstovnar skulu hava til landsroknskapin og løgtingsfíggjarlógina. Landsstýrismaðurin vísti á, at júst støðan hjá Landsbankanum verður nýtt sum grundgeving fyri, hví grunnar og landsstovnar ikki skulu verða tiknir við í landsroknskapin og á løgtingsfíggjarlógina.

Í november 2004 vísti landsstýrismaðurin á, at hann hevði gjørt av at leggja Landsbankan og Hagstovuna saman í ein stovn, og at stovnurin skal vera á løgtingsfíggjarlógini. Ætlanin er at taka av lógirnar “um Landsbanka Føroya” og “um landskassans innlán og lán í Landsbankanum”. Nýggj lóg skal verða gjørd, har reglur fyri umsiting av gjaldføri verða ásettar.

Í september 2005 sendi landsstýrismaðurin til ummælis út eitt uppskot til nýggja løgtingslóg um Landsbanka Føroya. Uppskotini eru ikki lögð fyri Løgtingið.

Banka-, giro- og kassapeningur

Ár	2004	2003	2002
Sambært roknskapinum	431.010	439.937	350.112

t.kr.

Roknskaparposturin vísir ikki, hvussu nógv “landið” tilsamans hevur standandi á banka- og girokontum. Fleiri landsstovnar/-grunnar, við leysum/ivasomum tilknýti til fíggjarlóg og/ella landsbókhaldið, hava fleiri hundrað milliónir krónur standandi í virðisbrøvum og á peningastovnskøntum, sum ikki eru við í landsroknskapinum.

Sambært landsroknskapinum 2004 er “banka-, giro- og kassapeningur”, sum við árslok stendur á bók ella er í kassa, støðugt vaksin, frá um 183 mió.kr. í 1999, til 431 mió.kr. í 2004. Gjaldstovan umsitur um 123 mió.kr. ella 29% av hesari upphædd. Hækkingin stavar m.a. frá, at Apoteksverkið, Postverk Føroya og Trygdargrunnurin, sum hava nógv pening á bók, eru tikin við í landsroknskapin. Harafturat er talan um stovnar og aðalráð, sum hava gjaldføri í sambandi við útgjöld av lønum, studningum o.ø.

Í sambandi við avstemman av fíggjarstøðuni hevur Gjaldstovan í árávís víst á, at landsstovnar/-fyrirkøpur (t.d. Útvarp Føroya, Apoteksverkið, Húsálansgrunnurin, Trygdargrunnurin og Rúsdrekkasøla Landsins) hava nógv pening standandi á kontum í øðrum peningastovnum. Gjaldstovan hevur sett spurningin, um ikki hesin peningur átti at staðið í Landsbankanum.

Sambært skrivi í mars 2005 heldur Landsbankin tað vera óheppið, at landsins peningur ikki verður umsitin á ein meira skipaðan hátt. Landsbankin setir spurningin, um tað átti at verið ásett í lóg, at umsitingin av almennum peningi verður røkt á besta hátt, t.d. við einum samstarvi og ábyrgdarbýti millum Gjaldstovuna og Landsbankan, har útgjaldsskipanin hjá Gjaldstovuni er miðdepilin í almennu gjaldførisstýringini, og fíggjarumsitingin í Landsbankanum umsitur uppsparða peningin, eins og Landsbankin umsitur gjaldføri landskassans. Ístaðin fyri at hópurin av almennum krónum standa spjaddar á ymiskum bankakøntum til sera lága rentu, kundi peningurin verið settur í virðisbrøv e.a. til eina munandi betri rentu.

Harafturat vísir Landsbankin á, at fastar og nøktandi mannagongdir eru, tá ið Gjaldstovan flytir gjaldføri millum Landsbankan og “privata bankakervið”, og tá ið Toll- og Skattstovan flytur pening inn á kontu í Landsbankanum, men at mannagongdirnar eru ikki nøktandi, tá ið aðrir stovnar flyta pening úr Landsbankanum.

2.3.8 Skuld (GL 2005/3 02 2-3)

Innanlandsskuld, langfreistað

Ár	2004	2003	2002
Sambært roknskapinum	1.538.224	1.609.162	401.318

t.kr.

Størstu upphæddirnar í 2004 eru 4 brævalán (“2003-06” 375 mió.kr., “2003-08” 375 mió.kr., “2004-05” 350 mió.kr. og “2004-08” 400 mió.kr.), tilsamans navnvirði 1.500 mió.kr.

Uttanlandsskuld, langfreistað

Ár	2004	2003	2002
Sambært roknskapinum	2.118.400	2.197.045	4.098.148

t.kr.

Talan er um 2 lán frá danska statinum, sum stava frá avtaluni 10. juni 1998 ímillum dansku stjórnina og Landsstýrið. Annað lánið var upprunaliga 4.024 mió.kr. Í 2003 umfíggaði Landsstýrið part av láninum við at skriva út 1,2 mia.kr. í lánsbrøvum og við brúka 0,5 mia.kr. av gjaldføri landskassans í Landsbankanum.

Hitt lánið er 500 mió.kr., og er sambært avtaluni rentu- og avdráttarfrítt við teimum treytum, sum standa í lánsavtaluni: “Afviklingen af lånet aftales i takt med eventuelle indtægter fra fremtidig råstofudvinding. Dog afskrives gælden efter 20 år, såfremt der ikke på det tidspunkt er startet udvinding af råstoffer.”

Lánini samsvara við lánsavtalur og onnur uttanhýsis skjøl.

Partur av langfreistaðu skuldini, ið fellur til gjaldingar innanfyri komandi árið

Ár	2004	2003	2002
Sambært roknskapinum	430.345	925.519	447.906

t.kr.

Talan er um brævalánið “2004-05” 350 mió.kr. og árliga avdráttin av láninum til dansku ríkisstjórnina.

Í 2004 er lánið úr Íleggingargrunninum 99 mió.kr. goldið aftur. Harafturat eru fløgu-grunnar og bundin uppsparing goldin aftur.

Stuttfreistað skuld (onnur skuld)

Ár	2004	2003	2002
Sambært roknskapinum	599.175	576.959	501.646

t.kr.

Talan er í høvuðsheitum um vanligar kreditorar, millumrokningar við kommunur, tíðaravmarkanir og skuld, sum er greidd til útgjaldingar frá ymiskum skipanum. Skrásettu upphæddirnar í landsroknskapinum samsvara við sundurgreiningar, sum liggja aftanfyri.

Útjavningarkonta

Ár	2004	2003	2002
Salda 1. januar	520.102	499.313	121.964
RLÚ-úrslit	-151.656	22.493	190.656
Ymiskar broytingar	78.246	-1.028	73.953
Salda 31. desember	446.692	520.778	386.572

t.kr.

At saldun á útjavningarkontuni primo 2004 ikki stemmar við salduna ultimo 2003, er tí at broytingin í eginognini hjá Fíggingargrunninum, sum varð bókað sambært meting frá grunninum, varð lækkað við umleið 700 t.kr., tá roknskapurin 2003 hjá Fíggingargrunninum var liðugur.

“Ymiskar broytingar” fevna um broytingar á fíggarstøðuni, sum ikki verða førdar yvir raksturin. Talan er m.a. um tøkniligar munir, sum standast av broytingum í roknskaparmeginreglum, rættingar av skeivum bókingum, sum viðvíkja undanfarnum árum, avtøka av grunnum, úrslit hjá internum grunnum, broytingar í avsetingum, mótbókingar til útlánsroknskap og mótbókingar til kapitalinnskot.

Útjavningarkontan líkist ikki “Kontu fyri eginpening” í einum privatum virki. Aktivini í landsroknskapinum verða virðismett øðrvísi, og materiell støðisogn, t.d. bygningar, skip,

vegir o.t., verða ikki virðismett í roknskapinum. Útjavningarkontan hevur tí so at siga bert eitt tøkniligt endamál.

2.4 Umsiting av skatti, avgjöldum o.a.

2.4.1 Kassaeftirlit á Toll- og Skattstovu Føroya (GL 2005/2 04 0-13)

Eins og árin frammanundan hava vit í 2005 verið ófráboðað á kassaftirliti í øllum økjunum hjá Toll- og Skattstovuni. Vit hava staðfest, at eftirlitsdagin var samsvar ímillum upptalda kassapeningin og bókhaldið, og samsvar var ímillum bókhaldið og kontuavritini frá peningastovnunum.

Eins og í teimum seinastu frágreiðingunum hava vit víst á, at mannagongdirnar á kassaøkinum ikki altíð samsvara við roknskaparreglugerðina hjá Toll- og Skattstovuni. Í januar 2006 hevur Stýrið kunnað um, at í sambandi við bygnaðarbroytingarnar á Toll- og Skattstovuni verður arbeitt við at gera arbeidsgongdina einfaldari, og at lýsa mannagongdina í roknskapareglugerðini.

Vantandi skilnaður ímillum skráseting og gjalding

Í frágreiðingini í mars 2004 vísu vit á, at í roynd og veru var eingin skilnaður millum teirra, sum skráseta í bókhaldinum, og teirra, sum umsita kassan, tí í flestu førum høvdu kassameistararnir eisini atgongd til at bóka og tollavgreiða.

Í sambandi við kassaftirlitini í 2005 kunnaði Toll- og Skattstovan um, at kassameistarar og avloysarar hava nú ikki atgongd at bóka og broyta í tollrokningum, men í flestu økjum kunnu teir tollavgreiða.

Kontantgjaldingar

Í frágreiðingini 2004 vísu vit á, at ymiskt er, hvussu økini skilja og umsita reglurnar. Vit mæltu til at gera roknskaparreglugerðina so greiða, at starvsfólkini skilja hana. Landsstýrismaðurin boðaði í november 2004 frá, at Stýrið hevði álagt øllum økisstjórum at seta tiltøk í verk, so at 1. januar 2005 skuldu mannagongdirnar á kassaøkinum samsvara við roknskaparreglugerðina.

Í sambandi við kassaftirlitini í 2005 hava vit aftur víst á, at tað er ymiskt, hvussu økini fylgja reglunum, sum tykjast ótíðarhóskandi. Vit hava mælt Stýrinum til at umhugsa av nýggjum, hvussu kassaøkið skal verða skipað í framtíðini.

Kvittanir

Tá ið goldið verður kontant, skal talmerkt kvittan í tvítaki verða latin. Í 2004 vísu vit á, at ymiskar kvittanir verða brúktar í økjunum, og at ikki allar eru í talraði. Vit mæltu til at skipa fyri eftirliti við óbrúktum kvittanum.

Í sambandi við kassaftirlitini í 2005 staðfestu vit, at umrøddu kvittanir nú eru talmerktar. Tó verður framvegis í onkrum øki kvittað á skjøl, sum kundin kemur við, t.d. kontuúrrit og inngjaldingarkort til skatt og mvg.

Vit mæltu til at umhugsa at endurskoða verandi kvittanir og gera tær einfaldari.

Reglur um innanhýsis kassaftirlit

Tvær ymiskar ásetingar eru um innanhýsis kassaftirlit. Onnur er í roknskaparreglugerðini, og hin í fráboðan til Fíggjarmálaráðið 16. november 2004. Vit vísu á, at hvørgin verður fylgd.

Roknskaparreglugerðin ásetir, at økisstjórin ger kassaftirlit í minsta lagi seks ferðir um árið, og at stjórnin ger ófráboðað kassaftirlit minst eina ferð um árið.

Í skrivi 16. november 2004 til Fíggjarmálaráðið boðaði Stýrið á Toll- og Skattstovu Føroya frá, at økisstjórnarnir skulu javnan gera kassaeftirlit fyri at tryggja sær, at alt fer rætt fram, og at stovnsleiðslan skal gera ófráboðað kassaeftirlit einar 2 - 3 ferðir um árið.

Í sambandi við kassaeftirlitini í 2005 spurdu vit, um økisstjórnarnir høvdu gjørt kassaeftirlit í økinum. Økisstjórnarnir høvdu gjørt kassaeftirlit í fyra økjum, men stjórnin/Stýrið hevði ikki gjørt kassaeftirlit í 2004 og 2005. Vit hava enn eina ferð mælt til, at Stýrið ger sær greitt, hvørjar ásetingar skulu vera fyri kassaeftirlit, setur tær í roknskaparreglugerðina, og síðani fylgir teimum.

2.4.2 Innaneftirlit í sambandi við umsiting av skatti (GL 2000/2 04 2-2 og 1999/2 04 3-3)

Í mars 2005 lótu vit Toll- og Skattstovu Føroya og Fíggjarmálaráðnum eina frágreiðing um innaneftirlit. Endamálið var at lýsa innaneftirlitið í sambandi við umsitingina av skatti og geva eina ábending um, í hvønn mun reglur verða fylgdar, og í hvønn mun reglur eiga at verða broyttar/dagfórdar.

Ætlanin hjá Landsgrannskoðanini var, at frágreiðingin kundi verða brúkt sum liður í arbeiðinum at endurskoða og bøta um roknskaparreglugerðina og innaneftirlitið sum heild. Vit hava í hesum sambandi boðið okkum til at stuðla uppundir arbeiðið.

Innaneftirlit

Í frágreiðing okkara verður m.a víst á, at í fleiri førum er roknskaparreglugerðin ógreið og onkrum førum mótsigandi, tá tað snýr seg um eftirlitsvirksemi viðvíkjandi umsiting av skatti. Fleiri reglur og mannagongdir, ið víst verður til, eru “ein leivd frá farnari tíð”. Tað er helst tí, at roknskaparreglugerðin, við tilvísingum, og leiðbeiningin til vinnuskránnar verða lítið brúktar av starvsfólkunum.

Har eftirlitsvirksemi er ásett í roknskaparreglugerðini, verða eftirlit í nógvum førum ikki framd sum ásett. Á fleiri umsitingarøkjum er einki eftirlitsvirksemi ásett í roknskaparreglugerðini e.t., men hóast tað hava vit sæð, at onnur skilagóð eftirlit fara fram. Flestu eftirlit verða tó ikki skjalprógvað.

Nógvar grundir kunnu verða til, at innaneftirlitið ikki virkar nóg væl, t.d. at:

- eftirlitsmál eru ikki ásett,
- eingin váðameting er gjørd,
- eftirlitsmálini eru ikki hóskandi ella nóg væl greinað,
- starvsfólk eru ikki nóg væl kunnað um, hvat tey skulu gera,
- starvsfólk eru ikki nóg væl kunnað um, hvussu arbeiðið skal verða skjalprógvað,
- eru feilir, vita starvsfólk ikki, hvørjum tey skulu boða frá,
- leiðslan raðfestir ikki innaneftirlitið nóg høgt.

Vit hava mælt til at broyta hugburð og mannagongdir, tá ræður um innaneftirlit, t.d. samsvarandi hugburðinum aftanfyrir sokallaðu COSO-frágreiðingina. Vit hava eisini mælt til at eyðmerkja innaneftirlitini, og at hugsa um at seta í verk mannagongdir við t.d. kekklistum, vikulistum og mánaðarlistum, sum kunnu vera eitt amboð hjá leiðsluni/Stýrinum at hava eftirlit við, at innaneftirlitini verða framd.

Vit vístu á, at Gjaldstovan var í ferð við at menna eina ISMS-skipan til at halda skil á og fylgja við øllum tí eftirlitsvirksemi, sum fer fram sambært roknskaparreglugerðini, KT-trygdarforskriftum o.ø. Vit mæltu til, at Toll- og Skattstova Føroya var við til at menna skipanina og laga hana til egnan tørv.

Samanumtikið er tað tó okkara fatan, at skattaskipanirnar virka væl, og at nógvar sjálv-virkandi mannagongdir og reglulig kunning til skattgjaldarar, arbeiðsgevarar og kommunur um skrásettar upplýsingar í stóran mun tryggja, at skrásetingarnar eru rættar.

So at siga ongar kærur ella viðmerkingar koma frá skattgjaldarum í sambandi við, at skattalistin hvørt ár liggur frammi til alment eftirlit. So at siga ongar viðmerkingar verða latnar Toll- og Skattstovuni í sambandi við, at kommunurnar fáa yvirilit yvir inntøkur og frádráttir hjá skattgjaldarum í kommununi. At skattgjaldarin o.o. hava so gott høvi at gera vart við møguligar skeivleikar, verður roknað sum eitt sera munadygt eftirlit. At so fáar rættingar og viðmerkingar eru til skrásetingarnar bendir á, at upplýsingarnar, sum eru skrásettar, sum heild eru rættar.

Samskiptið við landsstýrismannin og Stýrið

Í august 2005 kunnaði landsstýrismaðurin um, at Toll- og Skattstovan áhaldandi arbeiðir við at bóta um innaneftirlitið. Eisini vísti Fíggjarmálaráðið á, at Toll- og Skattstovan heldur nøkur punkt í frágreiðingini vera misskilt

Í september 2005 var fundur millum Landsgrannskoðanina og umboð fyri Stýrið á Toll- og Skattstovu Føroya. Á fundinum vístu vit á, at frágreiðingin í ein ávísan mun er ein boðberi av tí fatan, ið økini hava av innaneftirlitinum. Møguligar misskiljingar í frágreiðingini ella fylgiskjølunum kunnu tí stava frá, at økini hava misskilt ávísar reglur ella samanhang, men kunnu eisini stava frá, at starvsfólk í Stýrinum ikki kenna nóg væl til, ella hava misskilt nakað av tí, sum veruliga fer fram í økjunum, tá ræður um innaneftirlit.

Niðurstøðan á fundinum var, at tað er upp til Stýrið at fara undir eina skipaða gjøgnumgongd av frágreiðingini og av undirliggjandi fylgiskjølum og arbeiðsskjølum, við tí fyri eyga at endurskoða og bóta um roknskaparreglugerðina og innaneftirlitið sum heild. Umboðini fyri Toll- og Skattstovu Føroya greiddu frá, at ein trupulleiki er, at tað er ógreitt, hvør í Stýrinum hevur ábyrgd av innaneftirlitinum. Tað má stjórnin taka støðu til.

Í januar 2006 hevur landsstýrismaðurin kunnað um umfatandi bygnaðarbroytingarnar á Toll- og Skattstovu Føroya, og at tað eigur at verða eitt gott høvi at styrkja innaneftirlitið á stovninum. Í hesum sambandi hevur landsstýrismaðurin heitt á leiðsluna á Toll- og Skattstovuni um at leggja uppfyri tilmælum í frágreiðingini frá Landsgrannskoðanini.

Álínning og mál

Í frágreiðingini hava vit eisini víst á leiklutin hjá landsstýrismanninum, Toll- og Skattaráðnum og Stýrinum fyri Toll- og Skattstovu Føroya, tá ræður um álínning og mál. Vit vístu á, at ein treyt fyri, at innaneftirlitið kann virka, er, at leiðslan hevur sett sær mál.

Í Ll. nr. 169/1997 “um Toll- og skattafyrising” eru ásetingar um yvirskipaðu leiðsluna av Toll- og Skattstovu Føroya. Í frágreiðingini hava vit m.a. víst á, at landsstýrismaðurin hevur ikki ásett reglur fyri virkseminum hjá Toll- og Skattaráðnum. Toll- og Skattaráðið hevur ikki ásett stevnumið, sum Toll- og Skattstovan skal arbeiða eftir. Vit hava ikki fingið staðfest, hvørjar árligar virkisætlanir Stýrið ger, og hvørji eftirlit eru við, at virkisætlanirnar verða fylgdar.

Í mars 2005 vísti Fíggjarmálaráðið á, at ætlanin er at endurskoða lógina og skipanina við Toll- og Skattaráði.

Í januar 2006 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at hann hevur ikki ásett neyvari reglur fyri virkseminum hjá Toll- og Skattaráðnum. Landsstýrismaðurin hevur eisini kunnað um, at hann, sum liður í bygnaðarbroytingunum á Toll- og Skattstovu Føroya, umhugsar at taka av Toll- og Skattaráðið.

2.4.3 *Innflutningsgjöld* (GL 2001/2 04 5-7)

Landsgrannskoðanin hevur í fleiri ár gjørt teldukanningar (QMF) av tollskrásetingum, har vit av royndum vita, at stórir feilir kunnu koma fyri. Í frágreiðingunum í 2003, 2004 og 2005 hava vit víst á, at nú innflytarar sjálvir eru farnir at tollavgreiða, átti Toll- og Skattstova Føroya sjálv javnan at gjørt tílíkar teldukanningar.

Í januar 2006 hevur stjórin á Toll- og Skattstovu Føroya kunnað um, at stovnurin er í ferð við at endurskoða og skriva niður mannagongdir og evna til serstakar eftirlitslistar í sambandi við eftirlit við innflutningsgjaldi. Endamálið er at fáa eitt meira virkið eftirlit.

Í 2004 komu vinnuligir kontantkundar við í skipanina at tollavgreiða sjálvir. Í 2004 og 2005 mæltu vit til, at Toll- og Skattstova Føroya vendi sær til Gjaldstovuna, m.a. vísandi til § 4, stk. 5, í roknskaparkunngerðini, fyri at tryggja, at broytta skipanin frá byrjan leyk tey krøv, ið eru ásett viðvíkjandi trygd, gjalding og bókhaldi.

Í januar 2006 hevur stjórin á Toll- og Skattstovuni greitt frá, at honum kunnugt hevur Toll- og Skattstovan ikki havt samband við Føroya Gjaldstovu, tí talan er ikki um nakra nýggja skipan.

2.4.4 *Skrásetingargjald* (GL 2002/2 04 5-9)

Í frágreiðingini í mars 2005 vístu vit á nakrar veikleikar í umsitingini av skrásetingargjaldinum og gjaldinum fyri burturbeining av bilum. Síðani eru flestu viðurskifti komin í rættlag, og niðanfyrri hava vit greitt gjøllari frá teimum.

MVG á skrásetingargjaldi

Vit vístu á, at tað var ógreitt, hvussu Toll- og Skattstova Føroya umsat MVG-lógina í sambandi við skrásetingargjald, og vit mæltu til at taka spurningin upp, so einki ivamál var um MVG av skrásetingargjaldinum. Toll- og Skattstova Føroya boðaði í februar 2005 frá, at lögfrøðingar í Stýrinum kannaðu spurningin.

Landsstýrismaðurin í skattamálum legði síðani uppskot fyri Løgtingið, sum hevði til endamáls at nágreina, at 25% í avgjaldi eisini skuldi verða roknað av skrásetingargjaldinum. Skrásetingargjaldslógin varð broytt við Lf. nr. 41 frá 27. apríl 2005, so nú verður í øllum førum rindað eitt eykagjald, sum er 25% av skrásetingargjaldinum.

MVG á burturbeiningargjaldi

Vit vístu á, at Toll- og Skattstova Føroya viðhvørt legði MVG omaná burturbeiningargjaldið. Vit mæltu til at taka spurningin upp, so eingi ivamál vóru.

Í juni 2005 boðaði Stýrið á Toll- og Skattstovu Føroya frá, at MVG ikki skal verða roknað av burturbeiningargjaldinum.

Vøruvognar

Í § 5 í skrásetingargjaldslógini stendur, at fyri vøruvognar, av skapi og merki sum persónsvognar, er skrásetingargjaldið 30% av avgjaldsskylduga virðinum. Í § 8 stendur, at fyri last- og vøruvognar er avgjaldið 15% av avgjaldsskylduga virðinum fyri akfør við totalvekt 3.500 kg og minni.

Vit vístu á, at í dag líkjast fleiri vøruvognar og persónsvognar, og tí kann ivi vera um, hvørt teir skulu rinda 15% ella 30%. Vit mæltu til at áseta greiðar reglur og at umhugsa, um ikki Akstovan í øllum førum eigur at vátta, hvat slag av vøruvogni, talan er um.

Í mai 2005 hevur Akstovan gjørt vegleiðandi yvirlit yvir slíkar bilar, men Akstovan sigur, at í hvørjum føri sær skal ítøkilig meting verða gjord, hvørt vøruvognurin er av skapi og merki sum persónsvognur.

Vit gjørdur vart við nakrar útrokningar- og skrásetingarfeilir av skrásetingargjaldinum, tá ið vøruvognur verður broyttur til persónsvogn, áðrenn 8 ár eru liðin frá skrásetingardegnum. Vit bóðu Stýrið um viðmerkingar. Í juni 2005 hevur Stýrið víst til mannagongdirnar, sum Akstovan hevur gjørt. Har stendur nágreinað, hvussu skrásetingargjaldið skal verða roknað út.

Gjald fyri umskráseting

Vit mæltu til at seta í verk eina mannagongd, sum tryggjaði, at umskrásetingargjaldið, sum er ásett í § 19 í lógini, verður rindað, áðrenn umskráseting við eigaraskifti fer fram.

Í juni 2005 hevur Stýrið boðað frá, at nú hevur Akstovan eftirlit við, at umskrásetingargjaldið verður goldið.

Flytigóðsbilar

Toll- og Skattstova Føroya kravdi ikki burturbeiningargjald av akførum, flutt inn sum flytigóðs. Av tí at “innlatingargjald” verður goldið út, tá ið akfar verður burturbeint, spurdu vit, um burturbeiningargjald skal verða kravt av bilum, sum koma til landið sum flytigóðs.

Í juni 2005 hevur Stýrið boðað frá, at spurningurin hevur verið lagdur fyri landsstýrismannin. Landsstýrismaðurin heldur ikki mannagongdin skal broytast, sjálvst um bilarnir, tá søkt verður um tað, fáa burturbeiningargjald frá Føroya Gjaldstovu.

Roknskaparreglugerðin

Eftir okkara tykki var roknskaparreglugerðin viðvíkjandi umsiting av skrásetingargjaldi ikki nøktandi. Vit mæltu til at endurskoða roknskaparreglugerðina og lýsa mannagongdirnar viðvíkjandi skrásetingargjaldinum.

Í juni 2005 gjørdi Akstovan eina vegleiðing um, hvussu skrásetingargjaldið skal verða roknað út. Í vegleiðingini eru fleiri dømi, men tó er einki dømi um, hvussu skrásetingargjaldið skal verða roknað út, tá neyðsendarakfør og líkvognar verða umskrásettir til aðra nýtslu, og tá hýruvognar verða umskrásettir til vanligar persónsvognar. Vit mæltu Akstovuni til at tílík dømi verða við í vegleiðingini.

Í januar 2006 hevur Akstovan boðað frá, at so skjótt orka er til tað, verður vegleiðingin gjørd liðug og ásett í roknskaparreglugerðini fyri stovnin.

Einki skrásetingargjald er á prutlum

Í § 1 í lógini er ásett, at fyri motorakfør, sum eru skrásetingarskyldug eftir ferðslulógini, verður ásett skrásetingargjald, sum byggir á eitt virðisgjald. Í 2002 vórðu prutl skrásetingarskyldug. Prutl eru ikki beinleiðis nevnd, men heldur ikki undantikin í lógini um skrásetingargjald á motorakførum. Eftir okkara tykki hevði tað verið greiðari, um prutl vóru undantikin í lógini.

Í januar 2006 hevur Akstovan víst á, at rættast hevði verið, um prutl vóru undantikin í lógini um skrásetingargjald, og at landsstýrismaðurin kann taka broytingina við, næstu ferð lógin verður broytt.

Gjald fyri burturbeining av bilum

Í § 20 stendur, at neyvari reglur um útgjald fyri burturbeining av akførum verða ásettar av Føroya Landsstýri. Vit vístu á, at kunngerðin um bilvakra grunnin hevur ikki heimild í galdandi lóg. Vit mæltu til at fáa formligu viðurskiftini í rættlag og at dagføra reglurnar.

Í januar 2006 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at kunngerðin verður broytt í ár, so hon verður meira tíðarhóskandi og fær heimild í galdandi lóg.

Í frágreiðingini í mars 2005 gjørdu vit vart við, at eingin játtan var til útreiðsluna, og vit mæltu til, at peningur verður játtaður á løgtingsfíggarlógini til burturbeining av akførum. Tað er nú komið í rættlag.

Vit mæltu til at kanna, hvussu tað kann koma fyri, at akfør eru í “umfari”, aftaná at Gjaldstovan hevur goldið góðkendari vrakmóttøkustøð innlatingar- og burturbeiningargjald, og vrakmóttøkustøðin hevur skrivað undir, at bilvrakið er burturbeint.

Í desember 2005 boðaði Gjaldstovan frá, at hon hevði sent fyrispurningin víðari til brennistøðina. Brennistøðin hevur tikið feilin til eftirtektar, og hevur saman við Akstovuni gjørt nýggja reglugerð, ið hevur til endamáls at forða fyri, at tílíkir feilir kom fyri.

2.4.5 Framleiðsluavgjald (GL 1999/2 04 6-6)

Í undanfarnum frágreiðingum hevur Landsgrannskoðanin m.a. víst á, at eftirlitið við framleiðslugjaldinum er ikki nóg væl greinað í roknskaparreglugerðini e.ø.

Í januar 2006 hevur stjórin á Toll- og Skattstovu Føroya kunnað um, at stovnurin arbeiðir við at samla umsitingina á einum stað, og er í ferð við at kanna framleiðslugongdina og lýsa, hvørji krøv skulu verða sett framleiðsluvirkjunum. Síðani verður arbeiðsgongdin sett í roknskaparreglugerðina.

2.4.6 Ferðaavgjald (GL 2002/2 04 6-8)

Í frágreiðingini í 2004 og í 2005 umrøddu vit, at Toll- og Skattstova Føroya hevði bøtt um flest allar veikleikar, vit høvdu gjørt vart við. Vit vístu tó á, at í roknskaparreglugerðini vóru ongar reglur viðvíkjandi ferðaavgjaldi, og vit mæltu Stýrinum til at endurskoða roknskaparreglugerðina.

Í januar 2006 hevur stjórin á Toll- og Skattstovuni kunnað um, at stovnurin er í ferð við skriva mannagongdir í sambandi við umsiting av ferðaavgjaldi og at seta arbeiðsgongdina í roknskaparreglugerðina.

2.4.7 Vegskattur (GL 2004/2 04 6-9)

Í 2004 grannskoðaðu vit umsitingina av vegskatti, og í frágreiðingini í mars 2005 til løgtingsgrannskoðararnar umrøddu vit úrslitið av grannskoðanini.

Í frágreiðingini vístu vit á, at umsitingin av vegskatti á Akstovuni tyktist virka væl, og verða eftirlit framd, sum tryggja, at rakstur og fíggarstøða eru røtt.

Í pkt. 10 í rundskrivi frá Fíggaráráðnum eru ávís krøv til skrivligar lýsingar av egnum EDV-skipanum. Vit hildu ikki, at roknskaparreglugerðin hjá Akstovuni leyk hesi krøv og mæltu til at endurskoða roknskaparreglugerðina.

Í januar 2006 hevur Fíggaráráðið boðað frá, at arbeiðið við at skjalfesta EDV-skipanirnar varð liðugt seinasta heyst, og farið verður undir at gera brúkaravegleiðingar seinni í ár. Akstovan fer sum skjótast at endurskoða roknskaparreglugerðina og senda Fíggaráráðnum hana at góðkenna.

Vit hava víst á, at soleiðis, sum lógin er orðað, er ivasamt, um heimild er fyri, at líkvognar og prutl ikki rinda vegskatt.

Í januar 2006 hevur Fíggaráráðið boðað frá, at siðvenja hevur ongantíð verið at krevja avgjöld av líkvognum og prutlum, og einki er, sum bendir á, at ætlanin hevur verið, at tey skuldu gjalda vegskatt. Landsstýrismaðurin ætlar tí at skjóta upp at nágreina hesi viðurskifti, næstu ferð ”vektgjaldslógin” verður broytt.

2.4.8 Stuðul til ferðaútreiðslur og til dupult húsarhald (GL 2004/2 07 9-1)

Vit hava í 2005 grannskoðað umsitingina av stuðli til ferðaútreiðslur og til dupult húsarhald.

Lógargrundarlág

- Lógargrundarlágið er Ll. nr. 93 frá 6. juni 1997 “um stuðul til ferðaútreiðslur” við seinni broytingum,
- Ll. nr. 95 frá 6. juni 1997 “um stuðul til dupult húsarhald” við seinni broytingum og
- Kunngerð nr. 26 frá 19. februar 2003 “um stuðul til ferðaútreiðslur og útreiðslur til dupult húsarhald”.

Stuðul til ferðaútreiðslur verður veittur, um ferðaleiðin millum bústað og arbeiðsstað aftur og fram er longri enn 15 km. Goldið verður 0,37 kr. fyri hvønn koyrdan kilometur oman fyri 15 km hvønn arbeiðsdag. Eisini verður stuðul veittur til flutning sjóvegis og gjøgnum undirsjóartunlar.

Stuðul til dupult húsarhald er 488 kr. um mánaðin og 20,50 kr. fyri hvønn arbeiðsdag fyri kost, harumframt verður ferðastuðul veittur til innanlands ferðing aftur og fram, eina ferð um vikuna.

Umsiting

Mannagongdin í Streymoyar øki er, at umsøkjari fyllir út umsóknarblað, sum síðani verður viðgjørt av Toll- og Skattastovu Føroya.

Er talan um stuðul til ferðaútreiðslur, kannar málsviðgerin á Toll- og Skattastovu Føroya: hvørt arbeiðsgevarin hevur goldið umsøkjaranum løn um skattaskipanina í tíðarskeiðinum; um arbeiðsgevarin hevur váttað á umsóknina, at viðkomandi arbeiðir hjá honum; um fjarstøðan í millum bústað og arbeiðspláss er røtt sambært álmanakkanum; og um stuðulsupphæddin er rætt roknað.

Er talan um stuðul til dupult húsarhald, kannar málsviðgerin: hvørt umsøkjari býr í Føroyum; er giftur; hevur útreiðslur til dupult húsarhald av arbeiðsávum; um útleigari hevur váttað, at upplýsingar um íbúð og leigutíð eru rættar; og um stuðulsupphæddin er rætt roknað.

Málsviðgerin váttaar umsóknarblaðið, og deildarleiðari góðkennir tað. Síðani skrásetir bókhaldið umsóknina. Soleiðis er skilnaður í millum tey, sum góðkenna og tey, sum skráseta í Streymoyar øki. Mannagongdin er lýst í roknskaparreglugerðini. Málsviðgerar í Streymoyar øki hava ikki atgongd at skráseta. Í hinum økjunum skráseta málsviðgerarnir sjálvir.

Stuðulin verður síðani goldin um útgjaldsskipanina á Føroya Gjaldstovu.

Grannskoðan av innaneftirliti og av einstøkum málum

Vit valdu út allar útgjaldingar, sum vóru yvir 10.000 kr., og harumframt valdu vit tilvildarlaga nakrar útgjaldingar, samanlagt 46. 38 útgjaldingar viðvíkjandi stuðli til ferðaútreiðslur og 8 útgjaldingar viðvíkjandi stuðli til dupult húsarhald.

Vit kannaðu: um umsóknir vóru til útgjaldingarnar; um ásetingarnar í kunngerðini um upphæddir fyri kilometrar, ferðing sjóvegis og undirsjóartunnil, mánaðarlaga upphædd fyri leigu og eykaútreiðslur fyri kost fyri hvønn arbeiðsdag vóru rættar; og um rætt var roknað út. Einki var at finnast at.

Eftir okkara tykki virkar mannagongdin, sum hevur við pappírgongdina at gera, sum heild væl.

Eftirlit er bert við, at umsóknarbløðini eru røtt skrásett, men einki eftirlit er við, um samsvar er ímillum skrásettar umsóknir og útgoldnan stuðul. Bókhaldsdeildin fær einki yvirlit, sum vísir, hvørjar útgjaldingar hava verið, til hvønn, og hvat kontunummar goldið er á.

Vit hava mælt til at seta í verk innaneftirlit, sum fyrirbyggir, at svik kann koma fyri, t.d. við at hava eftirlit við útgjaldingum.

Stýrið fyri Toll- og Skattastovu Føroya hevur í februar 2006 boðað frá, at arbeið verður við at endurskoða umsóknarblaðið og bøta um innaneftirlitið.

Endurgjald á annan hátt verður ikki váttað/kannað

Í lógunum og kunngerðini stendur, at stuðul verður ikki veittur persónum, ið hava rætt til “endurgjald á annan hátt” fyri ferðaútreiðslur og útreiðslur í sambandi við dupult húsarhald.

Mannagongdir á hesum øki mangla. Toll- og Skattstova Føroya arbeiðir fram ímóti, at tær koma í roknskaparreglugerðina.

Minstaupphædd fyri útreiðslur til dupult húsarhald verður ikki brúkt

Sambært § 2, stk. 2 og 3, í lógini um stuðul til dupult húsarhald verður stuðul bert veittur fyri útreiðslur, sum fara upp um eina ávísa minstaupphædd; stuðulsupphædd og minstaupphædd verður ásett av Landsstýrinum. Í K. nr. 26/2003 er minstaupphæddin, ið viðkomandi sjálvur skal bera, ásett til kr. 850 um hálvárið. Henda áseting verður ikki hildin.

Vit hava mælt til at taka støðu til, hvussu ásetingin í kunngerðini um minstaupphæddina skal verða umsitin og seta mannagongdina í roknskaparreglugerðina. Í februar 2006 hevur Stýrið boðað frá, at arbeið verður við málinum.

Ferðastuðul bert til ein persón í hvørjum privatbili verður ikki kannað

Í § 2, stk. 5, í kunngerðini er ásett, at verður koyrt við privatbili, verður stuðul bert veittur til ein persón. Vit hava spurt økini, hvussu henda áseting verður umsitin. Svárið er, at tað ber ikki til at umsita hana.

Stýrið hevur í februar 2006 boðað frá, at miðað verður ímóti at gera neyva mannagongd og seta hana í roknskaparreglugerðina.

2.4.9 Innkrevjing (GL 2001/2 04 9-1)

Innkrevjingarskipanin (IK-skipanin), sum kom í 2000, virkar væl fyri tey krøv, sum Toll- og Skattstovan frammanundan varðar av og kennir til. Sum heild er innkrevjingin helst munandi betri, enn hon var í 1994, tá ið eingin innkrevjingarskipan var. Í frágreiðingum okkara hava vit tí fleiri ferðir víst á, at nakrir yvirskipaðir trupulleikar eru teir somu. Niðanfyrir verður kunnað um samskiptið við landsstýrismannin um nakrar av trupulleikunum.

Innkrevjingarviðurskiptini hjá sama borgara loyst í ymiskum skipanum

Fallin krøv í debitor- og lánsskipanini á Gjaldstovuni og í debitor- og lánsskipanum hjá landsstovnum, sum liggja uttanfyri Gjaldstovuna, verða í flestu førum send beinleiðis til sakførara uttanum innheitingina á Toll- og Skattstovuni. Innkrevjing verður ikki loyst sum ein sergrein. Tí mega landsstovnar hvør í sínum lag stíla fyri innkrevjing.

Í desember 2004 helt landsstýrismaðurin, at helst vóru onnur krøv, ið skilagott hevði verið at lagt inn í IK-skipanina, t.d. útvarps- og sjónvarpsgjöld, men hinvegin er tað neyvan skilagott at leggja krøv fyri sølu av vørum og tænastrum inn í IK-skipanina.

Í januar 2006 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at innkrevjing framvegis fer fram á øðrum stovnum. IK-skipanin er ein innheitingarskipan, og í tann mun heimilað er Toll- og Skattstovuni at heinta inn, kunnu/skulu krøvini verða send IK-skipanini at heinta inn. Skipanin virkar væl fyri onnur krøv, ið hon krevur inn, t.d. krøv hjá Stuðulstovninum.

Markamótið millum Toll- og Skattstovuna og Gjaldstovuna

Í desember 2004 vísti landsstýrismaðurin á, at Fíggjarmálaráðið hevði havt fund við leiðslurnar á báðum stovnunum, og at tær høvdu lovað at fáa rættað tað, sum var ógreitt í markamótinum millum stovnarnar, t.d. barnapeningur og sjúkrakassagjöld.

Í januar 2006 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at Toll- og Skattstovan hevur gjørt eina serstaka debitorskipan, SE-skipan, til krøv, har tað er lógarásett, at Toll- og Skattstovan

skal heinta inn. SE-skipanin avroknar inngjöld til Gjaldstovuna um GB-skipanina (marka-mótið móttvegis Gjaldstovuni). Barnapeningur er lagdur í SE-skipanina og sjúkrakassagjöld verða eftir ætlan lögð í SE-skipanina í 2006.

Eingin lóg er gjörd um innkrevjing av almennum krøvum

Í desember 2004 vísti landsstýrismaðurin á, at ásannast mátti, at tørvur var á tílkari lóg, og Fíggjarmálaráðið hevði eina nýggja innkrevjingarlóg á sínum löglista, men onnur lógaruppskot vórðu raðfest hægri.

Í januar 2006 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at Toll- og Skattstovan heldur reglurnar vera nøktandi. Reglurnar um at heinta inn almenn krøv eru ásettar í serlógum, og ein innkrevjingarlóg vil í veruleikanum bert miðsavna hesar reglur í eina lóg. Fíggjarmálaráðið ivast tí í, um tað er heppið at gera eina innkrevjingarlóg, tí talan er um rættuliga ymisk krøv.

Innkrevjingin ikki samskipað

Innkrevjingin á Toll- og Skattstovu Føroya hevur ikki verið nóg væl samskipað við búskaparskipanir landsins á Gjaldstovuni, og sloppið er ikki undan nógvum óneyðugum bókingum, feilum og millumrokningum.

Í desember 2004 vísti landsstýrismaðurin á, at leiðslurnar á báðum stovnunum høvdu lovað at tryggja eina betri samskipan millum innkrevjing og búskaparskipanir landsins.

Í januar 2006 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at tá sjúkrakassagjöld eru lögð inn í SE-skipanina, eru øll krøv, sum IK-skipanin heintar inn, samskipað við høvuðsbókhaldið (FSL).

Brúkaraleiðbeiningar

Vit hava víst á, at brúkaravegleiðingarnar o.t. vóru ikki nøktandi. Síðani eru fleiri hentleikar tøkir í IK-skipanini, og mannagongdirnar eru lýstar í roknskaparreglugerðini.

Innanhýsis kervisskoðarin á Elektron sigur m.a. í niðurstøðuni í 2004, at trygdar- og eftirlitsstøðið í sjálvari telduskipanini virkar nøktandi, men leiðslan eigur at seta í verk muna-dyggar mannagongdir og eftirlitsskipanir at tryggja rætta málsviðgerð, seta í verk dupultgóðkenning, tá broytingar eru í stamdata, og at atgongd at broyta kontunummur verður avmarkað mest møguligt.

Í januar 2006 hevur Fíggjarmálaráðið kunnað um, at samskiparin í innheintingarmálum er í ferð við at skriva innanhýsis skjøl, sum skulu brúkast í málsviðgerðini av innheintingarmálum.

2.4.10 Tollkredittur (GL 1998/2 04 5-6)

Í november/desember 2005 hava vit kannað, um ásettu treytirnar fyri tollkreditti vórðu hildnar.

Lógargrundarlag

Reglurnar fyri tollkreditti eru ásettar í K. nr. 37 frá 7. juni 2004 um undantaksloyvi at fáa toll- og avgjaldsskyldugar vørur útflyggjaðar móti veiting av peningatrygd.

Kunngerðin kom í gildi 1. juli 2004, eftir at tollkredittkundar vóru farnir at tollavgreiða elektroniskt.

Trygd

Sambært § 1 í kunngerðini skal vøruinnflytarnir veita peningatrygd, svarandi til avgjöldini av móttikum toll- og avgjaldsskyldugum vørum ein miðal mánað seinastu 12 mánaðirnar, tó í minsta lagi 100.000 kr.

Hvønn mánað skripar Toll- og Skattstova Føroya ein lista út, ið vísir, hvussu stóra trygd innflytarar hava veitt, og hvussu stór innflutningsgjøldini eru ein miðal mánað seinastu 12 mánaðirnar. Á listanum sæst, at 11 innflytarar í november 2005 høvdu ikki nóg stóra trygd. Til samanbering luku 18 innflytarar ikki hesa treyt í september 2000.

Innflutningurin broytist alla tíðina, og harvið eisini kravda trygdin. Mannagongdin er, at eru miðal innflutningsgjøldini hjá einum felag við tollkredittin farin upp um trygdina, verður vanligi bíðað ein mánað, áðrenn Toll- og Skattstovan biður felagið hækka trygdina. 2 innflytarar hava síðani fingið boð um at hækka trygdina.

Eftirstøður

Sambært § 2 í kunngerðini skal tollur og avgjald av teimum vørum, ið eru móttiknar í einum mánaði, verða goldið í seinasta lagi 28. í mánaðinum eftir.

Hvønn mánað verður ein rentulisti skrivaður út, sum vísir eftirstøðu og tilskrivaða rentu hjá kreditt-kundunum. Í november 2005 høvdu 27 innflytarar ikki goldið til tíðina, og samlaða eftirstøðan var um 2,4 mió.kr. Til samanbering høvdu 23 innflytarar í august 2000 ikki goldið til tíðina, og samlaða eftirstøðan var tá um 3,3 mió. kr.

Listin verður kannaður hvønn mánað fyri at tryggja, at allur kredittur verður goldin. So at siga allir kredittkandar rinda kredittin til tíðina, ella nakrar dagar ov seint. Tó eru nakrir kundar, har tað ofta er neyðugt at rykkja.

Fylgt verður serliga væl við, at eftirstøðan ikki veksur. Í februar 2006 vóru allar eftirstøður frá november 2005 goldnar.

Tollavgreiða vørunar innan 14 dagar

Sambært § 3 í kunngerðini skal vørumóttakarinn, í seinasta lagi 14 dagar aftaná, at vøran er komin, tollavgreiða vøruna elektroniskt.

Fyrst í desember 2005 vóru 716 ótollaðar sendingar eldri enn 14 dagar, harav vóru 445 eldri enn 1 mánað. Til samanbering vóru 1652 ótollaðar sendingar í september 2000 eldri enn 14 dagar, harav vóru 640 eldri enn 1 mánað. Sostatt er talan um eina minking, eftir at innflytarar eru farnir at tollavgreiða elektroniskt. Tó heldur Stýrið fyri Toll- og Skattstovu Føroya, at listin yvir óavgreiddar sendingar er ov langur, og fylgt verður við regluliga. Tá eitt virki hevur ov nógvar óavgreiddar sendingar, verður áminning send virkinum. Taka virkini ikki áminningarnar til eftirtektar, verða tey koyrd úr skipanini. Stýrið hevur greitt frá, at síðani 2000 hava 5 feløg í Streymoyar Øki mist loyvið til tollkreditt.

Eftirlit

Sambært § 4 í kunngerðini kann Toll- og Skattstova Føroya taka loyvið aftur, brýtur vørumóttakari reglurnar í kunngerðini.

Nú innflytarar eru farnir at tollavgreiða elektroniskt, sær Toll- og Skattstovan ikki fakturar, loyvir og onnur skjøl, sum eru neyðug fyri rættari tollavgreiðslu. Tað hendir bert, um Toll- og Skattstovan biður um skjølina ella ger eftirlit fyri at tryggja sær, at rætt er tollavgreitt.

Stýrið hevur greitt frá, at síðani innflytarar sjálvir eru farnir at tollavgreiða, hevur Toll- og Skattstovan verið á eftirlitsvitjan hjá næstan øllum virkjum, ið tollavgreiða sjálvi, og okkurt virki er vitjað tvær ferðir. Trupult er at siga, hvussu nógvar tollavgreiðslur eru kannaðar, tá úrslitið av kanningum bert er skjalfest í arkivmappunum hjá feløgnum. Men eftirlitini hava staðfest, at í flestu førum var tollingin í lagi.

Roknskaparreglugerð

Roknskaparreglugerðin er ikki dagförd, síðani innflytarar sjálvir eru farnir at tollavgreiða. Vit hava mælt til at dagføra roknskaparreglugerðina, og at tað verður ásett í roknskaparreglu-

gerðini, hvør hevur ábyrgdina av at kanna trygdirnar, eftirstøðurnar og yvirlitini yvir tey, sum ikki tollavgreiða til tíðina, og hvørji tiltøk skulu verða sett í verk, tá treytirnar ikki verða hildnar. Stýrið hevur boðað frá, at í sambandi við bygnaðarbroytingarnar á stovninum verður roknskaparreglugerðin dagførd, og tá verða hesar viðmerkingar viðgjørdar.

2.4.11 Kervisskoðan (GL 1996/2 04 9-2 og GL 2005/2 04 9-4)

Avtala um kervisskoðan

Í mai 2004 góðkendi Toll- og Skattstova Føroya, Elektron, grannskoðarin hjá Elektron og innanhýsis kervisskoðarin á Elektron avtaluna um kervisskoðan av skipanunum hjá Toll- og Skattstovu Føroya á Elektron.

Avtalan fevnir um tann partin av teldukervinum, sum Elektron hevur ábyrgdina av, men ikki teir partar, sum eru á Toll- og Skattstovu Føroya, so sum brúkarasiting, mannagongdir og annað, sum er neyðugt fyri ein tryggan og munagóðan rakstur. Átekningar frá kervisskoðaranum og grannskoðaranum á Elektron eru tí treytaðar av, at mannagongdir og skipanir annars á Toll- og Skattstovu Føroya eru tryggjar.

Kervisskoðarin skal árliga:

- skoða eina ávísa brúkaraskipan,
- kanna tey øki innan fyri alment KT-efirlit, sum ikki eru fevnd av árligu skoðanini av skipanini hjá peningastovnunum,
- halda skil á óloystum tilmælum frá kervisskoðanini,
- halda kervisvirlitið við líka.

So hvørt eitt øki er skoðað, skal kervisskoðarin senda eina frágreiðing til Toll- og Skattstovu Føroya.

Harafturat skal hann gera eina ársfrágreiðing, sum grannskoðarin hjá P/f Elektron skal vátta.

Í ársfrágreiðingini skal vera:

- yvirlit yvir tað, sum er skoðað í árinum,
- niðurstøður hjá kervisskoðaranum,
- uppgerð yvir ikki loyst tilmæli,
- úrslit og viðmerkingar til ta almennu KT-trygdina,
- grannskoðaraváttan frá kervisskoðaranum og frá grannskoðaranum hjá Elektron.

Til skoðanina eru settar av seks arbeiðsvikur. Meirarbeiði verður gjørt eftir rokning.

Frágreiðingar um kervisskoðan

Fyri árið 2005 hevur Toll og Skattstova Føroya útflyggjað Landsgrannskoðanini avrit av tveimum frágreiðingum. Tær eru:

“Ársrapport fra Systemrevisionen 2005”

“Generelle IT-kontroller 2005”

Hóast tað í avtaluni um kervisskoðan stendur, at kervisskoðarin árliga skal skoða eina ávísa brúkaraskipan, hevur Toll og Skattstova Føroya “fravalgt” eina slíka kanning í 2005, vísandi til ov stóra arbeiðsbyrðu vegna umleggingar frá DL/1 til DB2.

Fyri árið 2004 var serfrágreiðingin “Revision af innkrevjingarskipanin 2004”, og fyri 2003 var serfrágreiðingin “Revision af eToll, 2003”.

Tá ið vit lesa frágreiðingarnar frá kervisskoðaranum, skulu vit m.a. hava í huga, at:

- frágreiðingarnar snúgva seg bert um tann partin av KT-kervinum hjá Toll- og Skattstovu Føroya, sum verður umsitin av Elektron, ikki um partin sum Toll og Skattstovan sjálv hevur beinleiðis ábyrgdina av,
- niðurstøðurnar hjá kervisskoðaranum eru allar treytaðar av, at arbeidsgongdir og eftirlit á Toll- og Skattstovu Føroya eru nøktandi,
- tær serskipanir, sum higartil eru skoðaðar, eToll-skipanin og innkrevjingarskipanin, eru millum tær nýggjastu skipanirnar, og tískil millum tær tryggastu og frægast skjalfestu,
- skattaskipanin, sum er tann elsta og týðningarmesta skipanin hjá Toll- og Skattstovu Føroya á Elektron, er ikki skoðað.

Niðurstøðan hjá kervisskoðaranum er, at roknskapargrannskoðanin kann líta á, at dátu-, kervis- og rakstrartrygdin á Elektron er álítandi.

Við árslok 2005 vóru 22 óloyst tilmæli eldri enn eitt ár, tvs. frá 2004 ella eldri.

Við árslok 2004 vóru 12 óloyst tilmæli eldri enn eitt ár, tvs. frá 2003 ella eldri.

Kervisskoðarin er ikki nøgdur við, at tað eru so mong, gomul óavgreidd tilmæli.

Til hetta kunnu vit viðmerkja, at av teimum sjei tilmælunum frá 2000 eru framvegis fýra óavgreidd. Eitt av óavgreiddu tilmælunum er skjalfestingin av skattaskipanini, sum kervisskoðarin øll árin hevur sagt, hevur høga raðfesting.

Í ársfrágreiðingini fyri 2003 skivar kervisskoðarin, at skipanarskjøluni til fleiri skipanir eru ófullfíggað, og at tað ger støðuna ótrygga. Í 2004 sigur kervisskoðarin um sama evni, at skipanarskjøluni til fleiri týðningarmiklar skipanir eru ófullfíggað, og í summum førum eru eingi skipanarskjøl. Henda viðmerking hevur, eins og hon um skattaskipanina, fingið hægstu raðfesting. Í 2005 endurtekur kervisskoðarin hesar viðmerkingar og sigur, eins og í frágreiðingunum fyri 2003 og 2004, at hetta er ein ótrygg støða.

2.4.12 Trygdargrunnurin (GL 1998/2 09 1-2)

Inngangur

Lógargrundarlagið hjá grunninum er Ll. nr. 68 frá 9. juni 1988 “um trygdargrunn fyri avreiðingar og lønir”, sum seinast broytt við Ll. nr. 44 frá 30. mars 2001.

Við heimild í § 8 eru neyvari reglur fyri umsiting av grunninum ásettar í K. nr. 66/1991 “um Trygdargrunn fyri avreiðingar og lønir v.m.”

Við heimild í § 7, stk. 1 og 2, vóru neyvari reglur ásettar í K. nr. 85/1991 “um gjald til Trygdargrunnin fyri avreiðingar og lønir v.m.” Við K. nr. 105/2002 varð K. nr. 85/1991 sett úr gildi frá 1. januar 2003. Sostatt fara eingi inngjöld í Trygdargrunnin.

Roknskaparreglugerð

Í frágreiðingini í mars 2005 til lógtingsgrannskoðararnar kunnaðu vit um, at Toll- og Skattstova Føroya arbeidði við at tillaga roknskaparreglugerðina.

Í februar 2005 kunnaði stjórnin á Toll- og Skattstovu Føroya um, at arbeidið við reglugerðini var um at verða liðugt.

Í desember 2005 kunnaði Toll- og Skattstovan um, at tað liggur nakað úti í framtíðini at gera og góðkenna eina endaliga roknskaparreglugerð, tí tókt starvsfólk er ikki til uppgávuna. Hóast 4 ár eru liðin, síðani stovnarir í seinasta lagi skuldu hava eina góðkenda roknskaparreglugerð, hevur Trygdargrunnurin framvegis onga góðkenda reglugerð.

Í januar 2006 hava vit biðið landsstýrismannin um viðmerkingar og spurt, nær viðurskiftini fara at koma í rættlag.

Kassaeftirlit

Í 2005 var Landsgrannskoðanin ófráboðað á kassaeftirliti á Toll- & Skattstovu Føroya á Tvøroyri, har vit eisini stemmaðu av peningastovnskonturnar hjá Trygdargrunninum við fíggjarstøðuna í landsroknskapinum.

Eftirlitsdagin var munur á saldu sambært kontuavriti frá peningastovnunum og saldu sambært landsroknskapinum á øllum kontum, tí Toll- og Skattstovan hevði ikki bókað inn- og útgjöld í 2005.

Í desember 2005 hevur stjórin greitt frá, at avtala er gjørd við Føroya Gjaldstovu um, at øll skjøl so hvørt verða send Gjaldstovuni at bóka, fyri at skrásetingarnar í landsroknskapinum skulu vera dagfórdar.

Skráseting og eftirlit

Í desember 2005 hevur stjórnin á Toll- og Skattstovuni kunnað um, at roknskapardeildin í Stýrinum hevur yvirskipaða umsitingareftirlitið við Trygdargrunninum. Eftirlitið hevur ligið á láni á heysti 2005, men stjórin roknar við, at tað fer at virka fyrst í komandi ári, t.v.s. í 2006.

Vit vístu á, at ikki allar lønarútgjaldingar úr Trygdargrunninum eru farnar um lønarskipanina á Føroya Gjaldstovu. Vit hava spurt, um Toll- og Skattstovan hevur tikið stig til at skráseta útgjöldini í landsroknskapinum, sum Trygdargrunnurin hevur goldið av egnari peningastovnskontu. Toll- og Skattstovan hevur ikki svarað spurninginum. Í januar 2006 hava vit mælt landsstýrismanninum til at fáa greiði á spurninginum. Vit hava einki svar fingið.

Endurgjaldskrøv skulu verða send Føroya Gjaldstovu at skráseta. Vit hava víst á, at privilegeraðu lønarkrøvini eru ikki skrásett í landsroknskapinum. Í januar 2006 hava vit mælt landsstýrismanninum til at fáa greiði á spurninginum.

Rentuinntøkur

Hóast inniognin hjá Trygdargrunninum við árslok 2003 var umleið 71 mió.kr., var eingin játtan til rentuinntøkur á lögtingsfíggjarlógini 2004. Rentuinntøkurnar fyri 2004 vóru í februar 2005 umbókaðar til játtanina “Rentur av innistandandi”, t.e. rentuinntøkur hjá stovnum, sum hava fingið loyvi frá Fíggjarmálaráðnum at hava egið gjaldfóri.

Í upprunauppskotinum til lögtingsfíggjarlógina 2005 vóru rentuinntøkur ikki játtaðar á fíggjarlógini, men í “endaligu” lögtingsfíggjarlógini 2005 vórðu 1,5 mió.kr. játtaðar til rentuinntøkur. Á lögtingsfíggjarlógini 2006 er eingin játtan á fíggjarlógini til rentuinntøkur. Sostatt er játtanarmannagongdin í 2005 broytt í mun til 2004, og síðani aftur í 2006 í mun til 2005.

Í januar 2006 hava vit biðið landsstýrismannin um eina frágreiðing.

Uppsøgn av peningastovnskontum

Í skrivi 1. oktober 2002 boðaði landsstýrismaðurin frá, at inniognin hjá Trygdargrunninum (72,4 mió.kr. við árslok 2004) átti at standa í Landsbankanum, og at landsstýrismaðurin fór at taka spurningin upp við leiðslurnar á Toll- og Skattstovu Føroya og í Landsbankanum.

Í desember 2005 greiddi stjórin frá, at í mars 2005 vórðu konturnar sagdar upp.

Í januar 2006 hava vit spurt landsstýrismannin, um ætlanin er at flyta peningin í Landsbankan, og hvat ætlanin í framtíðini er við hesari peningaupphædd.

2.5 Hagstova Føroya (GL 2003/2 03 9-10)

Í frágreiðingini til løgtingsgrannskoðararnar í mars 2005 umrøddu vit roknskaparviðurskiftini á Hagstovu Føroya. Samanumtikið hildu vit, at innaneftirlitið var gott, men vit mæltu til nakrar ábøtur, m.a. at:

1. lýsa mannagongdirnar viðvíkjandi roknskapargóðkenning í roknskaparreglugerðini,
2. dagføra roknskaparreglugerðina og senda hana til Fíggjarmálaráðið at góðkenna,
3. Hagstovan leitar sær ráð hjá Landsskjalasavninum, fyri at tryggja sær, at reglur ásettar sambært skjalasavnslógin/-kunngerðini verða hildnar,
4. útreiðsluskjøl verða gjøllari greinað,
5. taka spurningin um langtíðarleigu upp við Fíggjarmálaráðið,
6. gera yvirlit yvir ognir og at lýsa mannagongdina í roknskaparreglugerðini,
7. taka spurningin um longdina av arbeiðsvikuni upp við Fíggjarmálaráðið,
8. lønarásetingar í sambandi við nýggjar setanir verða betur skjalprógvaðar,
9. trygdarreglurnar, sum eru kravdar sambært K. nr. 28/2003 “um trygd í sambandi við viðgerð av persónsupplýsingum”, verða gjørdar og góðkendar, og at mannagongdir fyri trygdaravrit, og hvussu dátur og ritbúnaður kann endurskapast, verða skjalfestar.

Í juni og august 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at:

- ad 1)* mannagongdirnar viðvíkjandi roknskapargóðkenning eru lýstar í roknskaparreglugerðini,
- ad 2)* roknskaparreglugerðin er send Fíggjarmálaráðnum at góðkenna,
- ad 3)* Hagstovan er farin undir at áseta reglur,
- ad 4)* málið er loyst,
- ad 5)* tvey ára leigusáttmálaskeiðið er hálvrunnið, og nýggj avtala um langtíðarleigu verður ikki gjørd,
- ad 6)* Hagstovan hevur einki yvirlit yvir ognir, sum fyri tað mesta er innbúgv, teldur og smáamboð. Hagstovan vil fegin hava eina leiðbeining um at skráseta ognir,
- ad 7)* Hagstovan fer at tryggja, at arbeiðstíðarnir hjá starvsfólkum eru samsvarandi galdandi sáttmálum,
- ad 8)* í framtíðini verða lønar- og sáttmálaviðurskifti hjá nýsettum skjalprógvað,
- ad 9)* uttanhýsis veitari hevur kannað viðurskiftini. Arbeiðið at broyta verandi mannagongdir er byrjað.

3 Løgmansfyrisingin

3.1 Sendistovan í Keypmannahavn (GL 2000/2 02 2-4)

Í frágreiðing okkara til løgtingsgrannskoðararnar í mars 2005 tóku vit í einum broti á s. 61 í stuttum samanum grannskoðanina í 2004 av Sendistovuni í Keypmannahavn.

Samanumtikið hildu vit, at innaneftirlitið á Sendistovuni er gott. Vit mæltu tó til, at:

1. roknskaparreglugerðin verður dagförd, og at uppgávubýtið viðvíkjandi roknskapareftirliti og góðkenning verður greinað,
2. debitorskipanin hjá Gjaldstovuni verður brúkt í sambandi við fakturering av inntøkum,
3. kanna, um “mvg-uppgerðir” skulu verða gjørdar fyri “húsaleiguroknskapin” fyri 4. ársfjórðing 2003 og 1. og 2. ársfjórðing í 2004,
4. kanna, um stovnurin skal vera partur av “mvg-avlyftingarskipanini” og um “købsmoms” verður rætt bókaður,
5. fíggjarstöðan, herímillum millumrokningarkonta 0649, verður stemmað av, og
6. ognaryvirlitið verður dagført.

Í februar 2006 hevur Løgmansskrivstovan kunnað um, at:

- ad 1)* arbeitt verður við at dagføra roknskaparreglugerðina fyri Løgmansskrivstovuna, sum eisini skal fevna um sendistovurnar,
- ad 2)* allar inntøkur hjá Sendistovuni verða skrásettar í debitorskipanini hjá bókhaldinum á Løgmansskrivstovuni,
- ad 3)* MVG-uppgerðir fyri 4. ársfjórðing 2003 og 1. og 2. ársfjórðing 2004 eru gjørdar og sendar danska skattavaldinum,
- ad 4)* Sendistovan er ikki donsk fyrirøka og kann tí ikki verða partur av “avlyftingarskipanini”. Tó verður helvtin av moms av húsaleigu endurgoldin,
- ad 5)* millumrokningarkontan 0649 verður stemmað av javnan, og
- ad 6)* arbeitt verður við at dagføra ognaryvirlitið.

4 Fiskivinna

4.1 Fiskiveiðeftirlit, tyrlutænastan (GL 2003/2 14 2-3)

Sambært § 1, stk. 1, í Ll. nr. 127 frá 22. desember 2000 “um tyrlutænastu” er landsstýris-
manninum heimilað at gera ein 10 ára sáttmála um tyrlutænastu til leiting og bjarging. Í
februar 2001 skrivaðu Fiskimálaráðið og Atlantsflog undir 10 ára sáttmála galdandi frá 1.
januar 2001. Sambært sáttmálanum er árliga samsýningin 14 mió.kr., umframt MVG 3,5
mió.kr.

Á lögtingsfíggarlógini 2004 eru játtaðar 14 mió.kr. á hovuðskontu 5.34.2.05. “Fiskiveiði-
eftirlit”. Harafturat eru játtaðar 5 mió.kr. á hovuðskontu 6.38.2.04. “Tyrlutænastan”.

Grannskoðaður partsroknskapur

Sambært § 3, stk. 1, í Ll. nr. 127/2000 “um tyrlutænastu” skal tænavestuarin á hvørjum ári
lata Fiskimálaráðnum grannskoðaðan, greinaðan ársroknskap í sambandi við tyrlutænavastuna.

Sambært § 7, stk. 2, í sáttmálanum millum Fiskimálaráðið og Atlantsflog setir Atlantsflog
sambært reglunum í ársroknskaparlógini fyri tyrlutænavastuna upp partsroknskap, sum skal
verða grannskoðaður og áteknaður av grannskoðaranum hjá Atlantsflogi.

Á hvørjum ári ger Atlantsflog ein partsroknskap fyri virkseimið hjá báðum tyrlunum, sum
verður sendur Fiskimálaráðnum og Vinnumálaráðnum (nú Innlendismálaráðnum).

Vit hava, eins og undanfarin ár, gjøgnumgingið partsroknskapin, og vit hava á fundi við
Fiskimálaráðið umrøtt ymsar spurningar. Samanumtikið halda vit, at partsroknskapirnir
alsamt eru vorðnir betri og meira upplýsandi. Í partsroknskapinum 2004 er ein leiðslufrá-
greiðing, ein frágreiðing um nýttan roknskaparhátt, rakstur og fíggarstøða. Í leiðslufrágreið-
ingini verður kunnað um, at vøru- og tænavastuáogn og skuld eru ikki tikin við í fíggarstøðuni
hjá tyrlutænavastuni, tí talan er um felagsbókhald, sum ikki kann verða skilt sundur.

Flestu rakstrarútreiðslurnar eru útreiðslur, ið beinleiðis kunnu ávísast til tyrlutænavastuna,
men nakrar útreiðslur eru mettar. Grannskoðarin hevur váttað, at nýttur roknskaparháttur og
býtislyklar eru hósandi.

Í grannskoðaraátekningini í partsroknskapinum 2004 boðar grannskoðarin frá, at rokns-
kapurin fyri tyrluflúgvina er eitt ískoyti og útgreining til ársroknskapin hjá Atlantsflogi,
og grannskoðarin váttaar, at tølini í partsroknskapinum samsvara við grannskoðaða ársrokns-
kapin hjá Atlantsflogi. Síðani endurgevur grannskoðarin átekningina, sum hann gav samlaða
ársroknskapinum 2004 hjá Atlantsflogi.

Rentur

Í 2001 kostaði Bell 412 tyrlan 49 mió.kr., umframt serútgerðina, sum Fiskimálaráðið endur-
rindaði Atlantsflogi. Tyrlukeypið varð fíggað við at taka lán 25 mió.kr. frá Tryggingarfelag-
num Føroyar, við rentu 7% p.a. Restin varð fíggað innanhýsis í 2001.

Í 2002 tók Atlantsflog eitt lán 25 mió.kr. frá Íleggingargrunninum, við rentu 6,5% p.a. Í
2003 rindaði Atlantsflog Íleggingargrunninum lánið aftur, og felagið hevur síðani fíggað
“restina” innanhýsis. Atlantsflog roknar sær 5% p.a. fyri “innanhýsisfígging”.

Rentan á veðláninum er 7% sambært lánsavtaluni við Tryggingarfelagið Føroyar. Rentu-
støðið á lánsmarknaðinum er munandi lækkað, síðani Atlantsflog í 2001 fíggaði tyrlukeypið.
Í dag hevði felagið helst fingið eitt tílíkt lán við einari lánsrentu upp á 4-5%. Lægri rentu-
útreiðslur høvdu bøtt um roknskaparlaga úrslitið hjá tyrlutænavastuni.

Í februar 2006 hevur Fiskimálaráðið greitt frá, at rentustøðið var munandi hægri, tá tyrlan
varð keypt, og at Atlantsflog legði dent á, at rentuútreiðslurnar ikki hækkaðu í 10-ára
sáttmálaskeiðnum. Tí valdi felagið at læsa rentuna á táverandi rentustøði.

4.2 Fiskirannsóknarstovan (GL 2004/2 14 3-9)

Í frágreiðingini í mars 2005 umrøddu vit grannskoðanina av roknskapinum hjá Fiskirannsóknarstovuni. Roknskapurin hjá Fiskirannsóknarstovuni er býttur sundur í 5 undirkontur, harav 2 undirkontur eru “inntøkufíggjað virksemi”. Í 2004 hevði Fiskirannsóknarstovan ábyrgdina av at umsita útreiðslur um 30,7 mió.kr., og inntøkurnar lógu um 9,5 mió.kr.

Sambært landsroknskapinum 2004 vórðu umleið 35% av samlaðu útreiðslunum hjá Fiskirannsóknarstovuni hildnar á “inntøkufíggjaða virkseminum”. Síðani 2003 eru útreiðslur til verkætlanir, sum verða fíggjaðar av játtanini til “Fiskivinnuroyndir”, skrásettar á undirkontu 45 “Verkætlanir”. Tað er ein orsök til, at lutfalsliga stórir partur av samlaðu útreiðslunum hjá Fiskirannsóknarstovuni verður skrásettur á “inntøkufíggjaðum virksemi”.

Í 2004 roknaði Fiskirannsóknarstovan, undirkonta 20, sær 1,3 mió.kr. í rakstrargjöldum. Í høvuðsheitum fyri at fýrisita verkætlanirnar, sum eru skrásettar á undirkontunum til “inntøkufíggjað virksemi”. Í 2004 hevur undirkonta 20 roknað sær 160 t.kr. í rakstrargjaldi fyri at umsita undirkontu 22. Einasta endamálið við rakstrargjaldinum tykist vera at “brúka játtanina fyri inniverandi ár”. Í 2004 mæltu vit Fiskirannsóknarstovuni frá at gera tílkar bókingar, ið eftir okkara tykki “grugga” roknskapin.

Undirkonta 22 hevur verið støðug í árávís, og eftir okkara tykki er spurningurin, um talan ikki er um vanligt virksemi, og um nøkur meining er í at vísa virkseimið á einari serligari undirkontu.

Alment um inntøkufíggjað virksemi

Í frágreiðingini í mars 2005 vístu vit á, at vit halda tað vera tilvildin/fíggingarhátturin, ið ger av, um virkseimið verður skrásett sum inntøkufíggjað. Talan er um granskingar- og menningarverkætlanir, sum stovnurin oftast sjálvur tekur stig til, í framhaldi av vanliga virkseminum. Í fleiri førum lúka verkætlanirnar ikki treytirnar, sum eru ásettar í játtanarskipanini, m.a. um at langtíðar miðalkostnaðurin skal vera fíggjaður.

Samanumtikið kunnu verkætlanirnar á Fiskirannsóknarstovuni í flestu førum ikki haldast at vera “inntøkufíggjað virksemi”. Landsgrannskoðanin mælti Fiskirannsóknarstovuni til at taka spurningin um inntøkufíggjað virksemi upp við Fiskimálaráðið.

Roknskapargóðkenning

Í frágreiðingini í mars 2005 vístu vit á, at samanumtikið var mánaðarliga eftirlitið við lønar- og øðrum rakstrarútreiðslum gott, og at framskrivingar o.a. góvu leiðsluni internt eina góða mynd av fíggjarligu støðuni. Vit hildu tó ikki, at verkætlanarinntøkur, herímillum “fremmand fígging” og rørslur á fíggjarstøðukontum, vórðu skrásettar nóg regluliga og so skjótt sum gjørligt, og at mánaðarliga avstemmanina av fíggjarstøðuni var nøktandi. Flestu viðurskiftini koma í rættlag við árslok, tá ið verkætlanirnar verða gjørdar upp, og fíggjarstøðan verður dagförd.

Um eksterni mánaðarroknskapurin, herímillum fíggjarstøðan, ikki vísir eina rætta mynd av ogn, skuld, inntøkum og nýtslu, er tað ivasamt, um mánaðarroknskapurin er ein álítandi frásøgn til landsstýrismannin um “veruligu fíggjarstøðuna” hjá stovninum.

Roknskaparviðurskifti annars

Í frágreiðingini í mars 2005 vístu vit eisini á, at samanumtikið er innaneftirlitið á Fiskirannsóknarstovuni gott, men vit mæltu tó til fleiri ábøtur, m.a.:

- at endurskoða uppskotið til roknskaparreglugerð og at fáa reglugerðina góðkenda,
- at vegleiðingin “Arbeiðsgongd viðv. posti og journalisering á Fiskirannsóknarstovuni” verður dagförd,

- at reglur verða ásettar fyri, hvørji skjøl skulu verða í starvsfólkamálunum, og at gjøgnumganga “gomlu” starvsfólkamálini og útvega øll neyðug skjalprógv, ið kunnu sanna, at lønarútgjaldingarnar eru rættar,
- at arbeiðstíðin verður skrásett, vísandi til § 7 í roknskaparkunngerðini,
- at greitt verður frá stóru nýtsluni av fartelesfonini, sum er “til at taka”, m.a. vísandi til rundskriv frá Løgmansskrivstovuni nr. 1/2002, og til rundskriv frá Toll- og Skattstovu Føroya nr. 2/2001 “um fartelesfonir”,
- at ognaryvirlitið verður dagført, og at yvirlitið fevnir um tær upplýsingar, sum eru minstukrøv sambært roknskaparrundskrivinum,
- at ferðaforskot verða gjørd upp og avroknað sambært galdandi reglum,
- at inntøkuføring av fremmandari fígging fylgir ásetingunum í vegleiðing frá Gjaldstovuni,
- at rørsalur á kassa- og peningastovnskontum verða skrásett regluliga, og at tær verða stemmaðar av.

Leiðslan á Fiskirannsóknarstovuni boðaði frá tiltøkum, hon ætlaði at fremja, fyri at bøta um innaneftirlitið og mannagongdirnar á roknskaparøkinum.

Samskipti við landsstýrismannin

Í februar 2005 sendu vit landsstýrismanninum frágreiðing um grannskoðan av roknskapinum hjá Fiskirannsóknarstovuni, har vit m.a. spurdu landsstýrismannin, hvørji tiltøk og ætlanir frágreiðingin hevði elvt til.

Í januar 2006 umber landsstýrismaðurin, at hann ikki hevur svarað fyrr, og boðar frá, at Fiskimálaráðið hevur merkt sær tey tiltøk, Fiskirannsóknarstovan hevur ella ætlar at seta í verk, og Fiskimálaráðið fer at seta seg í samband við stovnin fyri at tryggja sær, at viðurskiptini verða fylgd upp.

4.3 Lønjavningarstovan (GL 2003/2 14 4-7)

Síðani 1999 hevur Landsgrannskoðanin víst á, at tørvur er á roknskaparreglum og innaneftirliti. Í mars 2005 kunnaði landsstýrismaðurin um, at Lønjavningarstovan, saman við fíggardeildini í Fiskimálaráðnum, hevði lýst nakrar av mannagongdunum fyri útgjaldingum neyvvari, og hevði seinasta árið, við stakroyndum, kannað útrokningarnar í sambandi við útgjöld.

Í januar 2006 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at mannagongdir eru fyri flestu økir, hóast nøkur øki ikki eru lýst til fulnar. Við góðum úrsliti hevur Lønjavningarstovan kannað útrokningarnar í sambandi við útgjöld. Stakroyndirnar eru skjalprógvaðar á Lønjavningarstovuni.

4.3.1 EDV-viðurskipti

Landsgrannskoðanin hevur fleiri ferðir víst á, at trupulleikarnir í gomlu EDV-skipanunum eru ikki loystir. Fiskimálaráðið er farið undir at endurnýggja partar av EDV-skipanunum. Landsgrannskoðanin heldur tað vera óheppið, at Fiskimálaráðið ikki hevur gjørt nakrar kravfestingar, og vit hava mælt til, at uppgávan at dagføra EDV-skipanirnar hjá Lønjavningarstovuni fer fram sum liður í yvirskipaðari heildarætlan.

Í mars 2005 kunnaði landsstýrismaðurin um, at EDV-verkætlanin varð stæðgað, tá ið játtanin varð skorin av fíggarlógini í 2004.

Í januar 2006 hefur landsstýrismaðurinn kunnað um, at einki er hent í málinum síðani, men ætlanir eru um at fáa ment nýggjar skipanir til Lønjavningarstovuna frá 2006 og frameftir. Talan er um stórar íløgur, sum kunnu koma at strekkja seg yvir ár.

4.3.2 *Mánaðarligur minstaforvinningur*

Vit hava síðani 1999 víst á, at tørvur var á greiðari reglum á fleiri økjum, og vit hava mælt til fleiri ábøtur. Nøkur viðurskipti eru rættað, men framvegis er talan um fleiri veikleikar við skipanini:

- Maður ikki við allar túrar: Vit hava mælt til, at neyvri reglur verða ásettar í kunngerð.
- Bert A-inntøka verður roknað sum onnur inntøka: Útróðrarmaður kann hava stórar B-inntøkur, uttan at tað minkar um minstaforvinningin.
- Inntøkutreytir: Í sambandi við grannskoðanina komu vit fram á fleiri dømi um bátar, sum ikki høvdu verið nakran túr í einum mánaði. Sostatt var manningarparturin 0 kr, men manningin fekk fullan minstaforvinning. Tað kundi lata seg gera, tí báturin teir 6 undanfarnu mánaðirnar hevði avreitt fyri so mikið, at hann leyk treytirnar í § 2, stk. 1, í lógini um minstaforvinning. Tikið varð fram sum dømi, at avreiddi einsamallur maður fyri 54 t.kr. í einum mánaði, leyk hann treytirnar fyri at fáa minstaforvinning komandi 5 mánaðirnar uttan at fara á flot. Teoretiskt nýttist honum sostatt bert at rógva út 6. hvønn mánað fyri at fáa minstaforvinning.

Vísandi til uppskot til samtyktar um at góðkenna landsroknaskapin fyri fíggarárið 2000 (Lm. nr. 85/2001) mæltu lögtingsgrannskoðararnir landsstýrismanninum til at endurskoða skipanina.

Í mars 2003 legði landsstýrismaðurin uppskot, sum Fiskimálaráðið hevði orðað, fyri tingið um at broyta lögtingslógina um minstaforvinning. Uppskotið fall.

Í desember 2003 legði landsstýrismaðurin enn eitt uppskot fyri tingið um at broyta lögtingslógina um minstaforvinning. Av tí at lögtingsval varð skrivað út 5. desember 2003, datt uppskotið burtur.

Í mars 2005 boðaði landsstýrismaðurin frá, at fleiri royndir hava verið gjørdar fyri at broyta lógina, men tað hevur ikki verið politiskur meiriluti til at fremja broytingar. Tað hevur verið frammi í Fiskimálaráðnum at endurskoða skipanina, men enn er eingin avgerð tikin.

Í januar 2006 hefur landsstýrismaðurin boðað frá, at hann hevur ætlanir um at fremja broytingar í skipanini við minstaforvinningi. Fundir hava verið við Meginfelag Útróðrarmanna, men enn er ov tíðliga at siga, hvørjar broytingarnar verða.

4.3.3 *Flutningsstudningur*

Lógargrundarlag o.a.

Lógargrundarlagið undir flutningsstuðli er Ll. nr. 14 frá 3. mars 1999 “um stuðul til flutning av fiski” broytt við Ll. nr. 175 frá 21. desember 2001. Neyvari reglur eru ásettar í K. nr. 76 frá 6. desember 2004 “um stuðul til flutning av fiski”. Í 2004 eru rindaðar um 1,4 mió.kr. í flutningsstudningi og í 2005 um 2,2 mió.kr.

Endurskoðan av studningsskipanini

Ein arbeiðsbólkur, sum landsstýrismaðurin setti í oktober 2002, mælti í februar 2003 til at taka av verandi studningsskipan til flutning av fiski, m.a. vísandi til at talan er um rakstrarstudning, sum ikki í longdini vil betra kappingarførið hjá fiskaframleiðarum.

Í januar 2006 hefur landsstýrismaðurin boðað frá, at politisk undirtøka er ikki fyri at gera stórvegis broytingar í skipanini. Landsstýrismaðurin vísir á, at Vinnunevndin, í sambandi við

fíggarlógaruppskotið 2006, mælti Fíggarnevndini til at játta meira flutningsstudning, enn landsstýrismaðurin hevði skotið upp.

4.3.4 *Telefonstuðul*

Lógargrundarlagið undir telefonstuðlinum er Ll. nr. 96 frá 6. juni 1997, broytt við Ll. nr. 70 frá 18. august 1998. Neyvari reglur eru ásettar í K. nr. 6 frá 21. januar 1998.

Í frágreiðingini í mars 2005 vístu vit m.a. á, at eingin umsóknarfreist er ásett í lógini, og ásetingarnar í kunngerðini um talið á árligum útgjöldum er ikki í samsvari við lógina, og at lógin lýkur ikki fleiri grundleggjandi krøv til eina “góða” studningslóg.

Í mars 2005 boðaði landsstýrismaðurin frá, at avgerð var tikin um at endurskoða lógina.

Í november 2005 legði landsstýrismaðurin uppskot fyri tingið um at taka av lógina um telefonstuðul. 13. desember 2005 varð uppskotið samtykt, Ll. nr. 144/2005 “um at seta úr gildi lögtingslóg um telefonstuðul til langfarasjómenn”.

4.4 Stuðul til granskning, menning og royndir (GL 2003/2 14 4-8)

Í frágreiðing okkara í mars 2004 umrøddu vit aftur umsitingina av studningsjáttanunum til granskning, menning og royndir:

- Fiskivinnuroyndir
- Granskingarætlanir
- Varðveitan av fjølbroyttum fiskiflota
- Fiskivinnumenning á landi

Vit vístu m.a. á, at í fleiri førum er trupult at meta um, hvørt peningurin á studningsjáttanunum er rætt umsitin, og er nýttur til ætlaða endamálið. Í summum førum er eingin neyvari endamálsáseting, og ítøkiligar ásetingar eru ikki, sum kunnu geva eina ábending um, hvørt endamálið er rokkið.

Í uppskoti til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin 2002 (Lm. nr. 56-6/2003) hildu lögtingsgrannskoðararnir samanumtikið, at studningsjáttanirnar vóru ikki nóg greiðar, og at umsitingin var ikki nøktandi. Lögtingsgrannskoðararnir mæltu landsstýrismanninum til at bøta um viðurskiftini.

Í januar 2005 greiddi landsstýrismaðurin frá, at hann á landsstýrisfundi í juli 2004 hevði fingið undirtøku fyri at arbeiða víðari við lóggávu, sum samskipaði allar studningsjáttanirnar hjá Fiskimálaráðnum, treytað av, at atlit varð tikið fyri, at landsstýrismaðurin í mentamálum arbeiðdi við at samskipa granskning sum heild. Ætlanin hjá Fiskimálaráðnum var at fáa eitt lógaruppskot fyri tingið í farnu tingsetu, men arbeiðið dró út, tí at landsstýrismaðurin í mentamálum arbeiðdi við at samskipa játtanirnar til granskning undir Granskingarráðið, herímillum studningsjáttanirnar hjá Mentamálaráðnum, Vinnumálaráðnum og Fiskimálaráðnum.

Í januar 2006 hevur Fiskimálaráðið kunnað um, at ætlanin at fáa lógaruppskotið fyri tingið í 2006 er slept. Eisini vísir Fiskimálaráðið á arbeiðsbólkin, sum formansskapur Lögtingsins hevur sett at arbeiða við nýggjari játtanarlóg. Fiskimálaráðið væntar, at játtanarlógin fer at leggja yvirskipaðu reglurnar fyri studningsjáttanir. Studningsjáttanirnar hjá Fiskimálaráðnum verða umsitnar eftir greiðum mannagongdum, og Ráðið ætlar ikki at leggja munandi orku í at bøta um tær, fyrr enn tað er greitt, at talan ikki er um arbeiði til fánýtis.

5 Vinnumál

5.1 Arbeiðseftirlitið (GL 1997/2 09 2-1)

Í § 56 í Ll. nr. 70/2000 “um arbeiðsumhvørvi” er ásett, at Arbeiðseftirlitið krevur inn gjøld fyri tænarar sínar, og at gjøldini skulu verða góðkend av landsstýrismanninum. Stovnurin hevur nýtt ein príslista, sum 1. november 1998 varð góðkendur av landsstýrismanninum.

Ikki allar tænarar eru lógarfestar. Arbeiðseftirlitið hevur tikið tær vørur og tænarar, sum ikki eru lógarfestar, burturúr príslistanum, sum varð góðkendur í 1998, og gjørt tveir príslistar: ein, sum skal verða kunngjørdur í Kunngerðablaðnum (lógarásett eftirlit o.a.), og ein, sum skal verða góðkendur av landsstýrismanninum.

Vit hava áður mælt til at taka allan spurningin um prísáseting upp fyri at tryggja, at stovnurin heldur seg innanfyri galdandi lógir og reglur á økinum. Í januar 2005 góðkendi Vinnumálaráðið príslistan fyri tær tænarar, sum ikki eru lógarásettar, og 21. november 2005 er lýst kunngerð nr. 121/2005 “um gjøld fyri eftirlit v.m. hjá Arbeiðseftirlitinum”.

5.2 Ferðaráð Føroya (GL 2004/2 15 2-2)

Í frágreiðingini í mars 2005 greiddu vit frá grannskoðan okkara í 2004 av umsitingini av studningi. Niðanfyri verður kunnað um viðmerkingar og tilmæli okkara, og kunnað verður um, hvussu støðan er í dag.

Studningur til økisferðavinnufeløg

Samanumtikið hildu vit, at umsitingin av studningunum var væl skipað, og at roknskapar- og eftirlitsskipanir vóru tryggar. Vit høvdu tó nakrar viðmerkingar:

1. Ongar samanskrivaðar reglur vóru fyri málsviðgerðina av studninginum, og í roknskaparreglugerðini var einki ásett um umsiting av studningi.
2. Fleiri viðurskipti, í sambandi við umsitingina av studninginum til økisferðavinnufeløg, eru ásett í “avtalu frá 1996” millum Ferðaráðið og økisferðavinnufeløgini og í óformligum fundarfrásagnum.
3. Vit mæltu eisini landsstýrismanninum til at umhugsa at endurskoða verandi lógargrundarlag.

Í juni 2005 og februar 2006 kunnaði landsstýrismaðurin um, at hann hevði sett ein arbeiðsbólk, sum skuldi kanna eina møguliga samanlegging av Ferðaráðnum, Menningarstovuni og Vinnuframagrunninum, og hvussu samanleggingin kann verða framd. Arbeiðið hjá bólkinum verður væntandi liðugt á vári 2006. Virkseimið hjá nevndu stovnum og grunnum er ásett í hvør sínari lóg, og tí er neyðugt at endurskoða lógargrundarlagið, skulu stovnarir verða lagdir saman. Landsstýrismaðurin helt tað vera skynsamligt at bíða við at áseta reglur fyri studningsveiting til økisferðavinnufeløg, skal verandi lógargrundarlag kortini verða broytt.

Landsstýrismaðurin greiddi frá, at í lógini um Ferðaráð Føroya kundi verið ásetingar um t.d. endamálið við at veita studningin og heimild til í kunngerð at áseta neyvari reglur fyri eftirliti, roknskapi og grannskoðan. Verður kunngerðin nóg neyvt orðað, verður ikki neyðugt at gera sáttmálar við økisferðavinnufeløgini.

Sambært landsstýrismanninum er ætlanin í næstu tingsetu at leggja fram lógaruppskot um at leggja Ferðaráð Føroya og Menningarstovuna saman.

Inntøkufígging við virkseimi (verkætlanir)

Virkseimið á verkætlanunum verður roknskaparlíga skrásett á egnari undirkontu/stovnsnummari. Í høvuðsheitum verða verkætlanirnar fíggingjar av Vinnuframagrunninum. Ferðaráðið sendir Vinnuframagrunninum tilmæli um heildarverkætlanir og vinnuframtøk, sum tað

heldur, at grunnurin skal stuðla. Ferðaráðið umsitur og fremur verkætlanirnar. Í høvuðsheitum er talan um, at keyp av vørum og tænastum verður bókað á verkætlanirnar.

Í frágreiðingini í mars 2005 vístu vit á, at vit halda ikki, at verkætlanirnar á Ferðaráði Føroya kunnu metast sum “inntøkufíggað virksemi”, soleiðis sum tað er allýst í játtanarskipanini, m.a. tí talan er ikki um vinnuliga sølu av vørum og tænastum í kapping við onnur, og verkætlanirnar fígga ikki langtíðar miðalkostnaðin. Ætlanin var at strika heitið “inntøkufíggað virksemi” í fíggarlógargruppukotinum 2006, men av misgáum varð hetta ikki gjørt.

Í juni 2005 og í februar 2006 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at hann er samdur við Landsgrannskoðanini. Talan er ikki um vinnuliga sølu av vørum og tænastum, men um “studningsfíggað virksemi”. Landsstýrismaðurin heldur, at verkætlanir hjá Ferðaráðnum, sum verða fíggaðar “fremmant”, framvegis skulu verða skrásettar á egnum stovnsnummari.

Landsstýrismaðurin vísir eisini til arbeiðssetningin hjá bólkinum, sum formansskapur Løgtingsins hevur sett at fyrireika uppskot til játtanarlóg. Uppskotið skal m.a. fevna um “Greiðar lógarheimildir og neyvar ásetingar viðvíkjandi vinnuligum ella inntøkufíggaðum virksemi hjá tí almenna, og viðvíkjandi fremmandari fígging og gávum”. Landsstýrismaðurin væntar, at nýggja játtanarlógin fer at hava greiðar ásetingar um “studningsfíggað virksemi”, og hann mælir tí frá at gera broytingar, um nýggja játtanarlógin ikki fer at krevja tað.

5.3 Endurgjaldsgrunnur alivinnunnar (GL 1998/2 15 3-2)

Í frágreiðing frá februar 2002 umrøddu vit í stuttum Endurgjaldsgrunn alivinnunnar. Har varð m.a. kunnað um, at í sambandi við, at ILA-sjúkan í 2000 rakti eitt alibrúk, varð eitt endurgjaldskrav reist ímóti grunninum. Tað hendi, áðrenn Ll. nr. 26/1987 “um sjúkur hjá fiski, skeljadýrum og krabbadýrum” varð tikin av. Í 2001 vórðu um 2,9 mió.kr. goldnar út til felagið. Kravið var munandi størri, og málið fór í rættin.

Í mars 2005 kunnaði Vinnumálaráðið um, at partarnir høvdu gjørt semju, har grunnurin rindaði sakarmálskostnaðin og 8,9 mió.kr. í endurgjaldi. Vinnumálaráðið bíðaði eftir, um enn eitt endurgjaldskrav fór at verða reist móti grunninum. Síðani skuldu lóg og grunnur verða tikin av. Ultimo 2005 er eginpeningurin hjá grunninum umleið 7,5 mió.kr.

Í november 2005 hevur Vinnumálaráðið kunnað um, at eitt alibrúk aftrat reisti endurgjaldskrav móti grunninum. Dómur fall í Føroya Rætti í september 2005, og grunnurin fekk viðhald. Alibrúkið hevur skotið dómin inn fyri landsrættin, og bíðað verður, til endaligur dómur er fallin í málinum, áðrenn grunnurin verður tikin av.

5.4 Endurgjald til skipasmíð (GL 2004/2 15 3-5)

Lógargrundarlagið fyri endurgjaldi til skipasmíð er Ll. nr. 73 frá 20. mai 1996 “um studning til skipasmíðjur” seinast broytt við Ll. nr. 49/2002. Neyvari reglur eru ásettar í K. nr. 61 frá 23. mai 2002 “um at umsita lóg um studning til skipasmíðjur”.

Í 2004 gjøgnumgingu vit hesa stuðulsskipan, sum Vinnuframaðingurin umsitur. Samanumtikið var umsitingin væl skipað, roknskapar- og eftirlitsskipanir vóru tryggar, og einstøku útgjaldingarnar vóru hóskandi skjalprógvaðar. Vit mæltu tó landsstýrismanninum til at umhuga at endurskoða verandi lógargrundarlag á ávísnum økjum m.a. soleiðis, at greiðari heimildir vera í lógini at áseta treytir og reglur viðvíkjandi studninginum.

Í desember 2004 greiddi landsstýrismaðurin frá, at dagføring av lógargrundarlagnum fór at verða tikin upp í sambandi við aðrar broytingar av lógini, t.d. broyting av studningssatsi, ella í sambandi við at broytingar verða gjørdar í fyrisingini á vinnuframaðinginum.

Í november 2005 hevur landsstýrismaðurin greitt frá, at støðan er óbroytt. Lógargrundarlagið verður dagført í sambandi við aðrar móguligar broytingar av lógini.

5.5 Landsverk (GL 2002/2 16 1-2)

Í frágreiðingini í mars 2005 kunnaðu vit um, at vit í 2003 og 2004 høvdu kannað EDV-nýtslu, virksemi/inntøkur og innanhýsis skrásetingar hjá Landsverki. Í 2004 hevur Landsverk, m.a. við serkønari hjálp, broytt og bøtt um fleiri av teimum mannagongdum og veikleikum, ið vit hava umrøtt, og í 2005 var ætlanin at menna skipanir og mannagongdir at lúka krøvini til KT-trygd í ISO 17799. Niðanfyri hava vit tikið samanum, hvat síðani er hent í málinum.

KT-skipanir

Í frágreiðingini vístu vit m.a. á, at Landsverk hevur egnar EDV-skipanir, sum verkfrøðingar á stovninum hava ment. Í roknskaparligum høpi vóru tær týðningarmiklastu “skipanirnar”:

- Vektarskipanin: til at skráseta uttanhýsis sølu og innanhýsis nýtslu frá skerv- og asfaltswerkunum kring landið.
- Lønarskipanin: til at skráseta viku- og mánaðarlønir, koyripengar umframt samsýningar í sambandi við tyrluavgreiðslur.
- Interna bókhaldsskipanin (INTB): til at býta nýtsluna av egnari framleiðslu (*skerv, asfalt, maskintímar*) út á einstøku arbeiðsplássini (*vegastrekki o.a.*).

Harafturat hevur stovnurin sjálvur ment eina eykaluta-goymslustýringarskipan, maskinviðlíkahaldsskipan, prísindexskipan, journalskipan, vegdátugrunn, lendisskipan og eina skipan, har ferðsluóhapp verða skrásett. Stovnurin hevur eisini sjálvur ment eina intranet-skipan.

Landsverk gjørdi í 2005 av at keypa eina Navision-fíggjarstýringarskipan, sum loysir av nakrar av KT-skipanunum, ið stovnurin sjálvur hevur ment. Landsverk hevði tørv á KT-skipan, ið kundi stýra søluni av skervi og asfalti (í staðin fyri Vektarskipanina), stýra eykalutagoymsluni og stýra upplýsingum um viðlíkahald av amboðum/maskinum. Sambært Landsverk skuldi Navision-skipanin virka frá 1. januar 2006. Stovnurin arbeiðir støðugt við at seta fíggjarstýringarskipanina í verk.

Sambært landsstýrismanninum, í desember 2005, fór INTB-skipanin at verða lögð niður við árslok 2005. Í INTB-skipanini hava ligið skrásetingar frá Vektarskipanini, umframt at skipanin hevur virkað sum “innanhýsis roknskapur”. Landsverk hevur í februar 2006 greitt frá, at INTB-skipanin í ávísan mun hevur verið brúkt í 2006, meðan Navision-skipanin er sett í verk. Hóast INTB-skipanin ikki verður brúkt í framtíðini, kemur Landsverk kortini framvegis at hava atgongd til upplýsingarnar, ið liggja í henni.

Landsverk hevur greitt frá, at ætlanin er í Navision-skipanini at gera fullfíggjaðar “innanhýsis rakstrarroknskapir” fyri skerv- og asfaltswerkini og maskinmiðstöðina í Kollafirði. M.a. verður anlegsmótulið nýtt, mettt verður um livitíð hjá amboðum og maskinum, og “roknskaparligar avskrivningar” verða skrásettar. T.v.s. at Navision-skipanin skal heilt neyvt gera upp, hvat tað kostar í beinleiðis og óbeinleiðis kostnaði at reka skerv- og asfaltswerkini og maskinstöðina. Tað fer at vera Landsverki ein munagóður stuðul í arbeiðinum at áseta rættar prísir á vørur og tænastur hjá stovninum, samstundis sum gjøgnumskygni verður tryggjað.

Upplýsingar frá Navision-skipanini verða latnar búskaparskipan landsins á standardroknskaparstöði. Hóast “innanhýsis roknskapirnar” í Navision-skipanini eru settir upp sum vinnuligir roknskapir við t.d. árligum rakstraravskrivningum, verða upplýsingarnar, sum verða latnar búskaparskipanum landsins, sambært roknskaparligu meginreglunum fyri landsroknskapin. T.d. at keyp av amboðum og maskinum verður útreiðsluført í keypsárinum.

Lønarskipanin hjá Landsverki var lögð niður í 2005. Í staðin fyri skal Landsverk nýta nýggju lønarskipanina hjá Gjaldstovuni.

Rakstraravtalur fyri lønarskipanina og fyri Navision-skipanina verða í næstum gjørdar við ávikavist Gjaldstovuna og Formula.fo.

Roknskaparreglugerðin og KT-trygd

Roknskaparreglugerð stovnsins er góðkend 19. júlí 2000. Vit kannaðu, um reglugerðin leyk ásetingarnar í roknskaparrundskrivinum fyrir eignar EDV-skipanir, og um innaneftirlitið í sambandi við EDV-nýtsluna var hóskandi og virkið.

Roknskaparreglugerðin leyk ekki minstukrøvini í roknskaparrundskrivinum “um eignar EDV-skipanir”, leiðslan hevði ikki skjalfest nakra váðameting í sambandi við EDV-nýtsluna, og stovnurin hevði ongan yvirskipaðan EDV-politikk/trygdarpolitikk.

Vit hava í november 2005 spurt landsstýrismannin, hvat síðani er hent í málinum, og hvørjar ætlanir landsstýrismaðurin hevur.

Landsstýrismaðurin hevur í desember 2005 kunnað um, at arbeiðið við at skjálprógva KT-umhvørvið á plattforminum, har egnu KT-skipanirnar hjá Landsverki liggja, varð liðugt um ársskiftið 2004/2005.

Landsstýrismaðurin hevur eisini kunnað um, at Landsverk síðani á heysti 2004 hevur arbeitt við at orða ein KT-trygdarpolitikk, sum byggir á standardirnar ISO 17799 og BS 7799-2, og at KT-trygdarpolitikkurin var liðugur. Landsverk hevur í februar 2006 boðað frá, at KT-politikkurin er settur í verk 1. januar 2006.

Roknskaparreglugerðin og inntøkur

Vit hava gjøgnumgingið innaneftirlitið í sambandi við umsitingina av inntøkum, serliga um roknskaparreglugerð stovnsins leyk minstukrøvini í sambandi við prísáseting, góðkenning og roknskaparliga skráseting.

Í desember 2004 vístu vit á, at roknskaparreglugerðin leyk ikki minstukrøvini í rundskrivinum um prísáseting/prísapolitikk, og at ongar formligar reglur vóru um at góðkenna prísásetan/-broytingar. Harafturat ivaðust vit í, um reglurnar í játtanarskipanini um inntøkufíggingjað virkseimi og prísáseting vóru hildnar.

Landsverk kunnaði í februar 2005 um, at arbeitt verður við at dagføra roknskaparreglugerðina, og arbeiðið skuldi eftir ætlan verða liðugt í apríl 2005. Vinnumálaráðið hevur í desember 2005 kunnað um, at arbeiðið var steðgað upp. Vinnumálaráðið heitti í desember 2005 á Landsverk um at taka upp aftur arbeiðið at dagføra reglugerðina.

Landsverk hevur eisini, við serkønari hjálp, arbeitt við at orða ein prísapolitikk. Vinnumálaráðið hevur í desember 2005 greitt frá, at arbeiðið var steðgað upp, men at arbeiðið við prísáseting/-politikki fór at verða tikið upp aftur fyrst í 2006. Ætlanin er, at arbeiðið skal verða liðugt í mars 2006.

Landsverk hevur í februar 2006 víst á, at hóast eingin orðaður prísapolitikkur hevur verið, og at skrivligar mannagongdir fyri prísásetan/broytingar mangla, hevur framleiðsludeildin hjá Landsverki – t.e. skerv- og asfaltsverkini – í nógv ár brúkt frymlar í sambandi við prísáseting, og prísirnir hava verið tillagaðir, tá prísirnir á tilfarinum eru broyttir.

Landsverk hevur í februar 2006 kunnað um, at tá Navision-skipanin er fingin at virka fyri skerv- og asfaltsverkini og maskinstøðina í Kollafirði, er Landsverk ført fyri heilt neyvt at lýsa prísir á sínum vørum og tænastrásum.

Eftir hesum at døma hevur leiðslan á Landsverki raðfest uppgávnar høgt at seta rættar prísir á vørum og tænastrásum hjá stovninum. Hetta fyri at fáa gjøgnumskygni í roknskapin og at fáa effektivitet í raksturinum av skerv- og asfaltsverkunum og av maskinstøðini.

Roknskaparlig skráseting

Inntøkurnar hjá Landsverki stava frá sølu av skervi, asfalti, útleigu av amboðum og frá tænastráveitingum, t.e. at Landsverk letur tilfar og arbeiðsmegi.

Inntøkurnar hava verið skrásettar á tveimum undirkontum á játtanini hjá Landsverki, undirkontu 30 “Hald av landsvegum” og undirkontu 40 “Hald av landsvegum, inntøkufíggað virksemini” (“ITV”).

Fram til 2003 vórðu inntøkurnar av tænastuveitingum skrásettar á undirkontu 40, og allar aðrar inntøkur vórðu skrásettar á undirkontu 30. Innanhýsissølan av tilfari og av útleigu av amboðum til “Hald av landsvegum” varð ikki skrásett í landsroknskapinum. Henda søla/nýtsla varð bert skrásett í INTB-skipanini. Tí gav landsroknskapurin ikki eina rætta mynd av, hvat “Hald av landsvegum” veruliga kostaði hvørt roknskaparárið.

Eftir 1. januar 2004 varð øll uttanhýsissøla av skervi, asfalti og tænastuveitingum skrásett á undirkontu 40. Innanhýsissølan til “Hald av landsvegum” varð framvegis ikki skrásett í landsroknskapinum, og tí vísti landsroknskapurin ikki eina rætta mynd av kostnaðinum av “Haldi av landsvegum”.

Vinumálaráðið hevur í desember 2005 kunnað um, at síðani 1. januar 2005 hevur Landsverk skrásett innanhýsissølu/nýtslu av skervi og asfalti sum uttanhýsissølu, t.e. við vinningi, millum undirkontu 40 og undirkontu 30. Endamálið er at økja um gjøgnumskygni, soleiðis at veruligi kostnaðurin av “Haldi av landsvegum” sæst í landsroknskapinum, og at tryggja, at “inntøkufíggaða virkseminið” ikki er kappingaravlagandi, við at Landsverk selir til sín sjálvs til undirprís.

5.6 Rúsdrekkasøla Landsins (GL 2000/2 03 9-9)

Roknskapartøl

Rúsdrekkasølan hevur egnar búskaparskipanir, bókhaldsskipan við fleiri mótulom, kassaskipan, heimabanka, lønarskipan og forritað Excel-rokniørk til at skráseta lønartímar. Stovnurin setir upp egnan roknskap eftir vanligum rakstrarroknskaparligum grundreglum.

Roknskapurin er eisini við í landsroknskapinum. Hvønn mánað letur roknskaparleiðarin Gjaldstovuni bókingaryvirlit at skráseta í landsroknskapinum.

Niðanfyrir er ein samandrættur av roknskapartølunum 2001 til 2004:

	2004	2003	2002	2001
Vørusøla	100.895	101.810	104.869	102.720
Vørunýtsla	<u>-74.176</u>	<u>-75.820</u>	<u>-76.629</u>	<u>-75.174</u>
Bruttovinningur	26.719	25.990	28.240	27.546
Starvsfólkakostnaður	- 9.149	- 8.893	- 8.774	- 7.781
Avskrivningar	- 1.461	- 1.507	- 1.733	- 1.903
Annar kostnaður	- 5.205	- 4.557	- 5.485	- 4.878
Rentur, netto	<u>+ 61</u>	<u>+ 36</u>	<u>+ 43</u>	<u>+ 167</u>
Roknskaparligt avlop	10.965	11.069	12.291	13.151
Avskrivningar, førdar aftur	+ 1.461	+ 1.507	+ 1.733	+ 1.902
Íløgur	- 93	- 1.448	- 562	- 2.547
At avrokna til landskassan	12.333	11.128	13.462	12.506

1.000 kr.

	2004	2003	2002	2001
AKTIV:				
Støðisogn	2.429	3.798	3.857	5.028
Vørugoymsla	7.197	9.405	8.650	8.271
Tøkur peningur	8.251	13.280	11.093	12.578
Áogn og tíðaravmarkingar	2.324	1.146	1.151	1.274
Tilsamans	20.201	27.629	24.751	27.151
PASSIV:				
Eginogn	2.429	3.798	3.857	5.028
Vøru- og tænauskuld	8.784	5.393	13.149	15.167
Millumrokning við landskassan	7.465	17.231	6.103	6.241
Mvg og tíðaravmarkingar	1.523	1.207	1.642	715
Tilsamans	20.201	27.629	24.751	27.151

Í roknskapinum eru eisini hagtøl yvir nýtsluna, og í ársfrágreiðingini 2004 verður m.a. víst á, at í krónum minkaði sølan í 2004 0,9 % í mun til 2003. Umroknað til alkohollittrar var talan um eina minking upp á 2%.

Í ársfrágreiðingini verður eisini víst á, at miðal nýtslan seinastu árin er minkað. Umroknað til reint alkohol minkaði nýtslan pr. íbúgva yvir 15 ár úr 7,0 ltr./alk. í 2002 til 6,9 í 2003 og síðani til 6,7 í 2004. Víst verður á, at ein týðandi orsök er, at sølan av brennivíni minskar og hevur flutt seg yvir á vín og øl.

Grannskoðan

Landsgrannskoðanin hevur grannskoðað ársroknskapin 2004, og hava verið ófráboðað á kassa- og goymslueftirliti. Vit hava grannskoðað vørusølu, vørunýtslu, vørugoymslur, lønir, rakstrarkostnað, gjøgnumgingið avstemmanir viðvíkjandi banka- og girokontum, kreditorum o.a. Vit hava eisini kannað, um samsvar er ímillum bókhaldið hjá Rúsdrekkasøluni og roknskapartølini í landsroknskapinum. Samanumtikið halda vit, at gott skil er á roknskaparviðurskiftunum.

Í sambandi við lønargrannskoðanina í november 2004 vístu vit á, at Rúsdrekkasølan hevði rindað stjóranum skattafrítt endurgjald fyri at koyra í eignum bili millum bústað og arbeiðs-pláss. Henda skipanin helt uppat í november 2004. Í frágreiðing til Vinnumálaráðið í februar 2005 ivaðust vit í, hvørt mannagongdin var í tráð við galdandi lóggávu, reglur ella siðvenju. Í frágreiðing í juli 2005 grundgav stjórin fyri sínum rætti til endurgjald. Eftir áheitan frá Vinnumálaráðnum gjørdi Landsgrannskoðanin í september 2005 eina serliga uppgerð av umrøddu útreiðslum árinum 2000-2004, ið bygdi á ávísar fortreytir og fyrivarni.

Tættari tilknýti til búskaparskipanir landsins

Seinastu árin hevur verið arbeitt fram ímóti, at Rúsdrekkasølan fær tættari tilknýti til búskaparskipanir landsins. Gjaldstovan hevur mælt til, at Rúsdrekkasøla Landsins framhaldandi hevur sína egnu bókhaldsskipan o.a. við ávísingum tillagingum:

- at útgjöld fara fram um búskaparskipanir landsins. Rúsdrekkasølan og Gjaldstovan skulu finna eina praktiska loysn,
- at Rúsdrekkasølan stovnar kontu í Landsbankanum, og at alt yvirskotsgjaldfórið javnan verður flutt í Landsbankan,

at allar lönir verða rindaðar um felags lönarskipanina á Gjaldstovuni. Á heysti 2005 var byrjað við föstu lönunum.

KT-trygd o.a.

Vinumálaráðið góðkendi í mai 2003 roknskaparreglugerðina hjá stovninum. Vit hava áður víst á, at Rúsdrekkasølan lýkur ikki fleiri grundleggjandi krøv til egnar EDV-skipanir, sum eru ásett í pkt. 10 í rundskrivi frá Fíggjarmálaráðnum um roknskaparreglugerðir.

Í desember 2004 kunnaði stovnsleiðslan um, at ein trygdarbólkur var farin undir at menna KT-trygdina á stovninum við støði í standardinum ISO 17799. Arbeiðið er skipað í 3 pørtum, váðagreining, fyriskipanir, og verksetan og útbúgving av starvsfólki.

Í februar 2006 hevur stovnsleiðslan kunnað um, at arbeiðið er seinkað í mun til upprunligu tíðarætlanina.

6 Útbúgving og gransking

6.1 Fólkaskúlin (GL 1996/2 10 2-1)

Í frágreiðingum til lögtingsgrannskoðararnar hava vit fleiri ferðir víst á, at lønarskipanin til læraralønir var gomul og ótíðarhóskandi, og vit hava mælt til at bøta um viðurskiftini. Mentamálaráðið valdi at bíða, til nýggj lønarskipan fór at verða tikin í nýtslu.

Á vári 2000 fór Mentamálaráðið undir at menna eina forskipan til nýggju felags lønarskipanina á Gjaldstovuni. Bæði arbeiðið við lønarskipanini á Gjaldstovuni og við forskipanini til læraralønir varð nógv seinkað.

Í november 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at skipanin er tikin í nýtslu í august 2005.

6.2 Musikkskúlaskipanin (GL 2001/2 10 9-5)

Lógargrundarlagið er Ll. nr. 69/1984 “um stuðul til musikkskúlar”, broytt við Ll. nr. 67/1996. Í februar 2003 vístu vit á, at ósamsvar er ímillum § 1 í lógini, har ásett er, at landskassin letur studning, og § 5, har ásett er, at landsstýrismaðurin setir lærararnar. Heldur ikki verður lógin umsitin, sum var talan um studning úr landskassanum. Landskassin rindar allar lønarútreiðslurnar, og kommunurnar endurrinda landskassanum 50% av lønarútreiðslunum til lærararnar í mun til, hvussu nógv tímar musikkskúlarnir í kommununum hava fingið tillutað.

Landsgrannskoðanin hevur áður víst á, at musikkskúlaskipanin er væl umsitin, og umsitingin verður neyvan býligari ella betri, verður hon lögð út til kommunurnar. Tí mæltu vit landsstýrismanninum til at broyta lógina, soleiðis at samsvar verður ímillum praksis og allar ásetingar í lógini.

Í februar 2003 vísti landsstýrismaðurin á, at hann hevði sett ein arbeiðsbólk, ið fyri 1. apríl 2003 skuldi koma við einum tilmæli um, hvørjar tillagingar/broytingar skulu verða gjørdar í lógargrundarlagnum fyri musikkskúlaskipanina, soleiðis at samsvar verður millum lógina og fyrisitingina av lógini.

Í januar 2004 kunnaði Mentamálaráðið um, at nevndin, sum skuldi endurskoða lógina um musikkskúlar, hevði gjørt eitt fyribils uppskot um “Løgtingslóg um musikkskúlaundirvísing”.

Í desember 2004 boðaði landsstýrismaðurin frá, at nevndin, ið varð sett at endurskoða musikkskúlaskipanina, var ikki enn komin við nøkrum tilmæli. Arbeiðið at endurskoða lógina hevði tikið longri tíð, m.a. tí at kommunurnar og musikkklærarafelagið høvdu biðið um at sleppa við í endurskoðanararbeiðið, men roknað varð við, at nevndin fór at koma við einum tilmæli til várs (2005). Landsstýrismaðurin ætlaði at taka støðu til, hvat skuldi verða gjørt við málið, tá ið hann fekk tilmælið frá nevndini.

Í november 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at nevndin er ikki liðug enn, men roknað verður við, at eitt uppskot um broytingar kemur einaferð komandi vár (2006).

6.3 Frítíðarundirvísing (GL 2001/2 10 9-7)

Lógargrundarlagið er Ll. nr. 70/1983 “um frítíðarundirvísing”, sum broytt við Ll. nr. 124/2003, og K. nr. 6/1988 “um frítíðarvirksemi”. Harafturat eru nógv ásetingar gjørdar í rundskrivum. Í frágreiðing okkara í februar 2003 vístu vit m.a. á:

at nógv ásetingar viðvíkjandi frítíðarundirvísingini eru gjørdar í rundskrivi. Í oktober 2002 tók Mentamálaráðið undir við, at fleiri av rundskrivunum eiga at verða gjørd til kunngerðir.

at hóast lógin ásetir, at landskassin veitir kommunum studning, er játtanin til frítíðarundirvísing ein rakstrarjáttan. Landskassin rindar lønirnar, og kommunurnar endur-

rinda landskassanum fyri lønarútreiðslur til lærarar. Mannagongdin er sostatt ikki í samsvari við Ll. nr. 70/1983, har ásett er, at landskassin letur kommununum studning.

Í oktober 2002 kunnaði landsstýrismaðurin um, at hann hevði tikið stig til, at fult samsvar fór at verða ímillum fyrisingarligu mannagongdirnar og lógina um frítíðarundirvísing. Frá 1. august 2003 skuldi Mentamálaráðið ikki sum higartil gjalda út lønir til teirra, sum undirvísa í frítíðarundirvísingini, men bert veita kommununum studning. Kommunurnar skuldu so sjálvar gjalda undirvísarum løn o.a. samsýning sambært galdandi sáttmála.

Í frágreiðing okkara í februar 2003 vístu vit á, at sæð út frá einum almennum sjónarmiði, ivaðust vit í, um tað var nøkur góð loysn. Umsitingin av lønum í sambandi við frítíðarundirvísing verður neyvan bíligari ella betri, verður hon lögð út til kommunurnar. Vit mæltu landsstýrismanninum til at umhugsa at endurskoða lógina, soleiðis at lógin kom at samsvara við praksis.

Í mars 2004 kunnaði landsstýrismaðurin um, at ein arbeisbólkur við umboðum úr Føroya Kommunufelag, Kommunusamskipan Føroya, kommunudeildini í Landsstýrinum og Mentamálaráðnum hevði arbeitt við at útgreina, hvussu uppgávubýtið millum land og kommunur skuldi verða eftir 1. august 2003. Niðurstøðan av hesum arbeidi var, at kommunufølgini hildu ikki, at kommunurnar fóru at verða førar fyri at umsita økið, fyrr enn ein felags lønarSKIPAN var fingin at virka, og fyrr enn greiða var fingin á einari millumrokningarskipan millum kommunur.

Í november 2004 kunnaði landsstýrismaðurin um, at hann hevði gjørt av, at lóggávan skuldi verða fylgd, og frá 1. august 2005 skuldu fyrisingarligu mannagongdirnar verða soleiðis, at fyrisitið varð samsvarandi galdandi lóg.

Í november 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at ein innanhýsis arbeisbólkur í Mentamálaráðnum arbeidir við at finna eina loysn á málinum. *“Arbeisbólkurin roknað við at koma við einum tilmæli í næstum, og tá fer landsstýrismaðurin at taka støðu í málinum”*.

6.4 Føroya Skúlabókagrunnur (GL 2000/2 10 6-5)

Í frágreiðingini í mars 2005 umrøddu við grannskoðan av Skúlabókagrunninum. Niðanfyrir verður kunnað um viðmerkingar og tilmæli okkara, og sagt verður frá, hvat síðani er hent.

6.4.1 Lógargrundarlag

Í árávís hevur Landsgrannskoðanin gjørt vart við, at lógargrundarlagið - Ll. nr. 36/1959, v.s.b. og kunngerð nr. 64/1985 “reglugerð um útgávu av skúlabókum og øðrum undirvísingartilfari” - er ófullfíggjað og ikki dagført.

1. august 2005 kom í gildi Ll. nr. 48 frá 9. mai 2005 “um útgávu av undirvísingarmiðlum”. Samstundis fór úr gildi verandi lóg og kunngerð viðvíkjandi Skúlabókagrunninum. Í nýggju lógini er ásett, at landsstýrismaðurin:

- ásetir meginreglur fyri útgávuvirksemið,
- ger neyvari reglur um stuðulsveitingina, smb. stk. 3,
- setir eina skúlabókanevnd,
- ásetir neyvari reglur um virksemið hjá skúlabókanevndini.

Í desember 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at *“nevndin verður sett ein av fyrstu døggunum”*.

Landsstýrismaðurin kunnaði eisini um, at *“reglurnar fyri skúlabókanevndina eru gjørdar, og fer landsstýrismaðurin at viðgera tær innanhýsis skjótast gjørligt, og síðani seta tær í gildi”*.

6.4.2 Roknskaparviðurskipti

Í 2004 kannaðu vit, um roknskaparviðurskiptini á Føroya Skúlabókagrunni vóru í tráð við ásetingarnar í rundskrivinum frá Fíggjarmálaráðnum um roknskaparreglugerðir. Samanumtikið hildu vit innaneftirlitið á stovninum vera gott, men vit mæltu til nakrar ábøtur:

- at* dagføra og broyta roknskaparreglugerðina, og lýsa betur mannagongdir og reglur viðvíkjandi lønarumsiting, keyp av vørum og tænastráseting og ábyrgdum,
- at* Mentamálaráðið viðger og góðkennir roknskaparreglugerðina,
- at* finna eina hóskandi skipan at skráseta arbeiðstíð, fráveru o.a.,
- at* taka spurningin um langtíðarleigu upp við Mentamálaráðið,
- at* dagføra tryggingarnar samsvarandi rundskrivinum frá Fíggjarmálaráðnum,
- at* taka støðu til, um tað er neyðugt at hava ein kassakreditt,
- at* taka upp spurningin, hvørt tað er rætt, at Skúlabókagrunnurin er MVG-skrásettur, vísandi til at útgávuvirksemi gevur hall, og at talan ikki er um vinnuligt virksemi.

Leiðslan í Skúlabókagrunninum hevur tikið viðmerkingar og tilmæli okkara til eftirtektar. Flestu broytingar eru framdar, í sambandi við at roknskaparreglugerðin er endurskoðað, dagförd og síðani góðkend av Mentamálaráðnum í juni 2005.

Uppbýtið í vanligt virksemi og útgávuvirksemi

Roknskapurin hjá Føroya Skúlabókagrunni er býttur í 2 undirkontur, “vanligt virksemi” og útgávuvirksemi”. Høvuðsuppgávan hjá Skúlabókagrunninum er at geva bøkur út, og vit hava tí ilt við at skilja, hvat endamálið er við hesum uppbyti.

Vit halda ikki, at útgávuvirksemið lýkur treytirnar um “inntøkufíggjað virksemi”, og hava mælt til at taka upp spurningin við Mentamálaráðið.

Vanligt virksemi og útgávuvirksemi er lagt saman á fíggjarlógini 2006.

Skráseting av inntøkum

Vit vístu á, at roknskapurin hjá Skúlabókagrunninum gevur ikki eina greiða mynd av ognarum og inntøkum. Skuldin hjá Bókamiðsøluni er ikki skrásett í roknskapinum hjá Skúlabókagrunninum, og inntøkurnar frá seldum bókum verða ikki skrásettar í tí tíðarskeiði, bøkurnar eru seldar. Inntøkurnar verða skrásettar, so hvørt Bókamiðsølan flytir Skúlabókagrunninum pening fyrri seldu bøkurnar. Bókamiðsølan rindar Skúlabókagrunninum, so hvørt Bókamiðsølan hevur gjaldføri til tess. Leiðslan á Skúlabókagrunninum hevur kunnað um, at allir hesir spurningar verða endurskoðaðir í 2005, í sambandi við at nýggj roknskapar- og goymsluskipan á Bókamiðsøluni verður fyrireikað.

Í mai 2005 kunnaði landsstýrismaðurin um, at ognarar og skuldarar eru bókaðir í landsroknskapinum 2004, og sostatt vísir landsroknskapurin eina so greiða mynd av inntøkum og ognarum, sum Bókamiðsølan er før fyrri at útvega.

Vørugoymsla

Goymslan hjá Føroya Skúlabókagrunni verður umsitin av Bókamiðsøluni. Vit valdu nakrar bøkur burtúr goymslulistanum til eftirlit við árslok 2003. Úrslitið av okkara stakroyndum bendi á, at goymsluskipanin ikki var nøktandi, og vit mæltu til, at Skúlabókagrunnurin viðgjørði hesar trupulleikar saman við Bókamiðsøluni og tryggjaði sær, at skrásetta goymslan verður tald upp regluliga. Leiðslan á Skúlabókagrunninum vísti á, at hesir trupulleikar fara at verða loystir í sambandi við, at nýggj roknskapar- og goymsluskipan væntandi verður tikin í nýtslu í januar/februar 2006, tá Bókamiðsølan eftir ætlan flytir í nýggj høli.

Í mai 2005 kunnaði landsstýrismaðurin um, at goymslan er bókað í landsroknskapinum 2004. Sostatt vísir landsroknskapurin eina so greiða mynd av goymsluni, sum Bókamiðsølan er før fyri at útvega.

6.5 Bókamiðsølan (GL 2000/2 10 6-5)

Tilknýti til fíggjarlóg

Í november 2001 læt Fíggjarmálaráðið úr hondum eitt álit “um landsstovnar og –grunnar, tilknýti til fíggjarlóg, landsroknskap og grannskoðanarviðurskifti”. Bókamiðsølan varð ikki umrødd í álitinum, men Fíggjarmálaráðið hevur eftirsíðan viðgjørt stovnin.

Niðurstøðan er, at Bókamiðsølan er ein landsstovnur. Antin eigur virkseimið at verða játtað á fíggjarlóg, ella eigur lógarheimild at verða veitt, soleiðis at virkseimið hjá Bókamiðsøluni kann verða hildið uttan fyri fíggjarlógina. Somuleiðis eigur virkseimið antin at verða tikið við í landsroknskapin, ella eigur lógarheimild at verða veitt, soleiðis at virkseimið kann verða hildið atskilt frá landsroknskapinum.

Landsstýrismaðurin kunnaði í november 2004 um, at hann *“hevur sett sær fyri at fáa viðurskiftini skipað á Bókamiðsøluni og arbeiðir við at fáa gjørt formligu reglurnar fyri hesum.”*

Í januar 2006 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at sambært § 3, stk. 2, í Ll. nr. 48/2005 “um útgávu av undirvísingarmiðlum” kann landsstýrismaðurin áleggja Føroya Skúlabókagrunni aðrar uppgávur, sum náurliga eru knýttar at útgávuvirkseminum. Sambært landsstýrismanninum *“gevur hetta aðrar og nýggjar móguleikar at loysa trupulleikan við virkseminum hjá Bókamiðsøluni. Mentamálaráðið hevur umrøtt henda móguleikan saman við Føroya Lærarafelag og Føroya Skúlabókagrunni, og kannað verður, um ein slík loysn er vegurin frameftir, ella onnur loysn eigur at verða vald.”*

Onnur viðurskifti

Í roknskapinum hjá Bókamiðsøluni 2003 er frámerktur ein “Byggigrunnur” 623 t.kr. Talan er ikki um nakran byggigrunn. Bókamiðsølan var søgd upp í hølunum, har hon heldur til. Tí hevði hon gjørt ein 20 ára sáttmála við Føroya Lærarafelag um at leiga hølir í tí bygningi, sum Føroya Lærarafelag ætlaði at byggja.

Í grein 12 í sáttmálanum stendur: *“Leigarin rindar eitt depositum, í minsta lagi kr. 600.000, ið leigarin ræður yvir í samband við flyting, innrætting, telduskipan o.a. Flytir leigarin av einari ella aðrari orsök ikki inn, tá ið hølini eru klár at taka í nýtslu, fellur depositumið til eigan.”* Tað er hetta depositum, sum er frámerkt í roknskapinum hjá Bókamiðsøluni sum “Byggigrunnur”. Vit mæltu til, at 20-ára sáttmálin, sum Bókamiðsølan hevur gjørt við Føroya Lærarafelag, verður tikin upp til viðgerðar við Mentamálaráðið.

Í november 2005 hava vit spurt landsstýrismannin, hvat síðani var hent í málinum. Vit hava einki svar fingið.

Roknskapargrannskoðan

Grannskoðaravirkið Rasmussen & Weihe hevur grannskoðað roknskapin 2004. Grannskoðarin vísir í grannskoðarafrágreiðing frá november 2005 á, at bókhald stovnsins er væl skipað, men hevur tó fleiri viðmerkingar, og vísir m.a. á:

- at millum skuldarar stovnsins er ein ógreinað salda 250 t.kr.,
- at høvuðsbókhaldið og skuldarabókhaldið samsvara ikki,
- at høvuðsbókhaldið og ognarabókhaldið samsvara ikki,
- at nevndin eigur at finna útav, hvørjar reglur skulu galda fyri trygdargrunnin hjá bóka-handlunum, og gera upp, hvussu nógv hvør bókahandil eigur tilgóðar,
- at stovnurin, vegna skeivar avrokningar, í fleiri ár hevur havt inntøkur av porto,

- at* í sambandi við avrokning til forløgini eigur stovnurin at gera uppgerðir, sum útgreina tað avroknaða,
- at* tá starvsfólk koyra fyri stovnin, skulu almennu takstirnir nýtast,
- at* stovninum vantar skrivligar virkisgongdir fyri øll týðandi virkisøki,
- at* funktiónsskilnaður eigur at vera millum atgongd til pening og atgongd til bókhald,
- at* viðtøkurnar hjá stovninum eiga at verða dagfórdar.

Í januar 2006 hevur Mentamálaráðið biðið nevndina fyri Bókamiðsøluna um eina neyva frágreiðing um viðurskiftini, grannskoðarin ger vart við.

6.6 Yrkisskúlar (GL 2000/2 10 3-4)

Í februar 2001 vístu vit á, at hóast Ll. nr. 106/1998 “um yrkisskúlar” v.s.b. kom í gildi 1. januar 1999, hevur landsstýrismaðurin ikki ásett reglur, sum álagt í § 14 í lógini:

§ 14. Landsstýrismaðurin útvegar góðkendum sjálvsognarstovni rakstrarstuðul til alment góðkent undirvísingarráðgjafi, sambært § 1, uttan so er, at tilskot til hesar útreiðslur verður veitt eftir viðkomandi útbúgvingarlóg.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin ásetir nærri reglur um tey í stk. 1 nevndu viðurskifti.

Í viðmerkingunum stendur:

Ad § 14. Talan er um stuðul, sum verður goldin til sjálva undirvísingina í yrkisskúlunum. Um ein partur av undirvísingarráðgjafinum verður fíggjaður av øðrum, verður framman fyri nevndi stuðul minkaður tilsvareandi (smb. stk. 1).

Í uppskoti til samtyktar um at góðkenna landsrokskapin fyri 1999 (Lm. nr. 62/2000) heitti Løgtingið á landsstýrismannin um at fáa viðurskiftini í rættlag.

Í árávið hevur landsstýrismaðurin síðani boðað frá, at arbeið verður við málinum.

Í januar 2006 hevur landsstýrismaðurin aftur kunnað um, at arbeið hevur verið við málinum, og at reglur fyri, hvussu landsstýrismaðurin útvegar rakstrarstuðul til yrkisskúlar, verða staðfestar í kunngerð. Landsstýrismaðurin sigur tó einki um, nær kunngerðin væntandi verður lýst.

Lógin um yrkisskúlar hevur verið í gildi í 6 ár. Í frágreiðing okkara í februar 2003 vístu vit á, at ein vandi kann liggja í, at skiftandi landsstýrismenn ár um ár skáka sær undan at gera lógarásettar kunngerðir.

6.7 Studentaskúlin og HF-skeiðið í Hoydølum (GL 2003/2 10 3-9)

Í frágreiðing okkara í mars 2005 umrøddu vit roknskaparviðurskiftini á Studentaskúlanum og HF-skeiðnum í Hoydølum. Samanumtikið hildu vit innaneftirlitið vera gott, men vit mæltu til nakrar ábøtur, m.a. at:

1. endurskoða reglugerðina og lýsa mannagongdirnar á fleiri økjum,
2. Mentamálaráðið viðger og góðkennir roknskaparreglugerðina,
3. áseta skrivligar reglur um journalisering,
4. taka spurningin um langtíðarleigu upp við Mentamálaráðið,
5. greiða gjøllari frá umsiting av inntøkum,
6. dagføra yvirlitið yvir ognir,
7. viðurskiftini á Miðnámsskúlanum í Suðuroy, viðvíkjandi ábyrgdar- og heimildarbykti, verða formaliserað.

Í januar 2005 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at ikki allar ábøtur vóru framdar, og at Mentamálaráðið fleiri ferðir hevur skundað undir skúlan at endurskoða roknskaparreglugerðina.

Í januar 2006 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at:

- ad 1)* roknskaparreglugerðin er endurskoðað,
- ad 2)* roknskaparreglugerðin er góðkend av Mentamálaráðnum í august 2005,
- ad 3)* Føroya Studentaskúli og HF-skeið er væl ávegis við einari nýggjari mannagongd at skanna inn øll skjøl, og skúlin er í ferð við at gera reglurnar,
- ad 4)* talan er um ein sáttmála, sum ikki bindir skúlan til eitt ávíst gjald, men goldið verður fyri hvørt avrit. Mentamálaráðið fer at søkja Fíggjarmálaráðið um loyvi at halda fram við hesum sáttmála,
- ad 5)* umsiting av inntøkum er greinað í roknskaparreglugerðini,
- ad 6)* arbeiðið við at skráseta ognir er byrjað,
- ad 7)* reglugerð um leiðslu og uppgávugerð millum Føroya Studentaskúla og HF-skeið varð undirskrivað í juni 2004.

6.8 Føroya Sjómansskúli (GL 2003/2 10 4-9)

Í frágreiðing okkara í mars 2005 umrøddu vit roknskaparviðurskiftini á Føroya Sjómansskúla. Samanumtikið hildu vit innaneftirlitið vera hampiligt, men vit mæltu til nakrar ábøtur, m.a. at:

1. taka upp spurningin, um tað er rætt, at lærarar fáa yvirtíð fyri eina viku, hóast somu lærarar í vikuni framman undan ella aftaná, ikki hava undirvíst 22,1 tímar,
2. taka spurningin um nógvu yvirtíðina upp við Mentamálaráðið,
3. greiða viðurskiftini í sambandi við, at stjórin í áravís hevur gjørt vart við, at ásetta skylduga tímatalið hjá skúlastjóranum er ov høgt,
4. ásettar verða skrivligar reglur fyri, hvussu løn og tímaniðurskurðir skulu roknast í sambandi við simulatorarbeiðið og siglingarskeið,
5. skúlin leitar sær ráð hjá Landsskjalasavninum fyri at tryggja sær, at reglur, ásettar sambært skjalasavnslogini/-kunngerðini, verða hildnar,
6. útreiðsluskjøl, m.a. í sambandi við umboðan, verða greinað nærri, og at skrivað verður á skjøluni, í hvørjum sambandi útreiðslan er hildin, og hvør hevur verið við,
7. útgerð til vanliga raksturin av skúlanum ikki verður skrásett á “inntøkufíggjað virksemin”,
8. innanhýsis skjøl so sum eftirbókingarskjøl verða greinað neyvvari, og at t.d. skjøl verða lögð við, sum prógva, hví flytingin er gjørd,
9. Mentamálaráðið viðgerð ivasurningarnar, í sambandi við at stuðul til bókaútgávu er latin av “inntøkufíggjað virksemin”,
10. avrit av fylgiseðlunum, sum verða latnir Gjaldstovuni at skráseta, verða goymd saman við avritunum av fakturunum,
11. skúlin tekur støðu til, um tað er neyðugt at hava kekkkontu,
12. innanlands ferðauppgerðirnar verða skrásettar í lønarskipanini á Gjaldstovuni,
13. dagføra yvirlitið yvir ognir.

Í februar 2006 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at:

- ad 1)* Fíggjarmálaráðið hevur gjørt eina tulkning av sáttmálanum viðvíkjandi yvirtíð. Tulkningin hevur ført við sær, at tað ikki longur verður roknað yvirtíð viku fyri viku, men mánað fyri mánað,

- ad 2)* leiðslan á skúlanum hefur eisini gjört broytingar í undirvísingabygnaðinum, soleiðis at yvirtíðin er minkað munandi,
- ad 3)* skúlastjórinn hefur í lötuni onga undirvísingarskyldu, men nærri avtala kann gerast um undirvísingarskyldu. Enn er eingin avtala gjörd,
- ad 4)* broytingar eru gjørdar viðvíkjandi simulatorarbeiði og siglingarskeið. Tímaniðurskurðurin er munandi minni, men arbeiðið við at skriva endaligu reglurnar fyri lön tímaniðurskurði er ikki liðugt,
- ad 5-13)* sambært landsstýrismanninum eru allar tær ábøtur gjørdar, sum Landsgrannskoðanin mælti til. Tó er yvirlitið yvir ognir ikki liðugt dagført.

6.9 Klaksvíkar Sjómannsskúli (GL 2004/2 10 4-11)

Í frágreiðingini í mars 2005 umrøddu vit roknskaparviðurskiftini á Klaksvíkar Sjómannsskúla. Samanumtikið hildu vit, at innaneftirlitið var gott, men vit mæltu til nakrar ábøtur, m.a. at:

1. gera eina roknskaparreglugerð samsvarandi rundskrivinum frá Fíggjarmálaráðnum, og at Mentamálaráðið viðger og góðkennir roknskaparreglugerðina,
2. skúlin leitar sær ráð hjá Landsskjalasavninum fyri at tryggja sær, at reglur, ásettar sambært skjalasavnslógin/-kunngerðini, verða hildnar,
3. næmingarnir gjalda, tá ið bøkurnar verða latnar teimum,
4. kassapeningurin verður skrásettur í landsbókhaldinum í samráð við Gjaldstovuna,
5. taka spurningin um langtíðarleigu upp við Mentamálaráðið,
6. kanna um tryggingarviðurskiftini eru í samsvar við reglurnar í rundskrivinum frá Fíggjarmálaráðnum.

Í februar 2006 hefur landsstýrismaðurin kunnað um, at:

- ad 1)* reglugerðin ikki er sambært rundskrivinum frá Fíggjarmálaráðnum, og hon er ikki góðkend. Skúlin hefur fingið boð um at gera nýggja roknskaparreglugerð,
- ad 2)* skúlin hefur gjørt eina mannagongd, sum tryggjar, at reglur, ásettar sambært skjalasavnslógin/-kunngerðini, verða hildnar,
- ad 3)* tað verður gjørt,
- ad 4)* tað verður gjørt,
- ad 5)* skúlin hefur einki langtíðarleigumál. Kopimaskinan, sum var langtíðarleigað, er nú keypt til skúlan,
- ad 6)* tryggingarviðurskiftini hjá skúlanum eru broytt, soleiðis at tey eru í samsvari við reglurnar í rundskrivinum frá Fíggjarmálaráðnum.

6.10 Samskipan av virkseminum hjá sjómannsskúlunum (GL 2000/2 10 4-5)

Sjómannsskúlarnir undirvísa við støði í Ll. nr. 65/1984 “um sjómansútbúgving” við seinni broytingum. Í oktober 2001 spurdu vit landsstýrismannin, um hann hevði ætlanir um at samskipa virkseimi á sjómannsskúlunum í Tórshavn og í Klaksvík, nú samlaða næmingatalið var minkandi.

Landsstýrismaðurin hefur síðani fleiri ferðir boðað frá, at spurningurin um samskipan fór at verða tikin upp, og í mars 2004 kunnaði landsstýrismaðurin um, at arbeiðið fór væntandi at verða liðugt til komandi skúlaár.

Í januar 2006 hefur landsstýrismaðurin kunnað um, at ongar ítøkiligar ætlanir eru settar í verk til tess at samskipa virkseimi á sjómannsskúlunum í Tórshavn og í Klaksvík. Landsstýrismaðurin fer í næstum at seta ein arbeiðsbólk, sum skal koma við einum tilmæli um, hvussu hesi viðurskifti verða loyst á skilabesta hátt.

6.11 Undirvísingarskylda hjá skúlastjórum (GL 2000/2 10 4-5)

Síðani í 2000 hava vit í frágreiðingum umrøtt undirvísingarskylduna hjá skúlastjórunum á Maskinmeistaraskúlanum, Føroya Sjómannsskúla og Klaksvíkar Sjómannsskúla. Vit hava víst á, at stjórnir á Maskinmeistaraskúlanum og Føroya Sjómannsskúla ikki undirvísa skylduga tímatalið. Setanarviðurskiftini hjá stjóranum á Maskinmeistaraskúlanum eru ógreið og óformlig, og bæði hann og stjórin á Føroya Sjómannsskúla hava gjørt vart við, at skylduga tímatalið er ov høgt.

Í januar 2001 boðaði Mentamálaráðið frá, at arbeið varð við málinum saman við Lønardeildini í Fíggjarmálaráðnum.

Í september 2001 boðaði Mentamálaráðið frá, at málið var tengt at sáttmálasamráðingunum við avvarðandi yrkisfeløg. Mentamálaráðið fór saman við Lønardeildini í Fíggjarmálaráðnum at viðgera spurningin, soleiðis at eitt lægri skyldugt undirvísingartímatal kundi verða sett í gildi frá skúlaárinum 2002/03.

Tíðarætlanin helt ikki. Í september 2002 kunnaði landsstýrismaðurin um, at málið væntandi fór at verða loyst innan fyri stutta tíð.

Í januar 2004 kunnaði Mentamálaráðið um, at rundskriv um undirvísingarskyldu hjá stjórum/rektarum á vinnu- og miðnámskúlunum var gjørt. Uppskot til rundskrivið skuldi verða kannað innanhýsis av lögfrøðingi og fíggjarfrøðingi, og síðani verða sent Lønardeildini í Fíggjarmálaráðnum til ummælis. Kunning um rundskrivið fór at verða send skúlunum, so skjótt viðgerðin var liðug. Ætlanin var, at rundskrivið skuldi verða sett í gildi 1. august 2004.

Í januar 2005 vísti landsstýrismaðurin á, at hann á vári 2004 hevði gjørt av at leggja Føroya Sjómannsskúla og Maskinmeistaraskúlan saman í ein stovn. Nýggjur stjóri er settur fyri báðar skúlarnar. Í setanarskrivinum hjá nýggja stjóranum er einki ásett um undirvísingarskyldu. Spurningurin er framvegis ikki loystur.

Í januar 2006 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at ætlanin er at viðgera viðurskiftini fyrst í 2006, og síðani er ætlanin, at rundskrivið verður sett í gildi frá 1. august 2006.

6.12 Føroya Læraraskúli (GL 2004/2 10 4-12)

Vantandi reglur fyri tímaútrokning og lønaráseting

Í oktober 2001 vístu vit á, at lønarumsitingin ikki í øllum førum byggir á eitt neyvt og skjalfest grundarlag, sum kann verða grannskoðað, og vit mæltu til at bøta um viðurskiftini.

Niðurstøðan av grannskoðanini í 2004 var tann sama. Verður støði tikið í sáttmálanum við Magistarafelagið og í einum skrivi frá “Undervisningsministeriet” 6. januar 1983, umframt teimum tulkningum og “óskrivaðu reglunum”, sum Læraraskúlin hevur fyri tímaútrokningum og lønarásetingum, eru útgoldnu lønirnar rættar; men sum vit hava gjørt vart við í fleiri ár, byggir lønarumsitingin ikki í øllum førum á eitt neyvt og skjalfest grundarlag, sum kann verða grannskoðað. Vit heittu tí enn eina ferð á landsstýrismannin um at fáa viðurskiftini í rættlag.

Í februar 2005 vísti landsstýrismaðurin á, at viðurskiftini viðvíkjandi tímaniðurskurði eru partur av málinum um at endurskoða arbeiðstíð, arbeiðsviðurskifti o.a. á Føroya Læraraskúla, sum Fíggjarmálaráðið og Magistarafelagið 11. september 2001 gjørdu protokollat um. Í nýggjari semju millum partarnar 1. juli 2004 varð aftur víst til protokollatið frá 2001, og samstundis varð avtalað, at Fíggjarmálaráðið í næstum fór at taka stig til at fáa sáttmálaviðurskiftini í rættlag. Mentamálaráðið frætti tó einki aftur í hesum máli.

Í januar 2006 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at Mentamálaráðið hevur arbeiðt við at fáa greiði á viðurskiftunum:

Vantandi sáttmálaásetingar um lærarar, ið undirvísa pedagoglesandi

Lærarar, ið undirvísa læraralesandi, hava 19 tíma undirvísingarskyldu. Lærarar, ið undirvísa pedagoglesandi, hava sambært siðvenju 22 tíma undirvísingarskyldu. Ósemja er um hetta mál, og Mentamálaráðið hevur biðið Lønardeildina í Fíggjarmálaráðnum um at taka málið upp við Magistarafelagið í komandi sáttmálasamráðingum. Mentamálaráðið er vitandi um, at partarnir arbeiða við málinum.

Siðvenja um aldursniðurskurð

Siðvenja hevur verið at geva lærarum, sum eru farnir um 60 ár, ein sokallaðan aldursniðurskurð. Eftir áheitan frá Mentamálaráðnum hevur Lønardeildin sagt upp siðvenjuna. Semja varð síðani gjørd um, at teir lærarar, sum skúlaárið 2004/05 hava havt niðurskurð vegna aldur, sleppa at halda fram við skipanini, treytað av, at hesir lærarar ikki hava yvirtíð og ikki fáa yvirtíðargjald goldið út.

Eftirlønir til tímalærarar

Við sáttmálanum millum Magistarafelagið og Fíggjarmálaráðið í mars 1999 fingur starvsfólk, ið hava hálvtt starv í 3 mánaðir ella meira, rætt til eftirløn. Sambært landsstýrismanninum hevur Læraraskúlin ikki givið sær far um henda eftirlønarrætt, fyrr enn Magistarafelagið í februar 2004 tók málið upp.

Mentamálaráðið bað í juni 2005 Læraraskúlan um frágreiðing um hvønn einstakan tímalærara frá 1. mars 1999. Í desember 2005 hevur Lønardeildin, saman við Mentamálaráðnum og Læraraskúlanum, eftirkannað upphæddirnar. Niðurstøðan er, at Læraraskúlin hevur eina eftirstøðu 1,1 mió.kr. í hesum sambandi, og peningurin er játtaður á eykajáttanarløgtingslógini desember 2005.

6.13 Fróðskaparsetur Føroya (GL 2003/2 10 4-10)

Í frágreiðingini til løgtingsgrannskoðararnar í mars 2005 umrøddu vit roknskaparviðurskiftini á Fróðskaparsetri Føroya. Samanumtikið hildu vit, at innaneftirlitið var gott, men vit mæltu til nakrar ábøtur, m.a. at:

1. peningastovnskonturnar verða skrásettar í landsbókhaldinum,
2. stuðulin, kr. 50.000, sum er latin Føroyamálsdeildini til liðugtgerð av tøkniordabók, verður skrásettur í landsroknskapinum, og fluttur Mentamálaráðnum aftur ella nýttur til ætlaða endamálið,
3. dagføra yvirlitið yvir ognir og útbúnað,
4. fylgja mannagongdunum um fyrisiting av vørugoymslu og øðrum ognum,
5. taka spurningin um “inntøkufíggjað virksemin” upp við Mentamálaráðið.

Í januar 2006 kunnaði landsstýrismaðurin um, at:

- ad 1)* av tí at so nógv ógreiða og ósemja er um spurningin um støðuna hjá Fróðskaparsetrinum sum sjálvsognarstovn, eru peningastovnskonturnar ikki enn skrásettar í landsbókhaldinum. Mentamálaráðið arbeiðir við at endurskoða lógina um Fróðskaparsetrið, og verður spurningin um ta lögføðiligu støðuna helst avkláraður í hesum arbeiðinum,
- ad 2)* sambært avtalu millum Fróðskaparsetrið og Mentamálaráðið eru 20 t.kr. nýttar til at gera verkætlanina “donsk-føroysk orðabók” lidna. Restin, 30 t.kr., skal eftir ætlan nýttast til at leggja tøkniordabókina á alnetið,
- ad 3)* hvør deild ger yvirlit fyri seg. Tvær deildir eru væl ávegis í arbeiðinum, hinar eru ajour,
- ad 4)* Fróðskaparsetrið fylgir mannagongdunum,

ad 5) Fróðskaparsetrið er samt við Landsgrannskoðanini í, at heitið “inntøkufíggað virksemin” neyvan er rætt fyri tað virksemin, stovnurin rekur við eksternari fígging. Fróðskaparsetrið hevur tikið spurningin upp við Mentamálaráðið í februar 2005. Einkin er broytt á hesum øki. Ein nevnd arbeiðir við at endurskoða játtanarreglurnar. Fróðskaparsetrið leggur dent á at hava heimild til at hava virksemin við fremmandari fígging, og at tað verður púra greitt, hvørji rættindi og skyldur Setrið skal hava móttvegis stuðulsveitarum.

6.14 Útbúgvingarstuðul og -lán (GL 2000/2 10 9-6)

Stuðulsstovnurin umsitur studning og lán til fólk í útbúgving og krevur lánini innaftur. Lógargrundarlagið er LI. nr. 45/1999 “um útbúgvingarstuðulsskipan” v.s.b. Við heimild í lógini eru 4 kunngerðir lýstar, sum áseta neyvri reglur á økinum.

Roknskaparreglur/innanháysiseftirlit: Í november 2000 vístu vit á, at eingin roknskaparreglugerð var á Stuðulsstovninum, og at ongar samanskrivaðar reglur ella starvslýsingar lýstu, hvørji innanháysiseftirlit skuldu verða gjørd. Eftirsíðan hevur Stuðulsstovnurin gjørt eina roknskaparreglugerð, sum Mentamálaráðið góðkendi í juni 2003.

Í november 2004 kunnaði landsstýrismaðurin um, at reglurnar fyri stovnsraksturin fyri innanháysis mannagongdir og eftirlit vóru lidnar í apríl 2004.

Í desember 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at reglurnar fyri stuðul/lán eru framvegis ikki lidnar.

Journalskipanin: Í november 2000 vístu vit m.a. á tørvin á einari journalskipan til mál, ið ikki eru persónsmál. Ein journalskipan varð tikin í nýtslu í juli 2003.

Í desember 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at journalvegleiðingin er framvegis ikki liðug.

Edv-skipanin: Umsitingin av stuðli og lánnum er knýtt at EDV-skipanini á stovninum. EDV-skipanin á Stuðulsstovninum varð tikin í nýtslu í august 1993, men hon lýkur ikki øll krøv, sum eru sett til dokumentation, brúkaravegleiðingar, brúkararættindi o.t. Váðameting er ikki gjørd, eingin neyðætlan finst, og ongar reglur eru um logg. Back-up verður tó tikið hvønn dag, og veitarin hevur eitt avrit av telduforritinum. Eingin skrivlig avtala er gjørd við veitaran um menning og viðlíkahald av skipanini, og stovnurin er bundin at einum fólk hjá EDV-veitaranum. Stuðulsstovnurin er greiður yvir veikleikarnar.

Í 2002 kravfesti stovnurin eina nýggja telduskipan, og sáttmáli varð undirskrivaður við teldufyrirøku um at menna hesa telduskipan. Ábøtur á verandi skipan vórðu tí ikki raðfestar høgt.

Í november 2004 greiddi landsstýrismaðurin frá, at á sumri 2004 varð fyrri partur (studningsparturin) tikin í nýtslu, og tí verður hesin parturin í gomlu skipanini ikki nýttur.

Í desember 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at seinni partur av skipanini (láns-parturin) verður tikin í nýtslu á heysti 2006. Samstundis, sum skipanirnar eru mentar, verður arbeitt við at skjalfesta, gera vegleiðingar o.t.

Innheintan av eftirstøðum: Í frágreiðing í mars 2004 umrøddu vit, at lánsskuldin var góðar 62 mió.kr. “Vanligu” eftirstøðurnar vóru um 7 mió.kr. Umleið 600 lán vóru fallin til gjaldingar í síni heild, svarandi til um 12 mió.kr.

Sambært § 8 í lógini um útbúgvingarstuðul er síðani 1999 heimilað Toll- og Skattstovu Føroya at heinta inn skuld, ið stavar frá Stuðulsstovninum.

Í august 2003 varð avtala undirskrivað ímillum Stuðulsstovnin og Toll- og Skattstovu Føroya um at heinta inn eftirstøður.

Í november 2004 greiddi landsstýrismaðurin frá, at 5,2 mió. kr. vórðu sendar Toll- og Skattstovu Føroya at heinta inn, og 1,7 mió. kr. vóru goldnar inn.

Í desember 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at øll lán í eftirstøðu 9,1 mió.kr. eru send til innheitingar. Av hesum peningi eru 4,6 mió. kr. goldnar inn.

Mentamálaráðið og Stuðulsstovnurin høvdu í 2004 fund og samskipti við Toll- og Skattstovuna um at heinta inn lestrarskuld hjá teimum, sum búgva uttanlands. Sambært landsstýrismanninum vildi Toll- og Skattstovan tó treyðugt taka ímóti hesum krøvum, og eingin loysn varð funnin tá. Mentamálaráðið og Stuðulsstovnurin skulu í januar 2006 hava fund við leiðsluna á innkrevjingardeildini og stjóran á Toll- og Skattstovuni um málið.

6.15 Føroya Fornminnissavn (GL 2002/2 11 2-9)

Í frágreiðing okkara í mars 2005 umrøddu vit roknskaparviðurskiptini á Føroya Fornminnissavni. Samanumtikið hildu vit, at innanefirlitið var gott, men vit mæltu til nakrar ábøtur, m.a. at:

1. áseta reglur og lýsa mannagongdina um prísáseting,
2. taka støðu til, um tað er neyðugt at hava bankakontu, tá ið útgjaldingarnar kunnu fara um Føroya Gjaldstovu,
3. fylgja ásetingunum í roknskaparrundskrivinum punkt 6.1 um ávísing,
4. taka spurningin um langtíðarleigu upp við Mentamálaráðið,
5. dagføra tryggingarnar í samráði við Mentamálaráðið, samsvarandi rundskrivinum 21. november 2003 um “tryggingarviðurskipti landsins”,
6. kunna starvsfólkini um rundskrivini frá Løgmannsskrivstovuni og Toll- og Skattstovuni um telefon, sum arbeiðsgevarin letur starvsfólkum at brúka,
7. finna ein hóskaði hátt at skráseta arbeiðstíð, so tað sæst, hvat arbeiðstíðin verður brúkt til, vísandi til § 7 í roknskaparkunngerðini.

Í november 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at:

- ad 1)* prísir fyri atgongugjald eru ásettir fyri einkultpersónar, bólkar, lesandi og pensjónistar,
- ad 2)* stovnurin ætlar at útvega sær eitt gjaldskort,
- ad 3)* stovnurin í september 2005 er komin í talgildu ávísingarskipanina hjá Føroya Gjaldstovu,
- ad 4)* sáttmálin fyri langtíðarleigu fyri kopimaskinu er sagdur upp,
- ad 5)* tryggingarnar verða dagfórðar sambært rundskrivinum,
- ad 6)* starvsfólkini í januar 2005 høvdu fingið útflýggjað eintøk av rundskrivunum,
- ad 7)* ein tíðarskrásetingarskipan verður roynd.

6.16 Føroya Landsskjalasavn (GL 2003/2 11 2-10)

Í frágreiðing okkara í mars 2005 umrøddu vit roknskaparviðurskiptini á Føroya Landsskjalasavni. Samanumtikið hildu vit, at innanefirlitið var gott, men vit mæltu til nakrar ábøtur, m.a. at:

1. endurskoða roknskaparreglugerðina, herímillum at greina mannagongdirnar gjøllari í sambandi við umsiting av inntøkum og umsiting av inntøkufíggjgjøddum virkseimi,
2. gera reglugerð um granskingarverkætlanir,
3. greina nýggju arbeiðsgongdina við elektroniskari góðkenning av rokningum,
4. stemma av kassarnar og fíggjarstøðuna eina ferð um mánaðin,

5. dagføra tryggingarnar sambært rundskrivinum 21. november 2003 frá Fíggjarmálaráðnum,
6. finna ein hóskaði hátt at skráseta arbeiðstíð, so tað sæst, hvat arbeiðstíðin verður brúkt til, vísandi til § 7 í roknskaparkunngerðini.

Í januar 2006 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at:

- ad 1)* Landsskjalasavnið hevur endurskoðað roknskaparreglugerðina, sum verður send Mentamálaráðnum at góðkenna,
- ad 2)* reglugerðir eru gjørdar fyri granskingarverkætlanir,
- ad 3)* roknskaparreglugerðin er endurskoðað,
- ad 4)* mannagongdir eru gjørdar, har ávísir persónar hava ábyrgd fyri, at kassar og fíggjarstøða verða stemmað av eina ferð um mánaðin,
- ad 5)* tryggingar eru dagfórdar sambært rundskrivinum,
- ad 6)* Landsskjalasavnið er í ferð við at seta á stovn nýggja elektroniska tíðarskráseting.

6.17 Føroya Náttúrugripasavn (GL 2003/2 11 2-11)

Í frágreiðingini til løgtingsgrannskoðararnar í mars 2005 umrøddu vit roknskaparviðurskiftini á Føroya Náttúrugripasavni. Samanumtikið hildu vit, at innaneftirlitið var gott, men vit mæltu til nakrar ábøtur, m.a. at:

1. endurskoða roknskaparreglugerðina, herímillum greina:
 - reglurnar um nýtslu av fartelesfon,
 - mannagongdirnar viðvíkjandi umsiting av inntøkum og inntøkufíggjaðum virkseimi,
 - mannagongdirnar viðvíkjandi umsiting av kassa og bankakontu.
2. finna ein hóskaði hátt at skráseta arbeiðstíð, so tað sæst, hvat arbeiðstíðin verður brúkt til, vísandi til § 7 í roknskaparkunngerðini,
3. skráseta lønina til leiðaran á Biofar á stovnsnummarið hjá Biofar, soleiðis at roknskapirnir hjá Náttúrugripasavninum og Biofar betur lýsa virkseimið hjá stovnunum,
4. dagføra tryggingarnar samsvarandi rundskrivinum frá 21. november 2003 frá Fíggjarmálaráðnum,
5. verkætlanirnar verða lýstar og skjalprógvaðar betur, við m.ø. umsóknum, játtanarskrivum, treytum fyri játtan og fíggjarætlanum,
6. gera upp Norlake verkætlanina,
7. Náttúrugripasavnið tekur spurningin um “inntøkufíggjað virkseimi” upp við Mentamálaráðið, tí verkætlanirnar lúka ikki ásettu treytunum í játtanarskipanini,
8. seta mark fyri, hvussu nógvan reiðan pening “kioskin” kann liggja inni við, og hvussu ofta kassin skal verða tømdu, og at talmerkt kvittan ella kassatól verður brúkt í sambandi við søluna í framsýningarhøllini,
9. bankakontan verður skrásett í landsbókhaldinum í samráð við Gjaldstovuna.

Í september 2004 boðaði savnsstjórin frá, at fleiri broytingar longu vóru framdar, og í november 2004 boðaði landsstýrismaðurin frá, at Mentamálaráðið fór at taka spurningarnar upp við leiðsluna á Náttúrugripasavninum.

Í februar 2006 vísir Mentamálaráðið til skriv 1. februar 2006 frá Náttúrugripasavninum, sum hevur kunnað um, at:

- ad 1)* roknskaparreglugerðin verður endurskoðað,

- ad 2)* av tí at so fáa fólk eru á stovninum, ber ikki til at seta tíð av til at skráseta arbeiðstíð, og hvat hon verður brúkt til,
- ad 3)* Lønin til leiðaran á Biofar í framtíðini verður skrásett á stovnsnummarið hjá Biofar,
- ad 4)* Náttúrugripasavnið hevur hjálparfólka-, ferða-, skipa-, og akfarstrygging (bert sjálvs-ábyrgd),
- ad 5)* verkætlanirnar verða lýstar og skjalprógvaðar betur,
- ad 6)* Norlake verkætlanin er gjørd upp,
- ad 7)* einki er gjørt við spurningin um “inntøkufíggað virksemin”,
- ad 8)* mannagongdirnar viðvíkjandi peningi og kassa eru broyttar,
- ad 9)* Gjaldstovan er biðin um at skráseta bankakontuna.

Sum Landsgrannskoðanin dugir at lesa skrivið frá Náttúrugripasavninum, hevur Mentamálaráðið neyvan viðgjørt spurningarnar saman við leiðsluni á Náttúrugripasavninum, sum landsstýrismaðurin í november 2004 boðaði frá.

6.18 Havlívfrøðiliga royndarstöðin Biofar (GL 1999/2 11 2-5)

Í frágreiðingini til lögtingsgrannskoðararnar í mars 2005 umrøddu vit roknskaparviðurskiftini á Havlívfrøðiliga royndarstöðini Biofar. Samanumtikið hildu vit, at innaneftirlitið var gott, men vit mæltu til nakrar ábøtur, m.a. at:

1. taka spurningin um “inntøkufíggað virksemin” upp við Mentamálaráðið, tí verkætlanirnar lúka ikki ásettu treytirnar í játtanarskipanini,
2. mannagongdin við trygdaravritum verður tikin við í roknskaparreglugerðina,
3. rættleikin í EDV-skrásettu upplýsingunum verður betur vardur mótvegis alnetinum,
4. fáa tryggingarviðurskiftini í fasta legu í samráði við Mentamálaráðið,
5. lønin til leiðaran á Biofar verður skrásett á stovnsnummarið hjá Biofar, soleiðis at roknskapirnir hjá Náttúrugripasavninum og Biofar betur lýsa virksemin hjá stovnunum.

Í desember 2005 hevur Mentamálaráðið kunnað um, at:

- ad 1)* tað bert er ein verkætlan, sum møguliga ikki lýkur treytirnar um “inntøkufíggað virksemin”,
- ad 2)* mannagongdin við trygdaravritum er lýst í broyting til roknskaparreglugerðina,
- ad 3)* ábøtur eru gjørdar í EDV-skipanum, og mett verður, at tryggin er vordin betur,
- ad 4)* allar tryggingar eru sagdur upp,
- ad 5)* lønin til leiðaran á Biofar í framtíðini verður skrásett á stovnsnummarið hjá Biofar.

6.19 Listasavn Føroya (GL 2002/2 11 2-8)

Í frágreiðing til lögtingsgrannskoðararnar í mars 2004 umrøddu vit játtanar-, roknskapar- og ognarviðurskiftini hjá Listasavni Føroya.

Í januar 2005 greiddi landsstýrismaðurin frá, at viðurskiftini millum sjálvsognarstovnin og stovnsraksturin enn ikki vóru greidd, og arbeið varð við at endurskoða viðtøkurnar hjá Listasavninum. Tá ið tað arbeiðið verður liðugt, verður eisini avklárað, hvussu roknskapurin skal verða førður í framtíðini, ásannandi at verandi framferðarháttur, har eitt møguligt rakstraravlop tilvildarliga verður býtt millum eginrakstur og stovnsrakstur, ikki kann halda fram. Mentamálaráðið væntaði, at arbeiðið fór at verða liðugt á vári 2005.

Í november 2005 hefur landsstýrismaðurin kunnað um, at viðurskiftini millum sjálvs-ogvarstovnin og stovnsraksturinn enn ikki eru greidd. Landsstýrismaðurin ætlar at raðfesta hesa uppgávu soleiðis, at hon verður liðug í vetur (2005/06).

6.20 Kirkjugrunnurin (GL 2000/2 11 6-3)

Lógargrundarlag

Kirkjugrunnurin verður fyrisitin sambært:

- “Anordning nr. 887 af 8. december 1999 om ikrafttræden for Færøerne af lov om folkekirkens økonomi, som ændret ved anordning nr. 1217 af 13. december 2004”.
- K. nr. 12 frá 11. februar 2000 “um Kirkjugrunnin”.

Í § 24, stk. 1, í “lov om folkekirkens økonomi” er ásett, at “Til dækning af de i § 23 nævnte udgifter ydes af landskassen et årligt tilskud”.

Í § 25, stk. 2, í lógini er ásett, at “*Stiftsøvrigheden over Færøernes Stift aflægger regnskab for Færøernes Kirkefond til Landsstyret efter bestemmelser fastsat af Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender*”.

Landsstýrismaðurin hefur í § 1, stk. 2, í K. nr. 12/2000 “um Kirkjugrunnin” ásett, at bókhaldið hjá grunninum verður skipað eftir somu ásetingum, sum galda fyri roknskaparhaldið hjá Stiftsstjórnini.

Endamálið við studningi úr Kirkjugrunninum

Í § 23 í “lov om folkekirkens økonomi” er ásett, at:

1. *Færøernes Kirkefond afholder halvdelen af udgifterne vedrørende befordringsgodtgørelse til præsterne på Færøerne.*
2. *Af Færøernes Kirkefond kan der efter bestemmelser fastsat af Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender ydes tilskud til hel eller delvis dækning af udgifter, som nævnt i § 2, stk. 1, nr. 1.*
3. *Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender kan fastsætte regler om henlæggelse af en del af Færøernes Kirkefonds indtægter til en reservefond og om denne fonds anvendelse.*

Tær útreiðslur, sum víst verður til í § 2, stk. 1, nr. 1, eru m.a. viðlíkahald og rakstur av kirkjum, sum kirkjukassarnir eisini skulu fíggja. Meginparturin av inntøkunum hjá kirkjukassunum stava frá kirkjuskattinum, og verður studningurin úr Kirkjugrunninum sostatt nýttur til sama endamál sum kirkjuskatturin.

Vantandi reglur um umsiting av studningi úr Kirkjugrunninum

Sambært § 22 og § 23, stk. 2, í “lov om folkekirkens økonomi”, er álagt landsstýrismanninum at áseta reglur um, hvussu Stiftsstjórnin skal stjórna grunninum og um studningsveitingar úr grunninum. Tað hefur landsstýrismaðurin gjørt soleiðis í K. nr. 12/2000 “um Kirkjugrunnin”:

- § 1, stk. 1: Stiftsstjórnin stjórnar grunninum og hefur bókhaldið hjá grunninum um hendi.
- § 4, stk. 2: Studningur verður veittur eftir umsókn frá avvarðandi kirkjuráði.
- § 5, stk. 3: Stiftsstjórnin ásetir sjálv, hvørjar mannagongdir eiga at verða fylgdar, tá søkt verður um studning.

Landsstýrismaðurin hefur ikki sjálvur ásett nakrar reglur, men latið tað upp til Stiftsstjórnina at áseta, hvussu mannagongdirnar skulu vera. Av tí at Stiftsstjórnin onga heimild hefur at gera slíkar reglur, hefur hon ikki gjørt tær. Vit hava áður víst á, landsstýrismaðurin kann ikki “delegera” hesa uppgávu til Stiftsstjórnina í einari kunngerð.

Í november 2005 hefur landsstýrismaðurin boðað frá, at hann fer at taka málið upp til nýggja metan, so neyvar reglur verða á økinum.

Verandi mannagongd viðv. studningi úr Kirkjugrunninum

Kirkjukassin í hvørji sókn sær verður fyrisitin av einum kirkjuráði. Á hvørjum ári leggja kirkjuráðini eina fíggarætlan fyri kirkjukassarnar. Kirkjuráðini lata síðani próstádømisráðnum uppskot til fíggarætlan. Eftir fíggarætlanarsamráð viðgerð og raðfestir próstádømisráðið uppskotini og letur síðani Stiftsstjórnini tilmæli um, hvussu nógvur kirkjuskattur verður at líkna fyri at nøkta tørvin hjá kirkjukassunum.

Sambært próstádømisráðnum er tørvurin hvørt ár væl hægri enn lógarásetta hámarkið fyri kirkjuskatt. Tí má próstádømisráðið mæla til at lækka nakrar fíggarætlanir, og mælir tá summum av teimum “raktu” kirkjuráðunum til at søkja um studning úr Kirkjugrunninum. Eisini mælir próstádømisráðið kirkjuráðunum til at søkja Kirkjugrunnin um studning til óvæntaðar útreiðslur og til størri umvælingar.

Umsóknir frá kirkjuráðunum um studning úr Kirkjugrunninum verða latnar próstádømisráðnum til ummælis, og umsóknin verður síðani viðgjörd á fundi í Stiftsstjórnini. Stiftsstjórnin boðar síðani kirkjuráðnum frá avgerð síni. Áðrenn møguligur studningur verður fluttur kirkjuráðnum, skal kirkjuráðið leggja fram skjalprógv fyri útreiðslunum og senda Stiftsstjórnini eina vátan um, at arbeiðið er liðugt og í lagi.

Samantikið kann sigast, at við verandi mannagongd er studningurin úr Kirkjugrunninum at rokna sum eitt fast árligt ískoyti til kirkjuskattin.

Roknskapartøl 2001-2004

Bókhaldið hjá Kirkjugrunninum verður ført hjá Føroya Stiftsstjórn, og við støði í bókhaldinum verður á hvørjum ári settur upp ein ársroknskapur við rakstrarroknskapi og fíggarstøðu. Roknskapurin verður undirskrivaður av Stiftsstjórnini og bókhaldaranum og sendur Landsgrannskoðanini, landsstýrismanninum í kirkjumálum og Ríkisumboðnum.

Landsgrannskoðanin hevur grannskoðað ársroknskapirnar hjá grunninum 2003 og 2004. Vit hava staðfest, at saldolistar og útskriftir samsvara við roknskapin, at bankakontur eru stemmaðar av, at skrásetingarnar í bókhaldinum samsvara við skjalatilfar, uttanhýsis kontuavrit o.a.

Niðanfyri er ein samandráttur av rakstrarroknskapi og fíggarstøðu í ársroknskapunum 2003 og 2004. Til samanberingar eru roknskapartølini 2001 og 2002 tikin við.

1.000 kr

	2004	2003	2002	2001
Rakstrarroknskapur				
Játtan á fíggarlóg	2.910	2.910	2.820	3.000
Rentuinntøkur	50	80	146	135
Inntøkur tilsamans:	2.960	2.990	2.966	3.135
Studningur til viðlíkahald av kirkjum	2.425	5.372	1.750	1.267
½ av ferðaendurgjaldi til prestar	144	136	141	132
½ av tryggingarútreiðsl. av kirkjunum	0	82	177	176
Aðrar útreiðslur	0	5	37	2
Útreiðslur tilsamans:	2.568	5.594	2.105	1.576
Úrslit	392	- 2.605	861	1.559
Fíggarstøða				
Ogn í peningastovnum	2.694	2.344	5.012	4.096
Kreditorar	- 17	- 59	- 123	- 68
Eginogn	2.676	2.284	4.889	4.028

Játtanin á fíggarlógini til grunnin hevur seinnu árinum ligið um 3 mió.kr.

Meginparturin av útreiðslunum hjá grunninum er studningur til viðlíkahald og umbygging av kirkjunum.

Sum tað sæst á roknskapartølunum, vóru útreiðslurnar til viðlíkahald av kirkjum í 2003 óvanliga stórar, tí at grunnurin rindaði umleið 1,9 mió.kr. í serligum studningi til 21 kirkjur. Hetta komst av, at sum leið út á árið, vísti tað seg, at kirkjuskattainntøkan fyri 2003 varð minni, enn mett var, og tí gjørði Stiftsstjórnin av at skerja fíggarætlanirnar hjá kirkjukassunum. Í hesum sambandi heitti Stiftsstjórnin á allar kirkjur í Føroyum um at søkja um studning úr Kirkjugrunninum, svarandi til í mesta lagi ta upphædd, sum "fíggarætlanin var skerd við". Stiftsstjórnin samtykti á fundi 8. oktober 2003 at játta henda serliga studning til tær 21 kirkjurnar, sum søktu um studning.

Umframt studning til viðlíkahald av kirkjum er í "lov om folkekirkens økonomi" ásett, at Kirkjugrunnurin endurrindar Kirkjumálaráðnum helvtina av flutningsendurgjaldinum til prestar í Føroyum. Vit hava áður víst á, at tað tykist púra burturvið at endurrinda danska statinum hesar útreiðslur.

Studningur til einstakar kirkjur

Fyri at kunna okkum um, hvussu studningurin verður nýttur, valdu vit at gjøgnumganga roknskapir hjá 8 kirkjum fyri 2003. Studningurin úr Kirkjugrunninum til hesar 8 kirkjurnar var umleið 2,7 mió.kr. í 2003, og samlaða peningaognin við árslok var umleið 21 mió.kr.

Sambært roknskapinum hjá Havnar Kirkju í 2003 vórðu 1,6 mió.kr. útreiðsluførðar sum avseting til at byggja kirkju í Hoyvík. Peningurin verður settur á serstaka peningastovnskontu, ið við árslok 2003 var komin upp á 13,9 mió.kr.

Fleiri kirkjur, ið fáa studning úr Kirkjugrunninum aftrat kirkjuskattinum, hava avlop ella seta pening av til ávís endamál og økja um samlaðu peningaognina.

Tað tykist tilvildarligt, um útreiðslur til viðlíkahald av kirkjum verða fíggaðar við kirkjuskatti ella við studningi úr Kirkjugrunninum. Eitt serligt dømi er studningurin, ið varð latin ávís sum kirkjukassum sum "endurgjald" fyri, at kirkjuskatturin í 2003 varð lægri, enn mett var.

Sum víst á framman fyri kemst tað av, at kirkjuskatturin og studningurin úr Kirkjugrunninum fer at kalla til sama endamál, og at roknað verður við árligu játtanini á lögtingsfíggarlógini til Kirkjugrunnin, tá ið fíggarætlanirnar hjá kirkjukassunum verða viðgjørðar av próstádømisráðnum.

Álíkning av kirkjuskatti

Sambært §§ 20 - 21 í "lov om folkekirkens økonomi" verður kirkjuskatturin álíknaður limunum í fólkakirkjunum eftir somu reglum, sum kommunuskatturin, og eftir boðum frá Stiftsstjórnini avroknar Gjaldstovan hvønn mánað kirkjuskattin til kirkjuráðini.

Í § 21, stk. 1, pkt. 3, stendur: "Et eventuelt ved regnskabsårets slutning tilbagestående beløb anvendes af Toll- og Skattstova Føroya til nedbringelse af det følgende års ligning." Ásetta manngongd verður ikki fylgd.

Sambært landsroknskapinum 2004 var samlaði kirkjuskatturin, sum varð kravdur inn saman við fyribilsskattinum, umleið 15,5 mió.kr. Av teimum vórðu umleið 14 mió.kr. avroknaðar til kirkjuráðini. Við árslok 2004 var samlaða millumrokningin viðvíkjandi ikki avroknaðum kirkjuskatti umleið 2,5 mió.kr.

Kirkjuskattaprosentið var frá fíggarárinum 2005 hækkað úr 0,3% til 0,4%, sum er lógarásetta hámarkið. Sambært landsroknskapinum er samlaði kirkjuskatturin í 2005 umleið 21 mió.kr. Við árslok 2005 var samlaða millumrokningin viðvíkjandi ikki avroknaðum kirkjuskatti umleið 4,2 mió.kr.

Landstýrismaðurin hevur í november 2005 boðað frá, at arbeið verður við at finna fram til eina manngongd, ið lýkur krøvini í ásetingunum í lógini.

Vantandi ásetan av reglum um fíggarviðurskifti

Sambært § 6, stk. 3, § 10, stk. 2, og § 12, stk. 1, í “lov om folkekirkens økonomi”, er álagt landsstýrismanninum at áseta neyvari reglur um:

- udarbejdelse af budgetter for kirkekasserne
- stiftsøvrighedens (Stiftsstjórnin) godkendelse af kirkekassernes budget
- regnskaberne aflæggelse
- benyttelse af regnskabskyndig bistand i forbindelse med regnskaberne tilrettelæggelse og aflæggelse og ved kasseeftersyn
- revision
- provstiudvalgets (próstadømisráðið) godkendelse af regnskaberne

Tað hevur landsstýrismaðurin gjørt soleiðis í K. nr. 14/2000 “um kirkjukassar”:

§ 2, stk. 2: Stiftsstjórnin kann áseta reglur fyri, hvussu fíggarætlanin skal setast upp og skipast.

§ 5, stk. 2: Stiftsstjórnin kann áseta reglur fyri, hvussu roknskapurin skal setast upp.

Landsstýrismaðurin hevur sostatt ikki ásett reglur í kunngerðini, men einans skrivað, at Stiftsstjórnin *kann* áseta neyvari reglur. Vit hava aftur víst á, at landsstýrismaðurin kann ikki í einari kunngerð “delegera” hesa uppgávu út til Stiftsstjórnina.

Í november 2005 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at hann fer at taka hesi viðurskifti upp til nýggja viðgerð.

6.21 Stuðul til mentan og ítrótt (GL 2000/2 11 9-1)

Í frágreiðingini til lógtingsgrannskoðararnar í februar 2002 vístu vit á, at umsitingin av studningi til mentanarendamál sum heild tyktist at vera fløkt og óskipað. Í ávísan mun er talan um fleirfaldað málsviðgerð av somu umsóknum til sama endamál. Eftir okkara tykki er tørnur á einari sanering/upprudding viðvíkjandi studningsgrundarlagi/-lóggávu og studningsumsiting, so endamál, treytir o.a. verða greiðari, og tað slepst undan dupultarbeiði o.s.fr.

Í frágreiðingini í februar 2003 umrøddu vit umsitingina av fleiri studningsjáttanum, sum Mentamálaráðið fyrisitur, og har studningur serliga verður veittur feløgum. Vit vístu á, at Mentamálaráðið hevur ikki ásett leiðreglur ella treytir fyri, hvussu hesi feløg skulu umsita studningin, t.d. reglur um fíggarætlan, eftirlit, roknskaparhald og grannskoðan.

Í mai 2005 kom í gildi Ll. nr. 60/2005 “um stuðul til mentan og list v.m.”

Í § 2, stk. 3, í lógini stendur, at “*Landsstýrismaðurin ásetir í kunngerð neyvari treytir og reglur fyri, nær og hvussu stuðul verður játtaður, herundir krav um fíggarætlan, eftirlit, upplýsingarskyldu, roknskap og grannskoðan hjá stuðulsmóttakara og um móguliga afturrindan av stuðli.*”

Landsstýrismaðurin hevur ikki ásett neyvari treytir og reglur í kunngerð. Í februar 2006 hevur Mentamálaráðið boðað frá, at uppskot til kunngerð er gjørt, og hon verður væntandi lýst heilt skjótt.

7 Innlendismál

7.1 Tyrlutænastan (GL 1998/2 15 3-2)

Í 1996 gjörði Atlantsflog sáttmála við Landsstýrið (nú Innlendismálaráðið) um at veita Landsstýrinum tyrlutænastu sambært galdandi ferðaætlan, umframt SAR (Search and Rescue). Sambært hesum sáttmála fekk Atlantsflog 5 mió.kr. um árið fyri at røkja bygdaflúgvina. Sáttmálin varð sagdur upp at fara úr gildi 1. mars 2003. Endamálið við uppsøgnini var at dagføra sáttmálan. M.a. skulu SAR-uppgávnar ikki verða partur av endurskoðaða sáttmálanum, tí tær uppgávnar eru fevndar av sáttmálanum, Atlantsflog hefur gjørt við Fiskimálaráðið.

Í desember 2005 skrivaðu Innlendismálaráðið og Atlantsflog undir nýggjan sáttmála um tyrluflúgv, sum fekk gildi frá 1. juli 2005. Sáttmálin kann í fyrsta lagi fara úr gildi 31. desember 2008.

Nýggi sáttmálin er meira greinaður, enn sáttmálin frá 1996. T.d. eru ásetingar um roknskaparframløgu, um at Atlantsflog hefur loyvi at avhenda rættindi og skyldur sambært sáttmálanum til dótturfelag ella annað felag, sum er góðkent av Landsstýrinum, og sáttmálin forðar ikki Atlantsflogi í at reka annað tyrluvirksemi.

Í sáttmálanum er ásett, at Landsstýrið rindar Atlantsflogi 6,6 mió.kr. um árið fyri at reka tyrlutænastuna, tó 5,9 mió.kr. í 2005.

7.2 Ítróttavædding (GL 2001/2 02 1-1)

Sambært § 11 í Ll. nr. 34/1999 “um ítróttavædding v.m.” skal Landsstýrið flyta peningin til Sp/f Ítróttavædding. Tá ið sett er av til fyrisiting, skal felagið sambært § 9, stk. 1, býta peningin soleiðis:

- 60% til ítróttarendamál (ÍSF),
- 20% til barna- og ungdómsendamál (FUR),
- 20% til landsstýrismannin í mentamálum at stuðla ymiskum barna- og ungdómsarbeiði.

Í frágreiðingini í februar 2003 vístu vit á, at í nógvum førum verður hesin studningur ikki samskipaður við aðrar studningsjáttanir av sama slagi, ið Mentamálaráðið í flestu førum varðar av. Á s. 75-79 í frágreiðingini í februar 2003 vórðu nakrar av hesum játtanum umrøddar.

Samanumtikið var niðurstøða okkara, at á hesum eins og á øðrum málsøkjum kunnu fleiri stovnar/feløg fáa studning til somu endamál frá fleiri studningsjáttanum. Í ávísan mun er talan um fleirfaldaða málsviðgerð av somu umsóknum til sama endamál. Umsitingin av studningi er fløkt, óskipað og merkt av tvørrandi heimild at áseta greið og einsháttað krøv til málsviðgerð og útgjalding. Eftir okkara tykki er tørvur á at bøta um studningsgrundarlagið/-lóg-gávuna og studningsumsitingina, so at endamál og treytir o.a. verða greiðari, og fyri at sleppa undan dupultarbeiði.

Gjøllari reglur um roknskap og grannskoðan ikki ásettar

Vit hava víst á, at í § 7B í donsku væddingalógini er ásett, at “*Det enkelte ressortministerium og hjemmestyrene fastsætter nærmere regler om regnskabsaflæggelse og revision med hensyn til midler, som efter §§ 6B-6I fordeles til private organisationer.*”

Í Danmark hefur “Undervisningsministeriet” í Bek. nr. 15/1999 “*om regnskabsaflæggelse for og revision af tilskud til støtte af ungdomsformål*” sett krøv um m.a. fyrisitingargrannskoðan, sum er tann “fíggjarligi kritiski” parturin av grannskoðanini, og fevnir um metingar av, um

ein stovnur/felag hefur loyst sínar uppgávur á ein sparnan og virknan hátt, og um úrslitini svara til endamál og fyritreytir fyri játtanunum.

Í Grønlandi hefur heimastýrið í “Landstingslov om fordeling af tips- og lottomidler” ásett, at studningurin skal verða rindaður aftur, hefur umsøkjari givið skeivar upplýsingar. Lógin heimilar landsstýrinum at áseta reglur um viðgerð og góðkenning av umsóknum, um treytir fyri studningi, um at útvega upplýsingar og at áseta reglur um roknskap og grannskoðan.

Løgtingið setti ongar tílíkar reglur í Ll. nr. 34/1999 “um ítróttavædding v.m.”, og heldur ikki er heimilað/álagt landsstýrismanninum at áseta tílíkar reglur. Vanliga áliggur tað landsstýrismanni í rímiligan mun at føra eftirlit og seta reglur. Landsgrannskoðanin hefur víst á, at landsstýrismaðurin hefur mótvegis Løgtinginum ábyrgdina av, at játtan á fíggarlógini, eisini tær sum meginfeløg o.o. umsita, verður umsitin rætt, og at umsitingin fer fram á lógligan hátt.

Innlendismálaráðið helt í oktober 2004, at slíkar reglur áttu at verið gjørdar fyri Føroyar, men vísti á, at orkan í føroysku fyrisitingini er avmarkað. Innlendismálaráðið kunnaði samstundis um, at vegna stóra skerjing í Innlendismálaráðnum vóru vevdingamál ikki raðfest í 2005, og tí verður í fyrsta lagi vent aftur til hetta mál í 2006.

Lóg um ítróttavædding hefur virkað í 6-7 ár, og eftir okkara tykki er tað ikki nøktandi, at føroyska heimastýrið ikki hefur ásett “*nærmere regler om regnskabsaflæggelse og revision*”, og ikki ætlar at taka málið upp aftur fyrr enn í 2006.

Í februar 2006 hefur Innlendismálaráðið boðað frá, at Ráðið er ikki ósamt við Landsgrannskoðanina í, at slíkar reglur áttu at verið gjørdar í Føroyum. Hinvegin er arbeidsorkan í føroysku fyrisitingini sera avmarkað í mun til t.d. dansku fyrisitingina, og má tað tí ásannast, at tað ikki ber til at gera eins nógvar reglur í Føroyum, sum í t.d. Danmark, í øllum førum ikki líka skjótt.

Landsstýrismaðurin hefur, sum er, ikki ítøkiligar ætlanir um at gera slíkar reglur. Hildið verður framvegis, tá hugsað verður um samlaðu arbeidsorkuna, at skulu slíkar reglur gerast í Føroyum, eiga tær at verða gjørdar antin av einum ávísnum aðalráði/myndugleika, ella í felag av teimum aðalráðum, sum hava tørv á slíkum reglum.

7.3 Hin føroyski happadrátturin (GL 2001/2 02 1-1)

Í frágreiðing okkara frá februar 2002 vístu vit á, at seinastu 10 árin hevði nettovinningurin av Happadráttinum í miðal verið um 1,4 mió.kr. og fyrisitingarútreiðslurnar 0,9 mió.kr. Sostatt lá árliga yvirskotið í miðal um 0,5 mió.kr. Síðani fyrst í nítiárunum eru færri seðlar seldir, og m.a. tí var yvirskotið minkandi og var í 2000 einans 21 t.kr.

Yvirskotið árin 2001 - 2004 var ávikavist 207 t.kr., 171 t.kr., 101 t.kr., og 274 t.kr.

Í februar 2002 kunnaði landsstýrismaðurin um, at hann hevði sett ein arbeidsból at endurskoða vevdingalógina og at evna til uppskot um framtíðar vevdingaskipan.

Í februar 2003 greiddi Løgmálaráðið frá, at arbeiðið hevði ligið stilt, tí umboð Løgmálaráðsins í nevndini var farið í annað starv. Arbeiðið fór at verða tikið upp aftur á vári 2003.

Í desember 2003 greiddi Løgmálaráðið frá, at Ráðið hevði fingið fleiri aðrar uppgávur álagdar, tí var arbeiðið ikki tikið upp aftur.

Í apríl 2004 kunnaði Innlendismálaráðið um, at arbeiðið við at endurskoða vevdingarlóg-gávuna fór at verða tikið upp, so skjótt orka var.

Í februar 2006 hefur landsstýrismaðurin tikið málið upp á landsstýrisfundi, har hann hefur biðið um undirtøku fyri at taka av Happadráttin frá 30. juni 2006.

7.4 Roknskaparviðurskifti hjá kommunum (GL 2002/2 02 3-1)

Í frágreiðingini til løgtingsgrannskoðararnar 26. oktober 2005 tóku vit í einum broti stutt samanum gongdina í málinum um roknskaparviðurskiftini hjá kommunum.

Sambært § 47 í Ll. nr. 87/2000 “um kommunustýri” kann landsstýrismaðurin “áseta nærri reglur um kontuskipan, fíggjarætlan, bókhald, ársroknskap, grannskoðan og avgerðir um viðmerkingar til grannskoðanina og tílíkt.”

Í februar 2003 kunnaði Løg málaráðið/Innanríkisdeildin um, at ætlanin var at endurskoða roknskaparverkið hjá kommununum, og við heimild í § 47 í kommunustýrislógini at áseta neyvari og nøktandi reglur á økinum.

Í februar 2005 kunnaði Innlendismálaráðið um, at ein arbeðsbólkur var settur at arbeða við spurninginum. Ætlanin var við kunngerð at seta í gildi felags reglur fyri allar kommunur viðvíkjandi fíggjarætlan, bókhaldi, ársroknskapi, grannskoðan o.t. Kunngerðin skuldi eftir ætlan koma í gildi í seinasta lagi 1. januar 2006.

Í oktober 2005 hevur Innlendismálaráðið boðað frá, at arbeðið hevur tikið longri tíð, enn roknað varð við. Væntandi skuldi arbeðsbólkurin verða liðugur fyrst í 2006. Ætlanin er, at kommunurnar skulu nýta felags reglurnar í sambandi við fíggjarætlanina 2007.

Í februar 2006 hava vit biðið landsstýrismannin greiða okkum frá:

- Hvør mannar arbeðsbólkin.
- Hvussu arbeðið higartil er skipað (t.d. avrit av fundarfrágreiðingum e.t.).
- Nær arbeðsbólkurin væntandi verður liðugur.

Innlendismálaráðið hevur í februar 2006 svarað, at talan er ikki um ein fast skipaðan ból. Tað velst um, hvør er tøkur at vera við, og hvør tørvurin er.

Eftir hesum at døma hevur ongantíð verið talan um nakran veruligan arbeðsból.

8 Almanna- og Heilsumál

8.1 Almannastovan (GL 2004/2 07 1-5)

Í 2004 kannaðu vit, um roknskaparviðurskiptini á Almannastovuni vóru í tráð við ásetingarnar í rundskrivinum frá Fíggjarmálaráðnum um roknskaparreglugerðir. Samanumtikið hildu vit roknskaparhaldið vera væl skipað, men vit mæltu til ábøtur á summum økjum:

1. nøkur ferðaforskot vóru ikki goldin aftur rættstundis,
2. skuldarar, vegna ov nógv goldið út ella goldið út av órøttum – um 2,6 mió.kr. - vóru ikki minkaðir,
3. langtíðarleiga var ikki í tráð við ásetingarnar í játtanarskipanini,
4. ognaryvirlitið var ikki dagført.

Í november 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um:

- ad 1)* ferðaforskot eru í stóran mun fingin í rættlag, bert tvær gamlar eftirstøður eru eftir,
- ad 2)* Almannastovan heitir á skuldarar um at gera eina afturgjaldsskipan. Annars sendir Almannastovan rykkjarar umleið triðja hvønn mánað,
- ad 3)* Almannastovan hevur í dag onga langtíðarleigu av tólum,
- ad 4)* Almannastovan er í ferð við at gera eitt ognaryvirlit, men tað er ikki liðugt enn.

Roknskapardeildin á Almannastovuni umsitur lønarútgjaldingarnar til starvsfólkini á Almannastovuni og á Hjálpartólamiðstöðini, um 100 fólk. Harafturat umsitur roknskapardeildin eisini lønarútgjaldingarnar til um 130 stuðlar, ið brektoymið og barnaforsorgartoymið hava játtað. Vit mæltu til í roknskaparreglugerðini at lýsa, hvør kann:

- seta fólk í starv/loysa fólk úr starvi, áseta lønarflokk, flyta í hægri lønarflokk, geva lønarískoyti o.t.,
- áleggja yvirtíðarbeiði/meirarbeiði og tænastruferðir,
- góðkenna lønarútgjaldingarnar, arbeiðstíð, frítíð, sjúku, avspáking og møguligar lønarfrádráttir.

Í juli 2004 boðaði Almannastovan frá, at tey ætlaðu at fremja tær ábøtur, vit høvdu mælt til.

Í november 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at Almannastovan hevur ikki havt orku til at fremja tær ábøtur í roknskaparreglugerðini, sum Landsgrannskoðanin mælti til. Almannastovan fylgir tó mannagongdum á økjum.

8.2 EDV-viðurskipti á Almannastovuni (GL 2004/2 07 1-5)

1. januar 2000 varð VFS-skipanin á Almannastovuni tikin í nýtslu. Skipanin er ein journal-, málsviðgerðar-, útrokningar- og útgjaldsskipan, ið verður nýtt til at gjalda út fólkapensjón, fyrítíðarpensjón, forsorgarveitingar, barnaforsorgarveitingar o.a., tilsamans umleið 750 mió.kr. um árið.

Í juli 2000 gjøgnumgingu vit skipanina við stóði í FSR-grannskoðanarvegleiðing nr. 14, “Vejledning om revision i virksomheder, som anvender edb” og sendu landsstýrismanninum eina frágreiðing, ið vísti, at EDV-viðurskiptini á Almannastovuni vóru ikki nóg trygg. Vit mæltu til fleiri ábøtur.

Í september 2000 vísti landsstýrismaðurin til eina verkætlan, har lýst varð, hvussu ætlanin var at bøta um viðurskiptini. Vit hava síðani havt samskipti við Almannastovuna og landsstýrismannin um, hvørji tiltøk eru sett í verk, og hvussu gongst við arbeiðinum.

Síðani 2000 eru reglur og krøv ásett um KT-trygd í landsumsitingini, t.d. í:

- roknskaparrundskrivinum, serliga í pkt. 8 og 10,

- Ll. nr. 73 frá 8. mai 2001 “um viðgerð av persónsupplýsingum” v.s.b., serliga í § 31, stk. 3,
- K. nr. 28 frá 27. februar 2003 “um trygd í sambandi við viðgerð av persónsupplýsingum”, ið neyvari greinar ítøkilig krøv til trygdartiltøk eftir § 31, stk. 3, í persónsupplýsingarlógini,
- EDV-trygdarpolitikki Føroya Gjaldstovu, ið ásetir krøv til stovnar, ið samskifta við búskaparskipanir landsins,
- rundskrivi frá Vinnuáráðnum 22. desember 2004 um KT-trygd, ið ásetir, at leiðslurnar fyri 1. februar 2006 skulu lúka krøvini í trygdarstandardunum ISO 17799 og BS 7799-2.

Í januar/februar 2003 og í februar 2004 høvdu vit fundir við leiðsluna á Almannastovuni, og í frágreiðingini til lótingsgrannskoðararnar í mars 2005 kunnaðu vit um støðuna í mun til tilmæli okkara í frágreiðingini frá juli 2000.

Í desember 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, hvat síðani er hent í málinum, og niðanfyri hava vit í stuttum greitt frá, hvussu støðan er í dag.

Funktiósskilnaður á EDV-deildini

Í juli 2000 mæltu vit til at gera greiðar reglur fyri ábyrgd og heimild hjá starvsfólkunum á EDV-deildini.

Í desember 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at farið verður sum skjótast undir at gera greiðan funktiósskilnað millum umsiting av skipanum og umsiting av dátum.

Førleiki á EDV-deildini

Í juli 2000 mæltu vit til, at hóskaði útbúgving varð bjóðað starvsfólkunum á EDV-deildini, serliga til at umsita brúkarar og at logga. Eingin áseting er um, hvønn førleika EDV-starvsfólk á Almannastovuni skulu hava.

Í desember 2004 kunnaði landsstýrismaðurin um, at Almannastovan er í ferð við at lata einum veitara VFS-skipanina at umsita, og harvið keypir Almannastovan tekniska vitan frá veitaranum. Starvsfólk á Almannastovuni taka skeið í KT-trygd og persónsdátalóg, umframt at arbeitt verður við serligari útbúgvingarætlan fyri KT-økið.

Í februar 2006 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at starvsfólk á EDV-deildini hava í 2005 fingið neyðuga útbúgving í at umsita brúkarar og at ”logga” nýtsluna av kervinum.

Landsstýrismaðurin kannar eisini um, at formlig lýsing av teimum førleikakrøvum, sum ein deild eigur at hava, er gjørd fyri 2006-2007. Í tí sambandi er gjørt eitt yvirlit yvir ta eftirútbúgving, sum starvsfólkini á deildini skulu hava. Talan er m.a. um skeið og eftirútbúgving í KT-trygd og persónsdátalógini, og í umsiting av fakskipanum, dátugrunnum, heimasíðu/intraneti o.a.

Eftirlit og reglur fyri at logga

Í juli 2000 mæltu vit til at bøta um eftirlitið við feilum og misnýtslu, herímillum at lýsa loggmøguleikar og áseta reglur fyri at logga.

Sambært § 14, stk. 2, í K. nr. 28/2003 “um trygd í sambandi við viðgerð av persónsupplýsingum” skal verða skrásett, um onkur óheimilað roynir at nýta upplýsingakervið.

Í desember 2004 kunnaði landsstýrismaðurin um, at Almannastovan arbeidir við at menna eina ISMS-skipan (Information Security Management System) til at savna upplýsingar um eftirlitsfunktióner.

Í desember 2005 hefur landsstýrismaðurinn kunnað um, at alt arbeiðið í VFS-skipanini verður loggað, men ongar reglur ella mannagongdir eru fyri, hvussu hesir loggar skulu verða brúktir.

Í februar 2006 hefur landsstýrismaðurinn kunnað um, at arbeiðið við at menna eina ISMS-skipan er ikki sett í verk, tí í desember 2004 yvirtók Elektron raksturinn av meginpartinum av EDV-infrakervinum hjá Almannastovuni. Í sáttmálanum millum Elektron og Almannastovuna eru reglur um afturbøting av rakstrarólaga og reglur um trygdarviðurskifti, m.a. skal Elektron altíð hava nøktandi trygdartiltøk. Tað verður tí ikki hildið at vera neyðugt at fara undir menning av einari serligari ISMS-skipan á Almannastovuni, men heldur at brúka og vera við til at umsita og útbyggja trygdarskipanina, í samráð við Elektron.

Broytingarmannagongd

Í juli 2000 mæltu vit til at gera reglur fyri, hvussu farast skal fram, verða broytingar gjørdar í skipanini. Reglurnar skulu tryggja, at broytingar fara fram undir skipaðum viðurskiftum, at skjalfesting verður útvegað, og at krøv verða sett til skjalfestingina.

Í desember 2005 hefur landsstýrismaðurinn kunnað um, at farið verður sum skjótast undir at gera reglur um mannagongdir, í sambandi við at broytingar verða gjørdar í skipanum og skráum.

Brúkararættindi/Funktiósskilnaður

Í juli 2000 mæltu vit til at gera greiðar reglur fyri, hvussu brúkararættindi skulu verða umsitin. Í frágreiðing okkara til lögtingsgrannskoðararnar 26. mars 2004 vístu vit m.a. á, at:

- starvsfólk á økisdeildunum kunnu broyta útgjaldsupphæddir, ið aðrar deildir hava ábyrgdina av,
- starvsfólk kunnu gjalda út pensjónir og aðrar veitingar, uttan at skipanin krevur, at annar persónur skal leysgeva gjaldið,
- starvsfólk á økisdeildunum kunnu broyta inntøkusrásetingarnar hjá pensjónistum og soleiðis hækka ella lækka pensjónsveitingar,
- starvsfólk á økisdeildunum kunnu broyta kontunummarið hjá øllum viðskiftafólki.

M.a. vísandi til § 16, stk. 2, í roknskaparkunngerðini, um skilnað millum skráseting og gjalding, og vísandi til neyvari ásetingar í roknskaparrundskrivinum, var eftir okkara tykki talan um sera grundleggjandi veikleikar í trygdini í VFS-skipanini og innanhýsis eftirlitinum á Almannastovuni.

Í frágreiðingini í mars 2005 vístu vit á, at skipanin ikki forðaði fyri, at sami persónur bæði kundi skráseta og leysgeva gjaldingar. Skipanin kravdi heldur ikki funktiósskilnað í sambandi við broytingar í inntøkusrásetingum og kontunummari. Reglur vóru framvegis ikki gjørdar um, hvussu brúkararættindi skulu verða umsitin, og bøtt var ikki um frammanfyri nevndu veikleikar.

Í desember 2005 hefur landsstýrismaðurinn kunnað um, at farið verður sum skjótast undir at gera reglur um mannagongdir fyri at áseta brúkararættindi.

Uttanhýsis samskiftislinjur

Eingin skrivlig lýsing er av uttanhýsis samskiftislinjunum. Í 2000 mæltu vit til at gjøgnumganga tær, fyri at tryggja Almannastovuna ímóti óynsktari atgongd.

Í desember 2005 hefur landsstýrismaðurinn kunnað um, at tráðleysa sambandið millum Almannastovuna og P/F Elektron er tikið niður, og ein ljóskaðal er tikin í nýtslu í staðin fyri. Annars samskiptir Almannastovan við veitarar og umheimin gjøgnum DNL og SamNet.

Fysisk trygd/neyðætlán

Í júlí 2000 mæltu vit til fyrirbyggjandi tiltøk í maskinrúminum og til eina neyðætlán.

Í janúar 2003 kunnaði almannastjórin um, at neyðætlán var gjørd. Vit finga avrit av einum skjali, ið bar heitið “neyðætlán”. Eftir okkara tykki var talan um eitt sera leyst orðað upprit um, hvat kann verða gjørt, um teldurnar ikki virka. Vit hildu ikki, at skjalið kundi verða kallað neyðætlán. Arbeiðið at menna eina veruliga neyðætlán var ikki farið í gongd, og eingin skrivlig mannagongd var fyri, hvussu dátur skuldu verða endurskaptar.

Í mars 2005 kunnaði Almannastovan um, at ein rakstrarsáttmáli var gjørdur við P/F Elektron um at hýsa serverunum hjá Almannastovuni og um rakstraruppgávur í hesum sambandi.

Í februar 2006 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at sambært rakstrarsáttmálanum við Elektron skulu avtalur verða gjørdar um hesi viðurskipti, og Almannastovan hevur og fer at hava regluligar fundir við Elektron m.a. um at fáa skipað eina neyðtænastu. Í hesum sambandi skal setast upp eitt testumhvørvi, har royndir kunnu verða gjørdar at endurskapa dátur út frá trygdaravritum.

Um at skjalfesta skipan og mannagongdir

Í júlí 2000 mæltu vit til sum skjótast at greina krøvini til at skjalfesta skipan og mannagongdir, at savna og skipa skjalfestingina á Almannastovuni, og at gera reglur fyri at varðveita og dagføra hana.

Í dag eru alsamt fleiri krøv til skipaðar skjalfestingar, vísandi til:

- pkt. 10 í roknskaparrundskrivinum,
- § 31, stk. 3, í Ll. nr. 73 frá 8. mai 2001 “um viðgerð av persónsupplýsingum”,
- § 16 í K. nr. 28/2003 “um trygd í sambandi við viðgerð av persónsupplýsingum”,
- rundskriv um KT-trygd frá Vinnuáráðnum 22. desember 2004, ið setir trygdarstandardirnar ISO 17799 og BS 7799-2 í gildi 1. februar 2005.

Í desember 2005 kunnaði landsstýrismaðurin um, at tær flestu KT-skipanirnar á Almannastovuni eru skjalfestar, men skjalfestan av øllum virkni í skipanunum finst ikki savnað, og heldur ikki eru nøktandi brúkaravegleiðingar til allar skipanir. At avgreiða hetta er kostnaðarmikið.

Trygdaravrit

Í júlí 2000 mæltu vit til at gera skrivligar reglur fyri mannagongdir í sambandi við trygdaravrit.

Í desember 2005 kunnaði landsstýrismaðurin um, at trygdaravrit av øllum dátum verða tikin regluliga og eftirkannað. Vissa er tó ikki fingin fyri, um hesi trygdaravrit eru nøktandi, um talan skuldi verið um eitt veruligt, men helst lítið sannlíkt, samanbrot av skipanini.

EDV-politikkur/stevnumið

Í júlí 2000 mæltu vit til, at Almanna- og Heilsumáráðið, í samstarvi við Fíggjarmálaráðið/-Gjaldstovuna, orðaði ein EDV-politikk viðvíkjandi menning av lokalskipanum á stovnum undir Ráðnum, herímillum eisini á Almannastovuni.

Í desember 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at ein KT-politikkur fyri almannaøkið er ikki gjørdur enn, men ætlanir eru um at fara undir hetta arbeiðið í 2006. Fyri Almannastovuna eru KT-politikkur og stevnumið orðað, men tey eru ikki endaliga viðgjørd.

Loyvi til eignar búskaparskipanir

VFS-skipanin varð ment í 1997-1999 og tikin í nýtslu 1. januar 2000, uttan at Almanna- og Heilsumálaráðið og Almannastovan fyrst søktu Fíggjarmálaráðið um loyvi sambært § 4, stk. 5, í roknskaparkunngerðini.

Í skrivi 20. juni 2003 vísti Gjaldstovan m.a. á:

- at* tað er høpisleyst so nógv ár eftir at góðkenna nakað, tí úrslitið vildi verið eitt annað, um formliga varð rætt atborið,
- at* trupulleikin í málinum er, at Almannastovan fyri fleiri árum síðani hevur gjørt og sett í verk eina skipan, uttan at hava tikið Gjaldstovuna/Fíggjarmálaráðið við í málið,
- at* byrjað varð á skeivum grundarlagi, og tí var loysnin uttan iva ein onnur, um Almannastovan hevði fylgt ásetingunum í § 4, stk. 5, í roknskaparkunngerðini.

Í desember 2004 fegnaðist landsstýrismaðurin um, at Almannastovan hevði tikið stig til samstarv við Gjaldstovuna um at menna VFS-skipanina. Landsstýrismaðurin hevði gjørt Almannastovuna varuga við, at menningin skuldi sampakka við skipanirnar á Gjaldstovuni.

Í februar 2006 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at ein forkanning í sambandi við menning av nýggjari avgreiðslu- og kunningar skipan á Almannastovuni er um at vera liðug. Eitt aðalmál við hesari forkanning er, at nýggja KT-skipanin, sum væntandi verður farið undir í 2006-07, og sum skal fevna um alt kjarnuvirksemið hjá Almannastovuni, skal lúka allar ásetingar í roknskaparkunngerðini. Føroya Gjaldstova er við í forkanningararbeiðinum og verður somuleiðis við í menningini av nýggju skipanini, fyri at tryggja at nevndu krøv verða fylgd.

Niðurstøða

Eftir at vit í frágreiðingum til løgtingsgrannskoðararnar síðani mars 2001 hava skrivað um EDV-viðurskiftini á Almannastovuni og um VFS-skipanina, halda vit samanumtikið, at bøtt er um viðurskiftini á summum økjum, men á týðandi økjum eru framvegis ikki framdar nøktandi ábøtur, samsvarandi tilmælum okkara og teimum herdu krøvunum á hesum øki.

Almannastovan er fevnd av krøvunum í § 31, stk. 3, í lógini um viðgerð av persónsupplýsingum og kunngerðini um trygdartiltøk, og 1. februar 2005 setti Vinnumálaráðið í gildi rundskriv um KT-trygd. Sambært rundskrivinum hava stovnsleiðslurnar ábyrgdina av, at KT-trygdin byggir á ISO 17799 og BS 7799-2 standardirnar fyri 1. februar 2006, og at leiðslurnar tá hava sett í verk teir partar av ISO 17799 trygdarstandardinum, sum stovnarnir sambært ítøkiligari váðameting skulu lúka. Í frágreiðingini í mars 2005 vístu vit á, at Almannastovan ikki lýkur øll hesi krøvini, og at tað tí var neyðugt, at Almannastovan straks fór undir eina skipaða tilgongd.

Á eykajáttanarløgtingslógini mars 2005 varð játtanin til Almannastovuna hækkað 800 t.kr. til tørvsmeting og kravfesting við tí fyri eygað at gera uppskot til verklagslóg at leggja fyri Løgtingið á heysti 2005. Okkum kunnugt er eingin verklagslóg enn lögð fyri Løgtingið.

Í september 2005 fekk Almannastovan eina váðameting av KT-kervinum, sum eitt grannskoðarafelag hevði gjørt. Í váðametingini verður víst á viðurskifti, sum ikki eru nóg trygg.

Í desember 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at KT-trygdararbeiðið hereftir verður skipað við støði í váðametingini. Nakað kann verða gjørt uttan stórvegis kostnað, men annað kann fara at krevja stórar íløgur og menning av verandi avgreiðsluskipanum.

Eftir ætlan verða teir mest átrokandi partarnir av KT-trygdararbeiðinum avgreiddir í 2005 ella fyrst í 2006, meðan aðrir partar verða avgreiddir í seinasta lagi í 2006, treytað av, at játtan fæst til arbeiðið.

Í uppskotinum til lögtingsfíggarlóg 2006 varð skotið upp at hækka játtanina til Almanna-stovuna 1,5 mió.kr. til KT-trygd. Meirilutin í Fíggarnevndini mælti til einans at hækka játtanina 750 t.kr. Broytingaruppskotið varð samtykt.

Í desember 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at arbeiðið at gera uppskot til verklagslóg um nýggja KT-skipan, sum skal nútímansgera allar KT-skipanirnar á Almanna-stovuni, hevur seinkað arbeiðinum at bøta um KT-trygdina.

Landsstýrismaðurin heldur, at verður frammanfyri nevnda verklagslóg samtykt, eru útlit fyri, at farast kann undir at gera eina miðvísa ætlan um KT-trygdararbeiðið, tí tað verður eitt av høvuðskrøvunum til eina nýggja skipan. Tá verður helst eisini høvi til at fáa eina meira haldgóða skipan av KT-rakstrarumhvørvinum á Almanna-stovuni.

8.3 Barnapeningur veittur í forskoti (GL 2000/2 07 2-5)

Vit hava síðani februar 2002 í frágreiðingum greitt frá, at á fleiri økjum er tørvur á at bøta um viðurskiftini. Vit hava m.a. víst á, at:

1. brævskiftið verður ikki journaliserað,
2. journaluppritalbøð, har greitt verður frá gongdini í málinum, verða ikki nýtt,
3. málsviðgerin kannar útrokningina og rættar, er okkurt skeivt, men viðgerðin verður ikki váttað við átekning á útskriftina, sum í flestu førum heldur ikki verður goymd,
4. sami persónur ger alt arbeiðið,
5. broytingarnar í eftirstøðunum samsvaraðu ikki við munin ímillum afturrindan og forskotsrindan,
6. barnapeningur verður ikki heintaður inn uttanfyri Norðurlond, hóast tað sambært konventiónum kann lata seg gera,
7. barnapeningur er ongantíð eftirgivin, og fylgt verður ikki við, um krøv fyrnast,
8. mannagongdin krevur nógva arbeiðsorku og kundi verið gjørd einfaldari,
 - ein frágreiðing frá 1996 frá “Kommunedata”, um mannagongdirnar á Almanna-stovuni og á Føroya Gjaldstovu, mælti til, at útgjalding og innheintan av barnapeningi varð samlað á einum stað. Frágreiðingin mælti eisini til at samskipa dátumannagongdirnar í EDV-skipanunum, fyri at forða fyri dupultarbeiði,
 - landsstýrismaðurin boðaði í mars 2004 frá, at hann umhugsaði at taka málið upp við Fíggaráráðið um møguliga at broyta lóggávuna “um útgjald og innheintan av barnapeningi” og skipanina viðvíkjandi stuðli til uppihaldspening við tí fyri eyga at lætta um umsitingina av tí parti av fyrisingini, sum føroyskir myndugleikar varða av,
 - landsstýrismaðurin boðaði í mars 2004 frá, at umsitingin á Almanna-stovuni av hesum øki var ikki nøktandi, og hann fór at taka málið upp við Almanna-stovuna í næstum.

Í november 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at:

- ad 1)* alt samskifti og allar avgerðir verða journaliseraðar elektroniskt,
- ad 2)* allar avgerðir verða skjalfestar í journaluppritalbøð, har greitt verður frá grundarlagnum fyri ávikavist játtan ella sýtan av einari umsókn,
- ad 3)* allar aðrar avgerðir verða skjalfestar í journaluppritalbøð,
- ad 4)* vantandi funktiónsskilnaðurin er ikki longur ein trupulleiki á Almanna-stovuni. Umsitingin er broytt, so málsviðgerar skráseta og inntøppa veitingar, og fulltrúar ella deildarleiðari leysgeva peningin,

- ad 5)* av tí at inngjöldini av barnapengum stava bæði frá aktuellum veitingum og frá innheinting av eftirstøðu av gomlum veitingum, samsvara broytingarnar í eftirstøðunum ikki við munin ímillum afturrindan og forskotsrindan,
- ad 6)* Almannastovan hevur frá Toll- og Skattstovu Føroya fingið at vita, at tey ikki longur heinta pening inn uttanfyri Norðurlond, av tí at upplýsingarnar um persónarnar eru ikki nøktandi. Í nógvum førum finst bert navnið á persóninum, landinum ella býnum. Toll- og Skattstovan hevur í november 2004 kunnað Almannastovuna um, at eingi krøv uttanfyri Norðurlond longur verða skrásett hjá Toll- og Skattstovuni, og tey verða tískil send aftur til Almannastovuna. Toll- og Skattstovan heldur tað ikki vera gjørligt, og hartil at vera ov kostnaðarmikið at heinta henda pening inn. Almannastovan arbeiðir í løtuni við, hvat skal verða gjørt við hesi krøv,
- ad 7)* at tað í løtuni eru umleið 400 krøv, har Almannastovan skal taka støðu til, um skuldin skal verða eftirgivin. Í flestu førum eru krøvini fyrnað, gjaldsskyldugi er deyður ella komin til pensjónsaldur. Hesi mál eru ikki avgreidd, tí at Almannastovan hevur ikki havt orku til at avgreiða tey. Ætlanin er at fáa málini avgreidd fyrst í 2006. Almannastovan arbeiðir í løtuni við at gera ein leist fyri, hvussu farið skal verða fram í hesum málum,
- ad 8)* landsstýrismaðurin hevur ongar ítøkiligar ætlanir um at broyta umsitingina av barnapeningi veittum í forskoti og av stuðli til upphaldspening.

8.4 Viðbót til ávísar pensjónistar (GL 2003/2 07 2-8)

Umsiting/innanefirlit

Í frágreiðingini í mars 2005 mæltu vit til fleiri ábøtur viðvíkjandi umsitingini av viðbót til ávísar pensjónistar, m.a.:

- at* mannagongdin, tá viðbótin verður goldin út, verður lýst skrivliga,
- at* áseta reglur um eftirlit, sum skal tryggja, at allir nýggir pensjónistar verða skrásettir, og at allar fráboðanir um broyttar upplýsingar um inntøku verða skrásettar, og hvussu skrásetingin skal verða skjálprógvað,
- at* gera skrivligar reglur um, hvussu dagslistarnir skulu verða kannaðir, og hvussu kanningin skal verða skjálprógvað,
- at* við stakroyndum kanna rættleikan av útgjaldingum,
- at* gera skrivligar reglur um, hvussu ein slík kanning skal fara fram, og hvussu kanningin skal verða skjálprógvað.

Í mars 2005 hevur Almannastovan boðað frá, at tey ætla at fremja tær ábøtur, sum vit hava mælt til.

Í desember 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at í sambandi við útgjaldingina verður ein listi skrivaður út við nøvnunum á øllum, sum fáa viðbótina. Listin verður journaliseraður og goymdur. Eisini verða stakroyndir tiknar av 10 tilvildarligum valdum málum fyri at kanna:

- um viðbótin verður goldin út mánaðarlíga,
- um viðbótin bert verður goldin út til 1 fyri hvørt húsarhald,
- um upphæddin er røtt,
- um móttakarinn hevur rætt til viðbótina í mun til inntøkuna.

Eisini hevur Almannastovan á heysti 2004 gjørt eina skrivliga leiðbeining, sum greiðir frá, hvussu dagslistarnir skulu verða kannaðir, og hvussu kanningin skal verða skjálprógvað.

Eftirrokning, eftir-/afturgjald

Í Ll. nr. 35/1997 v.s.b. eru ongar ásetingar um eftirrokning ella eftir-/afturgjald. Almanna- stovan hefur í november 2004 kunnað um, at í sambandi við árligu eftirrokningina av almannapensjónum verður kannað, um inntøkugrundarlagið hefur verið rætt, tá viðbótin varð goldin út. Síðani verður roknað eftir, um pensjónistur hefur fingið ov lítið ella ov nógv goldið í “viðbót til ávísar pensjónistar”, og pensjónisturin fær boð um aftur- ella eftirgjald.

Landsgrannskoðanin heldur tað vera ivasamt, um heimild er at krevja pening aftur, tá eingin lógaráseting er. Í januar 2005 mæltu vit landsstýrismanninum til at gera greiðar lógar- ásetingar, um so er, at peningur skal verða kravdur aftur.

Í februar 2005 hefur landsstýrismaðurin ásannað, at rætturin at krevja pening aftur kann vera ivasamur, tá talan er um ikki lógarásettar reglur. Høvuðsreglan er tá, at móttakarinn skal hava verið illvarin um sín rætt til veitingina.

Í desember 2005 hefur landsstýrismaðurin kunnað um, at Kærunevndin í almannamálum í juni 2005 hefur gjørt av, at ov stórar veitingar kunnu ikki verða kravdar aftur.

8.5 Almannapensjónir (GL 2004/2 07 2-8)

Ógreitt lógargrundarlag

Longu í frágreiðing okkara til landsstýrismannin í juli 2000 gjørdur vit vart við, at í fleiri før- um er ógreitt, hvussu ásetingarnar í §§ 21-23 í almannapensjónslógini (Ll. nr. 48/1999) skulu verða tulkaðar, og er tað serliga § 21, ið hefur sera stóran umsitingarligan týðning og fíggar- ligan týðning fyri pensjónistin.

Vit hava síðani á hvørjum ári heitt á landsstýrismannin um at boða frá, hvørji stig hann fór at taka fyri at fáa viðurskiftini í rættlag.

Kærustovnurin hefur eisini fleiri ferðir víst á, at antin eigur lógarásetingin at verða endurskoðað, ella eigur kunngerð/vegleiðing at verða gjørd, sum sigur, hvussu ein eftirrok- ning skal fara fram, frá byrjan til enda.

Í uppskoti til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin hava lógtingsgrannskoðararnir fleiri ferðir heitt á landsstýrismannin um at greiða ivasurningarnar um at inntøkujavna og umrokna almannapensjónir.

Í februar 2005 heitti Almanna- og Heilsumálaráðið um at broyta al- mannapensjónslógina, soleiðis at reglurnar fyri um- og eftirrokning verða eintýddar.

Í mars 2005 kunnaði landsstýrismaðurin um, at hann meginpartin av 2004 hevði arbeiðt við at broyta §§ 21-23 í almannapensjónslógini.

Í desember 2005 hefur landsstýrismaðurin víst á, at broytingarnar í almannapensjónslógini – Lm. nr. 43/2005 – sum vórðu samtyktar 19. desember 2005, fara at avmarka ella “minka um” mongu ivamálini, sum hava verið viðvíkjandi pensjónsáseting og um- og eftirrokning, og at umsitingin væntandi verður greiðari og meira gjøgnumskygd.

Eftirrokning av pensjónum

Í frágreiðingini í mars 2005 vístu vit á, at framvegis eru mong ivamál viðvíkjandi umrokning, eftirrokning og uppgerð av krøvum um ov nógv útgoldna pensjón. Sambært Almanna- stovuni eru tað tær áhaldandi broytingarnar í uppgerðarháttinum hjá Kærunevndini, sum hava ørkymlað.

Í februar 2005 kunnaði Almanna- stovan um, at bert tey mál, ið eru kærð, verða viðgjørd eftir nýggjasta eftirrokningarháttinum, tí tey hava ikki orku til at eftirrokna pensjónirnar eina ferð aftrat.

Vanliga hava avgerðir um at broyta siðvenju við sær, at myndugleikin hefur skyldu til at endurskoða øll líknandi mál. Vit hava víst á, at um tað ikki verður gjørt, er vandi fyri, at allir pensjónistar verða ikki viðgjørdir eins, og túsil er rættartryggin í váða.

Í desember 2005 hevur landsstýrismaðurin víst á, at nú lógin er broytt, verða ivamálini væntandi færri og umsitingin greiðari og meira gjøgnumskygd.

Afturgjald vegna ikki hildna upplýsingaskyldu (§ 23)

Sambært § 22 hava pensjónistar skyldu at boða Almanastovuni frá broytingum, sum kunnu hava við sær, at veiting skal verða lækkað ella fella burtur. Verður upplýsingaskyldan ikki hildin, ella hevur pensjónisturin móti betri vitan av órøttum fingið veiting, skal hann ella deyðsbúgv hansara sambært § 23 gjalda aftur ta upphædd, sum er fingin av órøttum.

Í frágreiðingini í mars 2005 vístu vit á, at tað tykist, sum at Kærunevndin hevur broytt siðvenju í mun til avgerðir sambært gomlu pensjónslógini. Nú tykist tað ikki vera nóg mikið, at pensjónisturin ikki hevur hildið upplýsingaskylduna sambært § 22. Almanastovan hevur sambært Kærunevndini *“próvbyrðuna fyri, at pensjónistur hevur verið illvarin um rætt sín til útgoldna pensjón.”*

Í desember 2005 hevur landsstýrismaðurin víst á, at nú lógin er broytt, verða ivamálini væntandi færri og umsitingin greiðari og meira gjøgnumskygd.

Avrundan av inntøkugrundarlagi (§ 20, stk. 6)

Sambært § 20, stk. 6, verður inntøka rundað av niðureftir til næstu upphædd, ið kann verða býtt við 100. Vit vístu á, at inntøkan verður ikki rundað av, tá ið pensjónir verða roknaðar út. Talan er ikki um stórar upphæddir hjá pensjónistinum, men tað verður ikki umsitið sambært lógini. Í februar 2005 kunnaði Almanastovan um, at einki var hent á økinum.

Í desember 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at nú lógin er broytt, er § 20, stk. 6, strikað.

Árliga pensjónsásetanin (§ 21, stk. 1)

Eftir áheitan fær Almanastovan upplýsingar frá Toll- og Skattstovu Føroya um álíknaðar inntøkur undanfarna ár. Vanliga verða upplýsingarnar lisnar inn umleið 1. apríl og síðani triggjar ferðir afturat seinni í árinum, fyri at fáa inntøkur við, sum verða álíknaðar seinni, t.d. B-inntøkur. Út frá hesum upplýsingum um inntøkugrundarlag, sum er skattskylduga inntøkan við ávísam frávikum eftir § 20, verður pensjónin ásett frá næsta mánaði.

Í frágreiðingini í mars 2005 vístu vit á, at Almanastovan framvegis ikki hevur nakra skrivliga lýsing av inntøkuupplýsingunum frá Toll- og Skattstovu Føroya. Ongar skrivligar reglur eru um mannagongdir í sambandi við innlesing av inntøkum, um nær og hvussu ofta lisið verður inn, og um hvussu innlesingin skal verða skjálprógvað.

Í februar 2005 kunnaði Almanastovan um, at enn er eingin skrivlig mannagongd, men arbeitt verður við málinum. Almanastovan kunnaði eisini um, at inntøkuinnlesingarnar í 2004 vóru ikki skjálprógvaðar, men ætlanin var at gera tað í framtíðini.

Í desember 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at ein innanhýsis mannagongd nú er gjørd í sambandi við inntøkulesingina, og at alt samskiðið verður skjalfest og skrásett í journalskipanini.

Avlamisveiting

Í almannapensjónslógini, ið kom í gildi 1. januar 2000, varð avlamisveitingin tikin úr lógini. Í K. nr. 101/1999 “um stuðul til hjálparráð” ásetti landsstýrismaðurin, vísandi til § 18, stk. 6, í forsorgarlógini, at tey millum 18 og 67 ár, sum finga avlamisveiting, men mistu hana sum avleiðing av lógini um almannapensjónir, skuldu varðveita hana.

Landsgrannskoðanin helt tá, at § 18, stk. 6, í forsorgarlógini ikki gav landsstýrismanninum neyðugu heimildina at áseta veitingina, og eingin serstøk játtan var á fíggjarlógini ella aðrari játtanarlóg í 2000, ið heimilaði at rinda hesa serligu veiting.

Við Ll. nr. 3/2001 “um broyting í lögtingslóg um almannapensjónir” og Ll. nr. 4/2001 “um broyting í lögtingslóg um áseting og javning av almannaveitingum” varð avlamisveitingin aftur lógarfest í pensjónslóggávuni við gildi frá 1. februar 2001.

Í viðmerkingunum til lógarbroytingina í Ll. nr. 3/2001 kunnaði landsstýrismaðurin Løgtingið um, at “landsstýrismaðurin ætlar at áleggja Almannastovuni og Vanlukkuþryggingarráðnum at endurskoða pensjónirnar og avlamisveitingarnar til tey, sum í dag fáa hesar veitingar, fyri at meta um broytingar eru hendar síðan tillutan av pensjón.”

Í november 2004 bað Landsgrannskoðanin Almannastovuna um avrit av úrslitinum av umrøddu endurskoðan.

Í apríl 2005 kunnaði Almannastovan um, at ein slík áheitan var ikki komin frá landsstýrismanninum.

Í desember 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at hann í 2006 ætlar at seta ein arbeiðsbólk, sum skal viðgera mógulig ivamál, trupulleikar og vansar við almannapensjónslógini. Í tí sambandi verður spurningurin um at endurskoða avlamisveitingarnar væntandi viðgjördur.

8.6 Persónlig viðbót til pensjónistar (GL 2004/2 07 2-8)

Lógargrundarlag o.a.

Sambært § 12 í almannapensjónslógini kann persónlig viðbót verða veitt pensjónistum, ið hava serliga trupul kor.

Í K. nr. 8 frá 11. februar 2000 “um persónliga viðbót sambært almannapensjónslógini” ásetti landsstýrismaðurin neyvari reglur. Kunngerðin fór úr gildi 14. mai 2004, tá K. nr. 19 frá 14. mai 2004 “um persónliga viðbót sambært almannapensjónslógini” varð sett í gildi.

Ognar- og inntøkumark

Í K. nr. 8/2000 varð ásett, at persónlig viðbót kundi bert verða veitt pensjónistum, um so var, at pensjónisturin ikki átti størri peningaupphæddir enn 10.000 kr. fyri stök, ella 15.000 kr. tilsamans fyri hjún.

Harafturat var treytin fyri, at fólkapensjónistar kundu fáa fulla persónliga viðbót, at ársinntøkan ikki fór upp um 90.356 kr. fyri stök, og 127.784 kr. tilsamans fyri hjún. Treytin fyri, at fyrítíðarpensjónistar kundu fáa persónliga viðbót, var, at ársinntøkan ikki fór upp um 159.568 kr. fyri stök, og 227.032 kr. tilsamans fyri hjún.

Eftir okkara tykki var eingin heimild at áseta hesi ognar- og inntøkumørk í K. nr. 8/2000, tí talan tá var um “skøn under regel”.

Í K. nr. 19/2004 eru ognar- og inntøkumørkini tikin burtur. Nú er ásett, at persónlig viðbót kann verða veitt í tann mun, at ein ítøkilig tørvsmeting vísir, at pensjónisturin ikki er førur fyri at bera útreiðsluna.

Í fleiri førum hevur Almannastovan sýtt umsøkjara persónliga viðbót vísandi til óheimilaðu ognar- og inntøkumørkini í K. nr. 8/2000. Í februar 2005 spurdu vit landsstýrismannin, í hvønn mun sýttu umsóknirnar eiga at verða tiknar upp til nýggja viðgerð eftir ásetingum í nýggju kunngerðini.

Í mars 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at hann ikki heldur, at sýttar umsóknir eiga at verða tiknar upp til nýggja viðgerð eftir ásetingunum í nýggju kunngerðini.

Útreiðslur til upphald

Sambært § 4, stk. 2, í K. nr. 19/2004 “verður sum nøktandi upphædd til útreiðslur til mat, klæði og tilíkt nýtt ein grundupphædd, ið svarar til grundupphæddina til fólkapensjón.”

Grundupphæddin til fólkapensjón verður ikki javnað, sambært Ll. nr. 107 frá 22. desember 1999 “um áseting og javning av almannaveitingum” við seinni broytingum. Upp-

hæddin til upphaldsútreiðslur er tí ekki hækkað í sambandi við prísþvokstur síðani 1. februar 1999. Í februar 2005 spurdu vit landsstýrismanninn, um henda avleiðing er tilætlað.

Í mars 2005 kunnaði landsstýrismaðurin, at javning av grundupphæddini kundi verið ein partur av einari samlaðari endurskoðan av almannapensjónslógini, men at skjøtil enn ikki er settur á fyrireikingararbeiðið at endurskoða almannapensjónslógina.

Vit kunnu eisini vísa á, at í svári sínum 26. januar 2005 til fyrispurning - Lm. 100-17/2004 - segði landsstýrismaðurin m.a.:

“At upphaldshjálpin ikki verður javnað, og ikki hevur verið tað seinastu árin, er sera óheppið, og rættast hevði verið at javnað upphæddirnar sambært einum javningarsatsi. Hetta kundi verið gjørt, uttan at biðast skal eftir eini endurskoðan av allari pensjónslóggávu. Arbeiðið at gera eina nýggja forsorgarlóg er farið í gongd. Í tí sambandi er ætlanin at broyta grein 9 í forsorgarlógini í komandi ári.”

8.7 Samdøgursstovnurin Rókin (GL 2000/2 07 3-5)

Lógargrundarlag

Samdøgursstovnurin Rókin er settur á stovn sambært § 32, stk. 1, í barnaforsorgarlógini. Sambært § 32, stk. 2, “ásetir landsstýrismaðurin nærri reglur um virksemd á slíkum stovnum v.m.” Hesar reglur eru ásettar í §§ 13-17 í K. nr. 62 frá 1. apríl 1993 “um dagstovnar, dagrøkt og samdøgursstovnar fyri børn og ung”.

Sambært kunngerðini er Almannaastovan eftirlitsmyndugleiki. Í sambandi við bygnaðarbroytingarnar í almannaastovnum tók Almanna- og Heilsumálaráðið 1. juli 1998 yvir eftirlitið. Kunngerðin er ikki broytt, og hon er sostatt at kalla meira villleiðandi enn vegleiðandi.

Løgtingið samtykti 4. mars 2005 lögtingslóg um barnavernd, sum kom í gildi 1. januar 2006. Sambært lógini verða kunngerðirnar sambært “gomlu” barnaforsorgarlógini verandi í gildi, til tær verða avloystar av kunngerðum við heimild í nýggju barnaverndarlógini. Eingin nýggj kunngerð er lýst, og soleiðis er K. nr. 62/1993 enn gildi.

8.8 Dagpeningáútreiðslur (GL 2000/2 07 3-6)

Vantandi kunngerðir

Í frágreiðing okkara í februar 2002 vístu vit á, at hóast tað í sjúkradagpeningalógini Ll. nr. 74/2001 v.s.b. “um dagpening vegna sjúku v.m.” er álagt landsstýrismanninum at áseta reglur sambært § 24, stk. 2, um gjøld fyri og innihald í læknávátanum, eru ongar reglur ásettar.

Í september 2004 boðaði landsstýrismaðurin frá, at 1. juni 2004 vórðu oyðubløð til læknávátan send Almannaastovuni og Kommunulæknafelagnum til endaliga gjøgnumgongd.

Í november 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at reglurnar verða ikki settar í verk við kunngerð, men við einari avtalu millum Almanna- og Heilsumálaráðið og “praksisudvalget” hjá danska læknafelagnum (Kommunulæknafelag Føroya). Hetta tí at tillagað føroysk útgáva av dansku oyðubløðunum til sosial-læknaliga samstarvið verða nýtt.

Almanna- og Heilsumálaráðið og Kommunufelag Føroya hava góðkent øll oyðubløðini, sum eru send “praksisudvalget” hjá danska læknafelagnum til endaliga góðkenning. Ein fyribils kostnaðarmeting vísir, at útreiðslurnar til læknávátanir fara at vaksa umleið 2 mió.kr. um árið. Landsstýrismaðurin hevur tí gjørt av at biða til 1. januar 2007 at taka tey í nýtslu.

EDV-skipanin

Almannaastovan nýtir eina gamla EDV-skipan, ið er lagað til málsviðgerðina. Funktiónskilnaður vantar í skipanini. Deildarleiðarin tekur sær av at áseta dagpeningahámark o.a. í skipanini. Málsviðgerin skrásetir sjálvur stamdátur, so sum p-tal, kontunummur o.a., og sami málsviðgeri tøppar inn útgjaldingartíðarskeið og inntøkugrundarlag.

Á eykajáttanarlógini mars 2005 varð játtað Almennastovuni 800 t.kr. til at tørvsmeta og kravfesta eina KT-heildarskipan fyri Almennastovuna. Ætlanin var síðani at leggja uppskot til eina verklagslóg fyri Løgtingið á heysti 2005.

Í november 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at hann ætlar at leggja uppskotið fyri Løgtingið fyrst í 2006.

Innaneftirlit

Um 1 mió.kr. verða goldnar út um vikuna. Einasta eftirlit við upplýsingunum, ið verða skrásettar í dagpeningaskipanini, er, at fulltrúi á Almennastovuni hvørja viku kannar, um samlaðu útgjaldingarnar eru um 1 mió.kr. Eftir okkara tykki er tað als ikki nøktandi.

Í september 2004 kunnaði landsstýrismaðurin um, at arbeiðið við at bóta um innaneftirlitið á dagpeningaøkinum er skipað á Veitingardeildini á Almennastovuni.

Í november 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at fulltrúi hvørja viku kannar upphæddirnar og nøgdina av útgjaldingunum, bókingarlistan, útgreiningarlistan og dagslistarnar. Stakroyndir verða tiknar av umsóknum, sum verða sýttar. Lógargrundarlagið fyri at sýta verður kannað, og kannað verður, um málið annars er umsitingarliga rætt viðgjørt. Frá 1. januar 2006 er ætlanin, at allar játtaðar umsóknir í einum mánaði verða eftirkannaðar.

8.9 Ansingarsamsýning (GL 2002/2 07 3-7)

Um at endurskoða lóggávuna

Í viðmerkingunum til Ll. nr. 52/2000 “um broyting í lögtingslóg um samsýning fyri at ansa eldri og óhjálpinum heima”, sum varð lögð fyri Løgtingið 4. mars 2000, varð Løgtingið kunnað um, at *“landsstýrismaðurin í almanna- og heilsumálum ætlar at endurskoða lógina í síni heild seinni í ár, so møguligar lógarbroytingar fáa gildi frá ár 2001.”*

Í september 2003 kunnaði landsstýrismaðurin um, at hann hevði verið noyddur at raðfesta nøkur lógarøki fram um onnur, og lógin um ansingarsamsýning hevði ikki fremstu raðfesting, *“men í sambandi við, at eldraøkið verður lagt út til kommunurnar at umsita 1. januar 2005, verður øll lóggáva á eldraøkinum endurskoðað, harímillum eisini lógin um samsýning fyri at ansa eldri og óhjálpinum heima.”* Lógin er framvegis tann sama, og er okkum kunnugt ikki endurskoðað.

Í desember 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at hann hevur raðfest soleiðis, at arbeiðið fyrst og fremst hevur havt til endamáls at greina grundarlagið fyri at flyta eldraøkið til kommunurnar. Skal skipanin við ansingarløn broytast, er neyðugt at gera eina máls-gjøgnumgongd á læknafakligum grundarlagi til tess at fáa eina haldgóða mynd av, hvussu skipanin virkar í mun til bústovnaøkið hjá eldrrøktini.

Sæð í mun til tøku arbeiðsorkuna í Ráðnum heldur landsstýrismaðurin tað ikki vera ráðiligt at broyta hesa raðfesting, skal nakað munagott henda við politisku ætlanunum um at flyta eldrrøktina til kommunurnar.

8.10 Forsorgarútreiðslur (GL 2003/2 07 3-9)

Í frágreiðingini til lögtingsgrannskoðararnar í mars 2005 umrøddu vit grannskoðan okkara í 2004 av forsorgarútreiðslum sambært “Lov for Færøerne om offentlig forsorg jf. lovbekendtgørelse nr. 100/1988” við seinni broytingum.

Veitingarstöðið sambært §§ 9 og 13

Sambært § 9 í forsorgarlógini kann fyribilshjálp vanligi í mesta lagi svara til grundupphæddina í fólkapensjónini.

Sambært § 13 verður varandi hjálpt veitt við einari upphædd, ið svarar til fólkapensjónina (grundupphædd og viðbót) hjá pensjónisti uttan aðrar inntøkur.

Í báðum förum verður ískoyti veitt fyri hvørt barn svarandi til barnaviðbótina eftir lögtingslóg um almannapensjónir.

Grundupphæddin til fólkapensjón verður ikki javnað, sambært Ll. nr. 107 frá 22. desember 1999 “um áseting og javning av almannaveitingum” við seinni broytingum. Uppihaldshjálpin sambært § 9 og varandi veitingin sambært § 13 eru tí ikki hækkaðar vegna prísavøkstur síðani 1. februar 1999. Í februar 2005 spurdu vit landsstýrismannin, um henda avleiðing var tilætlað.

Í desember 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at av tí av grundupphæddin til fólkapensjón ikki verður javnað longur, er tað neyvan rætt framhaldandi at nýta hana til at áseta eina upphædd, ið skal nøkta grundleggjandi tørvin til uppihald sambært forsorgarlógini – kostnaðurin stendur ikki í stað. Landsstýrismaðurin umhugsar tí at broyta lógina.

Mál sambært § 9

Í frágreiðing til landsstýrismannin vístu vit m.a. á, at:

1. í einum máli, har forsorgarhjálp er veitt vegna arbeiðsloysi, varð veitingin steðgað, vísandi til § 8 í forsorgarlógini, tá ið viðkomandi fór uttanlands í 3 vikur at ferðast. Vit ivaðust í, um tað var rætt,
2. í einum máli fekk kona, sum er ógift, men sum hevur livað saman við manni, játtað forsorgarhjálp vegna samlívsslit. Vit ivaðust í, um tað var rætt,
3. í tveimum málum átti veitingin helst at verið veitt við afturgjaldsskyldu.

Í desember 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at:

- ad 1)* Almennastovan hevur tikið spurningin um at steðga veitingini uppafur, og hevur broytt støðu,
- ad 2)* tað er gomul siðvenja hjá Almennastovuni at veita hjálp vegna samlívsslit hjá ógiftum ørum, um tey frammanundan hava havt felags húsarhald,
- ad 3)* Almennastovan metti, at uppihaldshjálpin ikki skuldi verða kravd aftur.

Treytir fyri forsorgarhjálp sambært § 10

Sum treyt fyri fyrilshjálp vegna arbeiðsloysi boðar Almennastovan viðskiftafólkunum frá, at tey hvønn mánað skulu geva Almennastovuni skrivligar vátanir frá 3 arbeiðsgevarum um, at tey hava søkt um arbeiði. Annars verður veitingin frá Almennastovuni steðgað.

Í frágreiðing til lögtingsgrannskoðararnar í februar 2002 hildu vit tað vera ivasamt, um Almennastovan hevur heimild sambært § 10 í forsorgarlógini at seta tílkar treytir

Í november 2004 gjørdi landsstýrismaðurin Almennastovuna varuga við, at tað er umráðandi, at ein verulig meting fer fram í hvørjum máli. Almennastovan kann tí ikki umsita heimildina soleiðis, at bert viðskiftafólk, sum prógva, at tey hava søkt arbeiði og vísa á í minsta lagi 3 noktandi svar frá arbeiðsgevarum, kunnu fáa hjálp, tí so verður eingin ítøkilig meting gjørd. Vit vístu á, at innanhýsis leiðbeiningarnar á Almennastovuni ikki vóru broyttar samsvarandi.

Í desember 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at Almennastovan hevur gjørt nýggjar leiðbeiningar.

Ráðgeving/endurmeting sambært § 12

Sambært § 12 skal ein eftirmeting/ráðgeving fara fram í seinasta lagi 3 mánaðir eftir, at forsorgarhjálpin sambært § 9 er byrjað.

Vit hava í fleiri frágreiðingum síðani 1993 víst á, at vit undir grannskoðan okkara eru komin fram á fleiri mál, har fólk í árávís hava fingið fyrilshjálp. Eftir øllum at døma er eingin ella nærur eingin eftirmeting gjørd sambært § 12.

Í 2004 komu vit aftur fram á fleiri mál, har fólk í áravís, í onkrum føri í 10-14 ár, hava fingið fyribils hjálp. Eftir øllum at døma er eingin ella nærum eingin eftirmeting sambært § 12 farin fram. Sostatt er talan um fólk, sum í áravís hava fingið eitt slag av “fyribils varandi” forsorgarhjálp, og sum í roynd og veru hava verið í einari “fastlæstari” støðu.

Í februar 2005 kunnaði Almannastovan um, at *“Almannastovan í stóran mun hevur betrað málsviðgerðina í mun til uppfylgingar, men at hon enn ikki er nøktandi, og at tað framvegis í stóran mun er grundað á manglandi orku og raðfesting.”*

Almannastovan kunnaði eisini um, at hugsað verður um at gera skrivligar mannagongdir fyri, nær varandi veiting sambært § 13 skal verða veitt, serliga í mun til onnur tiltøk, t.d. arbeiðsmarknaðartiltøk, og eisini sæð í mun til málini sum heild.

Eftir okkara tykki hevur Almannastovan eftir øllum at døma í áravís ikki megnað at gera eina nøktandi eftirmeting/ráðgeving fyri hesi viðskiftafólkini, og í februar 2005 spurdu vit, hvørjar ætlanir landsstýrismaðurin hevur.

Í desember 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at Almannastovan hevur gjørt nýggjar leiðbeiningar. Almannastovan heldur, at bøtt er um málsviðgerðina, men vegna vantandi orku er hon ikki nøktandi.

Endurgjald fyri inntøkumiss/vantandi kunngerð sambært § 17

Ásetingarnar í § 17 komu upprunaliga inn í forsorgarlógini sum § 14 A við “Lov nr. 224 fra 17. maj 1970”:

”Personer, der i hjemmet forsørger et barn med en fysisk eller psykisk lidelse, som medfører særlige udgifter ved forsørgelsen, har ret til at få dækket sådanne nødvendige merudgifter, såfremt de ikke kan dækkes gennem særforsorgens hjælpeforanstaltninger. Hjælpen er betinget af, at lægelige anvisninger med hensyn til barnets pasning m.v. følges.”

Við “Lov nr. 246 fra 8. juni 1983” varð § 14 A flutt til § 17.

Longu í 1993 gjørdur vit vart við ivasomu heimildina í § 17 at veita endurgjald fyri mista arbeiðsinntøku til persónar, sum heima passa barn við likamligum ella sálarligum breki ella sjúku.

Ikki fyrr enn við Ll. nr. 82 frá 8. mai 2003 “um broyting í lóg um almenna forsorg” verður heimildin lógarfest:

“Stk. 3. Stuðul kann verða veittur sum endurgjald fyri mista arbeiðsinntøku til persónar, sum heima uppihalda barni við likamligum ella sálarligum breki ella sjúku. Stuðulin er treytaður av, at tað er ein avleiðing av sjúkuni ella brekinum, at tað er neyðugt at ansa barninum heima.”

Samstundis verður heimilað landsstýrismanninum í kunngerð at áseta neyvari reglur um útreiðslur til ávísar viðgerðir og um endurgjald fyri inntøkumiss. Landsstýrismaðurin hevur ongar reglur sett enn.

Í november 2004 kunnaði landsstýrismaðurin um, at hann í næstum fór at leggja uppskot fyri Løgtingið um at broyta veitingina sambært § 17, frá einari nettoveiting til eina bruttoveiting. Sambært landsstýrismanninum hevði ein tílík broyting við sær, at trupulleikarnir við at rokna út nettoendurgjaldið fyri mista arbeiðsinntøku fóru at verða loystir. Okkum kunnugt er eitt slíkt lógaruppskot ikki lagt fyri Løgtingið, og lógin er ikki broytt.

Vísandi til uppskot til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin fyri 2002 (Lm. nr. 56-6/2003), sum varð samtykt 18. mai 2004, heitti Løgtingið á landsstýrismannin um at áseta neyvari reglur sum skjótast.

Í frágreiðing til løgtingsgrannskoðararnar í februar 2002 og aftur í mars 2005 umrøddi Landsgrannskoðanin, at útrokningin av mistari arbeiðsinntøku tyktist tilvildarlig, og vit vístu á dømi.

Vit vístu eisini á, at hóast Kærunevndin í fleiri fòrum hevði tikið avgerðir, sum greitt settu til vikis siðvenju hjá Almanastovuni í málum viðvíkjandi endurgjaldi fyri inntøkumiss, hevði Almanastovan ikki broytt siðvenju í líknandi málum.

At kunngerðin ikki er gjørd, er helst orsøkin til trupulleikarnar.

Í desember 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at vegna vantandi arbeidsorku er kunngerðin ikki liðug enn.

Kirkjuskattur

Í frágreiðing til lógtingsgrannskoðararnar í mars 2000 umrøddu vit, at kirkjuskattur verður ikki tikin við í útrokningina, tá ið nettodagpeninga- og nettoarbeidsloysishámarkið sambært § 9 verður roknað út. Í frágreiðing í februar 2002 umrøddu vit, at kirkjuskattur verður heldur ikki tikin við í útrokningina av nettoendurgjaldi fyri mista arbeidsinntøku sambært § 17.

Í oktober 2002 kunnaði landsstýrismaðurin um, at hann fór at taka stig til at broyta vegleiðingina, ið ásetir útrokningarháttin, soleiðis at kirkjuskattur fór at verða tikin við í útrokningina frá 1. januar 2003.

Í mars 2004 kunnaði landsstýrismaðurin um, at einki var hent í málinum.

Í november 2004 kunnaði landsstýrismaðurin um, at Almanna- og Heilsumálaráðið hevur ætlanir um at endurskoða alla forsorgarlógina, og verður hetta arbeiðið gjørt í stigum. Ætlanin er at broyta allar forsorgarveitingar til bruttoveitingar. Harvið verður trupulleikin við, at kirkjuskatturin ikki er við í útrokningini, loystur. Landsstýrismaðurin hevur tí ongar ætlanir í lóguni um at gera nakra broyting í verandi útrokning av hámmørkunum.

Í februar 2006 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at einki er hent í málinum. Ætlanin at broyta forsorgarlógin er ikki slept. Tað er ikki greitt, nær arbeidsorka verður tøk.

Endurbúgving sambært § 18

Nærum 15 ár eru liðin, síðani vit fyrstu ferð heittu á Landsstýrið um at áseta reglur sambært § 18, stk. 6, í forsorgarlógini. Í uppskotum til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin hava lógtingsgrannskoðararnir síðani fleiri ferðir átalað, at neyvari reglur ikki eru ásettar.

Í november 2004 kunnaði landsstýrismaðurin um, at Almanna- og Heilsumálaráðið er í ferð við at endurskoða alla forsorgarlógina, og verður arbeiðið gjørt í stigum. Væntandi verða endurbúgvingarreglurnar endurskoðaðar um eitt ár. Ein leiðbeining er tó um at verða liðug, soleiðis at einsháttað viðgerð av endurbúgvingarmálum verður tryggjað øllum borgarum.

Í februar 2006 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at einki er hent í málinum. Ætlanin at broyta forsorgarlógin er ikki slept. Tað er ikki greitt, nær arbeidsorka verður tøk.

Kontering av forsorgarveitingum

Vit hava til fánýtis síðani 1993 víst á, at konteringarnar eru alt ov tilvildarligar, helst tí at eingin konteringarleiðbeining finst. Hóast fleiri ætlanir er einki hent.

Í november 2004 kunnaði landsstýrismaðurin um, at Almanastovan er farin undir at gera eina konteringarleiðbeining fyri almenna forsorg, men óvist er, nær hon verður liðug.

Í desember 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at konteringarleiðbeiningin væntandi verður liðug fyrst í 2006.

8.11 Stuðul til heilivág (GL 2003/2 07 3-9)

Í frágreiðingini til lógtingsgrannskoðararnar í mars 2005 umrøddu vit grannskoðan av stuðli til heilivág. Landsstýrismaðurin hevur síðani havt høvi at viðgera frágreiðingina, og niðanfyrir verður kunnað um, hvat síðani er hent í málinum.

Lógargrundarlag

Stuðul til heilivág verður latin eftir:

- § 12 í Ll. nr. 48 frá 10. maí 1999 “um almannapensjónir o.a.” v.s.b. (Almannapensjónslógin)
- §§ 17 og 18 í ”lovbekendtgørelse nr. 100 af 2. marts 1988 om offentlig forsorg”, sum seinast broytt við Ll. nr. 71 frá 11. november 2004 (Forsorgarlógin)

Nærri reglur um stuðul til heilivág eru ásettar í K. nr. 100 frá 20. desember 1999 “um stuðul til heilivág eftir forsorgarlógini og almannapensjónslógini”.

Stuðul sambært pensjónslógini

Sambært § 3 í K. nr. 100/1999 fáa pensjónistar, uttan umsókn, stuðul til heilivág eftir § 12, stk. 6, í almannapensjónslógini. Egingjaldið, sum er tengt at inntøkuni, er sambært K. 100/1999 ávikavist kr. 200, 400 ella 600 um ársfjórðingin.

Umframt heilivág kunnu pensjónistar, um teir hava læknaávísing, fáa stuðul til vanligar apoteksvørur, sum t.d. kostískoyti, krem, náttúruheilivág, herímillum “Tranebærsaft, Multi-Tabs, Longo-Vital” og aðrar apoteksvørur, ið kunnu fáast í handkeypi. Møguliga eru lækarnir í so “lættentir”, tá ið teir skriva út læknaávísingar um heilivág og apoteksvørur, og í februar 2005 bóðu vit landsstýrismannin um viðmerkingar.

Í apríl 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at arbeið verður við at broyta kunngerðina, soleiðis at tilskot einans verður veitt til heilivág, ið fær tilskot frá sjúkrakassa.

Stuðul sambært forsorgarlógini

Sambært § 2 í K. nr. 100/1999 “*kann Almanastovan, eftir umsókn, veita stuðul til ávísan heilivág, sambært § 18, stk. 5, í forsorgarlógini, til persónar, ið eru avlammir, varandi sjúkir ella ellisbrekaðir.*”

Stuðulin sambært § 18 er ikki tengdur at inntøkuni. Egingjaldið er kr. 400 um ársfjórðingin sambært § 6 í K. nr. 100/1999. Sambært Almanastovuni er stuðulin treytaður av skrivligari umsókn og av lækna- ella serlæknaváttan. Talan er til dómis um heilivág fyri ov høgt blóðtrýst, ovurviðkvæmi, astma og heilivág til bløðarar.

Stuðul til heilivág til foreldur at brekaðum børnum verður latin eftir umsókn vísandi til § 17, stk. 1, í forsorgarlógini. Stuðulin sambært § 17 er ikki tengdur at inntøkuni, og tað er einki egingjald.

Innaneftirlit

Almannastovan fær rokningar frá teimum fyra apotekunum umframt listar, ið greina hvørja avgreiðslu á p-tal, navn og stuðulsupphædd. Almanastovan hevur ikki skrivligar reglur um eftirlit við rokningum fyri heilivág, og eingin á Almanastovuni kannar við stakroyndum, um t.d. stuðulsmóttakarar eru pensjónistar, ella um Almanastovan hevur játtað heilivágin eftir forsorgarlógini.

Í februar 2005 spurdu vit landsstýrismannin, hvørjar ætlanir eru at bøta um innaneftirlitið.

Í apríl 2005 kunnaði landsstýrismaðurin um, at í sambandi við at roknskaparreglugerðin fyri lógarbundnu útreiðslurnar verður gjørd liðug síðst í 2005, verður mannagongdin viðvíkjandi stakroyndum sett í roknskaparreglugerðina.

Í november 2005 spurdu vit, um roknskaparreglugerðin er liðug.

Í januar 2006 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at vegna vantandi orku hevur Almanastovan ikki havt móguleika at arbeiða við roknskaparreglugerðini. Landsstýrismaðurin ásannar, at tað er ein spurningur um raðfesting av arbeiðsorkuni á Almanastovuni, og landsstýrismaðurin fer at taka málið upp við Almanastovuna.

Dátuflutningur frá Almannastovuni til Apoteksverkið

EDV-deildin á Almannastovuni hefur uppgávuna at senda Apoteksverkinum fílur um játtanir til heilivág. Vit vístu á, at flutningurinn av dátum hevði ikki verið regluligur síðani í juli 2004, og at ongar skrivligar reglur vóru um, hvør á Almannastovuni skal senda fílurnar, og hvussu ofta tær skulu verða sendar.

Vegna forfall á EDV-deildini á Almannastovuni vórðu dátur í november/desember 2004 í meira enn 6 vikur ikki sendar Apotekinum. Starvsfólk á Tjaldurs Apoteki høvdu tískil skrásett játtanirnar manuelt í apoteksskipanini, við støði í játtanarskrivunum frá Almannastovuni. Talan var um dupult arbeiði. Sambært Tjaldurs Apoteki skuldu tey helst fingið dátur sjálvvirkandi eina ferð um dagin.

Í apríl 2005 greiddi landsstýrismaðurin frá, at skrivligar reglur finnast ikki fyri dátuflutning til Apoteksverkið. Almannastovan ger greitt, at tað skal verða fingið uppá pláss skjótast gjørligt, bæði sum partur av roknskaparreglugerðini og sum partur av arbeiðsuppgávu hjá EDV-deildini.

Sambært landsstýrismanninum helt Almannastovan, at dátuflutningur eina ferð um vikuna uttan stórvegis hóvasták kundi verða settur í verk sum ein av rutinuuppgávu hjá EDV-deildini. Landsstýrismaðurin kunnaði um, at dáturnar í framtíðini fóru at verða sendar Apoteksverkinum regluliga. Um dátuflutningurinn skuldi vera sjálvvirkandi, var ein fíggarligur spurningur. Ætlanin var eftir 6 mánaðum at eftirmeta, um flutningur eina ferð um vikuna var nøktandi.

Í januar 2006 hefur landsstýrismaðurin kunnað um, at skrivligar reglur nú eru um dátuflutning. Vegna tíðartrot er dátuflutningurinn eina ferð um vikuna ikki eftirmettur, soleiðis sum ætlanin annars var.

Avgreiðslutíðir á Almannastovuni

Í flestu førum kunnu viðskiftafólk ikki bíða, til Almannastovan játtar stuðulin sambært §§ 17-18 í forsorgarlógini, men mega heinta heilivágin beinanvegin. Tá rindar viðskiftafólkið sín part umframt stuðulsupphæddina, ið Almannastovan av røttum skuldi havt goldið.

Tá Almannastovan eftirsíðan hefur játtað stuðulin til heilivágin, má viðskiftafólkið skrivliga biðja Apotekið um skjalprógv fyri útreiðslunum, sum Almannastovan skuldi havt rindað. Síðani skal viðskiftafólkið senda Almannastovuni eina aðra umsókn um at fáa peningin goldnan aftur. Sambært Apotekinum kunnu ofta ganga 2-3 mánaðir, í onkrum føri 6 mánaðir, áðrenn játtanin til umsóknina er Apotekinum í hendi. Talan er um dupult arbeiði.

Í februar 2005 spurdu vit landsstýrismannin, hvørjar ætlanir eru um at avgreiða umsóknirnar skjótari.

Í apríl 2005 kunnaði landsstýrismaðurin um, at viðgerðartíðin á “gomlu” § 18 deildini ofta var millum 2-4 mánaðir. Í juli 2004 varð uppgávan lögð út til tær 4 økisdeildirnar, m.a. tí hildið var, at uppgávan fór at verða nógv betri røkt, tá hon varð býtt út á fleiri hendur. Landsstýrismaðurin heldur, at tá innkoyringartrupulleikarnir eru av, fer viðgerðartíðin at verða munandi stytta. Meginreglan er, at játtanarskriv verða avgreidd áðrenn ein mánað frá tí degi, umsóknin er komin.

Stór arbeiðsbyrða síðst í hvørjum ársfjórðingi

Sum nevnt frammanfyri, rinda viðskiftafólk eitt ávíst egingjald um ársfjórðingin fyri stuðulheimilaðan heilivág. Í apoteksskipanini verður skrásett, nær viðskiftafólkið hefur rindað egingjaldið í einum ársfjórðingi.

Sera nógv viðskiftafólk koma síðst í einum ársfjórðingi fyri at “keypa inn undir seg”, so teimum ikki nýtist at heinta heilivág komandi ársfjórðing, og harvið sleppa tey undan egingjaldinum í einum ársfjórðingi. Sambært Tjaldurs Apoteki er neyðugt at hava eyka starvsfólk til arbeiðis, t.d. millum jól og nýggjár, tí so nógv viðskiftafólk koma eftir heilivági.

Til samanberingar er egingjaldið í Danmark ásett fyri eitt “stuðulsár”, sum byrjar, tá viðkomandi fyrstu ferð fær útflýggjað stuðulsheimilaðan heilivág.

Í apríl 2005 kunnaði landsstýrismaðurin um, at Almanna- og Heilsumálaráðið arbeiðir við at broyta stuðulsskipanina, svarandi til donsku og svensku skipanina. Har letur sjúkrakassin eisini stuðul til heilivág, íroknað sertilskot, fyri tær fyrstu umleið 500 kr. um árið (tó 50% fyri fólk undir 18 ár). Stuðulin økist, so hvørt tørvurin á heilivági økist. Endamálið við einari tílkari skipan er at lata tey, sum nýta lítið av stuðulsheimilaðum heilivági, gjalda meira sjálvi, og heldur nýta ein størri part av samlaða stuðlinum til teirra, sum hava størri tørv.

Hendan skipan verður akkumulerað yvir eitt ár. Hvørt viðskiftafólk hevur sítt egna “stuðulsár”, sum byrjar frá tí degi, viðkomandi fyrstu ferð keypir stuðulsheimilaðan heilivág, og endar 12 mánaðir seinni. Eitt nýtt “stuðulsár” byrjar so aftur, fyrstu ferð viðskiftafólkið keypir stuðulsheimilaðan heilivág, eftir at gamla “stuðulsárið” er endað. Landsstýrismaðurin heldur, at soleiðis slepst undan trupulleikanum, at fólk keypa inn undir seg.

Í desember 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at arbeiðið við at umleggja alla stuðulsskipanina er eitt størri arbeiði, sum enn er í gongd. Ætlanin er, at nýggja skipanin skal virka einaferð í 2006.

8.12 Stovnar og sambýli innan eldraforsorgina (GL 2002/2 07 4-14)

Í frágreiðing til landsstýrismannin í 2005 vístu vit á fleiri viðurskifti og frábrigdi, ið helst ikki eru tilætlað. Niðanfyrri verður kunnað um, hvørjar broytingar eru framdar.

Gjald fyri umlætting

Vit vístu á, at ymiskt er, hvat og nær pensjónistar gjalda, tá teir eru til umlætting á ellisheimi ella á eldrasambýli:

- kr. 107,99 frá 43. degi á ellis- og røktarheimi,
- kr. 90,00 frá 1. degi á eldrasambýli hjá landinum,
- kr. 100,00 frá 1. degi á eldrasambýli hjá kommunum,
- kr. 75,00 frá 1. degi á eldrasambýli í Sandoyggi,
- kr. 75,00 frá 1. degi á røktarheimi í Sandoyggi.

29. apríl 2005 samtykti Løgtingið at broyta § 9, stk. 1, í løgtingslóg um upphald á stovni soleiðis, at rindað verður fyri umlætting frá 1. degi, bæði á røktarheiminum og á eldrasambýlum.

Í K. nr. 97 frá 9. august 2005 “um broyting í kunngerð um eldrasambýli og broyting í kunngerð um eldrarøkt í Sandoyggi” er ásett, at gjaldið fyri umlætting á eldrasambýlum, ellis- og røktarheiminum, og á sambýlum og røktarheiminum í Sandoyggi verður sambært kunngerð “um áseting og javning av almannaveitingum”. Sostatt er á øllum stovnum sama gjald fyri umlætting, sum verður roknað frá 1. degi.

Í K. nr. 138 frá 13. desember 2005 “um áseting og javning av almannaveitingum” er gjaldið fyri umlætting kr. 112,31 um dagin, galdandi frá 1. januar 2006. Fyri umlætting í 6 vikur (42 dagar) á ellis- og røktarheiminum og sambýlum hjá landinum/kommuninum er gjaldið sostatt kr. 4.717.

Gjald fyri heimahjálp

Pensjónistur, sum hevur aðra inntøku enn fólkapensjónina, skal rinda fyri heimahjálp alt eftir, hvussu stór inntøkan er. Sambært K. nr. 139 frá 13. desember 2005 “um broyting í kunngerð um heimahjálp” er frá 1. januar 2006 hægsta gjaldið, sum pensjónisturin kann koma at rinda, kr. 140,50 um tíman, tó verður í mesta lagi rindað fyri 30 tímar um mánaðin.

Fer hesin pensjónistur til umlættingar á eldrasambýli hjá landinum ella kommununi, skal hann rinda fult tímatal fyri heimahjálp, meðan hann er á sambýlinum, uttan mun til, hvussu nógvar tímar hann frammanundan rindaði fyri. Tó er hægsta gjaldið fyri heimahjálp í 6 vikur (42 dagar) ásett til kr. 6.322,50 (kr. 140,5x45).

Fer sami pensjónistur til umlættingar á ellisheimi ella á røktarheiminum í Sandoyinni í 6 vikur, rindar hann einki fyri heimahjálp.

Pensjónistur, ið frammanundan rindar fyri heimahjálp, hevur sostatt stóran fyrimum av at fara til umlættingar á ellis-/røktarheimi, í staðin fyri á eldrasambýli.

Landsgrannskoðanin ivast í, um hesin munur kann vera tilætlaður.

Hugtøkini “ellisheim” og “eldrasambýli”

Vit hava áður víst á, at vit hava ilt við at skilja ímillum hugtøkini ellisheim og eldrasambýli. Í oktober 2004 spurdu vit landsstýrismannin, um hann kundi siga okkum, hvørji objektiv eyðkenni við einum bygningi ella búfólki eiga at verða nýtt fyri at skyna á, um talan er um ellisheim ella eldrasambýli.

Í svarskrivi sínum í mars 2005 ásannar landsstýrismaðurin, “*at tað ikki er nakar prinsipiellur munur (objektiv eyðkenni) millum røktarheim, ellisheim og eldrasambýli. Við hesum verður meint, at ikki er nakar munur á tænastuni fyri búfólkini. Einasti munurin er starvsfólkanormeringin; men tað merkja búfólkini sum so einki til – tí talan er bert um ein játtanarspurning.*

Landsstýrismaður skal annars upplýsa, at nógv av búfólkunum í eldrasambýlum eru so mikið røktarkrevjandi, at tey eins væl kundu verið á røktarheimi. Røktin á eldrasambýlum og røktarheiminum er so at siga eins.”

Í februar 2006 vísir landsstýrismaðurin til § 4 í viðmerkingunum til Ll. nr. 166 frá 22. desember 2005 “um studningslán til ellis- og røktarheim og eldrasambýli”:

“Sum ellis- og røktarheim verður roknað eldrabústovnur, við plássi fyri í minsta lagi 20 búfólkum. Støddin á bygninginum skal í minsta lagi vera 75 m² (brutto) fyri hvørt búfólk. Støddin á búruminum hjá íbúgvunum skal í minsta lagi vera 22 m² (brutto), við tilhoyrandi bað/WC, á í minsta lagi 4,5 m² (brutto). Harumframt skulu ellis- og røktarheim hava køk við nøktandi stódd (ídnaðarkøk) og hava innrættað nøktandi høli til fysioterapi og ergoterapi.”

Sambært landsstýrismanninum fara teir bygningar, sum í framtíðini verða bygdar til røktarheim, at hava nøkur objektiv eyðkenni, ið greitt skilja teir frá eldrasambýlum.

Almannapensjón á stovnum

Í § 4, stk. 1-2, í Ll. nr. 108/1999 “um upphald á stovni. o.l.” v.s.b. er ásett:

“Hjá pensjónistum, sum fáa varandi upphald á góðkendum røktar- ella ellisheimum ella øðrum varandi staði, sum kann sammetast við eitt røktar- ella ellisheim, lækkar pensjónin við endan av tí mánaði, sum kemur aftaná mánaðin, pensjónisturin fær upphald á viðkomandi heimi.

Stk. 2. Ein upphædd verður varðveitt til rindan av útreiðslum til persónliga tørv pensjónistsins.”

Í almennu viðmerkingunum til lógaruppskotið ”um upphald á stovni o.l.” (Lm. nr. 25/1999) stendur m.a.:

“Almanna- og Heilsumálastýrið arbeiðir víðari við ætlanini um, at øll fólk skulu varðveita pensjónina. Ætlanin er at leggja eitt uppskot fyri Løgtingið til stóðutakan, so skipanin kann koma at virka frá ár 2001.”

Í oktober 2004 spurdu vit landsstýrismannin, nær eitt tílíkt lógaruppskot væntandi verður lagt fyri Løgtingið.

Í mars 2005 kunnaði landsstýrismaðurin um, at “*spurningurin um at varðveita pensjónina, tá ein fær varandi upphald (meira enn 6 mánaðir) á stovni hevur fyrr verið umrøddur, og er landsstýrismaðurin til reiðar at taka málið upp aftur til politiska stóðutakan í samgonguni. Tað er óvist, nær eitt uppskot kann leggjast fyri Tingið.”*

Í februar 2006 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at einki ítøkiligt er hent í málinum. Málið hevur verið umrøtt í Almanna- og Heilsumálaráðnum í sambandi við, at landsstýrismaðurin arbeiðir við at leggja eitt politiskt upprit fyri Landsstýrið og samgonguna um møguleikarnar at flyta ábyrgdina av eldrarøktini til kommunurnar, men eingin niðurstøða er gjørd.

8.13 Heimarøktin (GL 2004/2 07 4-15)

Í frágreiðingum okkara í mars 2004 og mars 2005 umrøddu vit grannskoðan av Vága/Norðurstreymoyar øki og lønarviðurskiftini í Eysturoyar øki. Niðanfyrir verður kunnað um, hvat síðani er hent.

Í 2005 hevur Landsgrannskoðanin grannskoðað roknskapar- og lønarviðurskiftini í Heimarøktini í Suðurstreymoyar øki, Norðoya øki og í Suðuroyar øki, og á Meginskriðstovuni hava vit kunnað okkum gjøllari um umsitingina av gjaldi fyri heimahjálp og nýggju visitatiónsskipanina.

Roknskaparviðurskifti og onnur viðurskifti

Vit mæltu í frágreiðing okkara í mars 2004 til fleiri ábøtur, m.a. at:

1. gera serskildar roknskaparreglugerðir fyri øll økini, herímillum
 - a. lýsa arbeiðsuppgávurnar betur,
 - b. lýsa mannagongdirnar viðvíkjandi inntøkum betur,
 - c. greiða frá um journalskipanarreglur, trygdaravrit o.t.
2. stemma fíggarstøðuna betur av og rætta feilir,
3. gjøgnumganga tryggingarviðurskiftini,
4. halda ásetingarnar um fíggarliga langtíðarleigu,
5. dagføra og menna ognaryvirlitini.

Í apríl 2005 kunnaði landsstýrismaðurin um, at:

- ad 1)* Heimarøktin hevði í november 2004 sett eitt starvsfólk at endurskoða roknskaparreglugerðirnar. Í september 2005 hevur Heimarøktin kunnað um, at arbeiðið er ikki liðugt enn,
- ad 2)* fleiri 4-5 ára saldur “hanga” á fíggarstøðuni. Heimarøktin skuldi saman við Føroya Gjaldstovu fáa hesi viðurskifti í rættlag, so hvørt sum orka var til tað. Komið er ikki á mál, men arbeitt verður við at fáa allar saldur í rættlag,
- ad 3)* tryggingarviðurskiftini vóru gjøgnumgingin í samráð við Fíggaráráðið, og flest allar tryggingar vóru uppsagdar,
- ad 4)* Heimarøktin hevði tikið stig til at keypa í staðin fyri at langtíðarleiga. Eftir vóru bert 5 leasaðar kopimaskinur innan fyri øki,
- ad 5)* stovnarnir vóru bidnir um at dagføra ognaryvirlitini og senda Heimarøktini avrit. Flest allar stovnarnir hava fylgt boðunum.

Vørugoymsla

Sambært stjóranum ætlaði Heimarøktin í 2000 at royna at finna eina skipan at hava eftirlit við, hvat kemur inn, og hvat fer út úr goymslunum, og at fáa rætta tilfarið til rætta brúkaran. Skipanin skuldi roynast í Eysturoynni og Sandoyinni, og tá ið hon var roynd, skuldi hon verða sett í verk í hinum økjumum eisini. Ætlanin varð ongantíð sett í verk.

Í apríl 2005 kunnaði landsstýrismaðurin um, at økini undir Heimarøktini hava fingið eina telduskipan (Tena-Focus) frá veitaranum, sum verður nýtt til at bíleggja blæur til Heimarøktina. Alt blæuinnkeyp verður lagt inn og stýrt við hesari skipan.

Sambært landsstýrismanninum er stóri parturin av goymsluni hjá Heimarøktini blæur, og Heimarøktin hevur í lýtuni ikki orku og pening til aðra goymsluskipan.

Gjald fyri heimahjálp

Kunngerð um heimahjálp

Vit vístu á, at í K. nr. 101/2000 “um heimahjálp” var ikki ásett, hvørjar inntøkur inntøku-grundarlagið skuldi fevna um, hvussu gjøldini skulu verða eftirroknad, og hvussu gjøldini skulu verða javnað.

Í mars 2004 mæltu vit landsstýrismanninum til at hugsa um at endurskoða kunngerðina.

Við K. nr. 139 frá 13. desember 2005 varð kunngerðin broytt. Nú er í § 8 ásett, at inntøku-grundarlagið verður roknað sambært ásetingunum í løgtingslóg um almannapensjónir.

Landsgrannskoðanin ivast í, um hendan orðing er nóg neyv, m.a. vísandi til § 20, stk. 4-5, í almannapensjónslógini.

Umsiting av gjaldi fyri heimahjálp

Í frágreiðing okkara í mars 2004 mæltu vit til fleiri ábøtur, m.a. at:

1. kunna pensjónistin skrivliga um gjaldið/frádráttin fyri heimahjálp, og hvussu tað verður roknað út,
2. lýsa mannagongdina, tá gjald fyri heimarøkt skal verða ásett,
3. endurskoða mannagongdirnar á øllum økjum viðvíkjandi tímaskráseting,
4. áseta reglur fyri, hvussu Heimarøktin skal kanna eftir og skjalprógva, um pensjónistar-nir hava goldið fyri rætt tímatal,
5. endurskoða samskiftið við Almanastovuna um inntøkugrundarlagið, árlegar inntøku-broytingar, pensjónsásetanir og eftirrokningar eftir almannapensjónslógini.

Heimarøktin hevur síðani ment eina EDV-skipan til m.a. at lætta um umsitingina av gjaldi fyri heimahjálp. Heitið á nýggju skipanini er “Føroyska visitatiónskipanin”, ið verður stytt FVS.

Í november 2005 hevur stjórin á Heimarøktini kunnað um, at:

- ad 1) pensjónistur nú verður kunnaður skrivliga um útrokningina av gjaldinum,
- ad 2) ætlanin er at kunna allar økisleiðararnar í desember 2005 um skipanina, og um hvussu skrásetingarnar skulu verða skjalprógvaðar. Eftir ætlan skulu økisleiðarir eisini fáa eina skrivliga lýsing av skipanini,
- ad 3) tímarnir hjá gjaldandi brúkarum fara at verða skrásettir á serstøkum skjali, og verða síðani skrásettir í FVS-skipanini,
- ad 4) skrivligar reglur ikki eru fyri, hvussu Heimarøktin skal eftirkanna og skjalprógva, um pensjónistar hava goldið fyri rætt tímatal, men nakrar ásetingar eru í skrivligu lýsingini av FVS-skipanini,
- ad 5) ætlanin er at lesa inntøkuupplýsingar beinleiðis úr skráunum hjá Toll- og Skattstovu Føroya inn í FVS-skipanina. Sostatt verður einki samskifti við Almanastovuna. Heimarøktin ætlar at kanna inntøkurnar eina ferð um ársfjórðingin.

Visitatiónskipanin

Sum nevnt frammanfyri, hevur Heimarøktin gjørt eina EDV-skipan, “Føroysk visitatións-skipan” (FVS), til at umsita gjaldið fyri heimahjálp. Skipanin er ment í Access-dátugrunni og kann verða býtt sundur í hesar tríggjar partar:

1. Visitatíonspartur
2. Gjaldspartur
3. Leiðslupartur

Visitatíonsparturin skal halda skil á, hvussu nógvir tímar eru játtaðir hvørjum viðskiftafólki. Skrásett verður, hvørja hjálp viðskiftafólkið skal hava, og hvussu nógv tíð hetta væntandi tekur.

Gjaldsparturin skal halda skil á, hvørja inntøku viðskiftafólkinum hava, og síðani hvørja upphædd tey skulu rinda fyri hvønn tíma, ið heimahjálpi verður latin. Við støði í tímasatsinum, og hvussu nógvir tímar eru latnir brúkarinum, roknar skipanin, hvussu nógv viðskiftafólkinum skulu rinda fyri heimahjálpi hvønn mánað.

Leiðsluparturin er ætlaður leiðsluni og økisleiðaranum. Í hesum parti av skipanini eru upplýsingar um starvsfólk, lønarviðurskifti, effektivitet o.a. Heimarøktin var ikki liðug at menna leiðslupartin.

FVS-skipanin varð tikin í nýtslu umleið 1. februar 2005, og eitt av endamálunum við skipanini er at javna heimarøktartænastuna í ymisku økjunum í landinum.

Landsgrannskoðanin hevur í nógv ár víst á, at umsitingin av gjaldi fyri heimahjálpi hevur verið óneyðuga tung og arbeiðskrevjandi, og at tørvur hevur verið á at bøta um mannagongdirnar. Samanumtikið heldur Landsgrannskoðanin nýggju skipanina vera eitt stórt framstig í umsitingini av gjaldinum fyri heimahjálpi.

Vit hava mælt til, at tey oyðubløð og útskriftir, ið verða nýtt í sambandi við FVS-skipanina, verða dagfest, váttað og varðveitt á ein skipaðan hátt. Harafturat hava vit mælt til at gera skrivligar reglur fyri nýtsluna av FVS-skipanini og at greina arbeiðsuppgávurnar í roknskaparreglugerðini.

Í einum uppriti til Heimarøktina hava vit víst á krøvini um trygd í sambandi við nýtslu av KT og persónsupplýsingum:

- rundskriv frá Fíggjarmálaráðnum 1. februar 2001 “um vegleiðing um roknskaparreglugerðir”
- Ll. nr. 73 frá 8. mai 2001 “um viðgerð av persónsupplýsingum” v.s.b.
- K. nr. 28 frá 27. februar 2003 “um trygd í sambandi við viðgerð av persónsupplýsingum”
- rundskriv frá Vinnumálaráðnum 22. desember 2004 “um at seta í verk KT-trygd”

Í november 2005 hava vit spurt stjóran á Heimarøktini, í hvønn mun Heimarøktin lýkur treytirnar í frammanfyri nevndu rundskrivum, kunngerðum o.a.

Stevnumið fyri Heimarøktina

Sambært rundskrivinum “um Heimarøktina” 1. september 1997 er álagt landsstýrismanninum at áseta stevnumiðini fyri Heimarøktina. Stevnumiðini eru ikki ásett.

Í november 2002 kunnaði landsstýrismaðurin um, at Almanna- og Heilsumálaráðið og Heimarøktin í næstum fóru at umrøða spurningin.

Í mars 2005 kunnaði landsstýrismaðurin um, at einki er hent, og støðan er tann sama sum í 2002.

Arbeiðsreglugerð

Rundskrivið “um Heimarøktina” áleggur leiðaranum at skipa fyri arbeiðsreglugerðum, ið skulu lýsa, hvussu dagliga arbeiðið í Heimarøktini skal verða lagt til rættis og útint.

Í febrúar 2002 kunnaði landsstýrismaðurin um, at spurningurin fór at verða tikin upp á vári 2002.

Í november 2002 kunnaði landsstýrismaðurin um, at arbeiðið við arbeiðsreglugerðum var farið í gongd og fór at verða liðugt um einar 6 mánaðir.

Í mars 2005 kunnaði landsstýrismaðurin um, at arbeiðið datt niður fyri, tá samlaða leiðslan fyri Heimarøktina segði seg úr starvi í januar 2003. Hann ætlar at kanna, um Heimarøktin hevur gjørt nakað meira við málið.

Ársfrágreiðing

Sambært rundskrivinum “um Heimarøktina” skal leiðarin skriva eina ársfrágreiðing. Eingin ársfrágreiðing er skrivað, síðani rundskrivið kom í gildi 1. september 1997.

Í november 2002 boðaði landsstýrismaðurin frá, at orka var ikki at gera frágreiðingar.

Í mars 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at støðan er tann sama sum í 2002. Landsstýrismaðurin ásannar, at tørvur er á einari ársfrágreiðing. Landsstýrismaðurin umhugsar tó at endurskoða rundskrivið. Tørvur er á, at leiðarin fyri Heimarøktina og aðalráðið í felag gera av, hvat frágreiðingin skal lýsa, og hvat endamálið við henni skal vera. At tað ikki er gjørt, er sambært landsstýrismanninum ein orsök til, at eingin ársfrágreiðing er gjørd.

Lønarumsiting

Lønarumsiting í økjunum

Í frágreiðing okkara í mars 2004 mæltu vit til fleiri ábøtur, m.a.:

- at* menna ein møguleika at skráseta samlað tímatal í VaktPlan-skipanini. - Av tí at heima-hjálpararnir arbeiða skiftandi tíðir, og í nógvum førum ikki út í eitt hvønn dag, er ikki gjørligt at nýta ráðleggingarmøguleikarnar í skipanini. Tískil er tað sera tíðarkrevjandi at skráseta tímarnar,
- at* taka støðu til, um sama fólkið bæði kann skráseta og kanna skrásetingarnar,
- at* gera skrivligar reglur fyri, hvørjar upplýsingar lønmóttakarar skulu hava hvønn mánað,
- at* kanna, hvørjar mannagongdir eru hóskaðar og góðar, og síðani at samskipa og lýsa tær skrivliga, so øll økini umsita á skilabesta hátt.

Hesi tilmæli vórðu ikki umrødd í svarskrivum í apríl 2005 frá landsstýrismanninum, og vit hava biðið Heimarøktina kunnað okkum um støðuna.

Lønarumsiting á Meginskrivstovuni

Í frágreiðing okkara í mars 2004 mæltu vit til fleiri ábøtur, m.a.:

- at* menna mannagongdirnar, so eftirlit verður við, um økini hava kannað og góðkent tímaskrásetingarnar,
- at* gera skrivligar mannagongdir fyri setanir og lønarumsitingina,
- at* áseta skrivligar reglur fyri, hvussu flytingar millum skipanir skulu verða skjál-prógvaðar,
- at* gjøgnumganga allar lønartalvur í skipanini fyri at tryggja, at satsirnir eru rättir,
- at* gera skrivligar mannagongdir fyri, hvussu satsir skulu verða broyttir, eftirkannaðir og góðkendir í skipanini,
- at* savna, journalisera og gera skrivligt yvirlit yvir allar galdandi lønarásetingar, og síðani dagføra málini so hvørt nýggjar lønarásetingar koma í gildi ella fara úr gildi,
- at* tryggja, at allir lønmóttakarar eru fluttir á rätt lønarstig 1. mars 1999 og 1. mars 2000,
- at* menna vegleiðingina fyri at avgreiða endaligu lønarútgjaldingarnar,

at gera skrivligar reglur fyri, hvussu eftirlit við lønargjaldingum skal verða skjalprógvað, váttað og varðveitt.

Øll 3 starvsfólkini, ið umsita lønir á Meginskrivstovuni, hava í gomlu lønarskipanini atgongd til at broyta satsir. Vit hava áður í grannskoðanarfrágreiðingum víst á, at funktiónsskilnaður vantar.

Í apríl 2005 kunnaði landsstýrismaðurin um, at Heimarøktin er í ferð við at endurskoða mannagongdir, bæði við eftirliti og góðkenning av tímaskrásetingum hjá Heimarøktini.

Lønarmál

Vit grannskoðaðu 12 lønarmál í Norðoyggjum, Suðurstreymoy og Suðuroy. Vit staðfestu, at neyðug skjalprógv vóru í starvsfólkamálunum, ið sannaðu, at starvsfólkini vóru á røttum lønarstigi, og at lønin var rætt roknað. Vit vístu tó á:

- at* í 4 førum vóru tímauppgerðirnar ikki váttaðar av lønmóttakarunum,
- at* í 6 førum vóru tímauppgerðirnar ikki váttaðar av øðrum persóni, t.d. økisleiðara ella bólkaleiðara,
- at* í 1 føri var løn ikki goldin fyri 4 tímar ein sunnudag og 4 tímar ein skeivan halgidag,
- at* í 1 máli var ein arbeiðsdagur ikki skrásettur, og viðkomandi hevði tískil ikki fingið løn fyri tann dagin,
- at* í 2 førum, tá ið viðkomandi arbeiddi á økisskrivstovuni, var veruliga arbeiðstíðin ikki skrásett í VaktPlan-skipanini, og tískil var feriu- og avspákingaraldur ikki rættur.

8.14 Serforsorgin (GL 2004/2 07 4-16)

Í frágreiðingini okkara í mars 2005 umrøddu vit grannskoðan av Serforsorgini. Vit vístu á, at tørvur var á at bøta um viðurskiftini á fleiri økjum. Niðanfyri verður kunnað um, hvat síðani er hent.

Roknskaparviðurskifti og onnur viðurskifti

Roknskaparreglugerð

Vit vístu á, at eftir okkara tykki eru roknskaparligu arbeiðsuppgávurnar ikki væl greinaðar og lýstar í roknskaparreglugerðini. Í fleiri førum er ikki greitt, hvørji starvsfólk hava ábyrgdina av arbeiðsuppgávunum, og í roknskaparreglugerðini eru ikki í nóg stóran mun tikin fyrilit fyri, at roknskaparligu arbeiðsuppgávurnar hjá stovnunum eru ymiskar.

Vit mæltu til:

- at* gera eina roknskaparreglugerð fyri hvønn bústovn/sambýli/verkstað sær,
- at* lýsa roknskaparligu arbeiðsuppgávurnar betur,
- at* lýsa mannagongdirnar viðvíkjandi inntøkum betur,
- at* greiða frá um journalskipanarreglur, trygdaravrit o.t., og
- at* lýsa mannagongdirnar viðvíkjandi vørugoymslum hjá verkstøðum.

Í apríl 2005 kunnaði landsstýrismaðurin um, at Serforsorgin í november 2004 hevði sett eitt starvsfólk at endurskoða roknskaparreglugerðirnar.

Í september 2005 hevur Serforsorgin kunnað um, at arbeiðið er ikki liðugt enn.

Onnur viðurskifti

Vit mæltu til, at:

1. halda ásetingar um fíggjarliga langtíðarleigu,

2. dagføra og menna ognaryvirlit,
3. gjøgnumganga tryggingarviðurskiftini.

Í mars 2005 kunnaði landsstýrismaðurin um, at:

- ad 1)* tað er kostnaðarmikið at keypa kopimaskinur. Serforsorgin fer at avgreiða hesi viðurskifti, so hvørt fíggjarligu karmarnir loyva tí,
- ad 2)* ætlanin er at fara undir at skráseta ognir í 2005, tá starvsfólkini í roknskaparhaldinum fáa betri stundir.

Tilmælið um at gjøgnumganga tryggingarviðurskiftini varð ikki umrøtt í svarinum frá landsstýrismanninum, og vit hava síðani spurt, hvat er hent í málinum.

Lønarumsiting

Vit mæltu í mars 2004 landsstýrismanninum til at taka støðu til, hvørji eftirlit skulu vera við skráseting av arbeiðstíð og lønarútgjaldingum/lønarseðlum, herímillum hvussu eftirlitini skulu verða skjálprógvað.

Í mai 2004 kunnaði landsstýrismaðurin um, at Serforsorgin fór undir at gera fastar manna-gongdir, bæði viðvíkjandi eftirliti og góðkenning av tímaskrásetingum hjá Serforsorgini.

Í mars 2005 kunnaði landsstýrismaðurin um, at endurskoðaðu roknskaparreglugerðirnar fara eisini at fevna um innaneftirlit.

Vard verkstøð

Vit hava fleiri ferðir í frágreiðingum víst á, at á summum stovnum í Serforsorgini eru ikki allar peningastovnskontur skrásettar í bókhaldinum. Á summum verkstøðum vóru peningastovnskontur og kassapeningur blandað saman, og tí vístu fleiri stovnsroknskapir ikki eina fullfíggjaða mynd av virkseminum.

Í 2004 varð enn eina ferð staðfest, at ikki allar peningastovnskontur eru skrásettar í bókhaldinum:

- Á einum verkstaði varð kassakontan ikki stemmað av mótvegis skrásettu fíggjarstøðuni í bókhaldinum, og hon stemmaði ikki við kassauppgerðina. Tað tykist, sum kontan hevur ikki verið røtt í árávís.
- Á tveimum verkstøðum var sölukassin ikki skrásettur í bókhaldinum. Einki mark var sett fyri, hvussu nógvur peningur kundi vera í sölukassanum, áðrenn avroknað varð til Gjaldstovuna, og uppgerðarskjál fyri stovnskassa varð ikki nýtt.
- Á einum verkstað var gávukontan ikki skrásett í bókhaldinum. Á tveimum verkstøðum var eingin reglugerð fyri gávukontuna.

Vit mæltu enn eina ferð til at fáa hesi viðurskifti í rættlag, og at stovnarnir fylgja teimum treytum og manna-gongdum, sum Føroya Gjaldstova hevur ásett.

Hetta tilmæli varð ikki umrøtt í svarinum frá landsstýrismanninum frá mars 2005, og vit hava spurt, hvat er hent í málinum.

8.15 Føroyingar á stovni í Danmark o.a. (GL 2004/2 07 4-16)

Í frágreiðing til løgtingsgrannskoðararnar í mars 2004 umrøddu vit grannskoðanina av útreiðslum viðvíkjandi føroyingum á stovni í Danmark o.a. Niðanfyri verður kunnað um, hvat síðani er hent.

Føroyingar á stovnum í Danmark

Útreiðslurnar til føroyingar á stovnum í Danmark liggja árliga ímillum 17 og 20 mió.kr. Landið hevur endurrindað hesar útreiðslur síðani 1988. Talan er um eini 30 fólk, tey flestu eldri. Lógargrundarlagið er ”Lov nr. 719/1987 om udlægning af særfor sorgen m.v. på Færøerne”.

Sambært “Bek. nr. 888/1986” frá “Socialministeriet” kann Almanastovan senda fólk “med vidtgående fysiske eller psykiske handicap” á stovnar í Danmark.

Serforsorgin varð 1. juli 1998 fyrisitingarliga flutt frá Almanastovuni til Almanna- og Heilsumálaráðið.

Í januar 2003 boðaði landsstýrismaðurin frá, at hann sum skjótast fór at heita á “Socialministeriet” um at broyta kunngerðina.

Í apríl 2005 kunnaði landsstýrismaðurin um, at hann enn ikki hevði heitt á “Socialministeriet” um at broyta kunngerðina.

Í februar 2006 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at einki er hent í málinum.

Endurgjald av pensjón til føroyingar á stovnum í Danmark

Árligu endurgjaldsútreiðslurnar liggja um 1 mió.kr. Landið hevur endurrindað hesar útreiðslur síðani 1995. Sambært viðmerkingunum til “Lov nr. 315 fra 17. maj 1995 om sociale ydelser på Færøerne” endurrindar landskassin donskum kommunum pensjónsútreiðslur fyri føroyingar á stovni í Danmark. Talan er um 10 fólk, hóast eini 30 fólk eru á stovni í Danmark.

Í januar 2003 boðaði landsstýrismaðurin frá, at hann helt ikki, at viðmerkingar til eitt danskt lógaruppskot var nóg haldgott grundarlag at játta pening á lögtingsfíggarlógini. Hann fór tí at útvega sær neyðuga lógarheimild.

Í januar 2004 spurdu vit landsstýrismannin, hvat var hent í málinum. Hóast vit síðani fleiri ferðir hava mint landsstýrismannin á fyrispurningin, hava vit einki svar fingið.

Sambært § 54 í ”Lov nr. 217 fra 16. maj 1984 om social pension” við seinni broytingum:

“fastsætter Socialministeren efter aftale med Færøernes landsstyre regler om afholdelse af udgifter til pension efter denne lov til personer, der på foranledning af færøske sociale myndigheder får ophold i Danmark, og om afholdelse af udgifter til pension til personer, der fra Danmark får ophold på Færøerne formidlet af danske sociale myndigheder.”

Reglurnar eru ikki ásettar. Í januar 2003 kunnaði landsstýrismaðurin um, at samráðingar vóru farnar í gongd millum “Socialministeriet” og Almanna- og Heilsumálaráðið um at áseta reglurnar.

Í apríl 2005 kunnaði landsstýrimaðurin um, at hann við verandi starvsfólkaorku hevur valt at raðfesta aðrar átrokandi uppgávur.

Í februar 2006 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at einki er hent í málinum.

Ferðaútreiðslur til viðskiftafólk og avvarðandi

Sambært skjali A í “Lov nr. 717 fra 18. november 1987 om tilskud til Færøernes hjemmestyre på det sociale område” skal landskassin frá 1. januar 1988 rinda ferðaútreiðslur til føroyingar á stovni í Danmark og avvarðandi teirra.

11 fólk fingi í 2001 endurrindað ferðaútreiðslur til og úr Danmark, 71 t.kr. Í 2002 vóru útreiðslurnar 59 t.kr., í 2003 44 t.kr., og í 2004 79 t.kr.

Ongar reglur eru fyri, hvussu játtanin skal verða umsitin, t.d. um skjalprógv, ella hvussu ofta um árið viðskiftafólk kunnu ferðast. Í mai 2002 mæltu vit Serforsorgini til at seta neyvari reglur.

Í apríl 2005 kunnaði landsstýrismaðurin um, at hann fer at heita á Serforsorgina um at ásetta neyvari reglur.

Í februar 2006 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at einki er hent í málinum.

Viðbót til uttanhýsis viðskiftafólk

Sambært skjali A í ”Lov nr. 717 fra 18. november 1987 om tilskud til Færøernes hjemmestyre på det sociale område” skal landskassin frá 1. januar 1988 rinda útreiðslur viðvíkjandi “klienter under ekstern forsorg”.

Talan er um viðbót til foreldur, ið heima forsyrgja barni/børnum við víðfevndum líkamligum ella sálarligum breki. Viðbótin verður veitt fyri eykaútreiðslur og stríð, ið stendst av brekinum. Almennastovan ger av, hvør skal hava viðbót, og gevur Serforsorgini boð um at rinda upphæddina. Í 2001 var viðbótin kr. 2.000 um mánaðin fyri hvørt barnið. Rindað varð fyri 11 børn, tilsamans 264 t.kr. Í 2002 vóru útreiðslurnar eisini 264 t.kr., í 2003 198 t.kr., og í 2004 148 t.kr.

Sambært § 17 í forsorgarlógini kann hjálp til meirútreiðslur verða veitt foreldrum við brekaðum børnum. Vit duga ikki at síggja, hví viðbótin skal verða rindað foreldrum at júst hesum børnunum, ella um henda veiting sampakkar við § 17.

Í fylgiskjølum til lógtingsfíggarlógaruppskotið fyri 1992 vísti Almennastovan m.a. á, “*at henda játtan er ein leivd frá tíðini í donsku umsitingini, og finst hon ikki aðrastaðni.*” Vit hava víst á, at eingin heimild er í almennalóggávuni at rinda hesar útreiðslur.

Í januar 2003 segði landsstýrismaðurin seg vera samdan við Landsgrannskoðanini. Hann fór tí at útvega sær neyðuga lógarheimild.

Í apríl 2005 kunnaði landsstýrismaðurin um, at eingin tilgongd av persónum hevur verið á hesari kontu síðani 1990, og í 2008 fellur útreiðslan burtur. Landsstýrismaðurin kunnaði eisini um, at heimildin verður tikin upp í sambandi við dagføringar av forsorgarlógini.

Í februar 2006 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at einki er hent í málinum. Ætlanin at broyta forsorgarlógin er ikki slept. Tað er ikki greitt, nær arbeiðsorka verður tøk.

8.16 Hjálpartólamiðstøðin (GL 2004/2 07 4-17)

Í frágreiðing frá mars 2004 kunnaðu vit um grannskoðan okkara av roknskaparviðurskiftunum á Hjálpartólamiðstøðini, har vit mæltu til fleiri ábøtur, m.a. at:

1. menna ognaryvirlitið sambært pkt. 9 í roknskaparrundskrivinum,
2. gjøgnumganga tryggingarviðurskiftini í samráð við Almennastovuna og Almanna- og Heilsumálaráðið,
3. fáa viðurskiftini í rættlag viðvíkjandi ferðaforskotskontuni,
4. greiða gjøllari frá í roknskaparreglugerðini um KT-skipanir og um KT-trygd,
5. dagføra og bøta um mannagongdir, frá tí at umsókn kemur inn, til hjálpartól verða keypt og síðani útflyggjað,
6. at samstarva við Heimarøktina fyri at fáa skrásett hjálpartól, ið eru lænt út.

Í februar 2005 kunnaði landsstýrismaðurin um, at Hjálpartólamiðstøðin ætlar at fremja tær ábøtur, vit hava mælt til.

Í desember 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at:

- ad 1)* ognaryvirlitið var dagført til og við 2004 og verður regluliga dagført,
- ad 2)* tryggingarviðurskiftini er í samsvari við rundskriv Fíggararmálaráðsins,
- ad 3)* ferðaforskotskontan er fingin í rættlag,
- ad 4)* vegna vantandi starvsfólkaorku er enn ikki greitt gjøllari frá í roknskaparreglugerðini um KT-skipanir og um KT-trygd,
- ad 5)* mannagongdirnar viðvíkjandi hjálpartólum nú eru væl skipaðar og lýstar í innanhýsis skjølum,

ad 6) vegna vantandi starvsfólkaorku er einki gjørt fyri at skráseta gomul hjálpitól, ið eru lænt út.

Lán/stuðul til at keypa avlamisbilar

Umsiting

Toll- og Skattstovan, Norðoya øki, skrásetir lánini í einari bókhaldsskipan, og málini verða síðani send til hvørt øki (hjá Toll- og Skattstovuni) sær, sum tekur sær av innkrevjingini.

Inngjaldingar verða bókaðar á hævudskontu 8.21.7.01. “Vanlig forsorg”, undirkontu 06 “Hjálparamboð”. Vit hava víst á, at Almanastovan fær framvegis ongan lista frá Toll- og Skattstovuni yvir, hvørjar inngjaldingar talan er um, og fær heldur ongan eftirstøðulista.

Vit mæltu til at kanna viðurskiftini og áseta eitt greitt ábyrgdar- og heimildarbyti ímillum Almanastovuna og Toll- og Skattstovuna.

Í februar 2005 kunnaði landsstýrismaðurin um, at farið er undir at fáa hesi viðurskifti í rættlag.

Í desember 2005 hefur landsstýrismaðurin kunnað um, at tað nú er gjørligt at fáa yvirlit frá Toll- og Skattstovu Føroya um, hvørji inngjaldini eru og um eftirstøður. Tað ber eisini til at heita á Toll- og Skattstovu Føroya um at heinta inn eftirstøður. Hetta er kortini ikki gjørt orsakað av ógreiðum heimildarviðurskiftum.

Heimildarspurningar

Landsgrannskoðanin hefur fleiri ferðir víst á, at vit halda tað vera sera ivasamt, um Hjálpartólamiðstöðin hefur heimild at veita stuðul til hjálpartól við afturgjaldsskyldu (herímillum til bil).

Landsstýrismaðurin hefur ikki ásett reglur fyri egingjaldi, ella nær stuðul kann verða veittur sum lán sambært ásetingunum í § 18, stk. 6, í forsorgarlógini.

Kærunevndin tók í mars 2004 avgerð um, at fyrr enn landsstýrismaðurin hefur ásett neyvari reglur fyri, hvussu nógur stuðul kann verða veittur sum lán, kann ein partur av stuðulinum ikki verða veittur sum billán.

22. juni 2005 varð kunngerð nr. 91 “um stuðul til keyp av avlamisbili sambært forsorgarlógini” lýst.

Eftir okkara tykki er spurningurin, um ikki øll billán, sum eru veitt við afturgjaldsskyldu áðrenn kunngerðin kom í gildi, skulu strikast, og peningur rindast brúkarinum aftur, eru lánini afturgoldin.

Í februar 2005 spurdu vit landsstýrismannin um hansara sjónarmið, men vit fingur einki svar.

Í desember 2005 hefur landsstýrismaðurin boðað frá, at hann hefur heitt á advokat um at gera eitt lögfrøðiligt álit.

Lán til bústaðarbroytingar

Umsiting

Vísandi til § 18, stk. 5, í forsorgarlógini veitir Hjálpartólamiðstöðin/Almanastovan stuðul til at broyta bústað, í teimum førum tá tað verður hildið at vera neyðugt, fyri at eldri, brekað, umframt brekað børn kunnu verða verandi í heimunum. Stuðulin verður veittur heilt ella lutvíst við afturgjaldsskyldu.

Er talan um afturgjaldsskyldu, verður í skuldarbrævinum ásett, at veitingin, sum ikki er rentuberandi, skal gjaldast aftur, tá ið Almanastovan krevur tað; tá ið ognin skiftir eigara; tá ið úttøka verður gjørd í ognini; ella tá ið onnur viðurskifti eru, sum ávirka afturgjaldsskylduna sambært §§ 23 og 24 í forsorgarlógini.

Í desember 2003 kunnaði leiðarinn um, at á heysti 2000 hevði Almannastovan/Hjálpartólamiðstöðin broytt siðvenju. Upphæddirnar verða ásettar út frá einari meting í hvørjum føri sær, og allur stuðulin verður latinuttan afturgjaldsskyldu.

Í februar 2004 bóðu vit landsstýrismannin grundgeva broyttu siðvenjuna. Vit spurdu eisini, hvørjar ætlanirnar vóru við lánunum, ið longu vóru tinglýst, og um talan kundi verða um at rinda pening aftur, men vit fingi einki svar.

Hóast vit síðani fleiri ferðir hava mint landsstýrismannin á fyrispurning okkara, hava vit ikki fingið nøktandi svar.

Í desember 2005 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at hann hevur heitt á advokat um at gera eitt lögfrøðiligt álit.

Heimildarspurningar, bústaðarbroytingar til eldri og brekað

Fyri 1. juli 1992 var eingin heimild í føroysku almannalóggávuni at veita afturgjaldsskyldugar veitingar til bústaðarbroytingar. Heimildin varð fingin til vega við “Lov nr. 393 fra 20. maj 1992 om ændringer af forskellige love for Færøerne om sociale ydelser”. Talan var um broyting í forsorgar-, barnaforsorgar-, fólkapensjóns- og avlamispensjónslógini. Við kunngerð nr. 43 frá 24. mars 1993 “um afturgjaldsskyldu viðvíkjandi útreiðslum til egnan bústað” vórðu neyvari reglur settar við heimild í somu lóg.

Tað tykist, sum lógarbroytingin sambært “Lov nr. 393/1992” og K. nr. 43/1993 er einasta heimild at rinda stuðul til bústaðarbroytingar við afturgjaldsskyldu.

Hesar reglur hava einki við § 18, stk. 5, í forsorgarlógini at gera. Helst hevur ongantíð verið ætlanin, at § 18, stk. 5, skuldi fevna um stuðul til bústaðarbroytingar, eisini vísandi til viðmerkingarnar til “Lov nr. 718/1987”, tá ið § 18, stk. 5, fekk ta orðing, sum hon nú hevur.

Vit hava víst á, at í 1988 játtaði Almannastovan einum foreldrum, vísandi til § 18, stk. 5, í forsorgarlógini, 429 t.kr. í rentu- og avdráttarfríum láni við afturgjaldsskyldu til bústaðarbroytingar, tí barn teirra sat í koyristóli. Í 1999 gjørdi Hjálpartólamiðstöðin av at endurskoða lánið eftir galdandi reglum, og Hjálpartólamiðstöðin gjørdi av at lækka lánið úr 429 t.kr. til 287 t.kr.

Í 2003 søktu foreldrini um at fáa strikað skuldina og avlýst pantið í ognini. Hjálpartólamiðstöðin noktaði, vísandi til at broytingin hevði økt um virðið á húsinum. Foreldrini kærdu avgerðina til Kærunevndina í almannamálum.

Kærunevndin tók í mars 2004 ikki støðu til, um heimild var í nevndu grein í forsorgarlógini at veita stuðul til bústaðarbroytingar, men avmarkaði viðgerðina til at meta um, hvørt heimild var at veita stuðulin sum lán við afturgjaldsskyldu.

Sambært § 18, stk. 6, í forsorgarlógini “*kan Landsstyret fastsætte nærmere regler om ydelse af hjælp efter stk. 1-5.*” Kærunevndin heldur tað vera ivasamt, um heimildin í 1988 var nøktandi til at áseta, at stuðulin kundi verða veittur við afturgjaldsskyldu, vísandi til, at tað seinni varð hildið vera neyðugt frá 1. januar 1998 at gera uppiskoyti til §18, stk. 6: “*...íroknað reglur um egingjald, og nær stuðul til hjálpartól kann veitast sum lán.*”. Hesar reglur eru ongantíð ásettar, og tí staðfestir Kærunevndin, at eingin heimild var at veita stuðulin sum lán, tá ið tilsognin varð givin.

Sambært Kærunevndini var ætlanin við broytingini í forsorgarlógini í 1992, at afturgjald av láni til bústað bert skuldi verða kravt í serligum førum. Kærunevndin heldur ikki, at ein virðisøking í sjálvum sær er nóg góð grundgeving fyri at krevja lánið afturgoldið og vísir á, at greið lógarheimild skal til, skal stuðulin verða veittur sum lán. Kærunevndin heldur, at lánið ikki kann rúmast innanfyri teir karmar, sum komu í gildi í 1992, og at heimildin í øllum førum ikki kann hava verið, áðrenn henda heimild varð sett inn. Tí heldur nevndin, at heimild er ikki fyri at krevja lánið afturgoldið.

Eftir okkara tykki er spurningurin, um ikki øll lán veitt við afturgjaldsskyldu, vísandi til § 18, stk. 5, skulu strikast, og peningurin rindast brúkarinum aftur, eru lánini afturgoldin.

Í febrúar 2005 bóðu vit landsstýrismanninn um hansara sjónarmið, men fingur ekki nøktandi svar.

Í desember 2005 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at hann hevur heitt á advokat um at gera eitt lögfrøðiligt álit.

Heimildarspurningar, bústaðarbroytingar hjá foreldrum at brekaðum børnum

Vísandi til § 18, stk. 5, í forsorgarlógini hevur Almanastovan/Hjálpartólamiðstöðin síðani 1988 veitt rentufri lán til bústaðarbroytingar hjá foreldrum at brekaðum børnum. Ein treyt hevur verið, at lánið varð tinglýst í ognini hjá foreldrunum. Lánið er avdráttarfrítt, til barnið er 15 ár, og tá verður støða tikin til afturgjaldsskipan, um barnið fær pensjón ella aðra inntøku.

Tá ið barnið hevur fylt 15 ár og hevur fingið avlamispensjón, hevur Almanastovan í fleiri førum hvønn mánað hildið aftur 20% av pensjónini til at rinda aftur lánið til bústaðarbroytingina hjá foreldrunum. Í frágreiðing okkara til landsstýrismannin í febrúar 2001 hildu vit tað vera ivasamt, um henda mannagongd var lóglig.

Í september 2002 boðaði landsstýrismaðurin frá, at hann eisini ivaðist í, um mannagongdin var lóglig, og at hann fór at taka spurningin upp við Almanastovuna.

Í febrúar 2005 kunnaði landsstýrismaðurin um, at hann í janúar 2005 bað Almanastovuna steðga við at afturhalda lán í pensjónini, til annað varð gjørt av.

Í desember 2005 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at hann hevur heitt á advokat um at gera eitt lögfrøðiligt álit.

Alment um heimildarspurningar

Í febrúar 2001 sendu vit landsstýrismanninum frágreiðing um grannskoðan av Hjálpartólamiðstöðini. Saman við frágreiðingini sendu vit eitt upprit, har vit neyvari greinaðu út frammanfyri umrøddu heimildarspurningar.

Vísandi til uppskot til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin fyri fíggjarárið 1999 (Lm. nr. 62/2000), sum varð samtykt 24. apríl 2001, mæltu lögtingsgrannskoðararnir landsstýrismanninum til at greiða ivamálini um lánsveitingar og umsiting av lánunum.

Í mai 2001 boðaði landsstýrismaðurin frá, at Almanna- og Heilsumálaráðið í samráð við Almanastovuna fór at greiða heimildarspurningarnar, og fór at arbeiða víðari við at fáa vantandi reglugerðir gjørdar.

Í september 2001 boðaði landsstýrismaðurin frá, *“at viljin er til staðar, men Almanna- og Heilsumálaráðið hevur ikki enn fingið fleiri starvsfólk, millum annað til at arbeiða við hesum máli.”*

Landsstýrismaðurin vísti í september 2002 á, at arbeitt varð við nýggjari lóggávu, har heimildarspurningurin fór at verða viðgjørdur. Landsstýrismaðurin harmaðist um støðuna og staðfesti, at reglur sambært § 18, stk. 6, í forsorgarlógini ikki vóru ásettar. Eftir øllum at døma hevði landsstýrismaðurin ikki enn tikið stig til at greiða heimildarspurningarnar.

Vísandi til uppskot til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin 2002 (Lm. nr. 56 - 6/2001), sum varð samtykt 18. mai 2004, heittu lögtingsgrannskoðararnir aftur á landsstýrismannin um sum skjótast at greiða heimildarspurningarnar.

Umrøddu heimildarspurningar eru ikki loystir enn. Hóast vit javnan í meira enn 5 ár hava mint landsstýrismannin á málið.

Í desember 2005 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at hann hevur heitt á advokat um at gera eitt lögfrøðiligt álit.

8.17 Studningsumsiting (GL 2001/2 07 5-1)

Alment um umsiting av studningsjáttanum

Í frágreiðing okkara til lögtingsgrannskoðararnir í febrúar 2003 umrøddu vit grannskoðan av umsitingini av studningsjáttanum. Vit vístu á, at nógvar studningsjáttanir á almannaøkinum

hava ekki heimild í serstakari studningslógávu, men eru bert lýstar við fáum orðum í viðmerkingunum til fíggjarlógina.

Felags fyr flestu játtanir er, at navnið á einum felag/stovni er einasta ábending um, hvør skal hava peningin. Einkir er ásett um t.d.: endamál við studningunum; hvat felagið/stovnurin kann brúka peningin til; treytir fyr studningi so sum fíggjarætlan, roknskaparuppsetan, eftirlit, grannskoðan; upplýsingarskyldu; mógulig afturrindan av studningi o.s.fr.

Vantandi reglur

Vit vístu á, at umsitingin av studningi var merkt av vantandi skrivligum reglum viðvíkjandi málsviðgerð, fíggjarætlan, útgjalding, treytum fyr studningini, og roknskapar- og grannskoðanarviðurskiftum. Almanna- og Heilsumálaráðið setti sum einastu treyt fyr at veita studning, at grannskoðaður roknskapur, saman við grannskoðanarprotokoll fyr undanfarna ár, skuldi verða sendur inn áðrenn 1. apríl.

Í oktober 2002 kunnaði landsstýrismaðurin um, at Ráðið ætlaði í heyst (2002) at fara undir at gera reglur fyr umsiting av studningssjáttanum undir høvuðskontu 8.21.5.01. “Stuðul til feløg hjá brekaðum”, og ætlanin var seta hesar reglur í verk í 2003.

Í januar 2006 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at hesar reglur enn ikki eru gjørdar.

Landsstýrismaðurin vísir á, at Almanna- og Heilsumálaráðið í 2005 hevur gjørt reglugerðir fyr studningssjáttanirnar “studningur annars” og “tiltøk móti rúsdrekkamisnýtslu”, og hevur tað styrkt munandi um umsitingina av studningssjáttanunum. Landsstýrismaðurin heldur tað hava haft størri týdning at fáa reglur fyr hesar báðar játtanirnar, enn tær játtanir, sum verða veittar á fíggjarlógini til navngivnar felagsskapir, tí hesar játtanir verða býttar út til fleiri ymisk feløg og einstaklingar, og til ymisk endamál.

Stovnar uppsamla pening

Í nógvum førum vístu roknskapirnar, sum vit kannaðu, eitt “rakstraravlop”, og summi feløg høvdu eina “stóra” eginogn. Vit vístu á, at vit ivaðust í, um tað var rætt, at feløg og felagsskapir samla upp almennan pening. Í mai 2002 var Almanna- og Heilsumálaráðið samt við okkum í, at tað í prinsippinum ikki er røtt mannagongd, og Almanna- og Heilsumálaráðið fór at taka spurningin upp við landsstýrismannin.

Í januar 2006 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at hann ivast í, um studningur kann verða kravdur aftur, men hinvegin ber til at skjóta upp at játta minni studning árið eftir. Roynt hevur verið at minka um studningin, men tað hevur elvt til nógv rumbul, og undirtøkan hevur víst seg ikki at vera nóg góð.

8.18 Studningur til ALV (GL 1998/2 07 5-1)

Á fíggjarlógini 2004 fekk ALV 4.760 t.kr. í studningi til virkseimið í Smiðjugerði (onnur játtan). Harumframt fekk ALV-skúlin eina játtan, t.kr. 2.140 (rakstrarjáttan).

Landsgrannskoðanin hevur kannað roknskapirnar hjá ALV árinum 2003 og 2004. Sambært roknskapunum hevði stovnurin í 2004 og 2003 avlop, ávikavist 680 t.kr. og 398 t.kr., tilsamans 1,1 mió.kr. fyr tann partin av virkseminum (Smiðjugerði), sum landið letur studning til.

Í roknskapinum er ein samlað fíggjarstøða. Í tíðarskeiðinum 2003 - 2004 er “eginognin” fyr samlaða ALV-virkseimið vaksin við 1,3 mió.kr., til 2,2 mió.kr., og sæst tað aftur í øktum innistandandi í peningastovnum. Avlopið av studningssjáttanini tykist sostatt verða nýtt til at samla upp pening.

Í januar 2006 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at hann hevur ongar ætlanir um, at ALV skal savna almennan pening í tann mun, tað verður gjørt, og hann fer at taka málið upp við stýrið fyr ALV.

Á fíggjarlógini 2002 varð játtanin til ALV hækkað úr 350 t.kr. til 4.760 t.kr. Landsgrannskoðanin heldur, at út frá einum eftirlitssjónarmiði kann tað vera sera óheppið, at landið veitir ein so stóran árligan studning sum “onnur játtan” uttan aðra lógarheimild enn fíggjarlógina. Vit hava áður víst á, at landið fíggjar so at siga allan raksturinn av hesum virkseminum, og um játtanin hevði verið tikin við á fíggjarlógina sum ein “rakstrarjáltan”, hevði ALV komið undir at kalla somu játtanar-, roknskapar- og grannskoðanarreglur, sum galda fyri landsstovnar.

Á lógtingsfíggjarlógini 2006 er játtanin 4.760 t.kr. til ALV framvegis ein studningssjáltan (onnur játtan), eitt játtanarslag sum er óvanligt fyri tílíkar stórar játtanir.

Í januar 2006 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at hann er samdur við Landsgrannskoðanini, og at játtanin vónandi verður broytt til rakstrarjáltan á lógtingsfíggjarlógini 2007.

8.19 Sjúkrakassar (GL 2001/2 08 3-1)

Vantandi ásetan av reglum

Í frágreiðing okkara í februar 2002 vístu vit á, at sambært § 22, stk. 2 - 4, í sjúkratryggingarlógini kann Landsstýrið áseta neyvari reglur um ávís viðurskipti, og sambært § 25 er álagt Landsstýrinum at seta neyvari reglur fyri eftirliti við rindan av limagjaldi.

Á hvørjum ári síðani hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at arbeiðt varð við nýggjari lóggávu, sum ætlanin var at leggja fyri Løgtingið.

Í januar 2006 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at einki nýtt er hent í málinum, og at ætlanin er í 2006 at leggja lógaruppskot um nýggja sjúkrakassaskipan fyri Løgtingið.

Eftirlit, grannskoðan o.a.

Sambært § 32 í sjúkratryggingarlógini hevur Almennastovan eftirlit við sjúkrakassunum, og sambært § 35, stk. 7, “*skal der med passende mellemrum ved Almennastovans foranstaltning foretages en indgående lokalrevision i enhver sygekasse, herunder undersøgelse af kassens regnskabsvæsen og øvrige virksomhed. Ved samme lejlighed skal der ydes kasserne regnskabsmæssig og anden vejledning. Den nærmere ordning af denne revision fastsættes af Almennastovan.*”

Vit hava víst á, at Almennastovan regluliga grannskoðar sjúkrakassarnar, men at arbeiðið verður ikki skjálprógvað, og eingin grannskoðanarfrágreiðing verður gjørd. Almennastovan hevur ikki ásett neyvari reglur fyri grannskoðanini samb. § 35, stk. 7.

Tá ið sjúkratryggingarlógin áleggur Almennastovuni at útinna grannskoðan og seta neyvar reglur, er stóðan eftir okkara tykki ikki nøktandi.

Í mars 2004 kunnaði landsstýrismaðurin um, at hann ætlaði at broyta sjúkratryggingarlógina. Ætlanin var at flyta eftirlitsuppgávuna frá Almennastovuni til Almanna- og Heilsu-málaráðið.

Í januar 2006 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at einki nýtt er hent í málinum, og at ætlanin er í 2006 at leggja lógaruppskot um nýggja sjúkrakassaskipan fyri Løgtingið.

8.20 Ymiskar heilsuskipanir (GL 2005/2 08 3-3)

Í 2005 hava vit hava grannskoðað útreiðslurnar til:

- Koppsetingar
- Upplýsing um gitnaðarfyrirbygging
- Heilsukanningar av barnakonum
- Læknakanningar av børnum

Vit hava kannað, um roknskaparviðurskiftini eru í tráð við ásetingarnar í rundskrivinum frá Fíggjarmálaráðnum um roknskaparreglugerðir. Harafturat kannaðu vit við stakroyndum nakrar samsýningar.

Almanna- og Heilsumálaráðið hevur onga roknskaparreglugerð. Vit hava mælt til at fáa viðurskiftini í rættlag. Samanumtikið halda vit tó, at innaneftirlitið er hóskandi og væl skipað, og at samsýningarnar verða væl umsitnar.

Lógargrundarlag

Koppsetingar:

- “Anordning nr. 17 fra 16. januar 1981 om ikrafttræden på Færøerne af lov om tilbud om gratis vaccination mod visse sygdomme” sum broytt við ”A. nr. 845 fra 18. december 1987”.
- “Bekendtgørelse nr. 634 fra 5. juli 1994 om gratis vaccination mod visse smitsomme sygdomme”.

Upplýsing um gitnaðarfyrirbyrging og heilsukanningar av barnakonum:

- “Anordning” nr. 643 fra 9. december 1982 om ikrafttræden på Færøerne af lov om svangerskabshygiejne og fødselshjælp” sum broytt við ”A. nr. 845 fra 18. december 1987” og ”A. nr. 543 fra 30. juni 1993”.
- Kunngerð nr. 96 frá 26. november 1987 um ”Leiðbeinandi reglur fyri upplýsing um gitnaðarverju”.

Læknakanningar av børnum:

- “Lov nr. 236 fra 30. april 1946 om lægeundersøgelser af børn”.
- “Bekendtgørelse nr. 576 fra 10. december 1981 om lægeundersøgelser af børn på Færøerne”.

Samsýning til kommunulæknar

Sambært lógunum eru samsýningarnar tær somu, sum eru galdandi í Danmark. Samsýningarnar eru sambært sáttmála millum “Sygesikringen og Praktiserende Lægers Organisation”.

Eftir avtalu frá november 1998 millum Almanna- og Heilsumálaráðið og Kommunulæknafelag Føroya verða samsýningarnar javnaðar við føroyska prístalinum sambært § 80 í sáttmálanum millum Meginfelag Sjúkrakassa Føroya og Kommunulæknafelagið, og ikki sambært donsku reglunum.

Vit hava víst á, at smærri munir eru millum tær føroysku og donsku samsýningarnar. Talan er ikki um stórar upphæddir, men tað verður ikki rindað sambært lógini. Vit hava í januar 2006 biðið landsstýrismannin um viðmerkingar.

Útreiðslur landskassans

Sambært § 3 stk. 3, í B. nr. 576/1981 “om lægeundersøgelser af børn på Færøerne” “*afholdes udgifter til honorarer forskudsvis af landskassen for kommunerne. Staten refunderer kommunerne halvdelen af disse udgifter.*”

Skipanin við heildarveiting varð sett í gildi 1. januar 1988 soleiðis, at frá 1. januar 1988 ber landskassin á ymskum økjum útreiðslurnar, ið ríkið áður rindaði.

Landsgrannskoðanin dugir ikki at síggja, at ásetingarnar í B. nr. 576/1981 vórðu broyttar soleiðis, at landskassin skuldi rinda part ríkisins. Helst er talan um vantandi konsekvensrætting av B. nr. 576/1981. Formliga hevur landskassin eftir øllum at døma síðani 1988 onga

materiella heimild havt at rinda helvtina av útreiðslunum til læknakanningar av børnum. Vit hava í januar 2006 biðið landsstýrismannin um viðmerkingar.

Nýtt lógargrundarlag

Sum nevnt frammanfyri, er lógargrundarlagið fyri koppsetingar, upplýsing um gitnaðarfyrirbyrging og heilsukanningar av barnakonum danskar lógir frá fyrst í áttatiárunum.

Undir samráðingunum við donsku stjórnina í november 1994 varð avtalað, at Landsstýrið í seinastu lagi ultimo 1995 skuldi leggja fyri tingið uppskot til løgtingslógir á øllum almanna- og heilsuøkinum.

17. mai 1995 kom í gildi “Lov om sociale ydelser på Færøerne” og “Lov om sundhedsvæsenet på Færøerne”. Talan er um rammulógir, sum áleggja/heimila heimastýrinum at lóggeva á almanna- og heilsuøkinum. Sambært rammulógunum verða gomlu donsku almanna- og heilsulógirnar í gildi, til nýggjar løgtingslógir loysa tær av.

Undir samráðingunum við donsku stjórnina í november 1995 varð m.a. avtalað, at “Landsstyret bekræfter, at der vil blive fremsat forslag um udfyldende lovgivning vedrørende social- og sundhedsområdet i henhold til vedlagte tidsplan. Det er landsstyrets ansvar at sikre gennemførelsen af denne lovgivning i Lagtinget til ikrafttrædelse senest ved udgangen af lagtingssamlingen 1996/97.” Í avtaluni við donsku stjórnina í juni 1998 vórðu tíðarfreistirnar aftur broyttar. Vit hava í januar 2006 spurt, hvørjar ætlanir landsstýrismaðurin hevur um at dagføra lógargrundarlagið.

8.21 Fyribyrgingarráðið (GL 2005/2 08 3-3)

Landsgrannskoðanin hevur í 2005 kannað, um roknskaparviðurskiftini í Fyribyrgingarráðnum eru í tráð við ásetingarnar í rundskrivi frá Fíggjarmálaráðnum um roknskaparreglugerðir. Harafturat hava vit framt lønargrannskoðan og skjalagrannskoðan. Vit hava mælt til:

- at gera eina roknskaparreglugerð samsvarandi rundskrivinum frá Fíggjarmálaráðnum,
- at fáa húsaleigusáttmálan góðkendan av Fíggjarmálaráðnum,
- at dagføra ognaryvirlitið,
- at fylgja mannagongdunum um mánaðarligu góðkenningina av roknskapinum.

LANDSGRANNSKOÐANIN

FRÁGREIÐING LATIN

LØGTINGSGRANNSKOÐARUNUM

um mannagongdir og siðvenjur, t i ið ræður um ávísar  trei slur:
ferðing uttanlands og dagpening fyri t nastufer ir;
fartelefon og   rar samskiftisútreiðslur;
umboðan, starvsfólkaútreiðslur o.t.
og bilar

FEBRUAR 2006

1 Inngangur

Løgtingsgrannskoðararnir hava heitt á Landsgrannskoðanina um at kanna, hvørjar reglur eru galdandi, og hvussu mannagongdir og siðvenjur eru, tá ið ræður um:

1. ferðing uttanlands og dagpening fyri tænastruferðir
2. farteleson og aðrar samskiftisútreiðslur
3. umboðan, starvsfólkaútreiðslur o.t.
4. bilar

Spurnarkanning

Í hesum sambandi sendi Landsgrannskoðanin 8. november 2005 spurnarbløð til allar stovnsleiðarar, sum eru skrásettir á Gjaldstovuni, og spurnarkanningin fevndi tí um at kalla allar landsstovnar. Við spurnarblaðnum fylgdi eitt fylgiskjal við brotum úr galdandi reglum. Allir stovnsleiðarar svaraðu spurnarbløðunum.

Landsgrannskoðanin sendi eisini spurnarbløðini til stovnar, sum eru uttan fyri landsroknskapin. Allir svaraðu, uttan Arbeidsloysisskipanin og Føroya Realkreditstovnur, sum vísa á, at teir ikki eru landsstovnar.

Samanlagt hava 92 stovnsleiðarar svara spurnarbløðunum.

Stakroyndir o.a.

Landsgrannskoðanin hevur eisini við stakroyndum kannað, hvussu aðalráðini umsita hesi somu øki.

Frágreiðingin

Frágreiðingin er bygd upp soleiðis, at fyri hvørt øki verður fyrst greitt frá, hvørjar reglur eru galdandi.

Spurningarnir í spurnarblaðnum, sum eru orðaðir við støði í galdandi reglum, eru síðani endurgivnir, og kunnað verður um, hvussu nógvir stovnsleiðarar hava svarað ja ella nei, ella um spurningurin er óviðkomandi fyri stovnin. Í nøkrum førum er eisini tikið samanum viðmerkingar frá stovnsleiðarunum.

Fyri hvørt øki verður eisini kunnað um úrslitið av stakroyndunum. Tikið verður eisini samanum móguligar viðmerkingar frá aðalráðunum.

Ein serstakur kapittul í frágreiðingini er um samskiftisútreiðslur hjá landsstýrismonnum.

Í frágreiðingini er á nøkrum økjum víst á, hvørjar reglur onnur Norðurlond hava ásett.

2 Samandráttur

Niðanfyri er gjørdur ein stuttur samandráttur av frágreiðingini.

2.1 Ferðing uttanlands

Prísur á ferðaseðlum

Í nógvum førum verða ferðaseðlar keyptir uttan avsláttur. Aðalráð og stovnsleiðarar vísa á, at tey royna at bíleggja í góðari tíð, soleiðis at avsláttarskipanir kunnu nýtast, men aloftast er ov stutt freist til at keypa bíligar ferðaseðlar.

Bonuskipan

Sambært rundskrivi frá Fíggjarmálaráðnum hava stovnarnir rætt til bonusstigini, ið verða vunnin inn á tænastriferðini, og hava stovnarnir skyldu til at skráseta og veita vissu fyri, at vunnu bonusstigini verða nýtt til framtíðar tænastriferðir. Bert 8 stovnsleiðarar siga, at stovnurin hevur skipað eina manngongd at skráseta øll vunnu bonusstig. Einki aðalráð sigur seg halda rundskrivið, heldur ikki Fíggjarmálaráðið sjálvt.

Flestu av hinum Norðurlondunum hava líknandi reglur um, at vunnu bonusstig frá tænastriferðum, ið arbeiðsgevarin hevur goldið, skulu nýtast til framtíðar tænastriferðir. Harafturat hava fleiri Norðurlond reglur um, at verða tílík bonusstig brúkt til privatar ferðir, skal ágóðin verða skattaður.

Gisting

Flestu stovnar hava skipað eina manngongd, sum tryggjar, at stovnurin í mesta lagi rindar ásettu hámarksprísirnar fyri hotell. So at siga allir stovnar nýta góðkend oyðubløð til ferðauppgerðir.

Dagpeningur

Flestu stovnar og aðalráð halda reglurnar um frádrátt í dagpeningi. Tó verður víst á nøkur dømi um, at einki er drigið frá, hóast máltíðir eru goldnar av øðrum. Í flestu førum er talan um mistøk, sum eftirsíðan eru rættað.

Almennar viðmerkingar

Rokning fyri ferðaseðil og rokning fyri hotell verður ofta goldin fyri seg, og eingi onnur skjøl verða lögð við ferðauppgerðini, t.d. ferðaskrá ella skeiðskrá. Tí kann tað vera trupult at tryggja, at allar upplýsingar í ferðauppgerðum eru rættar.

2.2 Fartelefon- og aðrar samskiftisútreiðslur

80 stovnsleiðarar svara, at stovnurin hevur latið starvsfólkum sínum fartelefon ókeypist at nýta sum arbeiðsamboð.

Fartelefon, sum arbeiðsgevari letur starvsfólkum sínum at nýta ókeypist, er meginregluliga at rokna sum frí telefon sambært skattligu reglunum um fríar ágóðar. Nýtir løntakarin einans fartelefonina í.s.v. arbeiðið, ella fartelefonin er neyðug fyri at kunna útinna arbeiðið, t.d. í sambandi við tilkallivaktir, skal løntakarin ikki skattast av fríari telefon.

Hóast næstan øll starvsfólk hava fartelefonina heim við til hús, svara bert 4 stovnsleiðarar, at stovnurin hevur boðað Toll- og Skattstovu Føroya frá um fríar ágóðar.

19 stovnsleiðarar svara, at stovnurin rindar fyri alnetssamband heima hjá starvsfólki. Tað er sera ymiskt, hvussu nógv stovnarnir rinda fyri sambandið. Upphæddirnar í 2004 eru úr kr. 200 í kr. 18.000 um árið fyri hvønn.

2.3 Samskiptisútreiðslur hjá landsstýrismonnum

Lógargrundarlag

Sambært stýrisskipanarlógini skulu neyvari reglur fyri setanarviðurskiftum løgmanns og landsstýrismanna ásetast í løgtingslóg. Ongar ásetingar um kostnaðarendurgjald fyri samskiptisútreiðslur eru í verandi lóg ”um samsýning og eftirløn landsstýrismanna”. Einasta møguliga heimild til fría heimatelefon er, at Fíggjarnevndin í 1981 góðkendi, “at landsstýrismenn fáa fría heimatelefon, tó soleiðis at teir fyri privatar samtalar gjalda 1.000 kr. um árið”.

Frí heimatelefon

Í grannskoðanarfrágreiðingum, fyrstu ferð í 2000, vísti Landsgrannskoðanin á, at ásetta gjaldið ikki varð rindað, og at eingin fráboðan varð latin Toll- og Skattstovu Føroya um fría telefon. Í 2003 bað lögmaður landsstýrismenn um at halda reglurnar, sum Fíggjarnevndin hevði ásett, og kunnaði um, at frí heimatelefon er at rokna sum fríur ágóði/skattskyldug inntøka.

Frí farteleson og alnetssamband

Í dag hava ikki allir landsstýrismenn fría heimatelefon. Allir hava fría farteleson, og landið rindar fyri alnetssamband hjá nøkrum landsstýrismonnum.

Landsgrannskoðanin hevur víst á, at umframt spurningin um heimild at rinda fyri hesar samskiptisútreiðslur, er tað eisini ein spurningur, um talan er um fríar ágóðar/skattskyldugar inntøkur.

Tilmæli frá serligari nevnd

Ein nevnd, ið varð sett sambært Ll. nr. 77/2003 at geva lögmanni tilmæli um samsýningar og eftirløn landsstýrismanna v.m., hevur í áliti sínum í juni 2005 m.a. mælt til at útvega lógarheimild til at veita lögmanni og landsstýrismonnum fría farteleson, teldu og alnetasamband til arbeiðsbrúk.

2.4 Umboðan, starvsfólkaútreiðslur o.t.

Tað finnast fleiri “gomul” rundskriv, sum fevna um útreiðslur á ymiskum økjum, m.a. útreiðslur til starvsfólk so sum gávur, útferðir og jólaborðhald. Landsstýrið hevur ikki í nýggjari tíð ásett neyvari reglur.

Landsgrannskoðanin hevur fleiri ferðir, fyrstu ferð í september 1997 í skrivi til Landsstýrið, gjørt vart við, at einki samlað yvirlit finst yvir rundskriv, send út av Landsstýrinum. Landsgrannskoðanin savnaði tí saman skriv/rundskriv viðvíkjandi fíggjar-, roknskapar-, lønar- og starvsviðurskiftum o.a. og mælti Landsstýrinum til at gjøgnumganga øll rundskrivini við tí fyri eyga at gera eitt meira fullfíggað yvirlit yvir, hvørji rundskriv eru í gildi, og hvørji eru farin úr gildi. – Landsgrannskoðanini kunnugt er einki ítøkilig hent í hesum máli.

Umboðan

Tá ið talan er um útreiðslur til umboðan o.t., tekur spurningurin seg ofta upp, hvat er rímligt, og hvat er siðvenja. Landsstýrið hevur ikki ásett neyvari reglur fyri útreiðslum til umboðan. Landsgrannskoðanin plagar at mæla til at viðmerkja á rokning ella fylgiskjal, hvør t.d. hevur fingið eina gávu, hvør var við til borðhald á matstovu, og hví ella í hvørjum sambandi ein útreiðsla til umboðan er hildin.

25 stovnsleiðarar svara, at stovnurin sjálvur hevur ásett serstakar reglur um umboðan, m.a. eru reglurnar ásettar í roknskaparreglugerðini hjá stovninum.

Í nökkrum förum eru skjöl í sambandi við umboðan torfær at grannskoða, tí einki er viðmerkt á rokningar ella fylgiskjöl um, hví útreiðslan er hildin.

Í Mentamálaráðnum verður ein frágreiðing lögð við rokningunum frá matstovum, har greitt verður frá um orsökina til vitjanina, hvørji vóru við, og hvør hevur givið loyvi til útreiðsluna.

Kontering

Umboðanarútreiðslur skulu vera skrásettar á standardroknskaparkontu 1420 “Umboðan”.

Tað er sera ymiskt, hvussu aðalráð og stovnar skráseta umboðanarútreiðslur. Viðhvørt verða umboðanarútreiðslur bókaðar á øðrum kontum. T.d. verða rokningar fyri vitjanir á matstovum og rokningar fyri drykkjuvørur o.t. bókaðar á standardroknskaparkontu 1430 “Matur og drykkjuvørur”, og bókaðar á kontu 1469.0200 “Bøkur”.

Hinvegin er ein partur av útreiðslunum á kontu 1420 “Umboðan” ikki vanligar umboðanarútreiðslur, men kanska heldur starvsfólkaútreiðslur o.t. Kontuskipan landsins hevur í dag ikki nakra kontu til hesar starvsfólkaútreiðslur, sum helst tí verða skrásettar so ymiskt.

Gávur til starvsfólk

Í 1992 boðaði Landsstýrið frá, at tá ið starvsfólk hava verið í landsins tænastu í 25, 40 og 50 ár, kann verða handað viðkomandi starvsfólki peningagáva ávikavist 1.000, 1.600 og 2.000 kr. Upphæddirnar eru ikki dagfærðar síðani.

42 stovnsleiðarar svara, at stovnurin javnan letur gávur, blómur o.t. Gávur og blómur verða latnar til serlig høvi, t.d. merkisdagar, rundar føðingardagar hjá starvsfólki, ávísar starvsdagar, jarðarferðir, tá ið lærlingar verða avlærdir, og tá ið starvsfólk fara frá vegna aldur.

Jólaborðhald

Í 1986 reisti Grannskoðanardeildin spurningin um útreiðslur til jólaborðhald. Í januar 1991 svaraði Lønardeildin í Landsstýrinum, at ongar fastar reglur eru hesum viðvíkjandi. Høvuðsreglan er tó tann, at starvsfólkið sjálvt rindar fyri jólaborðhald. “Lønardeildin fer í næstum at leggja málið fyri Landsstýrið, og fáa stovnarnir tá nærri boð.” Hóast 20 ár eru liðin, hava stovnarnir ikki fingið “nærri boð”.

Í dag er ikki óvanligt, at aðalráð og stovnar heilt ella partvíst rinda fyri jólaborðhald. 52 stovnsleiðarar svara, at stovnurin rindar fyri jólaborðhald hjá starvsfólkunum. Stovnarnir hava rindað úr 75 kr. upp í 600 kr. fyri hvønn. 35 stovnsleiðarar svara, at teir ikki rinda nakað í sambandi við jólaborðhald.

32 stovnar hava eisini latið starvsfólkunum jólagávur. Kostnaðurin var úr 50 kr. upp í 1500 kr. fyri hvørja jólagávu. Meginparturin av stovnsleiðarunum svara tó, at stovnurin ikki letur jólagávur til starvsfólkini.

Øll aðalráðini hava rindað fyri jólaborðhald hjá starvsfólkunum í 2004. Eisini hava øll aðalráðini, uttan Mentamálaráðið, latið starvsfólkunum jólagávur.

Útferðir

Í 1976 boðaði Landsstýrið frá, at útferðir fyri rokning stovnsins ikki longur verða loyvdar. Hóast tað, rinda aðalráð og nakrir stovnar í dag heilt ella partvíst fyri útreiðslur í sambandi við eina árliga starvsfólkaútferð, og har starvsfólkini fáa frí við løn. Meginparturin av stovnunum rinda tó ikki fyri starvsfólkaútferðir.

Fleiri aðalráð rinda fyri starvsfólkaútferðir. Ymiskt er, hvussu nógv aðalráðini hava rinda fyri útferðirnar, og hvussu tær verða skrásettar/konteraðar.

Aðrar starvsfólkaútreiðslur

4 stovnar rinda ískoyti til rakstur av matstovu. Meira enn helvtin av stovnunum rinda fyri kaffi o.t. til starvsfólkini. Næstan helvtin av stovnunum rinda fyri morgunmat o.t. til starvsfólkafundir. Aðalráðini rinda øll fyri kaffi o.t. til starvsfólkini. Flestu aðalráð rinda eisini fyri morgunmat, kaffi o.t. í sambandi við starvsfólkafundir, sum eru eina ferð um vikuna.

Í spurnarblaðnum spurdu vit eisini, um stovnurin rindar aðrar útreiðslur, ið hava við “trivnað” á arbeiðsplássinum at gera. Meginparturin rinda ikki fyri tílíkar útreiðslur.

30 stovnsleiðarar svara játtandi. Tað er sera ymiskt, hvørjar útreiðslur talan er um, t.d. frukt til starvsfólkini, innanhýsis skeið, eftirútbúgving, felags ráðstevnur á gistingarhúsi, temadagar, starvsfólkadagar, starvsfólkaveitsla, limagjald til venjingarstøð/fitness-sentur, vatnkølarar, “út at eta”, bowling, kaka til kaffi o.t.

Tørvur á reglum

Sum víst á frammanfyri, finnast nøkur ”gomul” rundskriv um m.a. gávur, jólaborðhald og útferðir. Nakrir stovnsleiðarar halda seg til hesar “strongu” reglur, og halda tað nærum vera “ómoralskt”, at landsins peningur fer til slíkt. Aðrir stovnsleiðarar halda tílíkar útreiðslur vera sjálvsagdar og hartil gagnligar fyri trivnaðin á stovninum.

Øll aðalráðini halda, at rættast er at áseta dagfórdar reglur á hesum øki. Málsøkið starvsfólkapolitikkur varð flutt til landsstýrismannin í fíggjarmálum í 2003, og Løgmannsskrivstovan fer at heita á Fíggjarmálaráðið um at skipa so fyri, at reglurnar verða dagfórdar.

Borðfæ

Løgmaður fær kr. 75.416,61 í borðfæi árliga, og landsstýrismenn fáa kr. 25.168,87 árliga. Borðfæið er skattafrítt. Vit hava heitt á lögmann um at greiða frá, hvat borðfæið er ætlað til. Løgmannsskrivstovan hevur svarað, at samanumtikið er ikki eintýdd fatan av, hvat grundarlagið undir borðfænum er, men má hetta metast at vera eitt ískoyti til serligar útreiðslur, sum løgmaður og landsstýrismenn hava fyri neyðini í sambandi við teirra embæti.

Nevndin, sum sambært Ll. nr. 77/2003 skal geva lögmanni tilmæli um samsýningar og eftirløn landsstýrismanna v.m. heldur, at borðfæið eigur at verða lækkað, m.a. tí eingi hagtøl eru fyri nýtsluna av hesum peningi, og tí at nevndin hevur mælt til at hækka bæði samsýning og kostnaðarendurgjald til lögmann og landsstýrismenn.

2.5 Bilar

Sambært spurnarkanningini svara 40 av 92 stovnsleiðarum, at teirra stovnur hevur bil. Summir hava ein bil og aðrir fleiri bilar. Næstan allir bilar hjá almennum stovnum eru merktir við stovnsnavni.

Skattligar reglur eru ásettar um stovnsbilar. Privatnýtsla av stovnsbilum verður roknað sum vanlig skattskyldug inntøka. Koyring til og frá arbeiðsstaði verður eisini roknað sum privatkoyring, tó undantikið, um viðkomandi hevur tilkallivakt ella skiftandi arbeiðsstøð.

Hóast hesar ásetingar sær út til, sambært spurnarkanningini, at eingin í almennum starvi er skattaður av fríum ágóða av at nýta stovnsbil privat. Nakrir stovnsleiðarar lata starvsfólk síni taka stovnsbil heim við í øðrum førum enn í sambandi við arbeiðið. Onkur stovnsleiðari vísir eisini á, at teir halda tað vera ein starvsfólkaágóða, at starvsfólkini brúka bilarnar, men privatnýtslan verður ikki roknað sum skattskyldug inntøka, tí hon er so lítil.

3 Ferðing uttanlands

3.1 Samlaðar ferðaútreiðslur sambært landsroknskapinum 1998-2005

Ferðaútreiðslur skulu í landsroknskapinum verða skrásettar á standardroknskaparkontu 1410 “Ferðing og flutningur, alment sett - innanlands”, 1411 ” Ferðing og flutningur, alment sett – uttanlands” og 1412 “Ferðing og flutningur, onnur”.

Yvirlit yvir ferðaútreiðslurnar 1998-2005 (Tølini fyri 2005 eru fyribilstøl):

St.rkt.		1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1410	Ferðing og flutningur, alment sett – innanlands	6.822	7.388	8.266	8.757	8.790	9.031	8.680	8.436
1411	Ferðing og flutningur, alment sett – uttanlands	13.655	17.029	19.158	20.444	22.365	24.344	22.274	23.379
1412	Ferðing og flutningur, onnur	9.316	11.733	13.818	14.594	16.283	14.663	18.011	19.917
		29.793	36.150	41.242	43.795	47.438	48.038	48.965	51.732

1.000 kr.

Sum tað sæst í yvirlitinum, eru samlaðu ferðaútreiðslurnar øktar úr sløkum 30 mió.kr. í 1998 í slakar 50 mió.kr. í 2004. Vøksturin er stórus á kt. 1411 “Ferðing og flutningur, alment sett - uttanlands.

Vøksturin er eisini stórus á kt. 1412 “Ferðing og flutningur, onnur”. Ein stórus partur av kt. 1412 er útreiðslur til serviðgerð uttanlands. Niðanfyri hava vit sett upp eitt yvirlit yvir kontu 1412 “ferðaútreiðslur, onnur” á høvuðskontu 8.20.3.20 “serviðgerð uttanlands” árinum 1998-2005 (Tølini fyri 2005 eru fyribilstøl):

St.rkt.	Serviðgerð uttanlands	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1412	Ferðing og flutningur: Onnur	8.366	7.491	9.847	10.198	11.406	10.714	13.536	14.853

1.000 kr.

3.2 Prísir á ferðaseðlum

3.2.1 Reglur

Landsins peningur skal fyrisitast best møguligt. Ein stovnur skal bera seg hóskandi at fíggarliga og loysa sínar uppgávur á ein sparnan og virknan hátt. Ein stovnur skal sum meginregla royna at keypa vørur og tænastrur so bíliga, sum til ber.

Tað finnast ongar nýggjari almennar ásetingar frá Landsstýrinum um at keypa ferðaseðlar. Í einum “gomlum” skrivi frá Landsstýrinum 10. januar 1973 til almennar stovnar undir Landsstýrinum stendur, at tænastrumenn ella starvsfólk, sum fara uttanlandsferð fyri almenna rokning, eiga at vissa sær flogferðaseðil (við rabatti) frá Landsskrivstovuni í góðari tíð, áðrenn farið verður. Hann, ið sjálvur keypir dýrari flogferðaseðil, kann ikki rokna við at fáa meira endurgoldið enn fyri flogferðaseðil, útvegaðan av Landsskrivstovuni.

3.2.2 Spurnarblað

Í talvuni niðanfyri hava vit endurgivið spurningarnar um hetta evnið og kunnað um, hvussu nógvir stovnsleiðarar hava svarað ja ella nei, ella um spurningurin er óviðkomandi fyri stovnin (Óv.):

		Ja	Nei	Óv.
1	Hevur stovnurin skipað eina mannagongd, sum tryggjar, at so bíligir ferðaseðlar sum gjørligt verða keyptir, t.d. at ferðaseðlar verða bílagdir í góðari tíð, at avsláttarskipanir verða brúktar o.a.?	57	24	9
2	Hevur ávísur persónur á stovninum fingið heimild og ábyrgd at ansa eftir og vátta, at mannagongdin verður fylgd?	38	38	9

3.2.3 Viðmerkingar

Vísandi til talvuna siga 24 stovnsleiðarar, at stovnurin hevur ikki skipað eina mannagongd, sum tryggjar, at so bíligir ferðaseðlar sum gjørligt verða keyptir. Fleiri stovnsleiðarar vísa í sínum viðmerkingum á, at hóast stovnurin ikki hevur nakra skipaða mannagongd, verða bíligir ferðaseðlar keyptir. Hetta letur seg gera, um stovnurin í góðari tíð veit, nær starvsfólk skulu av landinum. Víst verður á, at ofta er tó ov stutt freist at keypa bíligar ferðaseðlar.

3.3 Bonusskipan

3.3.1 Reglur

Sambært rundskrivi frá Lønardeildini 7. november 2002 um bonusskipanir í sambandi við tænastruferðir hava almennir stovnar, *“ið rinda fyri tænastruferðir hjá starvsfólkunum, rætt til bonusstigin, ið verða vunnin inn á tænastruferðini.*

Stovnarnir hava skyldu til at tryggja, at vunnin bonusstig verða nýtt til tænastrulig endamál. Tann einstaki stovnurin eigur tí at fara undir mannagongdir, ið kunnu upplýsa starvsfólkini um reglurnar innan innvinning av ymsum avsláttarskipanum. Stovnurin eigur at skráseta tey vunnu bonusstigin og veita vissu fyri, at hesi verða nýtt til framtíðar tænastruferðir.

Fígjarmálaráðið heitir á allar almennar stovnar at fylgja omanfyristandandi, soleiðis at vunnin bonusstig og aðrar avsláttarskipanir verða nýttar skilagott og soleiðis bera í sær eina minking av samlaðu útreiðslunum fyri tænastruferðir hjá almennum stovnum.”

3.3.2 Spurnarblað

Í talvuni niðanfyri hava vit endurgivið spurningarnar um hetta evnið og kunnað um, hvussu nógvir stovnsleiðarar hava svarað ja ella nei, ella um spurningurin er óviðkomandi fyri stovnin (Óv.):

		Ja	Nei	Óv.
3	Hevur stovnurin skipað eina mannagongd at skráseta øll vunnin bonusstig?	8	72	10
4	Kann stovnurin veita vissu fyri, at øll vunnin bonusstig frá tænastruferðum eru og verða nýtt til tænastruferðir hjá stovninum?	9	64	10
5	Hevur ávísur persónur á stovninum fingið heimild og ábyrgd av at ansa eftir og vátta, at mannagongdin verður fylgd?	10	66	10

3.3.3 Viðmerkingar

Vísandi til talvuna siga bert 8 stovnsleiðarar, at stovnurin hevur skipað eina mannagongd at skráseta øll vunnin bonusstig.

Fleiri stovnsleiðarar vísa á, at bonusskipanir eru persónligar, og at reglurnar hjá t.d. SAS um Eurobonus eru, at tað er tann ferðandi/starvsfólkið, sum vinnur bonusstigin, líka mikið hvør hevur rindað fyri ferðina.

Sambært limatreytunum fyri Súluskipanini hjá Atlantic eru limaskapur og limakort í Súluskipanini persónlig. Stovnsleiðararnir vísa eisini á, at síðani 1. juli 2005 eru tað bert “full-flex” ferðaseðlar, ið geva súlustempul.

3.3.4 Reglur í øðrum Norðurlondum

Vit hava spurt hinar norðurlendsku ríkisgrannskoðanirnar, hvørjar reglur eru um vunnin bonusstig hjá almennum starvsfólkum:

Íslensku reglurnar eru sera einfaldar. Tey bonusstig, sum hvørt starvsfólkið vinnur, eigur tann ferðandi/starvsfólkið, eisini um stigini eru vunnin á tænastruferðum. Starvsfólk kunnu nýta stigini sum teimum lystir, tvs. til sín sjálvs ella til familjuna, og ágóðin av bonusstigunum verður ikki skattaður.

Norsku reglurnar eru, at bonusstig ella aðrir líknandi fyrimunir, sum starvsfólk hava vunnið í sambandi við tænastruferðir, skulu nýtast til tænastrulig endamál. Privat nýtsla av bonusstigum verður roknað sum brot á § 20 í tænastrumannalógini:

“Ingen embets- eller tjenestemann må for seg eller andre motta gave, provisjon, tjeneste eller annen ytelse som er egnet til, eller av giveren er ment, å påvirke hans tjenestlige handlinger, eller som det ved reglement er forbudt å motta.”

Donsku reglurnar um bonusskipanir eru m.a. ásettar í “Cirkulære om tjenesterejseaftalen” frá 2000 – CIR nr. 12174 af 30. juni 2000: *“Bonuspoint, rabatter o.l., optjent i forbindelse med tjenesterejser, tilhører tjenestestedet, og må kun anvendes i forbindelse med tjenesterejser. Tjenestestedet har pligt til at sikre, at optjente bonuspoint, rabatter o.l. anvendes efter hensigten med henblik på at reducere institutionens samlede omkostninger til tjenesterejser.”*

Um skattligu reglurnar er m.a. ásett í “Ligningsvejledning 2005 - 3, pkt. A.B.1.9.19”: *“Hvis arbejdsgiveren har betalt den rejse, som har givet bonuspoint til en frirejse, som den ansatte bruger privat, skal der betales skat af værdien af frirejsen. Det betyder, at de pågældende bonuspoint udløser beskatning svarende til, hvad den ansatte skulle have betalt til flyselskab/rejsebureau eller hotel, hvis der ikke havde været anvendt bonuspoint.”*

Finsku reglurnar eru líkar teimum donsku. *“Some flight companies are marketing their products by offering free journeys and free hotel nights for their clients. The benefits from the official journeys, paid by the office, belong to the employer, and the possible free tickets and free hotel nights shall be exploited when making the other official journeys.”*

Um skattligu reglurnar er m.a. ásett í “Anvisning Dnro 71/39/2000 18.2.2000, Olika bonus- och motsvarande förmåner i mottagarens inkomstbeskattning”: *“Om löntagaren får till privat bruk förmånspoäng som inplutit av resor som arbetsgivaren betalt, uppkommer det förmån som skall betraktas som lön i arbetstagarrens inkomstbeskattning. Också gratis inkvartering under fritid som fåtts på basis av övernattningar, som arbetsgivaren bekostat, betraktas som lön.*

Arbetsgivaren skall på årsdeklarationen anmäla de förmåner som givits arbetstagarren och som betraktas som lön. Arbetstagarren skall å sin sida deklarerera dessa förmåner i sin egen skattedeklaration. Arbetstagarren skall till sin arbetsgivare anmäla de förmåner, som han använt på basis av bonus, som fåtts för privat bruk, då arbetsgivaren inte kunnat få uppgift om inflytningen och användningen av bonus.”

3.4 Gisting

3.4.1 Reglur

Sambært vegleiðing frá Lønardeildini til ferðauppgerð fyri tænastruferðir uttanlands, seinast dagførd 1. januar 2005, verður goldið fyri innivist á hotelli eftir rokning, tó í mesta lagi kr. 700 fyri hvørja nátt í Danmark. Skjalprógvar tænastrumaður ikki útreiðslur til hotell, fær hann náttarviðbót kr. 250 fyri hvørja nátt.

Fyri innivist á hotelli uttanfyri danska ríkið verður eisini goldið eftir rokning, tó í mesta lagi tær upphæddir, ið eru ásettar í vegleiðingini. Eru útreiðslurnar fyri hotell ikki skjal-

prógvaðar, er náttarviðbótin 1/3 av upphæddini fyri hotell. Verður farið í onnur lond enn tey, sum nevnd eru í vegleiðingini, verða upphæddirnar hjá danska uttanríkisráðnum nýttar.

Eftir áheitan frá Løgmannsskrivstovuni góðkendi Lønardeildin í skrivi 8. desember 1997, at embætismenn, sum ferðast saman við lögmanni ella landsstýrismonnum, verða undantíknir hægsta marki fyri hotellendurgjaldi. Í skrivinum verður víst á, at lögmaður og landsstýrismenn eru ikki fevndir av reglunum um mesta endurgjald fyri hotell. Tá teir hava embætismenn við sær uttanlands til fundir, samráðingar o.a., vilja teir hava embætismenninar í nánd.

3.4.2 Spurnarblað

Í talvuni niðanfyri hava vit endurgivið spurningarnar um hetta evnið og kunnað um, hvussu nógvir stovnsleiðarar hava svarað ja ella nei, ella um spurningurin er óviðkomandi fyri stovnin (Óv.):

		Ja	Nei	Óv.
6	Hevur stovnurin skipað eina mannagongd, sum tryggjar, at stovnurin í mesta lagi rindar 700 kr. fyri náttina á hotelli í Danmark?	66	15	10
7	Hevur stovnurin skipað eina mannagongd, sum tryggjar, at stovnurin í mesta lagi rindar ta av Fíggjarmálaráðnum ásettu upphædd fyri náttina á hotelli uttanfyri danska ríkið?	64	16	10
8	Hevur stovnurin skipað eina mannagongd, sum tryggjar, at stovnurin í mesta lagi rindar náttarviðbót, verða útreiðslur til hotell ikki skjalprógvaðar?	72	9	10
9	Hevur ávísur persónur á stovninum fingið heimild og ábyrgd av at ansa eftir og vátta, at mannagongdirnar verða fylgdar?	64	16	10

3.4.3 Viðmerkingar

Talvan vísir, at flestu stovnsleiðarar svara, at stovnurin hevur skipað eina mannagongd, sum tryggjar, at stovnurin í mesta lagi rindar 700 kr. fyri náttina á hotelli í Danmark. Hóast nakrir stovnar ikki hava eina skipaða mannagongd, so siga fleiri teirra, at teir royna at bíleggja hotell, sum ikki eru dýrari enn ásett.

Nakrir stovnsleiðarar vísa í viðmerkingum sínum á, at loyvi verður givið til at fara uppum ásettu hámarksprísirnar, um ikki hevur borið til at fáa hotell, sum eru bíligari, ella um ráðstevnur/skeið eru fyriskipað av øðrum, og øll bógva á sama hotelli.

Eisini verður loyvið givið at fara uppum hámarksprísirnar fyri hotell t.d. á flogvøllum, um samlaði ferðakostnaðurin verður lægri, íroknað útreiðslur til flutning (taxa, buss o.t.).

3.5 Dagpeningur

3.5.1 Reglur

Sambært vegleiðing frá Lønardeildini til ferðauppgerð fyri tænastruferðir uttanlands, seinast dagförd 1. januar 2005, er dagpeningurin fyri tænastruferðir til Danmarkar kr. 360 um dagin, á heimferðardegi kr. 200.

Fyri tænastruferðir aðrastaðni enn í danska ríkinum verða tær upphæddir nýttar, ið ásettar eru í vegleiðingini. Peningurin á heimferðardegnum verður gjørdur upp í prosentum eftir satsunum fyri tænastruferðir til Danmarkar (kr. 200 av kr. 360 svarar til uml. 56%).

3.5.2 Spurnarblað

Í talvuni niðanfyri hava vit endurgivið spurningarnar um hetta evnið og kunnað um, hvussu nógvir stovnsleiðarar hava svarað ja ella nei, ella um spurningurin er óviðkomandi fyri stovnin (Óv.):

		Ja	Nei	Óv.
	Hevur stovnurin skipað eina mannagongd, sum áleggur tí ferðandi at lata allar viðkomandi upplýsingar, ið kunnu sanna, at ferðauppgerðin er røtt, herímillum at:			
10	– fylla út góðkend oyðubløð til ferðauppgerðir?	76	4	10
11	– leggja við avrit av viðkomandi undirskjølum, t.d. útgreinaðar rokningar fyri ferðaseðlar og gisting?	76	4	10
12	– leggja við frágreiðing um m.a., nær fundir hava verið, nær skeið eru byrjað og endað, og á annan hátt greiða frá ferðini?	60	19	10

3.5.3 Viðmerkingar

Ad 10-11: Talvan vísir, at so at siga allir stovnar nýta góðkend oyðubløð til ferðauppgerðir, og at viðkomandi undirskjøl verða lögð við ferðauppgerðunum.

Ad 12: 19 stovnsleiðarar svara, at frágreiðingar um m.a. fundir, skeið o.a., sum kann greiða frá ferðini, verða ikki lögð við uppgerðini.

3.6 Frádráttur í dagpeningi

3.6.1 Reglur

Reglur um frádrátt í dagpeningi eru eisini ásettar í vegleiðingini frá Lønardeildini. Er tænastrumaður, sum hevur rætt til dagpening, á skeiði ella øðrum líknandi, har matur er roknaður í skeiðsgjaldið (ella innbjóðing), hevur hann bara rætt til 1/4 av dagpeninginum. eru ikki allar máltíðir roknaðar við í gjaldinum, verður drigið frá dagpeninginum soleiðis:

- fyri morgunmat 15%,
- fyri døgurða 30% og
- fyri nátturða 30%.

Sambært ferðauppgerðarskjalinum EK 8.3, ið Gjaldstovan hevur gjørt, skal “Frádráttur fyri kost, ið er goldin av øðrum (minus)” verða gjørdur upp fyri seg, og upphæddin skal verða greinað á baksíðuni.

Verður gist á hotelli í Danmark, og morgunmaturin er við í hotellprísinum, verða ikki 15% drigin frá dagpeninginum fyri morgunmat.

Sambært brævi til øll aðalráðini 10. oktober 2000 skulu 15% ikki dragast frá dagpeninginum fyri tænastruferðir uttanfyri Danmark, tá útreiðslurnar fyri hotell eru hægri enn mest loyvda upphæddin, og starvsfólk sostatt rinda ein part av hotellinum sjálvi.

Er gisting við í gjaldinum fyri skeiðið, hevur tænastrumaðurin ikki rætt til náttarviðbót ella endurgjald fyri hotell.

3.6.2 Spurnarblað

Í talvuni niðanfyri hava vit endurgivið spurningarnar um hetta evnið og kunnað um, hvussu nógvir stovnsleiðarar hava svarað ja ella nei, ella um spurningurin er óviðkomandi fyri stovnin (Óv.):

		Ja	Nei	Óv.
	Fær tann, ið ávísir ferðauppgerðir o.a. til gjaldingar, allar viðkomandi upplýsingar og undirskjøl frá tí ferðandi, so til ber at kanna eftir, um útreiðslurnar eru rímiligar, og at ásettar reglur og mannagongdir eru hildnar, t.d. at:			
13	- 75 % verða drigin frá dagpeningunum, har matur er roknaðar við í skeiðsgjaldi (ella innbjóðing)?	64	13	11
14	- 15 % verða drigin frá fyri morgunmat, er morgunmaturin við í hotellprísinum, tó undantikið í Danmark?	63	13	11
15	- 30 % verða drigin frá fyri døgurða, tá ið døgurði er við í gjaldinum (ella er goldin av øðrum)?	64	13	11
16	- 30 % verða drigin frá fyri nátturða, tá ið nátturði er við í gjaldinum (ella er goldin av øðrum)?	65	12	11

3.6.3 Viðmerkingar

Talvan vísir, at flestu stovnar halda reglurnar um frádrátt í dagpeningi. Nakrir stovnsleiðarar vísa á, at tann ferðandi ger uppgerðina upp eftir bestu sannføring, og at hon verður vanliga góðtikin.

Ein stovnsleiðari vísir á, at drigið verður frá, um matur er roknaður við í skeiðsgjaldi, men ikki um hann er “goldin av øðrum”. Ein annar stovnsleiðari vísir á, at “goldin av øðrum” stendur ikki í vegleiðingini frá Lønardeildini. Landsgrannskoðanin skal í hesum sambandi vísa á, at sambært ferðauppgerðarskjalinum EK 8.3, ið Gjaldstovan hevur gjørt, skal dragast frá “Frádráttur fyri kost, ið er goldin av øðrum (minus)”.

3.7 Stakroyndir

Vit hava valt at kanna ta størstu uppgerðina í 2004 hjá løgmanni, løgmansstjóranum, øllum landsstýrismonnum, aðalstjórum og nøkrum deildarstjórum. Harafturat hava vit valt út ta ferðauppgerðina, sum seinast er gjørd upp fyri 30. august 2005 hjá hesum somu fólki.

3.7.1 Almennar viðmerkingar

Ferðaseðlar og rokningar

Útreiðslur til ferðaseðlar og hotell verða goldnar eftir rokning beinleiðis til aðalráðini. Tí verða hesar rokningar ikki tiknar við í ferðauppgerðina.

Tá ið rokningar fyri ferðaseðlar verða goldnar fyri seg, rokningar fyri hotell fyri seg, og eingi onnur skjøl eru lögð við ferðauppgerðini, eitt nú ferðaskrá ella skeiðskrá, kann tað verða torført at tryggja sær, at allar upplýsingar á ferðauppgerðarskjalinum eru rættar.

Vit hava spurt, hvussu aðalráðini tryggja sær, at upplýsingarnar á ferðauppgerðarskjalinum eru rættar og samsvara við ferðaseðlar og hotellrokningar, ella við skrá fyri fundir ella skeið.

Mentamálaráðið hevur greitt frá, at í flestu førum kennir bókhaldið ikki sjálva ferðaskrána, og kann tí ikki kanna eftir samanheng millum nýttar ferðadagar og dagpengar. Tí verður tað latið upp til tann ferðandi at gera uppgerðina eftir bestu sannføring, og verður

uppgerðin vanliga góðtíkin. Mentamálaráðið hefur tikið stig til at broyta mannagongdina, m.a. við at skrá o.a. fyri fundir, vitjanir o.l. skal fylgja við ferðauppgerðini.

Fíggjarmálaráðið hefur kunnað um, at starvsfólkið við ábyrgd av at eftirkanna og skráseta ferðauppgerðir tryggjar, at rokning fyri ferðaseðlar og hotell samsvara við givnu upplýsingar í ferðauppgerðini.

Løgmansskrivstovan hefur víst á, at tá ið starvsfólk á Løgmansskrivstovuni gera ferðauppgerð, skulu tey samvitskufult gera hetta sambært galdandi reglum frá Fíggjarmálaráðnum. Hesar reglur eru starvsfólkini væl kunnað um. Ferðauppgerðirnar verða eftirkannaðar av bókhaldaranum fyri at tryggja, at tær eru rætt útfyltar og samsvara við ferðaseðlar og hotellrokningar. Tað vil tó altíð í ein ávísan mun vera ein vandi fyri, at onkur feilur er, um t.d. tað ikki stendur á hotellrokning, um morgunmatur er íroknaður prísir. Tað áliggur tí í stóran mun tí einstaka starvsfólkunum at gera vart við, um tey hava fingið ókeypis kost.

Fiskimálaráðið hefur víst á, at útreiðslur til ferðaseðlar og hotell verða í flestu førum goldnar eftir rokning, og tí verða hesar rokningar í slíkum førum ikki tiknar við í ferðauppgerðina. Alt arbeiðið í sambandi við ferðing verður samskipað av sama fólki í bókhaldinum, og dentur verður lagdur á, at frágreiðing ella skrá fyri fund ella skeið verður hjáløgd ferðaloyvi/ferðauppgerð. Fiskimálaráðið ásannar tó, at ov nógv mistøk henda í sambandi við uppgerðir. Tí fer Ráðið at gera meira burturúr at vegleiða ferðandi at fylla slíkar uppgerðir út, og bøtt verður um eftirlitið í framtíðini. Serliga henda mistøkini í sambandi við frádrátt fyri “kost goldin av øðrum”. Fiskimálaráðið fer í framtíðini at leggja rokningar fyri hotell og ferðaseðlar o.a. saman við uppgerðunum.

Almanna- og Heilsumálaráðið hefur greitt frá, at Ráðið roynir at fylgja teimum mannagongdum, sum eru fyri økið. Almanna- og Heilsumálaráðið hefur eina starvsfólkahondbók, sum greiðir frá, hvussu oyðublaðið til ferðauppgerðir skal verða fyllt út.

Prísir á ferðaferðaseðlum

Í sambandi við eftirlitið hava vit lagt til merkis, at meginparturin av ferðaseðlunum eru ikki bíligir ferðaseðlar, men eru keyptir til “full-flex” prísir.

Løgmansskrivstovan vísir á, at tað aloftast er ov stutt freist til at keypa bíligar ferðaseðlar. Aðalráðini vísa tó á, at tey royna so vítt gjørligt at bíleggja í so góðari tíð, sum til ber, soleiðis at avsláttarskipanir kunnu nýtast. Fíggjarmálaráðið vísir eisini á, at vanliga verða ferðaseðlar keyptir, so fráferð og heimkoma kunnu broytast.

Bonuskipanir

Vit hava spurt, um aðalráðini halda rundskriðið frá Fíggjarmálaráðnum 7. november 2002 um at tryggja, at bonusstig og aðrar avsláttarskipanir frá tænastráttunum verða nýtt til at minka framtíðar kostnaðin av tænastráttunum. Einki aðalráð sigur seg halda rundskriðið frá Fíggjarmálaráðnum, heldur ikki Fíggjarmálaráðið sjálvt.

Fíggjarmálaráðið svaraði spurninginum soleiðis: “*Sum er, hava vit ikki nýtt hesa skipan. Tey, ið hava verið uttanlands, siga, at tey ikki vilja blanda privat og arbeiðsørindi saman, tí tað ber jú ikki til at hava fleiri kort, og hava sostatt valt at brúka kortið, tá tey sjálvi fara uttanlands í privatum ørindum.*”

Innlendismálaráðið svaraði spurninginum soleiðis: “*Ásannandi at tað, ið kann fáast burturúr at umsita slíka skipan, ikki stendur mót við kostnaðin av at umsita skipanina, varð avgjørt at biðja Fíggjarmálaráðið um at endurskoða rundskriðið.*”

Gisting

Vísandi til einstakar ferðauppgerðir hava vit spurt, hví frádráttur ikki var fyri tann partin av hotellrokningini, sum var omanfyri hámarksprísir fyri náttina.

Í einum føri hefur Fíggjarmálaráðið rindað kr. 2.605 fyri 3 nætur á hotelli í Danmark. Fíggjarmálaráðið hefur víst á, at torført var at finna hotell við gisting fyri kr. 700 ella minni fyri náttina, og at tann ferðandi hevði ikki sjálvur umbíðið hotellið.

Vinumálaráðið hefur rindað kr. 6.775 fyri 4 nætur á hotelli í Danmark. Vit spurdu, hví eingin frádráttur var fyri tann partin av hotellkostnaðinum, sum fór upp um kr. 700 fyri náttina. Í november 2005 hefur Vinumálaráðið svarað, at hotellprísurin var so høgur, tí tað, hóast fleiri royndir at fáa prísir fyri “statens priser”, var ógjørligt, tí kongress var í býnum.

Fiskimálaráðið hefur rindað kr. 6.639 fyri 2 nætur á hotelli í London. Fiskimálaráðið hefur svarað, at neyðugt var at rinda kr. 3.319,50 fyri náttina, tí at hotellbooking, sum føroyska sendistovan í London hevði staðið fyri, vísti seg at hava fingið skeiva dagfesting. Í skundi bleiv tí eitt annað hotell útvegað.

Almanna- og Heilsumálaráðið hefur rindað kr. 1.650 fyri 2 nætur á hotelli í Danmark. Almanna- og Heilsumálaráðið hefur svarað, at frádrigið er ikki fyri tann partin av hotellrokningini, ið er omanfyri kr. 700, tí at ráðstevnan, ið fór fram, var hildin á hotellinum, og meginparturin av luttakarunum gistu har. Almanna- og Heilsumálaráðið vísir í hesum sambandi á, at aðalstjórnir í miðfyrisingini hava heitt á Fíggjarmálaráðið um at gera nýggjar mannagongdir, tí prísásetingin fyri endurgjald fyri hotellrokning verður mett at vera í so lág.

3.7.2 Aðrar viðmerkingar

Løgmansskrivstovan

Vit hava spurt, hvørjar reglur eru fyri, nær Løgmansskrivstovan rindar fyri ferðaútreiðslur hjá konu løgmans, og nær kona løgmans skal hava dagpening.

Løgmansskrivstovan hefur svarað, at Løgmansskrivstovan einans rindar ferðaútreiðslur og dagpening, tá kona løgmans, av vertinum fyri vitjanini, er boðin við sum maki hjá løgmanni.

Innlendismálaráðið

Vit hava spurt, hví tann ferðandi ikki altíð hefur skrivað undir ferðauppgerðina.

Innlendismálaráðið hefur kunnað um, at vanligu ger skrivarin ferðir upp fyri landsstýrismannin, og við hvørt eisini fyri aðalstjóran. Tí hefur skrivarin eisini skrivað undir ferðauppgerðirnar hjá teimum.

Í einum føri hevði tann ferðandi samskipað tænastrátt og frítíðarferð. Hann hevði keypt ferðaseðil við stórum avslátt, men hevði fingið endurrindað eina upphædd svarandi til prísir á einum ferðaseðli uttan avsláttur. Vit vístu á, at hetta var ikki rætt atborið, og í januar 2006 hefur Innlendismálaráðið boðað frá, at munurin verður afturgoldin.

Mentamálaráðið

Við støði í teimum skjølum, sum vit hava gjøgnumgingið, tykist tað, sum landsstýrismaðurin og aðalstjórin ikki draga frá fyri “kost, ið er goldin av øðrum”, í sambandi við uppgerð av dagpengum. Í november 2005 hefur Mentamálaráðið kunnað um, at siðvenja hefur verið, at tá ið landskassin hefur rindað fyri kost, verður drigið frá dagpeninginum, men ikki tá ið onnur hava bjóðað. Mentamálaráðið hefur tikið stig til, at mannagongdin verður broytt. Skrá o.a. fyri fundir, vitjanir o.l. skal fylgja við ferðauppgerðini, og mótroknað verður eisini, tá ið máltíð verður goldin av øðrum.

Fiskimálaráðið

Vísandi til einstakar ferðauppgerðir hava vit spurt, hví eingin frádráttur er fyri “kost, ið er goldin av øðrum”, hóast endurgoldið er fyri máltíð (umboðan). Fiskimálaráðið hefur í januar 2006 svarað, at talan er um eitt mistak.

Vit spurdu eisini, hví tann ferðandi fær endurgoldið fyrri ferðaseðil, sum Fiskimálaráðið hefur goldið eftir rokning áðrenn fráferð. Fiskimálaráðið hefur boðað frá, at talan er um eitt mistak, sum verður rættað.

Almanna- og Heilsumálaráðið

Eingin av teimum ferðauppgerðum, sum vit hava valt út, eru ávístar til gjaldingar. Almanna- og Heilsumálaráðið hefur kunnað um, at onkuntíð hefur verið ivi um, hvørt ein skal skriva í teigin góðkent ella ávíst, ella báðar teigarnar. Hetta er serliga í teimum førum, tá tann, ið góðkennir, eisini er tann, ið hefur ávísingarheimildina. Í hesum førum hefur tað ikki verið mett neyðugt at skriva í báðar teigarnar, tí tann, sum hefur góðkent ferðina, er sami persónur, ið hefur ávísingarheimildina. Almanna- og Heilsumálaráðið hefur nú innført ta mannagongd, at eingin ávísir pening til sín sjálvs.

4 Fartelefon- og aðrar samskiptisútreiðslur

4.1 Samlaðar telefonútreiðslur sambært landsroknskapinum 1998-2004

Allar telefonútreiðslur skulu í landsroknskapinum verða skrásettar á standardroknskaparkontu 1470, “Telefon”, sum er útgreinað í talvuni niðanfyri.

Yvirlit yvir telefonútreiðslur 1998-2004:

Útgrein.		1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
0000	Ógreinað	3.974	6.834	6.592	7.190	7.907	7.735	7.613
0100	Telefon	4.757	4.813	5.048	5.107	4.645	4.323	4.448
0200	Telefaks	292	279	247	207	209	156	122
0300	Fartelefon	510	852	1.258	1.568	2.175	2.098	1.769
	Annað	709	1.292	870	761	1.221	1.431	1.640
	Samlað	10.241	14.070	14.014	14.833	16.157	15.743	15.592

1.000 kr.

Árini 1998-2004 eru samlaðu útreiðslurnar øktar úr umleið 10,2 mió.kr. í 1998, til umleið 15,6 mió.kr. í 2004. Talvan vísir eisini, at útreiðslurnar til fartelefon í 2002 eru einar 4 ferðir størri enn í 1998. Síðani hava útreiðslurnar at kalla staðið í stað. Hetta kemst helst av, at kostnaðurin at tosa í fartelefon seinnu árin er lækkaður munandi.

Útreiðslur til fartelefon eru eisini undir “ógreinað”. Hetta kemst av, at nakrir stovnar nýta aðrar útgreiningar, m.a. Almanna- og Heilsumálaráðið, umframt skúlar og stovnar, ið bóka sjálvir, og lata Gjaldstovuni samlibókingar pr. standardroknskaparkontu.

4.2 Fartelefon

4.2.1 Reglur

Í rundskrivi nr. 1 frá Løgmannsskrivstovuni 7. februar 2002 “um nýtslu av fartelefon” er ásett, at fartelefon, sum verður latin starvsfólki ókeypis at nýta sum arbeiðsamboð, skal sum meginregla einans nýtast til samskipti, sum hevur beinleiðis við arbeiðsuppgávur stovnsins at gera.

Í rundskrivi nr. 2/2001, frá Toll- og Skattstovu Føroya, “um fartelefon” er ásett, at fartelefon, sum arbeiðsgevari letur starvsfólki sínum at nýta ókeypis, meginregluliga er at rokna sum frí telefon sambært reglunum um fríar ágóðar. Tekur løntakarinn telefonina við til hús, talar alt fyri, at hon eisini verður nýtt privat. Nýtir løntakarinn einans fartelefonina í.s.v. arbeiðið, ella fartelefonin er neyðug fyri at kunna útinna arbeiðið, t.d. í sambandi við tilkallivaktir, skal løntakarinn ikki skattast av fríari telefon.

Ásett er eisini, at minsta krav fyri, at løntakarinn ikki skal skattast av fríari telefon, er, at arbeiðsgevarin áleggur løntakaranum ikki at nýta telefonina til annað endamál enn tað, sum hevur samband við arbeiðið, ella tekur onnur stig til at forða fyri hesum, sum t.d. at fáa til vega útgreinaðar rokningar.

4.2.2 Spurnarblað

Í talvuni niðanfyri hava vit endurgivið spurningarnar um hetta evnið og kunnað um, hvussu nógvir stovnsleiðarar hava svarað ja ella nei, ella um spurningurin er óviðkomandi fyri stovnin (Óv.):

	Fartelefon	Ja	Nei	Óv.
1	Hevur stovnurin latið starvsfólki fartelefon ókeypís at nýta sum arbeiðsamboð?	80	12	0
2	Taka starvsfólk fartelefonina heim við?	77	1	6
3	Hevur stovnurin skipað eina mannagongd, sum tryggjar, at fartelefonir, sum meginregla, einans verða nýttar til samskipti, sum hevur beinleiðis við arbeiðsuppgávarnar hjá stovninum at gera?	47	31	6
4	Hevur stovnurin álagt starvsfólki ikki at nýta telefonina til annað enn tað, sum hevur samband við arbeiðið?	67	11	6
5	Hevur stovnurin skipað eina mannagongd, har biðið verður um at fáa fartelefonrokning útgreinaða, verður hildið, at meginreglurnar fyri at hava fartelefon ikki verða hildnar?	34	45	6
6	Hevur stovnurin skipað eina mannagongd, sum tryggjar, at starvsfólk endurrinda privata partin av útreiðslunum av fartelefonini?	32	44	7
7	Hevur stovnurin boðað Toll- og Skattstovu Føroya frá, at stovnurin hevur latið starvsfólki fartelefon, sum er at rokna sum frí telefon sambært reglunum um fríar ágóðar?	4	70	9
8	Hevur ávísur persónur á stovninum fingið heimild og ábyrgd av at ansa eftir og vátta, at fyrisingarligu og skattligu reglurnar um nýtslu av fartelefonum verða hildnar?	29	47	7

4.2.3 Viðmerkingar

Ad 1-2: Vísandi til talvuna svara 80 stovnsleiðarar, at stovnurin hevur latið starvsfólki sínum fartelefon ókeypís at nýta sum arbeiðsamboð. Næstan øll starvsfólkini hava fartelefonirnar heim við til hús.

Stovnsleiðararnir vísa í viðmerkingum sínum á, at starvsfólkini hava fartelefonir heima við hús, tí at talan er um tilkallivaktir.

Eisini vísa fleiri stovnsleiðarar á, at starvsfólk hava fartelefon heim við til hús, m.a. tí at leiðslan á stovninum ynskir at fáa samband við starvsfólkini eftir vanliga arbeiðstíð. Fleiri stovnsleiðarar viðmerkja, at stovnurin ikki heldur, at talan er um fría telefon, men um eitt arbeiðsamboð.

Bert 1 stovnsleiðari svarar, at starvsfólk taka ikki fartelefonina heim við til hús.

Ad 3-4: Umleið 2/3 av stovnsleiðarunum (47) svara, at stovnurin hevur skipað eina mannagongd, sum tryggjar, at fartelefonirnar sum meginregla einans verða nýttar til samskipti, sum hevur beinleiðis við arbeiðsuppgávarnar hjá stovninum at gera. Flestu stovnsleiðarar (67) svara, at stovnurin hevur álagt starvsfólki ikki at nýta telefonina til annað enn tað, sum hevur samband við arbeiðið.

Ad 6: 44 stovnsleiðarar svara, at teir ikki hava skipað eina mannagongd, sum tryggjar, at starvsfólk endurrinda privata partin av útreiðslunum av fartelefonini.

Ad 7: Hóast næstan øll starvsfólk hava fartelefonina heim við til hús, svara bert 4 stovnsleiðarar, at stovnurin hevur boðað Toll- og Skattstovu Føroya frá um fríar ágóðar. Tað eru Føroya Barnaheim, Strandfaraskip Landsins, Føroya Handilsskúli og Toll- og Skattstova Føroya, Stýrið.

4.3 Aðrar samskiptisútreiðslur

4.3.1 *Spurnarblað*

Í talvuni niðanfyri hava vit endurgivið spurningarnar um hetta evnið og kunnað um, hvussu nógvir stovnsleiðarar hava svarað ja ella nei, ella um spurningurin er óviðkomandi fyri stovnin (Óv.):

	Internet	Ja	Nei	Óv.
9	Rindar stovnurin fyri internet heima hjá starvsfólki?	19	72	0
10	Rindar stovnurin fyri, at starvsfólk hava atgongd til net stovnsins heimanífrá?	22	59	1
11	- er tað møguligt við hesum sambandi at fara út á internetið?	23	12	0
12	Hevur stovnurin skipað eina mannagongd, sum tryggjar, at internetnýtlan, sum meginregla, einans hevur beinleiðis við arbeiðsuppgávnar hjá stovninum at gera?	23	42	2
	Aðrar samskiptisútreiðslur			
	Rindar/endurrindar stovnurin starvsfólki fyri aðrar samskiptisútreiðslur:			
13	- heimatelefon?	9	82	0
14	- skattafrítt endurgjald fyri at nýta eina telefon í tænaðstuni (kr. 2.068 í 2004)?	11	78	0
15	- aðrar samskiptisútreiðslur?	5	84	0

4.3.2 *Viðmerkingar*

Ad 9-12: 19 stovnsleiðarar svara, at stovnurin rindar fyri internetsamband heima hjá starvsfólki. Tað er sera ymiskt, hvussu nógvir stovnarir rinda fyri sambandið. Upphæddirnar í 2004 eru úr kr. 200 í kr. 18.000 um árið fyri hvønn.

Til spurningin um, hvat slag av sambandi talan er um, svara stovnsleiðararnir m.a.: Breiðband, tráðleyst, uppringt samband frá heimateldu umvegis terminalservara hjá stovni, beinleiðis á net, umvegis servara hjá stovni, Samnet, beinleiðis millum stovnin og heima-arbeiðspláss.

Ad 13-15: Úrslitið av kanninginini vísir eisini, at tað eru fá, sum fáa endurgjald fyri heimatelefon. Nakrir stovnsleiðarar vísa á, at skipanin við fríari heimatelefon verður ikki nýtt longur, tí farteleson verður nýtt ístaðin.

4.4 Stakroyndir

Vit hava blaðað ígjøgnum fartelesonrokningarnar frá 2004 hjá aðalráðunum.

4.4.1 *Almennar viðmerkingar*

Tær flestu rokningarnar eru váttadar av brúkararum. Løgmannsskrivstovan og øll aðalráðini lata starvsfólkini hava fartelesonirnar heim við til hús. Við stóði í rokningunum, sum vit hava sæð, ber ikki til at siga, um fartelesonirnar einans verða nýttar til samskipti, sum hevur beinleiðis við arbeiðsuppgávnar hjá stovninum at gera.

Á rokningunum sæst, at fartelesonirnar verða nýttar eftir vanligu arbeiðstíð. Á nærum øllum rokningunum sæst, at fartelesonirnar verða nýttar til samrøður til fastnet nátt ella

sunnudag. Eisini eru samrøður til GSM nátt ella sunnudag. Nakrar fartelesfonir hava samrøður til “Danmarkar Mobil” nátt ella sunnudag og samrøður til “Internet” nátt ella sunnudag.

Hesi viðurskipti kunnu tala fyri, at fría fartelesfonin, ið er latin starvsfólkunum, kann vera fevnd av rundskrivinum um at skatta fría telefon.

Bert hendinga ferð eru viðmerkingar gjørdar til størri broytingar í nýtsluni, og sjáldan er drigið frá rokningum fyri privata nýtslu.

Vit hava biðið Løgmansskrivstovuna um viðmerkingar. Í februar 2006 hevur Løgmansskrivstovan víst á, at *“ávís starvsfólk hava fartelesfon til tess, at tey lættliga eru at fáa fatur á í sambandi við arbeiðið. Hetta er serliga viðkomandi aftaná arbeiðstíð, tí tá eru tey ikki við sína vanligu arbeiðstelesfon. Í hesum sambandi skal viðmerkjast, at arbeiðsuppgávur í eini miðfyrising, ið liggur beinleiðis uppá ovastu politisku leiðsluni, í stóran mun eisini er áleikandi aftaná vanliga arbeiðstíð. Um fartelesfonin ikki kann takast við til hús, er í nógvum førum ikki orsök til at hava fartelesfon.*

Løgmansskrivstovan heldur seg til rundskriv nr. 1 “um nýtslu av fartelesfon”, harí stendur “at fartelesfonin skal sum meginregla einans nýtast til samskipti, sum hevur beinleiðis við arbeiðsuppgávur at gera”. Um illgruni er um misnýtslu í hesum sambandi, verður Løgmansskrivstovan at rætta móguligar skeivleikar beinanvegin.”

4.4.2 Aðrar viðmerkingar

Løgmansskrivstovan

Í 2004 vórðu útreiðslurnar fyri 12 fartelesfonir goldnar av Løgmansskrivstovuni. Rokningarnar eru stílaðar Løgmansskrivstovuni. Navnið á brúkarinum er prentað á rokningarnar.

Ársnýtslan hjá 7 fartelesfonum var størri enn kr. 10.000 í 2004. Samlaða fartelesfonnýtslan er minst í januar, kr. 8.860, og størst í november, kr. 22.422,54. Miðalnýtslan um mánaðin er kr. 15.815.

Innlendismálaráðið

Í 2004 vórðu útreiðslurnar fyri 7 fartelesfonir goldnar av Innlendismálaráðnum. Rokningarnar eru stílaðar Løgmálaráðnum/Innlendismálaráðnum. Á rokningunum sæst ikki, hvør brúkarin er, men fartelesfonrokningarnar verða váttadar av brúkarinum.

Bara ársnýtslan hjá landsstýrismanninum var størri enn kr. 10.000 í 2004. Samlaðu útreiðslurnar til fartelesfon eru minst í januar, kr. 1.435, og størst í november, kr. 6.226. Miðalnýtslan um mánaðin er kr. 3.587.

Fíggjarmálaráðið

Í 2004 vórðu útreiðslurnar fyri 12 fartelesfonir goldnar av Fíggjarmálaráðnum. Rokningarnar eru stílaðar Fíggjarmálaráðnum. Rokningarnar verða í flestu førum ikki váttadar við undirskrift.

Bara ársnýtslan hjá landsstýrismanninum og aðalstjóranum var størri enn kr. 10.000 í 2004. Samlaða fartelesfonnýtslan er minst í januar, kr. 1.322, og størst í juni, kr. 8.867. Miðalnýtslan um mánaðin er kr. 3.709.

Mentamálaráðið

Í 2004 vórðu útreiðslurnar fyri 10 fartelesfonir goldnar av Mentamálaráðnum. Rokningarnar eru stílaðar Mentamálaráðnum. Á rokningunum sæst, hvar fartelesfonrokningin hoyrir til, t.d. aðalskrivstovuna, mentamáladeildina, húsavørðin o.l.

Ársnýtslan hjá 3 fartelesfonum var størri enn kr. 10.000. Samlaðu útreiðslurnar til fartelesfon eru minst í oktober, kr. 3.193, og størst í september, kr. 10.361. Miðalnýtslan um mánaðin er kr. 6.170.

Fiskimálaráðið

Í 2004 vorðu útreiðslurnar fyri 11 fartelesfonir goldnar av Fiskimálaráðnum. Rokningarnar eru stílaðar Fiskimálaráðnum. Á rokningunum sæst ikki, hvør brúkarin er, men rokningarnar verða váttaðar av brúkarinum.

Ársnýtslan hjá 4 fartelesfoum vóru størri enn kr. 10.000 í 2004. Samlaðu útreiðslurnar til fartelesfon hjá aðalráðnum eru minst í januar, kr. 2.584, og størst í juli, kr. 9.378. Miðalútreiðslan um mánaðin er kr. 6.640. Í einum føri er goldið fyri SVF-kapping.

Fiskimálaráðið hevur víst á, at Ráðið útvegar í høvudsheitum bert fartelesfonir til stjórar, deildarleiðarar og aðrar ábyrgdarpersónar. *“Ynskiligt er, at hesir persónar altíð skulu vera tøkir, og tí taka hesir telesfonirnar við til hús. Onkur fartelesfon verður tó ikki tikin við til hús.”*

Vinumálaráðið

Í 2004 vorðu útreiðslurnar fyri 14 fartelesfonir goldnar av Vinnumálaráðnum. Rokningarnar eru stílaðar Vinnumálaráðnum og Landsdjóralæknanum. Á rokningunum sæst ikki, hvør brúkarin er. Vit hava fingið upplýst frá Vinnumálaráðnum, hvør brúkarin er, og brúkarin vátta fartelesfonrokningarnar.

Ársnýtslan hjá 2 fartelesfonum vóru størri enn kr. 10.000 í 2004. Samlaðu útreiðslurnar til fartelesfon eru minst í februar, kr. 3.481, og størst í juni, kr. 10.743.

Almanna- og Heilsumálaráðið

Í 2004 vorðu útreiðslurnar fyri 16 fartelesfonir goldnar av Almanna- og Heilsumálaráðnum. Rokningarnar eru stílaðar Almanna- og Heilsumálaráðnum. Á rokningunum sæst ikki, hvør brúkarin er. Nøvnini eru skrivaði “við hond” á rokningarnar.

Bara ársnýtslan hjá landsstýrismanninum og aðalstjóranum var størri enn kr. 10.000 í 2004. Samlaðu útreiðslurnar til fartelesfon eru minst í desember, kr. 4.477, og størst í mai, kr. 9.130. Miðalútreiðslan um mánaðin er kr. 6.885.

Í einum føri er peningur goldin umvegis fartelesfon til innsavnan fyri Reyða Kross, og í einum føri er goldið fyri SVF-kapping.

5 Samskiptisútreiðslur hjá landsstýrismonnum

5.1 Grannskoðanarfrágreiðing í 2000

Í frágreiðing til lögmann 14. juli 2000, um grannskoðan av samsýning landsstýrismanna, vístu vit á, at sera ymiskt var, hvussu endurrindað varð fyri telefonútreiðslur hjá landsstýrismonnum. Tí reistu vit fleiri spurningar um m.a.: endurgjald fyri at nýta heimatelefon; hvør rætta mannagongdin var; hvørji rættindi ein landsstýrismaður hevði; hvussu nógv skuldi verða rindað; hvussu nógv skuldi verða givið upp skattliga; um tað var rætt, tá ið telefonendurgjöld til landsstýrismenn ikki longur vórðu bókað á somu høvuðskontu, sum onnur kostnaðar-endurgjöld til landsstýrismenn o.a.

5.2 Lógargrundarlag

Sambært § 27, stk. 2, í stýrisskipanarlógini tilnevnr lögmaður landsstýrismenn, og sambært § 32, stk. 2, skulu neyvari reglur fyri setanarviðurskifti lögmanns og landsstýrismanna ásetast í løgtingslóg. Ongar ásetingar um kostnaðarendurgjald fyri heimatelefon/fría telefon eru í lógini um samsýning og eftirløn landsstýrismanna. Seinastu nógvu árinu hevur tó verið siðvenja at veita kostnaðarendurgjald, og Fíggjarnevndin góðkendi á fundi 20. mars 1981, “at landsstýrismenn fáa fría heimatelefon, tó soleiðis at teir fyri privatar samtalur gjalda 1.000 kr. um árið”. Okkum kunnugt er hetta gjald ikki rindað.

Sambært § 25 í stýrisskipanarlógini verður samsýning lögtingsmanna ásett við løgtingslóg, og vanligt hevur verið, at løgtingslóg um samsýning landsstýrismanna og lógin um samsýning lögtingsmanna hava verið broyttar/dagfórdar um somu tíð. Tað varð ikki gjørt, tá lógin um samsýning til lögtingsmenn seinast varð broytt/dagfórd.

Sjálvt um arbeiðið hjá einum lögtingsmanni ikki kann samanberast við arbeiðið hjá einum landsstýrismanni, kann verða nevnt, at skattafrítt telefonendurgjald til lögtingsmenn óbeinleiðis er heimilað í § 1, stk. 4, í Ll. nr. 12/1999 “um samsýning og eftirløn lögtingsmanna”, har tað er ásett, at sum endurgjald fyri útreiðslur, ið standast av arbeiðinum sum lögtingsmaður, verður veitt hvørjum tingmanni eitt skattafrítt kostnaðarískoyti kr. 2.000 um mánaðin. Av viðmerkingunum til lógina gongur fram, at talan er um telefon, brúk av egnari teldu o.a.

Løgmannskrivstovan boðaði í skrivi 13. februar 2001 frá, at frágreiðingin frá Landsgrannskoðanini m.a. hevði elvt til, at ætlanin var at leggja fram uppskot til løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um samsýning og eftirløn landsstýrismanna o.a. Her verður skotið upp, at lögmaður ella landsstýrismaður fær endurgjald fyri samskiptisútreiðslur kr. 2.000 um mánaðin.

Í mars 2001 tók lögmaður stig til at greiða heimildarspurningin um kostnaðarendurgjald fyri telefon o.a., tá ið hann legði fyri tingið uppskot um at broyta lógina “um samsýning og eftirløn landsstýrismanna v.m.” Broytingaruppskotið, sum annars snúði seg um at hækka eftirlønirnar, varð samtykt við gildi frá 1. januar 2002, men varð sett úr gildi aftur í desember 2002. Eftirsíðan feldi Løgtingið eitt nýtt broytingaruppskot frá lögmanni, og sostatt er “gamla” lógin framvegis í gildi.

Í januar 2006 kunnaði lögmaður um, at hann í fyrstu atløgu ætlar at leggja fram lógaruppskot í hesi tingsetu um at samskipa eftirlønarviðurskiftini hjá landsstýrismonnum og lögtingsmonnum.

5.3 Um fría heimatelefon

Lögmaður svaraði ongantíð beinleiðis spurningum okkara í frágreiðingin 14. juli 2000 um telefonútreiðslur. Í skrivi 16. juli 2002 endurtóku vit spurningarnar, og spurdu eisini, hvussu endurrindað varð fyri telefonútreiðslur til lögmann og landsstýrismenn í fíggjarárunum 2001 og 2002, hvussu hesi endurgjöld vórðu bókað, og í hvønn mun tey vóru skattað.

Í skrivi 23. september 2002 kunnaði løgmaður um, at telefonendurgjöld til landsstýrismenn verða bókað á hvøvuðskontu hjá hvørjum aðalráði sær, og at Løgmannsskrivstovan skuldi kanna, hvussu endurrindað verður. Í skrivi 14. januar 2003 kunnaði løgmaður um úrslitið av kanningini:

1. Allir landsstýrismenn, uttan ein, hava fría heimatelefon.
2. 2 rinda 1.000 kr. um árið fyri privatar samtalar.
3. Gjöldini verða bókað á Strk. 1470 “telefon” ella sum endurgjald á Strk. 1930.
4. Aðalráðini leggja upp til, at landsstýrismenn sjálvir hava ábyrgd av skattligu viðurskiftunum, og “eingin fráboðan er til Toll- og Skatt.”
5. Allir landsstýrismenn hava fría fartelefon, sum er ogn hjá aðalráðunum.

Í skrivinum gjørdi løgmaður eisini vart við, at hann hevði heitt á avvarðandi landsstýrismenn um at broyta mannagongd beinanvegin, so hon samsvarar galdandi reglum á økinum, ið eru tær, sum vórðu samtyktar av Fíggarnevnd Løgtingsins um, “*at landsstýrismenn fáa fría heimatelefon, tó so at teir fyri privatar samtalar gjalda 1.000 kr. um árið.*”

Okkum kunnugt er tað enn sera ymiskt, hvussu endurrindað verður. T.d. vórðu í 2004 kr. 15.692 endurrindaðar landsstýrismanninum í vinnumálum fyri heimatelefon, men einki varð endurrindað lögmanni og landsstýrismonnunum í mentamálum og almanna- og heilsumálum. Landsgrannskoðanin heldur hetta kundi bent á, at tíðin kanska er farin frá skipanini við fríari heimatelefon. Í skrivi 2. desember 2005 bóðu vit um viðmerkingar frá lögmanni.

Í februar 2006 hevur løgmaður svarað, at “*Annars skal viðmerkjast, at tøkni er broytt so mikið nógv seinastu árin, at skipanin viðvíkjandi heimatelefonum eigur at verða endurskoðað í síni heild.*”

5.3.1 Skattur av fríari heimatelefon

Í skrivi til lögmann 22. januar 2003 vístu vit á, at sambært § 25, stk. 4, í skattalógini eru frír ágóðar skattskyldug inntøka. Sambært § 118, stk. 1 b, í skattalógini skal upplýsingarskyldugi boða Toll- og Skattstovuni frá um møguligar skattafríar ágóðar, sum hann hevur latið. Eftir hesum at døma er tað ikki í tráð við skattalógina, at “*eingin fráboðan er til Toll- og Skatt.*” Var løgmaður ikki samdur í hesum sjónarmiði, mæltu vit lögmanni til at avgreiða spurningin saman við Toll- og Skattstovu Føroya.

30. januar 2003 vendi løgmaður sær til Toll- og Skattstovu Føroya við spurninginum. Toll- og Skattstovan svaraði m.a., at heimatelefon hjá landsstýrismonnum er at rokna sum frír ágóði/skattskyldug inntøka, sum landsstýrismenn hava skyldu at geva upp, og at arbeiðsgevarin hevur upplýsingarskyldu.

Grundað á svarið boðaði løgmaður 13. februar 2003 aðalráðunum og landsstýrismonnunum frá, hvørjar reglur eru galdandi á økinum, og heitti á tey um at halda galdandi reglur. Løgmaður vísti m.a. á, at landsstýrismenn fáa fría heimatelefon, tó so, at teir gjalda 1.000 kr. um árið; at frí heimatelefon er at rokna sum skattskyldugur frír ágóði; og at skattgjaldari og arbeiðsgevari hava skyldu at boða frá um fríar ágóðar.

Løgmannsskrivstovan boðaði somuleiðis Toll- og Skattstovu Føroya frá, at løgmaður hevur heimatelefon eftir ásetingunum frá Fíggarnevnd Løgtingsins í 1981.

Í februar 2006 hevur løgmaður kunnað um, at hann fer at heita á einstøku aðalráðini um at upplýsa skattamyndugleikanum um fríar ágóðar hjá landsstýrismonnum, við avriti til Løgmannsskrivstovuna.

5.4 Um fría farteleson

Vísandi til skriv frá lögmanni januar 2003 hava allir landsstýrismenn fría farteleson, sum er ogn hjá aðalráðunum. Í 2004 hevur landskassin rindað fyri fartelesonir (upphæddirnar, sum eru fyri 11 mánaðir, eru íroknaðar MVG):

Bjørn Kalsø	kr. 14.752
Bjarni Djurholm	kr. 18.949
Jógvan á Lakjuni	kr. 12.921
Hans Pauli Strøm	kr. 20.727
Jógvan við Keldu	kr. 13.747
Bárður Nielsen	kr. 15.346
Jóannes Ejdesgaard	kr. 20.570

Í rundskrivi nr. 2/2001, frá Toll- og Skattstovu Føroya, “um farteleson” er ásett, at farteleson, sum arbeiðsgevari letur starvsfólkum sínum at nýta ókeypis, meginregluliga er at rokna sum frí telefon sambært reglunum um fríar ágóðar. Tekur løntakarin telefonina við til hús, talar alt fyri, at hon eisini verður nýtt privat. Nýtir løntakarin einans fartelesonina í.s.v. arbeiðið, ella fartelesonin er neyðug fyri at kunna útinna arbeiðið, t.d. í samband við tilkallivaktir, skal løntakarin ikki skattast av fríari telefon.

Landsstýrismannastarvið ber í sær nógv samskifti, sum í stóran mun fer fram um farteleson, og tí er tað natúrligt, at hesar rokningar eru lutfalsliga høgar. Av praktiskum grundum taka landsstýrismenn helst fartelesonina heim við til hús, og verður sama farteleson óivað í ein ávísan mun eisini brúkt privat, umframt til meira partapolitisk viðurskifti, sum ikki beinleiðis hava við landsstýrismannastarvið at gera. Hesi viðurskifti tala fyri, at fría fartelesonin, ið er latin landsstýrismonnum, er fevnd av rundskrivinum um at skatta fría telefon. Í skrivi 2. desember 2005 bóðu vit um viðmerkingar frá lögmanni. Løgmaður hevur ikki svarað hesum spurningi beinleiðis.

5.5 Endurrindan fyri aðrar samskiftisútreiðslur

Landsgrannskoðanini kunnugt kemur tað eisini fyri, at landið rindar fyri aðrar samskiftisútreiðslur hjá landsstýrismonnum. Eitt nú rindar Almanna- og Heilsumálaráðið fyri internet hjá landsstýrismanninum. Goldið verður fast gjald hvønn mánað kr. 1.893, fyri breiðband og fyri serliga linju til Føroya Tele. Hetta fyri at landsstýrismaðurin kann verða koplaður uppá serveran hjá Ráðnum. Innlendismálaráðið hevur eisini endurrindað rokningar fyri internet-samband hjá landsstýrismanninum.

Sum víst á frammanfyri, eru ongar ásetingar um kostnaðarendurgjald fyri tílíkar samskiftisútreiðslur í lógini um samsýning og eftirløn landsstýrismanna. Vit ivast tí í, um nøkur heimild er til tess. Í skrivi 2. desember 2005 bóðu vit um viðmerkingar frá lögmanni. Vit hava einki svar fingið.

5.6 Nevndararbeiði

Í mai 2003 samtykti Løgtingið Ll. nr. 77/2003 “um nevnd at geva lögmanni tilmæli um samsýningar og eftirløn landsstýrismanna v.m.” Sambært lógini velur løgmaður eina nevnd við trimum fólki at geva lögmanni tilmæli um samsýningar og eftirløn landsstýrismanna o.a. Í nevndini, ið skal verða vald fyri hvørt valskeið, skal vera ein lögfrøðingur, ein kønur í lógarmálum og ein roknskaparkønur. Nevndin skal lata lögmanni tilmæli í seinasta lagi í aðru tingsetu í hvørjum valskeiði.

Í november 2004 kunnaði Løgmannsskrivstovan um, at løgmaður hevði valt nevndina, sum ætlandi skuldi lata lögmanni tilmæli fyri 20. januar 2005.

Í juni 2005 fekk lögmaður frágreiðing og tilmæli frá nevndini. Sambært álitinum hefur nevndin í hövuðsheitum hildið seg til meginreglurnar í verandi lóg, tó soleiðis, at mælt er til hækkingar í samsýningum til lögmann og landsstýrismenn. Reglurnar um eftirløn verða í størri mun enn higartil samskipaðar við reglurnar, sum galda fyri lögtingsmenn.

Nevndin mælir m.a. til útvega lógarheimild til at veita lögmanni og landsstýrismonnum fría farteleson, teldu og alnetsamband til arbeiðsbrúks.

6 Umboðan, starvsfólkaútreiðslur o.t.

6.1 Alment um útreiðslur

Í rundskrivi frá Fíggjarmálaráðnum 1. februar 2001 um vegleiðing um roknskaparreglugerð pkt. 6.1 (5 punkt) er ásett, at tann, sum ávísir, m.a. skal ansa eftir, at upphæddin er rímilig í mun til siðvenju ella tað veruliga innihaldið, sum er grundarlagið undir skrásetingini.

6.2 Gomul rundskriv

Tað finnast fleiri “gomul” rundskriv, sum fevna um útreiðslur á ymiskum økjum, m.a. útreiðslur til starvsfólk so sum gávur, útferðir og jóllaborðhald. Landsgrannskoðanin hevur fleiri ferðir, fyrstu ferð í september 1997 í skrivi til Landsstýrið, gjørt vart við, at einki samlað yvirlit finst yvir rundskriv, send út av Landsstýrinum. Rundskrivini eru ikki talmerkt, hava ikki nakað ávíst snið, og tá ið nýggj rundskriv koma, verður sjáldan víst á, at t.d. eitt áður útsent rundskriv verður broytt ella fer úr gildi. Landsgrannskoðanin savnaði tí saman skriv-/rundskriv viðvíkjandi fíggjar-, roknskapar-, lønar- og starvsviðurskiftum o.a. og mælti Landsstýrinum til at gjøgnumganga øll rundskrivini við tí fyri eyga at gera eitt meira fullfíggjað yvirlit yvir, hvørji rundskriv eru í gildi, og hvørji eru farin úr gildi. – Landsgrannskoðanini kunnugt er einki ítøkiligt hent í hesum máli.

6.3 Umboðan

6.3.1 *Reglur*

Tá ið talan er um útreiðslur til umboðan o.a., tekur spurningurin seg ofta upp, hvat er rímiligt, og hvat er siðvenja. Landsstýrið hevur ikki ásett neyvari reglur fyri útreiðslum til umboðan. Fyri at kunna meta um, hvørt útreiðslan er viðkomandi fyri stovnin, plagar Landsgrannskoðanin at mæla til at viðmerkja á rokning ella fylgiskjal, hvør t.d. hevur fingið eina gávu, hvør var við til borðhald á matstovu o.a., og hví ella í hvørjum sambandi ein útreiðsla til umboðan er hildin.

6.3.2 *Kontering*

Umboðanarútreiðslur skulu í landsroknskapinum vera skrásettar á standardroknskaparkontu 1420 “Umboðan”. Sambært kontuskipan landsins er talan um “útreiðslur av keypi, sum í tí lötuni, keypt verður, er ætlað til umboðan. Henda kontan fevnir um t.d. matstovurokningar, blómur, kransar, gávur, drykkjuvørur”.

Tað er sera ymiskt, hvussu aðalráð og stovnar skráseta umboðanarútreiðslur. Viðhvørt verða umboðanarútreiðslur bókaðar á øðrum kontum. T.d. verða rokningar fyri vitjanir á matstovum og rokningar fyri drykkjuvørur o.t. bókaðar á standardroknskaparkontu 1430 “Matur og drykkjuvørur”, og bókaðar á kontu 1469.0200 “Bøkur”.

Hinvegin er ein partur av útreiðslunum á kontu 1420 “Umboðan” ikki vanligar umboðanarútreiðslur, men kanska heldur starvsfólkaútreiðslur o.t. Kontuskipan landsins hevur í dag ikki nakra kontu til hesar starvsfólkaútreiðslur, sum helst tí verða skrásettar so ymiskt.

6.3.3 *Spurnarblað*

Í talvuni niðanfyri hava vit endurgivið spurningarnar um hetta evnið og kunnað um, hvussu nógvir stovnsleiðarar hava svarað ja ella nei, ella um spurningurin er óviðkomandi fyri stovnin (Óv.):

		Ja	Nei	Óv.
1	Veit stovnurin um, at hægri myndugleiki hefur álagt stovnum serstakar reglur at halda seg til viðvíkjandi umboðan, starvsfólkaútreiðslum o.t.?	36	51	0
2	Hevur stovnurin sjálvur ásett serstakar reglur á hesum øki?	25	62	0
3	Um ja, hevur tann, ið ávísir tílíkar rokningar til gjaldingar, fingið heimild og ábyrgd at ansa eftir og vátta, at reglurnar verða hildnar?	23	13	0
4	Viðmerkja starvsfólk á rokning/fylgiskjali, hvør t.d. hevur fingið eina gávu, hvør var við til borðhald á matstovu o.a., hví ella í hvørjum sambandi ein útreiðsla til umboðan er hildin?	59	21	1

6.3.4 Viðmerkingar

Ad 1: Flestu stovnsleiðarar siga seg ikki vita um serstakar reglur á hesum øki.

Ad 2: 25 stovnsleiðarar svara, at stovnurin sjálvur hevur ásett serstakar reglur á hesum øki. Sambært viðmerkingunum eru reglurnar m.a. ásettar í roknskaparreglugerðini hjá stovninum.

Ad 4: Flestu stovnsleiðarar svara, at starvsfólk viðmerkja á rokning ella fylgiskjali, hvør hevur fingið gávu, hvør var við til borðhald á matstovu o.t. Fleiri stovnsleiðarar vísa tó á, at upplýst verður ikki altíð, hvørji fólk vóru við til borðhald, útfærðir o.t.

Ein stovnsleiðari vísir í viðmerkingum sínum á, at tað í landsumsitingini hevur verið siðvenja at halda útreiðslur á einum rímligum stigi fyri at skapa trivna.

Ein annar stovnsleiðari vísir á, at stovnurin hevur so at siga eingi borðhald á matstovum og heldur ikki stórvegis umboðan.

Ein triði vísir á, at slíkar útreiðslur til gávur ella borðhald á matstovu koma ikki fyri á hansara stovni.

6.3.5 Stakroyndir

Vit hava blaðað ígjøgnum kontu 1420 “Umboðan” hjá aðalráðunum fyri tíðarskeiðið januar 2004 til august 2005. Vit valdu út nøkur skjøl at kanna gjøllari. Í nøkrum førum eru skjølini torfør at grannskoða, tí einki er viðmerkt á rokningar ella fylgiskjøl um, hví útreiðslan er hildin. Vit bóðu bókhaldararnar greiða okkum nærri frá hesum rokningum, og hava fingið nøktandi frágreiðingar.

Í sambandi við eftirlitið hava vit mælt aðalráðunum til í størri mun at viðmerkja á rokningar ella á fylgiskjøl, hvør hevur fingið eina gávu, hvør var við til borðhald á matstovu o.t., og hví ella í hvørjum sambandi ein umboðanarútreiðsla er hildin.

Í Mentamálaráðnum valdu vit eisini nakrar rokningar frá matstovum at kanna gjøllari. Í Mentamálaráðnum verður ein frágreiðing lögð við rokningunum, har greitt verður frá um orsøkina til vitjanina, hvørji vóru við, og hvør hevur givið loyvi til útreiðsluna. Landsgrannskoðanin heldur, at mannagongdin er fyrimyndarlig.

6.3.6 Reglur í øðrum Norðurlondum

Landsgrannskoðanin hevur spurt hinar norðurlandsku ríkisgrannskoðanirnar, hvørjar reglur eru um umboðan o.t.

Íslensku reglurnar ásetti Fjármálaráðuneytið 10. desember 1992 í “Reglur um risnuhald hjá ríkisstofnunum”. Í reglunum er m.a. ásett, at rokningarnar skulu vera so greiðar, at til ber at síggja endamál og grundgeving fyri útreiðsluni. Eitt fylgiskjal er lagt við, har greitt skal verða frá um umboðanina, og hvør hevur givið heimild.

Norsku reglurnar eru ásettar í “Statens personalhåndbok”, har ein partur er um “Representasjon, bevertning, utgifter til mat mv.” Reglurnar áseta m.a. hámarksprís fyri døgurðar ella gestamóttøku. Reglurnar áseta eisini, í hvørjum sambandi stovnar kunnu bjóða mat o.t. til fundir, ráðstevnur o.a., og hvat tað í mesta lagi kann kosta.

Grønlandsku reglurnar eru ásettar í “Cirkulære om Landsstyrets brug af midler til repræsentationsudgifter, rejseudgifter og øvrige udgifter m.m.” frá desember 2005. Rundskrivnið ásetir m.a. í § 4, at “Ved afholdelse af repræsentative udgifter, der omfatter forplejning m.m. på restauranter og på andre normalt offentligt tilgængelige steder, eller ved arrangementer i Hans Egedes Hus, i hjemmet, eller andre steder, skal der i hvert enkelt tilfælde udarbejdes en kort redegørelse, hvoraf det fremgår, hvorfor det er i Grønlands Hjemmestyres interesse, at udgiften afholdes af Landskassen. Redegørelsen skal endvidere være påført formålet med udgiftens afholdelse og identificere de deltagende personer, enten enkeltvis eller som gruppe”.

6.4 Gávur til starvsfólk

6.4.1 Reglur

Í skrivi til allar almennar stovnar 23. januar 1992 boðaði Landsstýrið frá, at tá ið starvsfólk hava verið í landsins tænastu í 25, 40 og 50 ár, kann verða handað viðkomandi starvsfólki peningagáva ávikavist 1.000, 1.600 og 2.000 kr. Stovnurin kann í staðin fyri peningagávu velja at geva starvsfólki eina gávu (blómur m.a.), sum svarar til nevndu peningaupphædd.

Landsgrannskoðanini kunnugt eru upphæddirnar ikki dagfórdar síðani.

Vit hava biðið Fíggjarmálaráðið um viðmerkingar. Í januar 2006 hevur Fíggjarmálaráðið svarað, at:

“Mett verður, at tað er uppá sítt pláss, at starvsfólk, sum hava verið í landsins tænastu í langt áramál verða heiðrað fyri trúgva tænastu við eini samsýning ella gávu. Tað er týðningarmikið, at hetta ikki verður roknað sum løn, men sum ein heiðursgáva. Tí er tað heldur ikki so nógv upphæddin, tað snýr seg um. Tó verður mett, at upphæddirnar við tíðini eru vorðnar heldur lágar í mun til keypsvirðið og lønargongdina annars, og at ein hækking av satsunum sostatt er tiltrond.”

6.4.2 Reglur í øðrum Norðurlondum

Í § 5 í grønlandsku rundskrivinum “Cirkulære om Landstyrets brug af midler til repræsentationsudgifter, rejseudgifter og øvrige udgifter m.m.” eru eisini ásetingar um gávur: “Der kan afholdes repræsentative udgifter i form af gaver til enkeltpersoner, der har eller har haft en særlig betydning for Grønlands Hjemmestyre. Sådanne gaver kan gives i forbindelse med runde fødselsdage, d.v.s. 50, 60, 70, 80, 90 og 100 år, ved 25, 40 eller 50 års jubilæum, ved indgåelse af ægteskab, ved sølvbryllup og guldbryllup og ved dødsfald. Der kan i hver enkelt anledning afholdes udgifter til gaver, som må anses for sædvanlige til den pågældende anledning. Udgifterne må dog ikke overstige 1.000 kr. i hver enkelt anledning.”

Donsku reglurnar eru ásettar í “Cirkulære om jubilæumsgratiale til personale i statens tjeneste”. Í rundskrivinum eru hesar ásetingar um gávur: “Til ansatte i statens tjeneste gives ved 25, 40 og 50 års tjeneste et gratiale.” Rundskrivnið, sum skal dagfórst 1. apríl annaðhvørt ár, er seinast dagfórt í apríl 2005. Tá eru upphæddirnar ásettar til “Ved 25 års tjeneste 5.400 kr., ved 40 års tjeneste 6.800 kr. og ved 50 års tjeneste 8.100 kr.”

Norsku reglurnar í “Statens personalhåndbok” siga, at tað er upp til hvønn einstakan stovn at áseta mannagongdir. Í partinum “Påskønnelse og gaver til tilsatte som slutter etter lang tids tjeneste, ved jubileer, begravelser o.l.” stendur:

“Det er opp til den enkelte virksomhet å fastsette egne retningslinjer når det gjelder oppmerksomhet i forbindelse med ulike jubileer.

Virksomheten kan fortsette med den praksis, som har eksistert tidligere eller gjøre de omlegginger, man finner fornuftig innenfor rammen av vedtatt budsjett.”

6.4.3 Spurnarblað

		Ja	Nei	Óv.
5	Letur stovnurin javnan gávur, blómur o.t.?	42	45	0

6.4.4 Viðmerkingar

42 stovnsleiðarar svara, at stovnurin javnan letur gávur, blómur o.t. Gávur og blómur verða latnar til serlig høvi, m.a. merkisdagar, rundar føðingardagar hjá starvsfólki, ávísar starvsdagar, jarðarferðir, tá ið lærlingar verða avlærdir, og tá ið starvsfólk fara frá vegna aldur.

6.5 Jólaborðhald

6.5.1 Reglur

Í skrivi 11. desember 1990 til Føroya Landsstýri minti Grannskoðanardeildin á skriv 23. januar 1986 um útreiðslur til jólaborðhald. Í januar 1991 svaraði Lønardeildin í Landsstýrinum, at:

“Ongar fastar reglur eru hesum viðvíkjandi. Landsstýrið hevur í einstøkum føri góðkent, at stovnurin rindar, t.d. Líkningarráðið í 1986, og hevur Gjaldstovan í einstøkum føri sett upphædd á fíggjarlógina til endamálið.

Høvuðsreglan er tó tann, at starvsfólkið sjálv rindar fyri jólaborðhald.

Landsstýrið hevur áður eisini útflyggjað rúsdrekka til ávísar stovnar, men varð hetta stedgæð næstseinasta ár.

Lønardeildin fer í næstum at leggja málið fyri Landsstýrið, og fáa stovnarnir tá nærri boð.”

Hóast 20 ár eru liðin, hava stovnarnir ikki fingið “nærri boð”.

Í dag er ikki óvanligt, at aðalráð og stovnar heilt ella partvíst rinda fyri jólaborðhald, og vit hava biðið Fíggjarmálaráðið um viðmerkingar. Í januar 2006 hevur Fíggjarmálaráðið svarað:

“Mett verður, at jólaborðhald saman við øðrum felags tiltøkum er við til at menna og varðveita trivnað á arbeiðsplássinum, og at tað tískil er í lagi, at arbeiðsplássid rindar partvíst fyri jólaborðhald. Í Fíggjarmálaráðnum er siðvenjan, at arbeiðsplássid rindar 200 kr. fyri hvørt starvsfólk. Hetta er partvíst gjald, sum í høvuðsheitum fer til fyrireiking, uppdekking og mat. Rúsdrekka gjalda starvsfólkini sjálvi, tó hevur siðvenjan verið, at landsstýrismaðurin bjóðar eitt glas av einumhvørjum í sambandi við vitjan av starvsfólki eftir borðhaldið.”

6.5.2 Spurnarblað

Í talvuni niðanfyri hava vit endurgivið spurningarnar um hetta evnið og kunnað um, hvussu nógvir stovnsleiðarar hava svarað ja ella nei, ella um spurningurin er óviðkomandi fyri stovnin (Óv.):

		Ja	Nei	Óv.
6	Rindar stovnurin fyri jólaborðhald hjá starvsfólkunum?	52	35	0
7	Letur stovnurin jólagávur til starvsfólkini?	32	56	0

6.5.3 Viðmerkingar

Ad 6: 52 stovnsleiðarar svara, at stovnurin rindar fyri jólaborðhald hjá starvsfólkunum. Stovnarnir hava rindað úr 75 kr. upp í 600 kr. fyri hvønn fyri jólaborðhaldið. Fleiri stovnar rinda eitt ískoyti uppá 100 ella 200 kr., meðan aðrir rinda fyri alt jólaborðhaldið. 35 stovnsleiðarar svara, at teir ikki rinda nakað í sambandi við jólaborðhald.

Ad 7: 32 stovnar hava eisini latið starvsfólkunum jólagávu. Kostnaðurin var úr 50 kr. upp í 1.500 kr. fyri hvørja jólagávu. Meginparturin av stovnsleiðarunum (56) svara tó, at stovnurin ikki letur jólagávu til starvsfólkini.

6.5.4 *Stakroyndir*

Í sambandi við eftirlitið á aðalráðunum hava vit eisini spurt um hesi viðurskipti. Vísandi til frágreiðingarnar niðanfyri rindaðu øll aðalráðini fyri jólaborðhald hjá starvsfólkunum í 2004.

Eisini hava øll aðalráðini, uttan Mentamálaráðið, latið starvsfólkunum jólagávu.

Sum víst á niðanfyri, er stórur munur á, hvussu nógv aðalráðini hava rindað fyri hesar útreiðslur, og hvussu hesar útreiðslur verða skrásettar/konteraðar.

Løgmansskrivstovan

Løgmansskrivstovan rindaði í 2004 kr. 4.463 fyri jólaborðhald hjá 19 starvsfólkum. Harafturat rindaðu starvsfólkini 100 kr. hvør fyri borðhaldið. Útreiðslan fyri jólaborðhaldið er skrásett á kontu 1420.9000 “Onnur umboðan”.

Starvsfólkini fingu eina bók í jólagávu. 25 bøkur eru keyptar fyri samanlagt kr. 7.450.

Innlendismálaráðið

Innlendismálaráðið rindaði í 2004 kr. 9.557 fyri jólaborðhaldið hjá 18 starvsfólkum. Útreiðslurnar til jólaborðhaldið eru skrásettar á kontu 1420.0300 “umboðan, fundir”.

Starvsfólkini fingu 2 bøkur til gávis í desember 2004. Rokningarnar, ávikavist kr. 5.775 og kr. 3.800, eru bókaðar á kontu 1469.0200 “Keyp av vørum annars. Bøkur”.

Fíggjarmálaráðið

“Trivnaðarfelagið í Fíggjarmálaráðnum” skipar fyri einum felags jólaborðhaldi fyri øllum stovnunum, sum húsast í Fíggjarmálaráðnum. Stovnarnir rinda kr. 200 fyri hvørt starvsfólk, sum er við til borðhaldið. Seinasta ár rindaði Gjaldstovan kr. 4.800, Toll- og Skattstova Føroya kr. 5.000, Hagstovan kr. 2.600 og Fíggjarmálaráðið og Lønardeildin kr. 2.600, samanlagt kr. 15.000. Afturat hesum kr. 15.000 hevur Fíggjarmálaráðið eisini goldið faktura frá 3. desember 2004, kr. 3.637, fyri drykkjuvørum til jólaborðhaldið. Útreiðslurnar fyri jólaborðhaldið eru skrásettar á kontu 1420.9000 “Onnur umboðan”.

Starvsfólkini fingu eina bók í jólagávu. 17 eintøk eru keypt fyri samanlagt kr. 3.060. Rokningin er bókað á kontu 1420.9000 “Onnur umboðan”.

Fiskimálaráðið

Fiskimálaráðið rindaði í 2004 kr. 27.890 fyri jólaborðhaldið hjá 52 starvsfólkum. Harafturat rindaðu starvsfólkini 250 kr. hvør fyri borðhaldið. Rokningin er skrásett á kontu 1430 “Matur og drykkjuvørum” á útgreining 9000 “Annað keyp”.

Starvsfólkini fingu ein gávupakka við mati og góðgæti til jóla. Fiskimálaráðið hevur goldið kr. 42.455 fyri 128 gávupakkar og góðgæti.

Útreiðslurnar til jólagávuarnar eru skrásettar á kontu 1469.0600 “Gávur til næmingar, stovnsbúgvar og sjúklingar”. Vit hava víst á, at henda kontering er ikki hóskaði. Fiskimálaráðið hevur í januar 2006 svarað, at landsstýrismaðurin gevur Landsgrannskoðanini rætt, og vil rætta slíkar konteringar í framtíðini.

Harafturat hevur Fiskimálaráðið 2. desember 2004 keypt fyri kr. 2.690 í karamellum “at bjóða um jólini”. Útreiðslan er bókað á kontu 1469.9000 “Keyp av vørum annars. Annað keyp”.

Mentamálaráðið

Í 2004 rindaði Mentamálaráðið einki fyri jólaborðhaldið hjá starvsfólkunum. Mentamálaráðið letur ikki starvsfólkunum jólagávur.

Vinnumálaráðið

Vinnumálaráðið rindaði ein part av útreiðslunum til jólaborðhaldið 2004 hjá starvsfólkunum, samanlagt kr. 5.488. Útreiðslurnar til matin, sodavatn, góðgæti o.a. eru skrásettar á kontu 1430.0100 “Matur og drykkjuvørur. Proviantur”. Keypt av rúsdrekka er skrásett á kontu 1420.9000 “Onnur umboðan”.

Starvsfólkini finga eina bók í jólagávu 2004. Útreiðslan, samanlagt kr. 5.700, er bókað á kontu 1469.0200 “Bøkur”.

Almanna- og Heilsumálaráðið

Almanna- og Heilsumálaráðið rindar ein part av útreiðslunum til jólaborðhaldið hjá starvsfólkunum. Sambært bókhaldaranum vóru útreiðslurnar, sum Ráðið rindaði í 2004, kr. 9.700.

Starvsfólkini finga eina bók í jólagávu. 33 eintøk eru keypt fyri samanlagt 9.834 kr. Útreiðslan er skrásett á standardroknskaparkontu 1469 “Keypt av vørum annars”, á útgreinung 0200 “Bøkur”.

6.6 Útferðir

6.6.1 Reglur

Í skrivi til allar stovnar 19. mai 1976 boðaði Landsstýrið frá, at Landsstýrið hevði samtykt, at útferðir fyri rokning stovnsins ikki longur verða loyvdar.

Í dag rinda aðalráð og nakrir stovnar í dag heilt ella partvíst fyri útreiðslur í sambandi við eina árliga starvsfólkaútfærð, og har starvsfólkini fáa frí við løn.

Vit hava biðið Fíggjarmálaráðið um viðmerkingar. Í januar 2006 hevur Fíggjarmálaráðið svarað:

“Mett verður, at starvsfólkaútfærð saman við øðrum felagstiltøkum er við til at menna og varðveita trivnað á arbeiðsplássinum, og at tað tískil er í lagi, at arbeiðsplássið rindar fyri starvsfólkaútfærð og í hesum sambandi gevur starvsfólkunum frí við løn.”

6.6.2 Spurnarblað

Í talvuni niðanfyri hava vit endurgivið spurningarnar um hetta evnið og kunnað um, hvussu nógvir stovnsleiðarar hava svarað ja ella nei, ella um spurningurin er óviðkomandi fyri stovnin (Óv.):

		Ja	Nei	Óv.
8	Rindar stovnurin fyri starvsfólkaútfærðir?	29	54	0
9	Um ja, fáa starvsfólkini frí við løn útferðardagin?	26	19	0

6.6.3 Viðmerkingar

Ad 8: 29 stovnsleiðarar svara, at stovnurin rindar fyri starvsfólkaútfærðir. Meginparturin av stovnsleiðarunum (54) svara tó, at stovnurin ikki rindar fyri starvsfólkaútfærðir.

Ad 9: 26 stovnsleiðarar svara, at starvsfólkini fáa frí við løn útferðardagin. Umframt lønarútreiðslurnar, kostaðu útferðirnar í meðal úr 65 kr. í 857 kr. fyri hvønn.

6.6.4 Stakroyndir

Í sambandi við eftirlitið á aðalráðunum hava vit eisini spurt, um aðalráðið rindar fyri starvsfólkaútfærðir. Vísandi til frágreiðingarnar niðanfyri rinda fleiri aðalráð fyri starvsfólkaútfærðir. Tað er eisini munur á, hvussu nógv aðalráðini hava rindað fyri útfærðirnar, og hvussu tær verða skrásettar/konteraðar.

Løgmannsskrivstovan

Starvsfólkini vóru ikki útfærð í 2004 og 2005.

Innlendismálaráðið

Starvsfólkini vóru ikki útfærð í 2004. Í 2005 rindaði Innlendismálaráðið kr. 10.214 fyri starvsfólkaútfærðina. Útreiðslurnar eru skrásettar á kontu 1410.0100 “Ferðing og flutningur, alment sett – innanlands, ferðaseðlar...”.

Fíggjarmálaráðið

Fíggjarmálaráðið rindaði kr. 7.345 fyri starvsfólkaútfærð í 2004. Í 2005 rindaði Fíggjarmálaráðið kr. 6.163 fyri starvsfólkaútfærðina, og útreiðslan er skrásett á kontu 1420.9000 “Onnur umboðan”.

Fiskimálaráðið

Starvsfólkini hjá Fiskimálaráðnum vóru ikki útfærð í 2004. Í 2005 rindaði Fiskimálaráðið fyri buss, ferðaseðlar o.a. til eina útfærð. Starvsfólkini høvdu sjálvi matpakka við.

Mentamálaráðið

Trivnaðarbólkurin í Mentamálaráðnum skipaði í 2005 fyri starvsfólkaútfærð. Mentamálaráðið stuðlaði ferðini við kr. 100 fyri hvønn luttakara, tilsamans kr. 3.500.

Vinnumálaráðið

Útreiðslurnar til starvsfólkaútfærðina 2004 vóru kr. 3.983. Í 2005 rindaði Vinnumálaráðið kr. 6.404 fyri starvsfólkaútfærðina.

Almanna- og Heilsumálaráðið

Almanna- og Heilsumálaráðið rindaði tilsamans kr. 14.400 fyri starvsfólkaútfærðina 2004, og kr. 14.900 fyri starvsfólkaútfærðina 2005. Útreiðslan er skrásett á standardroknsparkontu 1479 “Keyp av tænastuveitingum annars”.

6.7 Aðrar starvsfólkaútreiðslur

6.7.1 Reglur

Landsstýrið hevur ikki í nýggjari tíð ásett neyvari reglur fyri starvsfólkaútreiðslu ella fyri útreiðslur, sum hava við trivnað á arbeiðsplássinum at gera.

6.7.2 Spurnarblað

Í talvuni niðanfyri hava vit endurgivið spurningarnar um hetta evnið og kunnað um, hvussu nógvir stovnsleiðarar hava svarað ja ella nei, ella um spurningurin er óviðkomandi fyri stovnin (Óv.):

		Ja	Nei	Óv.
10	Rindar stovnurin fyri kaffi o.t. til starvsfólkini?	48	39	0
11	Rindar stovnurin morgunmat e.t. til starvsfólkafundir?	43	45	0
12	Rindar stovnurin ískoyti til rakstur av matstovu?	4	83	0
13	Rindar stovnurin aðrar útreiðslur, ið hava við “trivnað” á arbeiðsplássinum at gera?	30	54	0

6.7.3 Viðmerkingar

Ad 10 og 11: Meira enn helvtin av stovnunum rinda fyri kaffi o.t. til starvsfólkini. Næstan helvtin rindar fyri morgunmat o.t. til starvsfólkafundir.

Ad 12: 4 stovnsleiðarar svara, at stovnurin rindar ískoyti til rakstur av matstovu. Tað eru Postverk Føroya, Landsverk, Føroya Blindastovnur (matstova, har viðskiftafólk eisini eta) og Toll- og Skatt, Stýrið, saman við stovnum á Fíggjarmálaráðnum.

Raksturinn av matstovuni hjá Fíggjarmálaráðnum eru lønir, útgerð og aðrar útreiðslur, fyri samanlagt 360 t.kr. í 2004, umframt “matrokskapin”, sum er keyp av mati frádrigið inngjöldini frá starvsfólkunum, sum gav 20 t.kr. í avlopi.

Ad 13: Í spurnarblaðnum hava vit eisini spurt, um stovnurin rindar aðrar útreiðslur, ið hava við “trivnað” á arbeiðsplássinum at gera. Meginparturin (54) rinda ikki fyri tílíkar útreiðslur.

30 stovnsleiðarar svara játtandi. Tað er sera ymiskt, hvørjar útreiðslur talan er um, t.d. frukt til starvsfólkini, innanhýsis skeið, eftirútbúgving, felags ráðstevnur á gistingarhúsi, temadagar, starvsfólkadagar, starvsfólkaveitsla, limagjald til venjingarstøð/fitness-sentur, vatnkølarar, “út at eta”, bowling og køka til kaffi.

6.7.4 Stakroyndir

Aðalráðini rinda øll fyri kaffi o.t. til starvsfólkini.

Starvsfólkafundur er eina ferð um vikuna, aloftast fríggjamorgun, og aðalráðini, tó ikki Fiskimálaráðið og Almanna- og Heilsumálaráðið, rinda fyri morgunmat, kaffi o.t. í sambandi við fundirnar. Fiskimálaráðið og Almanna- og Heilsumálaráðið rinda umleið eina ferð um mánaðin fyri morgunmat til starvsfólkini.

Vit hava eisini spurt, um aðalráðið rindar aðrar útreiðslur, ið hava við trivnað á arbeiðsplássinum at gera. Nøkur dømi eru:

Í 2005 hevur Fiskimálaráðið goldið kr. 3.610 fyri pylsur, slikk o.a. í sambandi við føstulávintshald, sum varð hildið fyri starvsfólkum við maka og børnum.

Vinumálaráðið hevur rindað ein part (2/3) av limagjaldinum hjá starvsfólkunum til venjingar á fitness-sentri, tilsamans kr. 13.198, sum eru skrásettar á kontu 1479.9000 “Keyp av tænastuveitingum annars. Aðrar tænastur”. Starvsfólkini hava goldið 1/3 av útreiðslunum.

Innlendismálaráðið hevði í 2004 ein “evnisdag” fyri starvsfólkunum. Dagurin varð hildin á hotelli, og rokningin fyri høli, mat o.a. var kr. 6.861. Útreiðslurnar eru skrásettar á kontu 1420.0300 “Umboðan, fundir”.

6.7.5 Reglur í øðrum Norðurlondum

Í hesum sambandi kunnu vit eisini vísa til norsku reglurnar í “Statens personalhåndbok”, har ein partur er um “Støtte til velferdstiltak”: *Statsinstitusjoner kan nytte inntil kr. 300,- pr. ansatt pr. år til velferdstiltak. Det er opp til den enkelte virksomhet å fastsette egne retningslinjer for bruk av velferdsmidler, men midlene kan ikke nyttes til individuell stønad eller gave.*

Hensikten med á fjerne tidligere sentrale retningslinjur har vært á gjøre ordningen mer fleksibel og i samsvar med det, som anses som rimelig i den enkelte virksomhet, ut fra budsjett og vektlegging av ulike personalpolitiske tiltak mv.

Det er virksomhetens ledelse og representanter for de tillitsvalgte organisasjoner, som bestemmer, hvordan velferdsmidlene skal benyttes jf. Hovedavtalens § 13.

Denne bestemmelsen er ikke ment á sette begrensninger i forhold til virksomhetens muligheter for á ta i bruk andre personalpolitiske virkemidler, som den finner formålstjenlig. Begrensningene her vil ligge i den enkelte virksomhets fullmakter, budsjetter, hensynet til en forsvarlig økonomiforvaltning og gjeldende skatteregler.

6.8 Tørvur á at áseta reglur

Sum víst á frammanfyri, finnast nøkur ”gomul” rundskriv um m.a. gávur, jólaborðhald og útferðir. Nakrir stovnsleiðarar halda seg til hesar “strongu” reglur, og halda tað nærum vera “ómoralskt, at landsins peningur fer til slíkt. Aðrir stovnsleiðarar halda tílíkar útreiðslur vera sjálvsagdar og hartil gagnligar fyri trivnaðin á stovninum.

Sum víst á mæltu vit fyrstu ferð í 1997 til at gjøgnumganga øll rundskrivini við tí fyri eyga at gera eitt meira fullfíggað yvirlit yvir, hvørji rundskriv eru í gildi, og hvørji eru farin úr gildi.

Vit hava í november 2005 mælt Løgmansskrivstovuni til at umhugsa, um ikki rættast hevði verið at ásett dagfórdar reglur á hesum øki.

Í januar 2006 hevur Løgmansskrivstovan víst á, at Løgmansskrivstovan ikki longur fyrisitur málsøkið starvsfólkapolitikk, sum varð flutt til landsstýrismannin í fígjarmálum í 2003.

“Løgmansskrivstovan er samd við Landsgrannskoðanini um, at rættast hevði verið at fingið dagfórdar reglur fyri økið, og fer tí at heita á Fígjarmálaráðið um at skipa so fyri, at hetta verður gjørt.”

Vit hava eisini biðið hini aðalráðini um viðmerkingar.

Fígjarmálaráðið hevur svarað: *“Mett verður, at felags tiltøk, so sum jólaborðhald og starvsfólkaútfærð, eru við til at menna og varðveita trivnað á arbeiðsplássinum, og at tað tískil er í lagi, at arbeiðsplássid rindar heilt ella partvíst fyri felagstiltøk. Kanska hetta við trivnaði er sterkari mótaorð nú í mun til fyrr. Fígjarmálaráðið metir, at tað er rætt at hava felags reglur at halda seg til, og at verandi reglur eiga at verða broyttar.”*

Innlendismálaráðið hevur svarað: *“At Ráðið metir, at m.a. gávur, jólaborðhald og útferðir eru partar av starvsfólkapolitikkinum. Sum kunnugt fevnir starvsfólkapolitikkur m.a. um starvsfólkarøkt og starvsfólkamening....*

Ein útferð kann somuleiðis í prinsippinum vera í sambandi við førleikamening av starvsfólkunum.

Í staðin fyri at hava reglur um gávur, útferðir o.a., sum heldur ikki verða dagfórdar, átti ein meginregla í starvsfólkapolitikkinum at verið, at ávíst prosenttal av játtanum eiga at verða brúkt til starvsfólkapolitikk.”

Fiskimálaráðið hevur svarað: *“Grundleggjandi verður mett, at starvsfólk skulu røkjast, og hetta kann gerast á ymiskan hátt, eitt nú við jólagávum, jólaborðhaldi og øðrum hóskaði tiltøkum, óansæð um tey arbeiða á almennum ella privatum arbeiðsplássi. Trívast starvsfólk, verður dygdin og skjótleikin eisini betur. Mett verður tó, at neyðugt er við rundskrivi ella leiðreglum, sum kunnu hjálpa leiðslu og stovnsleiðarum til at taka skynsom og eins atlit á hesum økjum.*

Aðalstjórnir hava heitt á Fígjarmálaráðið um at evna til felags reglur um starvsfólkaágóðar, umframt rudda upp í rundskrivum.”

Vinumálaráðið hevur svarað: *“Viðvíkjandi rundskrivum um gávur, jólaborð, útferðir o.t., tekur Vinnumálaráðið fult undir við, at rundskrivini verða dagfórd, soleiðis at ráðini hava heilt greiðar reglur at halda seg til. Tað rættasta hevði helst verið, at øll hesi viðurskipti vóru ásett í einum rundskrivi.”*

Almanna- og Heilsumálaráðið hevur svarað: *“Tikið verður undir við, at tað eiga at verða ásettar dagfórdar reglur á økinum. Hinvegin, so verða slíkar útreiðslur settar at vera gagnligar fyri*

trivnaðin á stovninum, so tað eigur eisini at hugsast um, at reglurnar ikki verða alt ov stírnar. Ein tílík reglugerð eigur at verða bygd á sjónarmið um og álit til, at stovnsleiðslur og ráðsleiðslur fara skynsamst um nýtslu av landsins pengum.”

Mentamálaráðið hevur svarað, at tað “*kann taka undir við, at økið verður regluset av nýggjum út frá dagsins normi.”*

6.9 Borðfæ

Lønar- og samsýningarviðurskipti hjá lögmanni og landsstýrismonnum eru fyrstu ferð ásett í Ll. nr. 5/1948 “um samsýning landsstýrismanna”. Lógin ásetti, at lögmaður skuldi hava eitt skattafrítt borðfæ kr. 6.000 árliga. Lógin frá 1948 varð broytt nakrar ferðir, og í 1971 varð nýggj Ll. nr. 39/1971 “um samsýning landsstýrismanna” sett í gildi. Í tí lógini er ásett, at lögmaður fær kr. 10.000 árliga í skattafríum borðfæi.

Við Ll. nr. 10/1993 “um samsýning og eftirløn landsstýrismanna v.m.” varð ásett, at bæði lögmaður og landsstýrismenn skuldu hava borðfæ. Lögmaður fær kr. 75.416,61 (upprunaliga kr. 60.000) í borðfæi árliga, og landsstýrismenn fáa kr. 25.168,87 árliga (upprunaliga kr. 20.000). Borðfæið er skattafrítt. Í viðmerkingunum til lógaruppskotið stendur m.a., at:

“Sambært galdandi lóg er tað bert lögmaður, sum fær borðfæ. Í fyriliggjandi uppskoti er ásett, at landsstýrismenn eisini fáa borðfæ.

Orsøkin til uppskotið er, at tað ikki bert er lögmaður, sum longur hevur tær uppgávur, sum eru grundarlagið undir borðfænum, men at allir landsstýrismenn hava tær í ein ávísan mun.”

Vit hava heitt á lögmann um at greiða frá, hvat borðfæið er ætlað til, og hvørjar “tær uppgávur eru, sum eru grundarlagið undir borðfænum”.

Í januar 2006 hevur Løgmannsskrivstovan svarað: “*Okkum kunnugt er ikki einvís fatan av, hvat grundarlagið undir borðfænum fevnir um. Upprunaliga hevur talan helst verið um eyka útreiðslur av umboðanarligum slagi, sum lögmaður hevur havt. Her verður serliga hugsað um týðningin av orðinum smb. orðabókini, sum er “peningur, ið fólk embætis síns vegna hevur at sýna blíðskap fyri”.*

Viðmerkjast skal, at umstøðurnar fyrr at sýna blíðskap við t.d. at fara á matstovu at eta við gestum helst hava verið avmarkaðar, og landsstýrismenn hava tí boðið gestum sínum heim ístaðin. Í dag er tað oftast so, at lögmaður og landsstýrismenn fara á matstovu, skulu teir sína blíðskap. Hesin kostnaður verður tá goldin beinleiðis av játtanini hjá stjórnarráðnum.

Tað kemst tó ikki uttanum, at lögmaður og landsstýrismenn hava serligar útreiðslur vegna teirra embæti og tí tign, sum liggur í starvinum. Tað snýr seg serliga um útreiðslur, sum onkuntíð kunnu vera ringar at eyðmerkja. Sum dømi kann nevast útreiðslur til klædir til bæði lögmann og landsstýrismenn og makar teirra at nýta í kongaligum veitslum og øðrum veitslum og tiltøkum. Talan kann í ávísum føri vera um at leiga klæði, men eisini um at keypa kostnaðarmikil klæði, sum lögmaður, landsstýrismenn ella makin annars ikki høvdu keypt.

Samanumtikið er ikki einvís fatan av, hvat grundarlagið undir borðfænum er, men má hetta metast at vera eitt ískoyti til serligar útreiðslur, sum lögmaður og landsstýrismenn hava fyri neyðini í sambandi við teirra embæti.”

Í juni 2005 lat nevndin, sum skal gera tilmæli um samsýningar og eftirløn landsstýrismanna v.m. lögmanni eina frágreiðing. Í frágreiðingini viðger nevndin m.a. borðfæið.

Hóast nevndin heldur, at gjøgnumskygni eigur at vera galdandi fyri peningánýtsluna hjá okkara landsstýrisumboðum, heldur nevndin kortini, at lögmaður og landsstýrismenn eiga at varðveita eitt ávíst borðfæ.

Nevndin heldur tó, at borðfæið eigur at verða lækkað, m.a. tí eingi hagtøl eru fyri nýtsluna av hesum peningi, og tí at nevndin hevur mælt til at hækka bæði samsýning og kostnaðar- endurgjald til lögmann og landsstýrismenn.

Nevndin heldur, “*at upphæddirnar, sum sambært verandi lóg verða latnar í borðfæi, eru rættuliga stórar, tá hugsað verður um, at Landsstýrið, sum skilst, rindar fyri meginpartin av teimum tiltøkum, sum verða fyriskipað, tá t.d. lögmaður ella landsstýrismaður fáa fremmandar gestir. Havast skal eisini í huga, at talan er um skattafría peningaveiting.”*

7 Bilar

7.1 Um at merkja stovnsbilar

7.1.1 *Reglur*

Føroya Landsstýri hefur í skrivi 2. juli 1980 til allar stovnar landsins gjørt vart við, at eftir galdandi reglum skulu øll akfør hjá tí almenna vera týðiliga merkt við navninum á stovninum, akfarið hoyrir undir. Í skrivinum verður sagt frá, at Bileftirlitið hefur fingið boð um at ansa eftir, at henda regla verður fylgd. Tað er eisini ásett, at tað er ikki loyvt at nýta akfør hjá almennum stovnum til privata nýtslu.

7.1.2 *Spurnarblað*

Í talvuni niðanfyri hava vit endurgivið spurningarnar um hetta evnið og kunnað um, hvussu nógvir stovnsleiðarar hava svarað ja ella nei, ella um spurningurin er óviðkomandi fyri stovnin (Óv.):

		Ja	Nei	Óv.
1	Hevur stovnurin bil, verða tygum biðin um at svara hesum spurningum:	40	52	0
2	Eru bilarnir týðiliga merktir við stovnsnavni?	36	4	0

7.1.3 *Viðmerkingar*

Ad 1: Teir 40 stovnarnir, sum hava bilar, eru:

Føroya Landsbókasavn	Føroya Fornminnisavni	Føroya Náttúrugripasavn
Havlífyrðiliga royndarstøðin	Føroya Landsskjalasavn	Kringvarp Føroya
Tekniski skúlin í Tórshavn	Jarðfrøðisavnið	Føroya Skúlabókagrunnur
Landsdjóralæknin/Vinumálaráðið	Postverk Føroya	Rúsdrekkasøla Landsins
Heilsufrøðiliga Starvsstovna	Akstovan	Fjarskiftiseftirlitið
Strandfaraskip Landsins	Matrikulstovan	Landsverk
Almennar royndir og ráðgev.	Skógrøkt landsins	Arbeiðseftirlitið
Skipaefitirlitið	Fiskiveiðieftirlitið	Fiskirannsóknarstovan
Føroya Barnaheim	Slóðin	Rókin
Klaksvíkar sjúkrahús	Landssjúkrahúsið	Suðuroyar sjúkrahús
Toll- og Skattstova Føroya:	Heilbrigdi	Blákrossheimið
- Stýrið	Apoteksverk Føroya	Húsálansgrunnurin
- Streymoyar øki	Deildin fyri arbeiðs- og almannaheilsu	
- Eysturoyar øki	Heimarøktin/Heilsufrøðiskipanin/Stuðulsskipanin	
- Norðoya øki		

Ad 2: 4 stovnsleiðarar hava svarað, at fyri at verja viðskiftafólkini eru bilarnir ikki merktir við stovnsnavni. Hesir eru leiðarar á stovnum undir Almanna- og Heilsumálaráðnum (Heilbrigðið, Blákrossheimið, Barnaheimið og Slóðin).

7.2 Skattlig viðurskifti

7.2.1 *Reglur*

Privatnýtsla av stovnsbilum

Rundskriv nr. 2/1993 frá Toll- og Skattstovu Føroya um privatnýtslu av stovnsbilum:

“Í § 25, nr. 4 í skattalógini er staðfest, at ókeypis nýtsla av fastogn ella leysafæ o.t. er at rokna sum skattskyldug inntøka.

Lógargreinin fevnir um tey fyrbrigdi, har arbeiðsgevarin letur starvsfólk nýta t.d. bilar, sum hann eigur, heilt ella partvís ókeypis.

Privatnýtsla av stovnsbilum verður soleiðis eftir nevndu reglu roknað sum vanlig skattskyldug inntøka við upphæddum, ið svara til minstuupphæddir fyri frían bil, ið eru ásettar í Vegleiðingarskrivi ráðsins. (Í 2004 var skattskylduga upphæddin ávikavist kr. 43.500, 54.000, 66.000, 32.625/21.750, alt eftir hvørjum vektclassa og hvat slag av bilum, talan er um).

Hesar upphæddir eru galdandi, sjálvt um útreiðsla arbeiðsgevarans í veruleikanum er minni ella størri.

Í teimum førum, har starvsfólkið kann prógva, at tað hevur galdið arbeiðsgevaranum fyri at nýta ogn hansara, kann virðið av fría ágóðanum lækkast tilsvarandi, men ikki niðurum 0 kr.

Virðið av fríum bili er grundað á eina árliga privata koyring uppá 10.000 km árliga. Kann starvsfólkið prógva/sanna, t.d. við koyribók, at privata koyringin er minni enn 10.000 km, kann frammanfyreivnda upphædd verða lækkað lutfalsliga í mun til privatú nýtsluna.

Koyring til og frá arbeiðsstaði verður eisini roknað sum privatkoyring. Við arbeiðsstað verður at skilja tað staðið, har arbeiðið verður gjørt, sum treytar lönina. Verður arbeitt á fleiri plássum sama dag, verður roknað við fjarstøðuni til fyrsta pláss og frá seinasta pláss.

Er talan um dagliga skiftandi arbeiðsstøð hjá vegaumsjónarmonnum, vegaformonnum, telefonmontørum og linjumonnum, verður privatkoyringin roknað sum koyring millum heimið og vanliga fasta tilhaldið hjá viðkomandi (verkstað, skrivstova, goymsla, manningarrúm o.l.). Koyring millum heim og arbeiðspláss verður ikki roknað sum privatkoyring, tá viðkomandi bilur er serútgjörður til arbeiðið við t.d. amboðum og eykalutum, og arbeiðið hvønn dag byrjar hjá einum og endar hjá einum øðrum kunda ella líknandi skiftandi arbeiðsstaði, men treytað av at viðkomandi bilur ikki verður brúktur til privatkoyring annars.

Hevur ein persónur tilkallivakt, verður arbeiðsstaðið roknað fyri at verða heima við hús fyri tey tíðarskeið, hann hevur tilkallivakt.

Við tilkallivakt skal skiljast ein arbeiðsskipan, ið, fyri samsýning, bindur persónin til at verða tøkan ávís tilskilað tíðarskeið uttan fyri vanliga arbeiðstíð. Í ivamálum ger Líkningar-ráðið av, um talan er um tilkallivakt.”

Arbeiðsgevarin hevur upplýsingarskyldu

Sambært § 118, stk. 1 b, í skattalógini skal upplýsingarskyldugi boða Toll- og Skattstovuni frá um møguligar skattafríar ágóðar, sum hann hevur latið. Sum víst á frammanfyri, er privatnýtsla av stovnsbilum at rokna sum fríur ágóði/skattskyldug inntøka, sum stovnurin hevur skyldu at geva upp.

Endurgjald fyri at nýta egnan bil í tænastrindum

Sambært rundskrivi frá Føroya Landsstýri 8. desember 1989 kunnu starvsfólk fáa loyvi frá viðkomandi stovni at nýta “egnan bil í tænastrindum”. Samsýningin fyri tílíka koyring er ásett at vera kr. 2,90 pr. km, tó kr. 1,90 pr. km oman fyri 10.000 km.

Í rundskrivi nr. 9 frá 21. desember 1998 “um skattafríar veitingar sambært § 29 nr. 7 í skattalógini” er gjøllari ásett um skattligu viðgerðina av endurgjaldi fyri at nýta egnan bil í ørindum fyri arbeiðsgevara: “Endurgjaldið er kr. 2,90 fyri hvønn km. teir fyrstu 10.000 km. um árið og síðani kr. 1,90 fyri hvønn km. Verður endurgjaldið eftir hesum reglum, er endurgjaldið ikki skattskyldugt.”

Í rundskrivi nr. 9/1998 er eisini ásett, at “Um arbeiðsgevarin rindar løntakara kilometurpening fyri at koma til og frá arbeiðspláss, er peningurin A-inntøka.”

7.2.2 Spurnarblað

Í talvuni niðanfyri hava vit endurgivið spurningarnar um hetta evnið og kunnað um, hvussu nógvir stovnsleiðarar hava svarað ja ella nei, ella um spurningurin er óviðkomandi fyri stovnin (Óv.):

		Ja	Nei	Óv.
3	Hevur stovnurin heimild at veita starvsfólki frían bil?	1	36	2
4	Hava starvsfólk bilin heim við, t.d. um kvøldið ella um vikuskiftið?	18	22	0
5	Hava starvsfólk bilin heim við í øðrum førum enn í sambandi við arbeiðið (t.d. tilkallivakt ella dagliga skiftandi arbeiðsstøð o.a.)?	7	31	0
6	Verður møgulig privatnýtsla av stovnsbilinum av stovninum roknað sum vanlig skattskyldug inntøka, ið svarar til upphæddirnar fyri frían bil?	8	25	2
7	Rinda starvsfólk stovninum fyri at nýta stovnsbil privat?	3	32	2
8	Hevur stovnurin boðað Toll- og Skattstova Føroya frá um møguligar fríar ágóðar av fríum bilum?	1	35	2
9	Hevur ávísur persónur á stovninum fingið heimild og ábyrgd at ansa eftir og váttá, at fyrisitingarligu og skattligu reglurnar um nýtslu av stovnsbilum verða hildnar?	16	23	1
10	Hevur ávísur persónur á stovninum fingið heimild og ábyrgd at ansa eftir og váttá, at fyrisitingarligu og skattligu reglurnar um nýtslu av egnum bili í tænastrindum verða hildnar?	25	17	0

7.2.3 Viðmerkingar

Ad 3: Vinnumálaráðið hevur svarað “ja”, og viðmerkt, at “við støði í tørvsmeting hjá Vinnumálaráðnum verður avgjørt, um bilur skal keypast. Landsdjóralæknin koyrir millum heim og arbeiðsplássið, tí hann hevur tilkallivakt, og altíð skal vera til reiðar at “rykkja út á markina”.”

Ad 4: Umleið helvtin av stovnunum lata starvsfólkini taka bilin heim við, t.d. um kvøldið ella um vikuskiftið.

Ad 5: 7 stovnsleiðarar svara, at starvsfólk hava bilin heim við í øðrum førum enn í sambandi við arbeiðið. Nakrir viðmerkja, at teir – í undantaksføri - lata starvsfólk hava bil heim við, um tey skulu “út á bygð” tíðliga morgunin eftir, um tey arbeiða seint á kvøldi, ella um tað er til fyrimuns fyri stovnin.

Aðrir vísa á, at tað kemur fyri, at starvsfólk læna vøruvogn heim við, t.d. til at koyra burturkast á brennistøðina, tá ið flutt verður, til at flyta størri lutir o.t. Tílik privatnýtsla verður ikki roknað sum skattskyldug inntøka, tí hon er so lítil.

Ad 6: 7 stovnsleiðarar svara, at møgulig privatnýtsla av stovnsbilinum av stovninum verður roknað sum vanlig skattskyldug inntøka, ið svarar til upphæddirnar fyri frían bil. Somu stovnsleiðarar hava svarað spurninginum frammanundan, at starvsfólk hava ikki bilin heim við í øðrum førum enn í sambandi við arbeiðið. Sostatt verður privatnýtslan av bilum í ongum føri roknað sum skattskyldug inntøka, svarandi til upphæddirnar fyri frían bil, ið Toll- og Skattstova Føroya ásetir á hvørjum ári.

Ad 7: Tríggir stovnsleiðarar hava svarað, at starvsfólk “prinsipielt” skulu rinda stovninum fyri at nýta stovnsbil privat. Tveir teirra siga tó, at bilurin ongantíð verður læntur út. Hin sigur, at

um starvsfólk hava fingið loyvi at nýta bilin t.d. at koyra egið innbúgv o.s.fr., er álagt teimum at rinda fyri nýtlu, t.d. við at fylla tangan.

Ad 8: Bert ein stovnsleiðari svarar, at stovnurin hevur boðað frá um møguligar fríar ágóðar av fríum bilum, men hann viðmerkir tó, at eingin privatnýtsla er av stovnsbilum.

- - - - -

Eftir svarunum at døma er eingin skattaður av fríum ágóða av at nýta stovnsbil privat.